

Instans: Kommunstyrelsen, öppet sammanträde

Tid: 2019-04-23 kl. 08:30

Plats: Nossan, Kommunhuset

Gunnar Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Moa Andersson
Sekreterare

Förslag på justerare: Mats Palm (S)

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens ordförande. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

KL	NR	Besluts -organ	Ärende	DNR	Handlingar bifogas	Föredragande/ Kommentar
08.30			Sammanträdets öppnande			Ordförande
			Upprop			Tf. kanslichef
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
08.35	1	KS	Utökad investeringsbegäran teknik med stöd av MSB	KS 93/2019	X	Säkerhetschef
08.45	2	INFO	Information om kommunens säkerhetsarbete	--	--	Säkerhetschef
09.15	3	INFO	Information om näringslivsutvecklingen	--	--	Näringslivschef
09.45	4	INFO	Information om servicenämnder	--	--	Kommundirektör
09.50	5	KF	Svar på Medborgarförslag Grannstöd	KS 236/2018	X	Folkhälsosamordnare
10.00	6	KF	Svar på medborgarförslag om uppförande av GC-väg från Södra Horsby till centrum	KS 40/2019	X	Gata- och parkchef
10.10	--	--	PAUS	--	--	--
10.30	7	KF	Svar på medborgarförslag om Hundrastgård i Herrljunga kommun	KS 168/2018	X	Ordförande
10.40	8	KF	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS per 2018-12-31	KS 97/2018	X	Ordförande
10.50	9	KF	Revidering av socialnämndens reglemente	KS 91/2019	X	Ordförande
11.00	10	KF	Revidering av taxor och avgifter för socialnämnden	KS 92/2019	X	Ordförande
11.10	11	KF	Begäran om genomlysning av ekonomisk fördelning	KS 76/2019	X	Ordförande
11.20	12	KF	Prognos skatteintäkter och generella statsbidrag 2019	KS 5/2019	X	Ekonomichef
11.30	13	KF	Revidering finanspolicy	KS 98/2019	X	Ekonomichef
11.40	14	KS	Remissvar angående Lite mer lika - Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner (SOU 2018:74)	KS 50/2019	X	Ekonomichef
11.50	15	KS	Lokalresursplanering 2019-2027	KS 90/2019	X	Kommundirektör
12.00	--	--	LUNCH	--	--	--

13.00	16	KF	Tillsättande av fullmäktigeberedning avseende Lokalresursplan	KS 48/2018	X	Kommundirektör
13.10	17	KS	Webbriktlinje för Herrljunga kommuns externa webbplats	KS 80/2019	X	Kommunikatör
13.20	18	KS	Yttrande över Slopap straffrabatt för unga myndiga (SOU 2018:85) till Justitiedepartementet	KS 65/2019	X	Kommundirektör
13.30	19	KS	Motion - Motverka ofrivillig ensamhet	KS 154/2018	X	Ordförande
13.40	20	KS	Undertecknande av handlingar utifrån kommunstyrelsens delegationsordning (teckna firma Herrljunga kommun)	KS 71/2019	X	Kommundirektör
13.50	21	KF	Begäran om startbeslut för projektet Od förskola/skola	KS 99/2019	X	Bildningschef och fastighetschef
14.00	22	KF	Svar på motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer	KS 42/2017	X	Handläggare
14.10	23	KS	Medfinansiering och marknadsföring av Herrljunga kommun i samband med genomförande av Cykeltävlingen Vårgårda World Tour 2019	KS 110/2019	X	Kommundirektör
14.20	24	KS	Besöksnäringen i Herrljunga kommun, historik, nutid och framtid	KS 86/2019	X	Kommundirektör
14.30	25	KS	Kommunal VA-plan	KS 99/2018	X	Samhällsplanerare

NR	Meddelandeförteckning	DNR	Handlingar bifogas
1	Protokoll från Nossan Förvaltningsaktiebolags sammanträde 2019-03-11 (protokoll nr. 73)	KS 53/2019	X
2	Protokoll från Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds direktions sammanträde 2019-02-22	KS 56/2019	X
3	Herrljunga Vatten styrelseprotokoll 2019-02-27	KS 83/2019	X
4	Samråd om detaljplan för del av Sämsholm 2:1 m.fl., Herrljunga kommun	KS 228/2017	X
5	SN § 16/2019-02-26 Besparingsåtgärder - sammanställning	Postlista KS 2019:16	X
6	Herrljunga Elkraft styrelseprotokoll 2019-02-27	KS 83/2019	X
7	Herrljunga Elektriska styrelseprotokoll 2019-02-27	KS 83/2019	X
8	Protokoll från Sjuhärads samordningsförbund (förbundsstyrelsen och ägarsamråd) 2019-03-15	KS 43/2019	X
9	Protokoll Kommunala pensionärsrådet/Rådet för funktionshindrade 2019-03-20	Postlista KS 2019:21	X
10	SN § 28/2019-03-26 Månadsuppföljning per 2019-02-28	Postlista KS 2019:22	X

NR	Delegeringsbeslut	DNR	Handlingar bifogas
1	Förändringar i kommunstyrelsens attestlista	KS 79/2019	X
2	Ordförandebeslut avseende köp av fastighet Ljung 1:6 för industriändamål	KS 97/2019	X

Utökad investeringsbegäran teknik med stöd av MSB

Sammanfattning

Efter att begärt offert på all teknisk utrustning som MSB föreslår i sitt förslag till ökad ledningsförmåga så ser vi att investeringsmedlen inte räcker till.

Beslutsunderlag

Reviderat åtgärds förslag från MSB "*förslag på tekniska åtgärder för kommunal ledningsplats i Herrljunga kommun*".

Process beskrivning version 4 (under rubriken teknik sid 2 berör detta ärende).

Investerings beskrivningen

Förslag till beslut

Förvaltnings förslag till beslut är att utöka investeringen med 75 tkr.

Christian Hallberg
Räddningschef

Bakgrund

Hösten 2016 begärde Herrljunga Kommun att få stöd av MSB för att inventera sin ledningsförmåga. 2017-02-13 kom representanter från MSB och tittade på både kommunhuset men även brandstationen i Herrljunga. Efter besöket så lämnade MSB ett *förslag på tekniska åtgärder för kommunal ledningsplats i Herrljunga kommun*. Kommunen hade en möjlighet att yttra sig på underlaget vilket gjordes innan det fastställdes.

Underlaget har sedan legat till grund för äskandet av investeringsmedel under budget arbetet 2018. Medel som nu är beslutade om och finns tillgängliga under 2019.

Då omvärlds politik och annat förändrats sedan besöket från MSB så såg vi behov av revidering av åtgärdsförslagen. I samband med ett startmöte med MSB i januari 2019 så reviderades förslagen och mer ekonomiskt stöd utlovades.

Efter startmöte så har arbetet inletts med att arbetsgrupper bildats kring de fyra olika investeringarna som ligger i processen. Varje del har nu börjat titta på kostnader för de åtgärder som vi vill skall genomföras.

I området och investeringen för teknik (teknisk utrustning till kommunhuset och brandstationen för att höja vår ledningsförmåga) så ser vi att kostnaderna är mer än vad som finns i investeringsmedel.

Ekonomisk bedömning

Bedömningen är att genom att höja investeringen så kan vi genomföra de åtgärder MSB föreslår. Vi får då ny och likartad teknik i alla de möteslokaler som finns med i förslaget, samtidigt som MSB går in och tar 50% av kostnaderna.

Om inte utrymmet att höja finns så kommer vi att ta bort två mindre lokaler initialt för att ligga på rätt sida. Med största sannolikhet så kommer vi inte kunna ta båda dessa senare då pengarna bedöms vara slut. Om åtgärder skall genomföras vid ett senare tillfälle (efter 2020) så är det stor sannolikhet att inte MSB stödjer ekonomisk.

Bedömningen är att om vi höjer investeringen från 475 tkr till 550 tkr så kommer vi känna trygghet att trycka på knappen redan nu för samtliga lokaler och arbetet kan genomföras under sommarhalvåret.

I nuläget så kan vi inte se att det skulle finnas utrymme i de andra tre investeringarna som kan täcka dessa kostnader. IT. Säkerhet och Tillträdesskydd kommunhuset bedöms gå inom ram men Reservkraft brandstationen har vi inte ännu kunnat göra en bra ekonomisk analys.

Till saken hör även att MSB i sin revidering i januari 2019 höjde det troliga kostnaderna med 840 tkr mot det första förslaget från 2017 som legat till grund för vår investeringsbegäran.

Miljökonsekvensbeskrivning

Ärendet bedöms inte ha någon miljöpåverkan.

Samverkan

Ärendet bedöms inte ha något behov av att samverkas.

Motivering av förslag till beslut

Då det gått två år sedan det första underlaget tagits fram för förslaget och att MSB själva föreslår kostnader som är över våra investeringsmedel så kommer det med stor sannolikhet krävas mer pengar om vi skall göra allt som föreslås.

Men vi har självklart möjligheten till revidering och prioritering av åtgärder. Dock så måste fördelarna av att faktiskt MSB bidrar med 50% av finansieringen vägas in. Denna tekniska utrustning kommer ju förhoppningsvis väldigt sällan behövas användas vid kriser, utan de stora fördelarna är ju att utrustningen kommer att kunna användas i vardagen.

Att också kunna ta all teknisk utrustning i samma paket kommer bli mer fördelaktig beträffande arbetskostnader.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Kommunal ledningsplats

**Förslag till tekniska åtgärder för
kommunal ledningsplats i
Herrljunga kommun**

2017-02-13

**Reviderad 2019-01-17 i samband med
startmöte 2019-016**

HERRLJUNGA
KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	SAMHÄLLETS KRISBEREDSKAP	3
1.1	Kommunens ledningsplats - Inventering	3
1.2	Projektgrupp	4
2	GENOMFÖRANDE	5
3	LOKALER OCH KOMMUNIKATION	6
3.1	Ledningslokaler	6
3.2	Radio/TV	9
3.3	Rakel	9
4	STRÖMFÖRSÖRJNING	10
4.1	Reservkraft kommunhuset	10
4.2	Reservkraft brandstationen	10
5	IT OCH TELEFONI	13
5.1	Primärhall för IT	13
5.2	Sekundärhall för IT	14
5.3	IT-säkerhet	14
5.4	Telefoni	14
6	LARM OCH ÖVERVAKNING	15
6.1	Allmänt och centralanläggning	15
6.2	Reservkraftaggregat	15
6.3	IT och telefoni	15
6.4	Fastighet	15
6.5	Övrigt	15
7	RÄDDNINGSTJÄNSTEN	16
7.1	Allmänt	16
7.2	Rum för räddningstjänstens ledning	16
7.3	Fastighet och teknik	18
8	KOSTNADER	19
9	KOMMENTAR	20

1 SAMHÄLLETS KRISBEREDSKAP

Samhällets krisberedskap bygger på att samhällets normala verksamhet förebygger och hanterar olyckor och mindre omfattande störningar. Vid allvarliga händelser, kriser i samhället samt till och med vid civilt försvar, kan de vardagliga resurserna förstärkas. Krisberedskapen är alltså den förmåga som skapas i många aktörers dagliga verksamhet och inte en utpekad organisation eller en aktör. Det är i stället en integrerad del av olika aktörers ordinarie verksamhet.

Syftet med samhällets krisberedskap är att värna befolkningens liv och hälsa samt samhällets grundläggande värden och funktionalitet. Ett fungerande samhälle förutsätter en demokratisk rättsstat, hälso- och sjukvård, informations- och kommunikationssystem, vatten- och energiförsörjning samt flöden av varor och tjänster. Om dessa verksamheter störs är det viktigt att de återfår sin funktionalitet snarast. Eftersom det inte går att helt förebygga de sårbarheter som finns i olika samhällsfunktioner bör det finnas en god förmåga att hantera störningar.

Alla aktörer måste ha kompetens, metodik och en robust teknik som skapar goda förutsättningar för att åtgärder samordnas vid en kris. Samhällets samlade resurser ska användas så effektivt som möjligt för att hantera samhällsstörningar.

1.1 Kommunens ledningsplats - Inventering

I Lag 2006:544, om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, framgår att kommunerna skall vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap. I beredskapsförberedelserna ingår bl.a. att anordna en ledningsplats för kommunledningen.

Kommunens ledningsplats är det ställe, med erforderligt teknisk stöd/funktioner, varifrån kommunledningen under såväl normala som extraordinära förhållanden leder och samordnar verksamheten. Härifrån utövar kommunen också det geografiska områdesansvaret under en kris.

MSB:s stöd till kommunernas utveckling av förmågan till ledning och att agera samordnat vid kriser inom kompetens och metodik och har sin grund i den justerade överenskommelsen om kommunal krisberedskap, och samordnas och koordineras med respektive länsstyrelse i deras planerade utvecklingsarbete.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, stödjer kommuner för åtgärder i den teknik som bidrar till att öka ledningsförmågan. MSB kan delfinansiera med maximalt 50 procent av kostnaden för föreslagna åtgärder. En väl fungerande ledningsplats med en robust teknik för ledning och samverkan är en viktig del i det förmågeuppbyggande arbetet.

Med ovanstående som underlag har MSB utfört en inventering och dokumentation av de tekniska stödsystemens nuvarande omfattning och funktion, samt vilka lokaler som finns att tillgå för ledning. Resultaten tillsammans med kraven på funktionalitet identifierar de åtgärder som är nödvändiga för att uppnå den avsedda ledningsförmågan. Arbetet har resulterat i detta åtgärdsförslag som består av en textdel med en kostnadskalkyl fördelad på fyra huvudområden och utgör underlag för bedömningen om statligt stöd. De fyra huvudområdena är:

- Lokaler och kommunikation för ledningsfunktion
- Strömförsörjning
- IT-säkerhet och telefoni
- Larm och övervakning

1.2 Projektgrupp

MSB	Ulf Nyberg	Projektledare
Herrljunga kommun	Claes Rydberg	Kommunchef
Herrljunga kommun	Christian Hallberg	Beredskapssamordnare
Herrljunga kommun	Göran Lager	IT-ansvarig
Herrljunga kommun	Johanna Renko	Kriskommunikation
Herrljunga kommun	Morgan Gunnarsson	Räddningstjänsten
Herrljunga kommun	Eva Nordén	Fastighetschef
Herrljunga kommun	Anders Svensson	AV teknik
Magasin 2 AB	Per Ola Ericson	Elkonsult

2 GENOMFÖRANDE

Efter att detta åtgärdsförslag har fastställts och beslutats inom kommunens normala budgetprocess kan kommunen ansöka om bidrag vilket framgår i detta dokument.

Åtgärdsförslaget kan anses vara aktuellt i ca: 2 år utan att behöva revideras, vilket gör att ett kommunalt beslut inte behöver hastas fram. Ansökan om bidrag till kommunal ledningsplats skickas till MSB:s handläggare i ärendet via epost.

Kommunen svarar för genomförande av åtgärder **efter** det att det statliga bidraget är beslutat och reserverat.

Underlag i form av bygghandlingar tas fram i erforderlig omfattning så att funktionskraven redovisade i detta åtgärdsförslag uppnås.

Finns tveksamheter om att utförandet inte uppfyller funktionskraven kontaktas MSB:s projektledare.

Åtgärderna skall uppfylla gällande regler och föreskrifter samt kommunens egna krav på teknik och utförande.

Före genomförandet av föreslagna åtgärder hålls ett till två startmöten, beroende på projektets storlek, där MSB deltar.

Det första för att stämma av att åtgärdsförslaget fortfarande är aktuellt samt hur projektet ska bedrivas för att uppnå ställda mål liksom en tidsplan för utförandet. Ett eventuellt andra startmöte hålls med utsedd projektledare och upphandlade leverantörer och avser att stämma av tekniska lösningar på en mer detaljerad nivå.

Kommunen ska planera in provnings och besiktningsaktiviteter i tidplan för projektet. Grunden för detta läggs med fördel vid inledande startmöte som beskrivs ovan.

Installerade utrustningar såsom reservkraftaggregat, UPS-aggregat, AV-utrustning etc. är kommunens egendom. Kommunen förbinder sig att vidmakthålla investeringen d.v.s. hålla utrustningen i gott skick och att ha utbildad personal som handhar och underhåller utrustningen.

3 LOKALER OCH KOMMUNIKATION

Avser lokaler och kommunikationssystem för ledning, information och teknik.

3.1 Ledningslokaler

3.1.1 Allmänt

Herrljunga kommun har cirka 9 500 invånare med ca 4 200 i tätorten Herrljunga. Annan större tätort i kommunen är Annelund.

Kommunledningskontoret och kommunens förvaltningar är lokaliserade till kommunhuset i centrala Herrljunga.

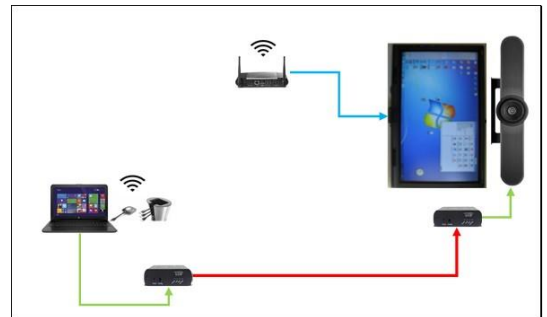
Kommunhuset ägs och förvaltas av Herrljunga kommun via tekniska förvaltningen.

3.1.2 Rum för beslutsgrupp

Krisledningsnämnden kommer vid extraordinära händelser och vid svåra påfrestningar på samhället att verka i *D-salen/Stensjön*

Lokalen bör kompletteras med viss AV-teknik för kunna fullgöra sin funktion nämligen:

- **TV i storlek anpassad för lokalen**
- **Videokonferenssystem**
- **Trådlös anslutning av gästdator (typ Clickshare e.l.)**
- **Whiteboard**

3.1.3 Rum för beredningsgrupp

För detta ändamål avses sammanträdesrum *Sämsjön/B-salen* på våning 2 att användas. Lokalen som kommunen valt som central i sin krisberedskapsorganisation uppfyller de grundläggande kraven, när det gäller storlek och användning i vardagen.

Antalet el- och datauttag räcker för att användas vid stabsarbete.

För att få effektiva verktyg för ledning, samverkan, kommunikation, övervakning och dokumentation har kommunen önskemål om komplettering av tekniska hjälpmedel i ledningsrummet.

Det är av vikt att nedan föreslagen utrustning används i vardagen så en inarbetat vana att nyttja den redan finns vid uppkomna krissituationer.

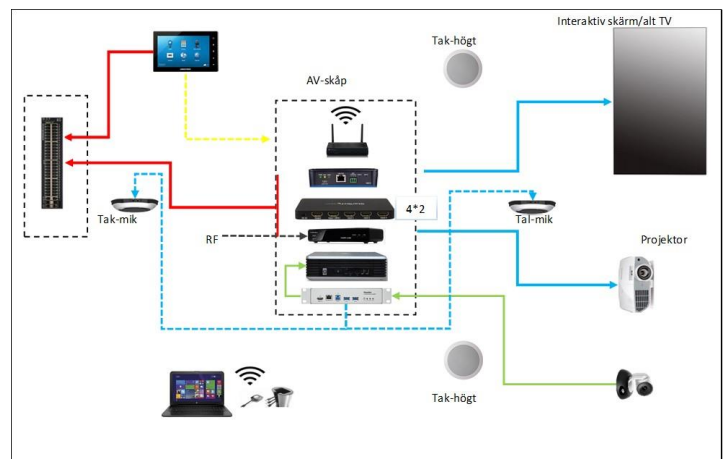

I sammanträdesrum Sämsjön/B-salen föreslås installation av följande grund-utrustning:

- **Whiteboard**

Lokalen bör förslagsvis kompletteras med följande teknik för bättre förmåga att dela och samverka för en gemensam lägesbild:

- **Interaktiv bildskärm - i för lokalen anpassad storlek**
- **Högtalare i tak (aktiva)**
- **Trådlös anslutning av gästdator (typ Clickshare e.l.)**
- **Videoprojektor med motordriven duk**
- **HD-kamera samt två st takmonterade mikrofoner för webbaserad videokonferens typ "Skype för företag"**
- **TV-mottagare**
- **Gemensamt styrsystem/matrisväxel med manöverpanel för teknik enligt ovan**
- **AV-skåp, inkl. PC/klient, Matrisväxel m.m.**

Erforderlig utbildning av ovanstående AV-utrustning ska ingå och är bidragsberättigad.

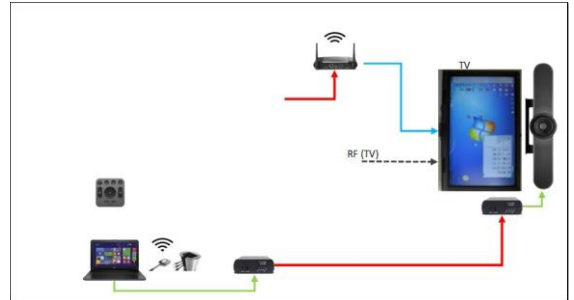
3.1.4 Rum för informationsdelning

Åtgärderna avser att samla kommunikatörer och informationsflödet vid en störning och att ge ökade möjligheter till bl.a. omvärldsbevakning

För kriskommunikation - avses **kansliet** att användas. Lokalen kan inrymma 2-3 av kommunens kommunikatörer och anses lämplig för ändamålet. För att kunna fylla funktionen med informationsinhämtning och förmedling så bör lokalen utrustas med:

Rummet föreslås att förses med följande teknik:

- **TV i storlek anpassad för lokalen**
- **Videokonferenssystem**
- **Trådlös anslutning av gästdator (typ Clickshare e.l.)**
- **TV-uttag (ev TV-mottagare)**
- **Whiteboard**

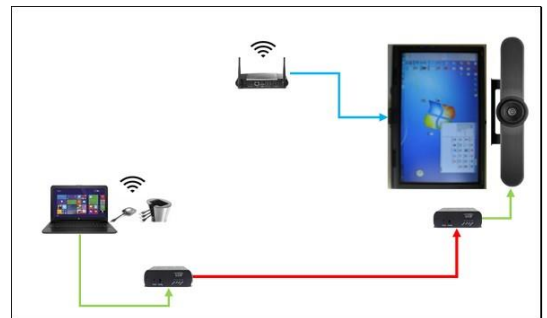
3.1.5 Rum för analysgrupp

Åtgärderna avser att utnyttja en verksamhetslokal för analys av en händelses utveckling i de fall funktionen innefattas i kommunens ledningsplan.

Kommunen analysgrupp kommer att verka i **Räddningstjänstens konferensrum**. Lokalen är lämplig för 7-8 personer och anses tillräcklig för denna funktion.

Lokalen bör kompletteras med viss AV-teknik för kunna fullgöra sin funktion nämligen:

- **TV i storlek anpassad för lokalen**
- **Videokonferenssystem**
- **Trådlös anslutning av gästdator (typ Clickshare e.l.)**
- **Whiteboard**

3.1.6 Rum för upplysningscentral/**krisstöd**

Åtgärderna avser stärka möjligheterna till upplysningar och information till allmänheten vid en samhällsstörning.

Upplysningscentral förstärker vid ökad belastning telefonistfunktionen när det finns behov för extra resurser till information till allmänheten. Lämplig lokal för ändamålet är **F-sal/Mollasjön**. Rummet kan/är anpassat för ca: 5-6 personer vilket bedöms som tillräckligt.

I rummet finns alla erforderliga installationer för telefon, data, el och AV-utrustning.

Se 3.1.4

3.1.7 Reception, telefonistfunktion

Receptionen är förlagd till kommunhusets entréhall.

Telefonister/receptions-personal saknar reträttväg till annan lokal. Nödlåsning av dörrar i fastighetens skal finns ej.

***Receptionen förses med överfallslarm.
Reträttväg kan anordnas via nytt dörrparti med
passersystem mot vägg till "Polis". Tillträdet kan
utformas i form av ett glasparti.
Befintlig ej använd larmutrustning demonteras.***

****) Receptionsdisk kan förses med säkerhetsglas
(option)***

****) Brevlåda i vägg tas bort och väggens
iordningställs***

3.1.8 Tillträdesskydd

Kommunhuset och ledningsrummen kan inte avskiljas från allmänhet och media vid behov och aktuell hotbild.

***För snabb åtgärd vid snabbt uppkommen hotbild förses reception
med "nödknapp" för att låsa alla ytterdörrar via befintlig
dörrkontrollanläggning.***

****) Glasparti i vid entré förses med säkerhetsglas eller
förstärkningsåtgärder typ skyddsfilm (option)***

3.1.9 Värme

Kommunhuset har fjärrvärmeuppvärmning. Fjärrvärmen levereras från Herrljunga Elektriska som har möjlighet att leverera fjärrvärme vid långvariga elavbrott.

Inga åtgärder

3.1.10 Övrigt lokaler

Fastigheten har ej erforderlig kapacitet när det gäller det trådlösa nätverket vid krissituationer.

Ca 10 st accesspunkter installeras inom kommunhuset.

3.2 Radio/TV

Befintligt ktv-nät är ej i funktion.

***Nya antennuttag installeras för TV-apparater enligt detta
åtgärdsförslag.***

3.3 Rakel

Kommunen har yttre Rakelantenn på utsida stabsrum

Ingen åtgärd

4 STRÖMFÖRSÖRJNING

Avser åtgärder för reservkraft som långvarigt ska kunna försörja kommunens ledning och de stödsystem som är en förutsättning för ledning.

4.1 Reservkraft kommunhuset

Kommunhuset har ett reservkraftaggregat på 100 kVA av fabrikat Aiab, installerad 2009, som försörjer hela fastigheten. Drifttiden på reservkraftsaggregatet är ca 40 timmar, vilket motsvara ca 6 timmar/år. Vissa brister finns i provkörningsrutiner.

4.1.1 Bygg och mark

Dörr till reservkraftsrummet förses med passerkontrollanläggning.

4.1.2 VVS elverksrum

Inga åtgärder

4.1.3 Elinstallation elverksrum

Inga åtgärder

4.1.4 Reservkraftaggregat.

Kommunens provkörningsrutiner ses över, längre drifttid vid varje drifttillfälle (3-4 timmar förslagsvis) ca 4 ggr./år.

Serviceavtal tecknas för reservkraftsaggregatet.

Utbildning av driftpersonal genomförs, förslagsvis i samband servicebesök.

4.1.5 Elinstallationer för reservkraft

Ingen åtgärd

4.2 Reservkraft brandstationen

Brandstationen har idag ett reservkraftaggregat installerat i en integrerad räddningscentral. Reservkraftaggregatet försörjer främst räddningscentralen men tar även begränsade delar i brandstationen. Befintligt reservkraftsaggregat är av fabrikat Elektrolindningar med en effekt på 30 kVA och installerat 1993.

Kommunen bör överväga att reservkraftsförsörja hela fastigheten med reservkraft via en containerlösning. Åtgärder för detta är upptagna i detta åtgärdsförslag.

4.2.1 Bygg och mark

Erforderliga markarbeten utförs för schakt, grundläggning, tillgänglighet för montage, service och underhåll.

Container förses, om kommunen så önskar, med kompletterande tak och fasad för att anpassas till den lokala stadsmiljön.

Kabelväg anordnas mellan reservkraftcontainer och elcentral i brandstationen.

Container förses med passersystem på dörr samt brand och inbrottslarmsdetektering.

4.2.2 VVS

Diesel MK1 utan RME-tillsats fylls på. Alternativt kan syntetisk diesel användas.

4.2.3 Elinstallationer

Statsbidrag utgår för:

- ***Matning till elverkscontainerns elcentral.***
- ***Installation av driftlarm.***
- ***Installationer för passerkontroll och brandlarm.***

4.2.4 Reservkraftaggregat.

Här föreslås att nytt stationärt helautomatiskt reservkraftaggregat på 160 kVA installeras. Reservkraftaggregatet skall försörja hela fastigheten.

En noggrann effektberäkning (mätning) skall utföras innan definitiv storlek fastslås.

Vid upphandling av reservkraftaggregatet skall MSB:s grundkrav på reservkraftaggregatsanläggning gälla. Dessa krav är inarbetade i den centralavtalsupphandling som staten har med en leverantör. Kommunen har möjlighet att genom MSB utnyttja detta avtal och behöver då endast avropa ett aggregat hos MSB.

Till det centralupphandlade reservkraftaggregatet finns en projekteringsanvisning som utarbetats. I anvisningen framgår vad som erfordras vad gäller mått, avgasrör, kylluftvägar, larm, och övriga kompletterande installationer. Projekteringsanvisningar finns att tillgå på MSB:s hemsida:

www.msb.se/sv/. Sök "reservkraftaggregat 2014". Under pkt.1 finns anvisningen för stationärt reservkraftsaggregat.

Väljer kommunen att anskaffa reservkraftaggregat i egen upphandling gäller kraven i bilaga som överlämnas vid startmöte.

I detta åtgärdsförslag har räknats med ett reservkraftssystem typ MSB 2014 stationärt i container utförande enligt nedan:

<i>Antal reservkraftsnät</i>	<i>1</i>	<i>Anläggning kategori 4</i>	<i>Ja</i>
<i>Nät längre bort än 300 m</i>	<i>Nej</i>	<i>Värmeväxlare</i>	<i>Nej</i>
<i>72-timmarsprov</i>	<i>Nej</i>	<i>Leverans i delat utförande</i>	<i>Nej</i>
<i>Reservdelar</i>	<i>Ja</i>	<i>Anläggning för TN-C-system</i>	<i>Ja</i>
<i>Extern övervakningspanel</i>	<i>Nej</i>	<i>Sadeltak</i>	<i>Ja</i>
<i>Z-profil</i>	<i>Ja</i>	<i>Förstärkt ytbehandling</i>	<i>Nej</i>

4.2.5 Elinstallationer för reservkraft

Befintligt reservkraftaggregat behålls.

I anslutning till befintlig huvudcentral installeras ny utrustning för automatisk inkoppling av reservkraftsanläggning.

Kablage förläggs mellan reservkraftcontainer och befintlig huvudcentral.

Befintligt reservkraftsaggregat ställs med startfördröjning till att starta om inte det nya reservkraftsaggregatet startat inom inställd tid

5 IT OCH TELEFONI

Avser åtgärder för att ge centrala enheter i IT-systemet en säkrare fysisk miljö.

5.1 Primärhall för IT

Serverrar är placerade i kommunhusets serverrum.

Serverrummet har, i princip, fullgott skydd och försörjningssäkerhet. En del mindre brister förekommer och MSB rekommenderar en viss förändring i lokalstrukturen och kanske minska de ytor som idag inryms i själva brandcellen. Idag är det 3 st utrymmen, förutom serverlokalen, som ingår i brandcellen, varav ett är en mindre skrubben med batterier ett som f.n. tjänstgör som förråd. Det automatiska släcksystemet är dock uppdelat i 2 celler, där skrubben ej är en egen zon. Då det inte kan anses som en brist, utan hellre ett påpekande, så det föreslås inga åtgärder

Internet levereras av Telia via serverrummet som också utgör en viktig nod för datakommunikation för räddningstjänsten.

5.1.1 Bygg

Stativ för stadsnät är placerat inom lokalen för reservkraftaggregatet, med trycksatta vattenledningar ovanför

Statsbidrag utgår för:

- **Hyllor och dokumentation samt övrig materiel som ej har med IT-drift att göra flyttas från serverhall till annat lämpligare utrymme.**
- **Båda dörrarna in till rummet förses med panikregel.**
- **Utrymme i elverksrum för stadsnät brandavskiljs mot övriga rummet i klass Ei60**
- **Utrymmet förses med dörr i samma klassning**
- **Inkommande fiberkabel inom reservkraftsrummet brandskyddas.**

5.1.2 VVS

Inga åtgärder

5.1.3 Kyla

Inga åtgärder

5.1.4 Automatisk släckanläggning

Samtliga utrymmen inom serverhallen är integrerade i släckanläggningen

Inga åtgärder

5.1.5 Elinstallationer serverrum

En belysningsarmatur hänger i en uppfästning

Armaturluppsättningen

Stativ och stegar ansluts till funktionsjordanslutning.

5.1.6 Avbrottsfri kraft servrar

I serverhallen finns 2st UPS-aggregat på 15 kVA/st.

Inga åtgärder.

5.2 Sekundärhall för IT

Ej aktuellt

5.3 IT-säkerhet

Backup finns placerat på Gymnasieskolans datacenter. För att kunna erhålla redundans mellan de tre "hornstenarna" inom kommunen (Kommunhuset, Datacenter och Räddningstjänsten) så rekommenderas en redundant förbindelse enligt de diskussioner som fördes vid inventeringstillfället. Dessa åtgärder ersätts med MSB schablon, där Gateway, UPS och installationer ingår

***) En redundant fiberförbindelse utan annan aktiv utrustning anordnas mellan kommunhuset och brandstationen, inkl UPS där så behövs. Enligt uppgifter så är det 2 platser som behöver UPS-försörjas.**

***) Ny fiber installeras mellan serverhallarna i Herrljunga och Vårgårda.**

5.4 Telefoni

Telefonisystemet är uppbyggt kring en Alcatelväxel som är placerad Vårgårda, vilka Herrljunga kommun ingår i en IT-servicenämnd med. Lokal kommunikationsutrustning är placerad i serverrummet.

5.4.1 Lokaler för telefoniutrustning

Dörr till lokalen förses med passerkontrollutrustning. Belysningsarmaturer byts till LED-armaturer. Lokalen städas upp och allt som rör funktionen nödvändigt tas bort, demonteras.

5.4.2 Telefoni allmänt

Telefonisystemet består av ca:500 anknytningar och har gruppnummerfunktion för sin upplysningscentral. Operatör är Telia vars ÖP är placerad i telerummet i Vårgårda.

Inga åtgärder.

6 LARM OCH ÖVERVAKNING

Avser åtgärder för säker övervakning och avhjälpande av fel vid larm från prioriterade system.

6.1 Allmänt och centralanläggning

Brister finns i larmrutiner gällande viktiga larm för ledningsfunktioner

Kommunen ser över sina rutiner och anslutningsvägar för:

- ***Driftlarm från reservkraftaggregaten både i kommunhuset och på brandstationen***
- ***Temperatur och fuktlarm i serverhall***

Erfordras kompletterande larmöverföringsutrustning är detta bidragsberättigat.

6.2 Reservkraftaggregat

Befintliga larm överförs via SMS.

Larm flyttas till larmmottagning hos Räddningstjänsten

6.3 IT och telefoni

Inga åtgärder

6.4 Fastighet

Inga åtgärder

6.5 Övrigt

Inga åtgärder

7 RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Avser åtgärder för installation av utrustning för kommunikation mellan räddningsledning och kommunledning.

Herrljunga räddningstjänst huserar i räddningscentralen, en anläggningstyp som benämns RC90. Herrljunga ingår inte i något räddningsförbund och utgör således den kommunala räddningstjänsten tillsammans med deltidsstationen i Herrljunga kommun

7.1 Allmänt

Räddningscentralen består av ett sambandsrum/vakt, stabsrum/lektionssal, ett sammanträdesrum på våning 2 samt några kontorsrum.

7.2 Rum för räddningstjänstens ledning

Nuvarande lektionssal utgör kommunens reservledningsplats. Lokalen är väl användbar för krisledning för såväl kommunen men även i större sammanhang då andra lokala aktörer deltar. Lokalen bör dock uppdateras för att kunna leda och samverka med samma tekniska möjligheter som i kommunhuset.

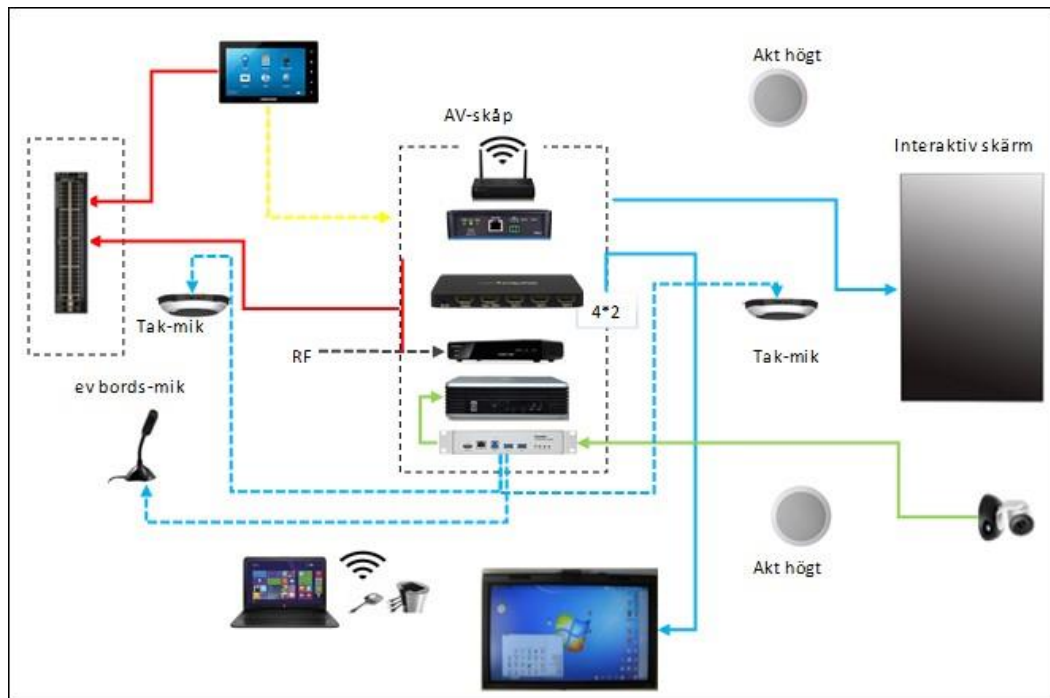
Befintlig vikkvägg demonteras och ersätts med fast väggsätts igen

Räddningstjänstens lektionssal i räddningscentralen bör i möjligaste mån överensstämma i teknik med kommunens ordinarie ledningsplats. Därför föreslås lektionssalen att utrustas med:

- ***Befintlig Smartboard byts till Interaktiv bildskärm 86"***
- ***Högtalare i tak (aktiva)/ alternativ soundbar på både bildskärm och TV vilket är billigare***
- ***Trådlös anslutning av gästdator (typ Clickshare e.l.)***
- ***TV***
- ***HD-kamera samt 1-2 st takmonterade mikrofoner för webbaserad videokonferens typ "Skype för företag"***
- ***TV-mottagare***

- **Whiteboard**
- **Gemensamt styrsystem/matrisväxel med manöverpanel för teknik enligt ovan**
- **Ev bordsmikrofon kan ingå**
- **AV-skåp, inkl. PC/klient, Matrisväxel m.m.**

Exempel(spegelvänd)

Vakt/operatörsrum

Vakten fungerar som sambands- och ledningscentral vid en händelse.

Vakten är i behov av upprustning och komplettering av teknisk utrustning

Statsbidrag utgår för följande åtgärder:

- **Larmbord ersätts med skrivbord och erforderliga PC-klienter. Ej i bruk varande utrustning demonteras, inklusive kablage och tillhörande teknikutrustning.**
- **Fiber/KK-box flyttas till annat utrymme, *detta utrymme förses med nödvändig kylning.***
- **Rummet kompletteras med smart TV**
- **2 st skärmar för nödvändig monitorering**
- **Dörr mot vagnhallen förser med passerkontrollanläggning**
- **2 st fönster förses med skyddsfilm**

7.3 Fastighet och teknik

4st accesspunkter för wifi installeras inom lokalerna

Brandlarmsanläggningens centralutrustning är av äldre modell, ny centralutrustning installeras.

Rakel-repeater installeras inom RC-delen. (tillstånd krävs via MSB:s Rakel-enhet

Teknik rum för Contalanläggning förses med rumskyla.

8 KOSTNADER

Under denna rubrik redovisas kostnader för samtliga åtgärder som har föreslagits.

		<u>Kostnad</u>	<u>Bidrag</u>
3	LOKALER OCH KOMMUNIKATION		
3.1	Ledningslokaler		
3.1.2 - 3.1.6	Div uttag	8 000	4 000
3.1.2 - 3.1.6	AV-utrustning	455 000	227 500
3.1.7	Rec/Entré	227 000	113 500
3.1.8	Tillträdesskydd *)	190 000	95 000
3.1.10	Övrigt lokaler	55 000	27 500
3.2	Radio/TV	32 000	16 000
		967 000	483 500
4	STRÖMFÖRSÖRJNING		
4.1	Reservkraft kommunhuset		
4.1.1	Bygg/ Mark	15 000	7 500
4.1.3	El	30 000	15 000
4.1.4	Reservkraftsaggregat	10 000	5 000
4.2	Reservkraft annan lokal		
4.2.1	Bygg/ Mark	83 000	41 500
4.2.2	VVS	42 000	21 000
4.2.3	Allmänt elinstallation	41 000	20 500
4.2.4	Reservkraftsaggregat	1 330 000	665 000
4.2.5	Elinstallationer reservkraft	437 000	218 500
		1 988 000	994 000
5	IT och TELEFONI		
5.1	Primärhall för IT		
5.1.1	Bygg	83 000	41 500
5.1.5	Elinstallationer serverrum	32 000	16 000
5.2	Sekundärhall för IT		
5.3	IT-säkerhet *)	390 000	195 000
5.4	Tele		
5.4.1	Lokaler för telefoniutrustning	62 000	31 000
		567 000	283 500
6	LARM OCH ÖVERVAKNING		
6.1	Allmänt och centralanläggning	25 000	12 500
6.2	Reservkraftaggregat	32 000	16 000
6.4	Fastighet	16 000	8 000
		73 000	36 500
7	RÄDDNINGSTJÄNSTENS LEDNINGSFÖRMÅGA		
7.1	Allmänt		
7.2	Lokaler för ledning	508 000	254 000
7.3	Fastighet och teknik	197 000	98 500
		705 000	352 500
	Summa entreprenadkostnader	4 300 000	2 150 000
	Byggherrekostnader	432 000	216 000
	Oförutsett/Index	306 000	153 000
	Summa totalt (avrundat jämna Tkr)	5 038 000	
	Summa prel statligt bidrag		2 519 000
*)Markerar att det innehåller max bidragsberättigade kostnader/bidrag, enl MSB-schablon (se kap 9)			

9 KOMMENTAR

Vissa av förslagen innehåller optioner och vissa innehåller åtgärder vars kostnader är kalkylerade enligt MSB:s schabloner. Högre kostnader än detta schablonbelopp är således inte bidragsberättigade. Dessa åtgärder är markerade med ett *) och finns även i tabellen nedan. Samtliga kostnader skall dock kunna verifieras.

	Åtgärder som omfattas av schablonkostnader (alla kostnader ska dock verifieras)	Max bidragsberättigade kostnader	Max bidrag
3.1.7	Receptions kan förses med säkerhetsglas (option)	50 000 kr	25 000 kr
	Brevlåda i vägg tas bort och väggen iordningställs	50 000 kr	25 000 kr
3.1.8	Glasparti i vid entré förses med säkerhetsglas eller förstärkningsåtgärder typ skyddsfilm (option)	150 000 kr	75 000 kr
5.3	En redundant fiberförbindelse utan annan aktiv utrustning anordnas mellan kommunhuset och brandstationen	100 000 kr	50 000 kr
	Ny fiber installeras mellan serverhallarna i Herrljunga och Vårgårda.	100 000 kr	50 000 kr
	Core d:o (ingår i summan för 5.3)	150 000 kr	75 000 kr
		600 000 kr	300 000 kr

I förslaget så ingår det ett par optioner, vilket då är frivilliga då det inte ingår i de normala kraven för MSB i detta ärende.

Dessa är:

3.1.7 Säkerhetsglas vid receptionsdisk	50 000 kr
3.1.8 Ev förstärkningsåtgärder vid entré	150 000 kr
Summa inkl byggherre/oförutsett	230 000 Kr

Fördyringarna i detta åtgärdsförslag är ca: 800 000 Kr. Detta är främst tillkommande åtgärder. Dessa kan kategoriseras inom följande:

Kap 3:	Reception och tillträdesskydd	195 000 Kr
	Trådlösa accesspunkter	55 000 Kr
Kap 4:	Dörr och passersystem	45 000 Kr
	Elverk och kablage (främst)	105 000 Kr
Kap 5:	Redundans Vårgårda	100 000 Kr
	Diverse dörrar, belysning m.m.	71 000 Kr
Kap 7:	Diverse bygg, kyla, repeater, wifi	127 000 Kr
Summa byggherrekostnader+oförutsett		100 000 Kr
Summa:		798 000 Kr

Samtliga kostnader skall redovisas exkl. moms. Kostnadssammanställningar kan skickas, efter överenskommelse med MSB:s projektledare, när projektet kommit en bit på väg och kostnaderna. Dessa sammanställningar kan skickas, om möjligt, i excel-form.

Kostnadsökningar på åtgärder som vida överstiger MSB:s kalkyl ska meddelas MSB:s projektledare. Detta är viktigt så att kommunen får ett OK på att dessa kostnadsökningar godtas av MSB som bidragsberättigade.

Projektet beräknas kunna vara helt klart under första halvåret 2020. Ambitionen är att reservkraftaggregatet ska kunna driftsättas runt oktober månad innevarande år. Det betyder att elprojekteringen måste igång under Feb-Mars så att beställningen av elverket, via MSB, kan göras i Maj-Juni.

MSB är juridiskt sett beställare av aggregatet och den som ansvarar för leveransbesiktning och betalning. Aggregatet lämnas till kommunen efter ersättningsbesiktningen som en del av bidraget.

Process Beskrivning Utökad ledningsförmåga

Vart i org ligger processen?

Kris och säkerhet

Vart följs den upp?

Kris och säkerhet

Bakgrund

Hösten 2016 begärde Herrljunga Kommun att få stöd av MSB för att inventera sin ledningsförmåga. 2017-02-13 kom representanter från MSB och tittade på både kommunhuset men även brandstationen i Herrljunga. Efter besöket så lämnade MSB ett *förslag på tekniska åtgärder för kommunal ledningsplats i Herrljunga kommun* (bilaga 1). Kommunen hade en möjlighet att yttra sig på underlaget vilket gjordes innan det fastställdes.

Underlaget har sedan legat till grund för ekandet av investeringsmedel under budget arbetet 2018 (bilaga 2). Medel som nu är beslutade om och finns tillgängliga under 2019.

Nämnas kan att MSB har varit på ett besök under 2017 i samband med att IT flyttade verksamhet från Vårgårda till Herrljunga kommun men det ärendet har inget med detta förslag att göra.

Då omvärlds politik och annat förändrats sedan besöket från MSB så kan vi se behov av revidering av åtgärdsförslagen vilket också framförts till MSB, MSB meddelar dock att några revideringar inte är aktuella först fören ett s.k. startmöte är aktuellt (se bilaga 1 sid 21 punkt 2).

Följande personer har varit inbjudna och med på de möten vi haft med MSB och möten vi haft själva där vi diskuterat det underlag vi fått.

Räddningstjänsten/Kris och säkerhet:	Christian Hallberg Räddningschef Morgan Gunnarsson Brandmästare Anders Svensson Säkerhetssamordnare Göran Lager IT ansvarig
Fastighet:	Eva Nordén Fastighetschef
Kansli:	Emilie Cerdic- Broberg Kanslichef Johanna Renko Kommunikatör

Arbetet går nu in i nästa steg där vi gjort en *ansökan om bidrag till kommunal ledningsplats* till MSB:s projektledare i ärendet (se bilaga 1 sid 21 punkt 1).

Syfte

Syftet med processen är att vi skall utveckla vår ledningsförmåga.

Ansvar

Övergripande process ansvar:

Christian Hallberg Räddningschef

Det övergripande ansvaret syftar till att ha en översiktlig bild över de olika processerna som i såg skiljer sig åt en hel del. Här ligger det slutliga ekonomiska och redovisning ansvaret till ekonomi avd. och MSB. Samt uppföljningsansvar för de olika processerna.

Processen kommer att delas upp i en fyra delprocesser, och följer de olika investerings begäran som gjorts :

Teknik
Fastighet Brandstation
Fastighet Kommunhus
IT- Säkerhet

Varje ansvarig för delprocesserna bildar tillsammans med Räddningschefen en styrgrupp, där även en controller ingår.

Teknik ansvar:

Anders Svensson Säkerhetssamordnare

Processen innefattar all teknik som är kopplat till förslaget både till kommunhuset och brandstationen.

Se bilaga 1 från *MSB Kommunal ledningsplats- förslag till tekniska åtgärder för ledningsplats i Herrljunga kommun*. Ovan nämnda process beskriver punkterna 3.1.2-3.1.6, 3.2 under kapitel 3, samt 7.1 och 7.2 under kapitel 7.

Total investering: **950 tkr** totalt (475 tkr i MSB stöd)

Stöd från MSB efter revidering: 485 tkr (totalt 970 tkr) Kommunal ökning 10 tkr.

Arbetsgruppen består förutom ansvarig av: Emilie Cerdic- Broberg Kanslichef
Göran Lager IT ansvarig Rtj.

Fastighet Brandstationen ansvar:

Eva Nordén Fastighetschef

Processen innefattar installation av nytt reservkraftverk samt nytt automatiskt brandlarm på brandstationen.

Se bilaga från *MSB Kommunal ledningsplats- förslag till tekniska åtgärder för ledningsplats i Herrljunga kommun*. Ovan nämnda process beskriver punkterna under kapitel 4.2 strömförsörjning samt punkt 7.3 fastighet och teknik.

Total investering: **2 322 tkr** totalt (1 161 tkr i MSB stöd)

Stöd från MSB efter revidering: 1 276 tkr (totalt 2 552 tkr) Kommunal ökning 115 tkr.

Arbetsgruppen består förutom ansvarig av: Morgan Gunnarsson Brandmästare
Representant Herrljunga El

Fastighet Kommunhuset ansvar: Eva Nordén Fastighetschef

Processen innefattar nytt tillträdesskydd i kommunhusets entré. Men även ev. förändringar kring server rum och annat.

Se bilaga från *MSB Kommunal ledningsplats- förslag till tekniska åtgärder för ledningsplats i Herrljunga kommun*. Ovan nämnda process beskriver punkten 3.1.8 under kapitel 3. Samt 4.1, 5.1 under kapitel 4 och 5. Samt hela kapitel 6.

Total investering: 250 tkr totalt (125 tkr i stöd från MSB)

Stöd från MSB efter revidering: 200 tkr (totalt 400 tkr) Kommunal ökning 75 tkr.

Ny punkt under ansvaret 3.1.7 Rec/Entré kommunhus stöd 115 tkr. Kommunal insats 115 tkr.

Arbetsgruppen består förutom ansvarig av: Anders Svensson Säkerhetssamordnare
Göran Lager IT

Fastighet IT- Säkerhet: Göran Lager IT

Processen utökad IT säkerhet som stärker redundans mellan kommunhuset och brandstationen.

Se bilaga 1 från *MSB Kommunal ledningsplats- förslag till tekniska åtgärder för ledningsplats i Herrljunga kommun*. Ovan nämnda process beskriver punkten 5.3 under kapitel 5.

Total investering: 300 tkr totalt (150 tkr i stöd från MSB)

Ny punkt under ansvaret 3.1.10 Trådlösa accesspunkter kommunhus stöd 55 tkr. Kommunal insats 55 tkr.

En tidigare utgift som berör fiber mellan Vårgårda och Herrljunga har man godkänt stöd för, detta stöd ligger på 50 tkr.

Arbetsgruppen består förutom ansvarig av: Arbetet leds av Göran själv.

Ekonomi

Totalt så har kommunen beviljats ett bidrag på **2 100 tkr**. Efter revidering **2 520 tkr** en ökning med **420 tkr**.

Om vi förbrukar alla medel i de fyra investeringarna så får vi ett bidrag på **1 911 tkr**. Det innebär att vi har kvar **189 tkr** att få bidrag för.

För att få ut dessa pengar så måste kommunen gå in med motsvarande belopp, detta få då tas i befintlig drift inom den förvaltning som är i behov av stödet. Dessa stöd fördelas initialt på delprocesserna Teknik och Fastighet Kommunhuset med följande fördelning:

Teknik: 89 tkr (KS alt Räddningstjänstens drift).
Fastighet Kommunhuset: 100 tkr (Tekniska drift).

Om behov finns i annan delprocess så får vi ta en dialog med MSB om detta. Meddela Christian ev. behov.

Tidsplan

9 januari kl. 13.00 Internt Uppstartsmöte- Där samtliga deltagare inbjuds. Vi går igenom förslaget och diskuterar ev. ändringar. Vi går igenom hur hela processen skall gå till väga.

Vid behov så kan varje delprocess träffas och göra en närmare analys om ev. föreningar.

Startmöte med MSB, **16 januari kl. 10.30**

Avstämningsmöte med styrgruppen, gällande ekonomi och upphandlingar. Inköpsansvarig deltar.

Processerna startar (se bilaga 1 sid 21 punkt 2).

Alla processer skall vara klara under 2019.

Varje delprocess väljer själva ut datum och antal träffar som behövs utifrån dess eget behov. Nedan följer då styrgrupp skall träffas:

Kvartal 2 2019 Styrgrupp träffas för avstämning
Kvartal 3 2019 Styrgrupp träffas för avstämning
Kvartal 4 2019 Styrgrupp träffas för avstämning
Kvartal 1 2020 Styrgrupp träffas för avstämning samt förberedelse för ersättningsbesiktning
Kvartal 2 2020 Ersättningsbesiktning med MSB

Kritiska faktorer

Tiden

Politisk förankring

Förankring är redan gjord då vi la fram ärendet i budgetprocessen. Räddningschefen är ansvarig för att informera Kommun Styrelsen som är ansvarig nämnd för hela processen.

Beslut om plan

Planen är beslutad av Kommunchef Niels Bredberg och Räddningschef Christian den 17 dec 2018.

Reviderad 2019-03-27

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Kommunal ledningsförmåga teknik</i>
Ansvarig nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>
Beskrivning utförd av	<i>Räddningschef</i>

Grunddata

Investeringsutgift	950 tkr
Bidrag från MSB 50% kvar: 475 tkr	
Nyttjandeperiod	5 år
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2019-06-30
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2019-06-30

Allmän beskrivning av investeringen

Se bilaga från MSB Kommunal ledningsplats- förslag till tekniska åtgärder för ledningsplats i Herrljunga kommun. På sidan 19 beskrivs kostnader, ovan nämnda belopp beskriver punkterna 3.1.2-3.1.8, samt 7.2. Sammanfattningsvis så är detta den del av förslaget som innehåller teknisk utrustning som bör skrivas av på 5 år.

Oförutsett/Index är på lagt med motsvarande 26 tkr på totalbeloppet.

Det är viktigt att vi för detta mot MSB som **ett** projekt för att underlätta hanteringen, därför ligger samtliga investeringar på samma år samt alla under kommunstyrelsen.

Syftet med investeringen

Öka ledningsförmågan i kommunen, vid kris och höjd beredskap.

Nytta/konsekvens om investeringen genomförs

Vi får en ökad förmåga samt vi får bra utrustning till den dagliga verksamheten.

Konsekvenser om investeringen inte genomförs

Vi saknar bra utrustning för att bla. dela lägesbild med andra, denna brist kvarstår.

Förändrade driftskostnader på grund av investeringen

Inga

Svar på Medborgarförslag Grannstöd

Sammanfattning

Kommunfullmäktige överlämnar ärendet Medborgarförslag om Grannstöd till kommunstyrelsen för beredning.

Beskrivning av Grannstöd:

För att Grannstöd ska fungera på ett bra sätt och över en längre tid behöver det skapas en organisation så att rollerna blir tydliga för alla som ska vara med och bidra. Innan man startar upp Grannstöd är det bra att stämma av de olika rollerna med respektive representant så att alla är införstådda och accepterar "sin" roll. Det är också viktigt att se till att man har en stabil ekonomisk grund.

Grannstödsverksamhet finns idag i Stockholmsförorterna Bromma, Haninge och Järfälla. De är förorter med stora problem och som inte kan jämföras med de problem som en liten kommun som Herrljunga kommun har. Kommunpolisen för Herrljunga kommun ser inte behovet av Grannstödsverksamhet i Herrljunga kommun och polisen har inte de resurser som krävs.

För att Grannstödsverksamheten ska fungera, krävs personella och ekonomiska resurser, från de tre "benen" frivillighet, polis och kommun. Det blir svårt att starta upp en organisation där det redan från början haltar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-27
Medborgarförslag om Grannstöd inkom 2018-12-10
KF § 195/2018-12-11

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget Grannstöd

Viveca Lundahl

Folkhälsoutvecklare

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

Medborgarförslag om Grannstöd från Jerry Stridh, Ljung;

"I ett antal år har vi haft något som kallas "Nattkoll" i Herrljunga kommun. Men jag tycker vi ska utveckla Nattkoll till något som kallas "Grannstöd". Grannstöd har funnits på flera platser i Sverige och upplevs som något bra. Det har vid flera tillfällen hjälpt personer i nöd, akut sjukdom samt gjort att viss brottslighet har minskat i de områden som har Grannstöd. Grannstöd är en utveckling av "Grannsamverkan".

Grannstöds uppgift är att öka tryggheten i boendemiljö genom att:

- Genomföra observations/synlighetspass i bostadsområdet under dagtid
- Följa polisens anvisningar om övriga områden som behöver besökas.
- Följa kommunens anvisningar som ökar tryggheten i bostadsområden.
- Se över områdets Grannsamverkansskyltar och meddela polis/grannsamverkansansvarig när dessa behöver ersättas.

Ekonomisk bedömning

Kostnader i form av tjänsteperson samt övrig utrustning m m.

Kommunens åtagande i Grannstödsverksamhet:

- Ha det ekonomiska huvudansvaret, svara för kostnader för Grannstödsbil; leasing och drift
- Ta emot rapporter om skadegörelse, felaktigheter och övriga frågor som inverkar på säkerhet och trygghet.
- Svara för att av inrapporterade ärenden till kommunen åtgärdas.
- Vara aktiv och behjälplig till Grannstöd och polis i att utbilda Grannstödsförarna.
- Svara för övriga kostnader såsom mobiltelefon, kamera, ficklampa, alkolås, reflexvästar, hjärtstarter m m.

Juridisk bedömning

Grannstödsverksamheten, med dess tre "ben" frivillighet, polis och kommun, gränsar till eller kan konkurrera med bevakningsföretag.

Motivering av förslag till beslut

Grannstödsverksamhet finns idag i Stockholmsförorterna Bromma, Haninge och Järfälla. De är förorter med stora problem och de kan inte jämföras med de problem som en liten kommun som Herrljunga kommun har. Kommunpolisen för Herrljunga kommun ser inte behovet av Grannstödsverksamhet i Herrljunga kommun och polisen har inte de resurser som krävs.

För att Grannstödsverksamheten ska fungera, krävs personella och ekonomiska resurser, från de tre "benen" frivillighet, polis och kommun. Det blir svårt att starta upp en organisation där det redan haltar från början.

KF § 195

DNR KS 192/2018

Medborgarförslag om grannstöd

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2018-12-10 från Jerry Stridh, Ljung;

"I ett antal år har vi haft något som kallas "Nattkoll" i Herrljunga kommun. Men jag tycker vi ska utveckla Nattkoll till något som kallas "Grannstöd". Grannstöd har funnits på flera platser i Sverige och upplevs som något bra. Det har vid flera tillfällen hjälpt personer i nöd, akut sjukdom samt gjort att viss brottslighet har minskat i de områden som har Grannstöd. Grannstöd är en utveckling av "Grannsamverkan".

- Tänk er scenarier, ett hjärtstopp i Eriksberg, larm går till ambulans men samtidigt till Grannstödsbilen. Den befann sig i Öra vid detta tillfälle. Eftersom Grannstödsbilen har en hjärtstarter i bilen och idag även en som har HLR utbildning... behöver inte berätta mer. Visst skulle detta hjälpa den med hjärtstopp snabbare?

-Buset är ute och spanar på vägarna i området Grude, de möter en bil med tydlig text "Grannstöd" på en bil. Visst kommer de känna sig iakttagna och med stor säkerhet lämna området.

Så här kan man beskriva Grannstöd:

För att Grannstöd ska fungera på ett bra sätt och över en längre tid behöver man skapa en organisation så att rollerna blir tydliga för alla som ska vara med och bidra. Grannstödsverksamhet kan bara initieras i områden/kommuner som har en aktiv Grannsamverkan. Innan man påbörjar arbetet med att starta upp Grannstöd är det bra att stämma av de olika rollerna med respektive representant så att alla är införstådda och accepterar "sin" roll. Man behöver också se till att man har en stabil ekonomisk grund genom att söka sponsorer lokalt och föreningsbidrag/ekonomiskt stöd från kommunen. Engagemang från sponsorer/bidragsgivare under 2 år i taget är att föredra".

Grannstöds uppgift är att öka tryggheten i boendemiljön genom att:

Genomföra observations/synlighetspass i bostadsområdet under dagtid.

Följa Polisen anvisningar om övriga områden som behöver besökas.

Följa Kommunens anvisningar som ökar tryggheten i bostadsområde.

Se över områdets Grannsamverkansskyltar och meddela

polis/Grannsamverkanansvarig när dessa behöver ersättas."

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

I ett antal år har vi haft något som kallas "Nattkoll" i Herrljunga kommun. Men jag tycker vi ska utveckla Nattkoll till något som kallas "Grannstöd". Grannstöd har funnits på flera platser i Sveringe och upplevs som något bra. Det har vid flera tillfällen hjälpt personer i nöd, akut sjukdom samt gjort att viss brottslighet har minskat i de områden som har Grannstöd. Grannstöd är en utveckling av "Grannsamverkan".

- Tänk er scenarier, ett hjärtstopp i Eriksberg, larm går till ambulans men samtidigt till Grannstödsbilen. Den befann sig i Öra vid detta tillfälle. Eftersom Grannstödsbilen har en hjärtstarter i bilen och idag även en som har HLR utbildning... behöver inte berätta mer. Visst skulle detta hjälpa den med hjärtstopp snabbare?

- Buset är ute och spanar på vägarna i området Grude, de möter en bil med tydlig text "Grannstöd" på en bil. Visst kommer de känna sig iakttaga och med stor säkerhet lämna området.

Så här kan man beskriva Grannstöd:

För att Grannstöd ska fungera på ett bra sätt och över en längre tid behöver man skapa en organisation så att rollerna blir tydliga för alla som ska vara med och bidra. Grannstödsverksamhet kan bara initieras i områden/kommuner som har en aktiv Grannsamverkan. Innan man påbörjar arbetet med att starta upp Grannstöd är det bra att stämma av de olika rollerna med respektive representant så att alla är införstådda och accepterar "sin" roll.

Man behöver också se till att man har en stabil ekonomisk grund genom att söka sponsorer lokalt och föreningsbidrag/ekonomiskt stöd från kommunen. Engagemang från sponsorer/bidragsgivare under 2 år i taget är att föredra.

Grannstöds uppgift är att öka tryggheten i boendemiljön genom att:

- Genomföra observations/synlighetspass i bostadsområdet under dagtid.
- Följa Polisen anvisningar om övriga områden som behöver besökas.
- Följa Kommunens anvisningar som ökar tryggheten i bostadsområde.
- Se över områdets Grannsamverkansskyltar och meddela polis/Grannsamverkanansvarig när dessa behöver ersättas.

Rapportera:

- Stulna bilar/skrotbilar
- Klotter/skadegörelse
- Annat som ökar tryggheten i bostadsområden.

En styrgrupp bör leda arbetet och bestå av:

Ordförande

- Kalla styrgruppen till möte (Jan-feb, apr-maj, aug-sep, okt-nov).
- Hålla Grannstödsmöte med styrgruppen om verksamheten (minst 4 ggr per år enligt fastställd dagordning).
- Vara ordförande på mötet.
- Vara kontaktperson till polisen om verksamheten.

Se till att en årsrapport om verksamheten upprättas (redovisas första styrgruppsmötet året efter) för redovisning av verksamheten till intressenter såsom lokala aktörer etc..

Kommunrepresentant

- Kan ha det ekonomiska huvudansvaret, svara för kostnader för leasing och drift.
- Ta emot rapporter om skadegörelse, felaktigheter och övriga frågor som inverkar på säkerhet och trygghet.
- Svara för att av inrapporterade ärenden till Kommunen (Kontaktcenter) åtgärdas.
- Vara aktiv och behjälplig till Grannstöd och polis i utbildningen (se polisrepresentant nedan).
- Svara för övriga kostnader enligt överenskommelse.
- Vara ett stöd för Grannstöd och dess verksamhet.

Sekreterare – övrig administratör

- Föra anteckningar vid styrgruppens möten.
- Upprätta en deltagarlista och hålla den aktuell.
- Sända Grannstödsdeltagarlista inför till styrgruppen inför mötena (4 ggr/år).

Statistikansvarig

Statistik bör föras över varje observationspass vilket ger en bra bild av vad verksamheten åstadkommit under året för rapportering i årsrapporten.

- Antal körda kilometer i genomsnitt per pass.
- Antal genomförda passtimmar per månad.
- Antal kördagar och inställda pass per månad.
- Antal och vilken/vilka kontakt/åtgärd/uppdrag (punkt 1-11 på observationsblanketten) som genomförts.

Övriga rapporter (observationer) om utfört arbete:

- Misstänkt brottslighet.
- Iakttagelser av bostad med öppna fönster, dörrar etc.
- GSV-skylt bör bytas/ev. bristfällig GSV.

Medborgarförslag gällande Grannstöd.
Jerry Stridh, [REDACTED]

- Observationer av fordon (t ex. stulna och skrotbilar).
- Vägmärken – åverkan, felaktiga.
- Skador – hinder för framkomlighet (t ex. häckar, hål i gatan).
- Belysning – trasig, släckt.
- Skadegörelse och klotter.
- Dumpning av sopor.
- Annan olycksrisk eller olycka.

Alla observationer ska återföljas av en kontakt eller åtgärd. Antal åtgärder eller kontakter ska aldrig vara färre än antal observationer.

Bilansvarig – ansvarig för all skötsel av bilen

- Utbilda Grannstödsförarna på bilens funktioner.
- Se till att bilen är ren och fin in- och utvändigt (tvätta bilen).
- Se till att rätt hjul sitter på och bilen är trafiksäker (besikta bilen).
- Märka upp bilarna med aktuella dekalerna. Grannstödsdekalerna ska sitta på motorhuven och på vardera framdörren. Det får inte sitta några andra dekalerna i anslutning till Grannstödsdekalerna. Eventuellt andra dekalerna från exempelvis kommun och andra finansörer får sitta på bakhöjare och bak på bilen.

Förslag på bra utrustning till Grannstödsbil/bilarna:

- Mobiltelefon
- Pärmar – bil- och patrullpärm
- Kamera
- Ficklampa
- Förbandskudde
- 2 Kg brandsläckare
- Brandfilt 180 x 120 cm
- Alkolås och tillbehör vid leverans om alkolås finns.
- Reflexvästar med tryck Grannstöd och Samverkan mot brottslogga som beställs via polisen.
- Hjärtstarter

Polisrepresentant

- Vara ”motor” men inte huvudadministratör (viss administration dock)
- Ge dagsaktuell information till dem som ska ut på observationspass.
- Ha koll på vad som händer – planera och dirigera patrulleringen inom Grannstöd
- Vara tillgänglig via telefon under observationspasset.
- Hålla igång brottsförebyggande ”tänket”
- Hålla Grannstöd uppdaterade om aktuella huvudkontaktombud i Grannsamverkan.
- Vara aktiv deltagare i styrgruppens möten
- Beställa dekalcer och västar från Samverkan mot brott.

Utbilda Grannstödsförarna i, förutom Grannsamverkan:

- Kunskap hur bilen fungerar
- Nödvarn
- Laga befogenheter
- Säkerhet – Tänk på!

Ansvarig för körschema – skapar körschema och ser till att schemat är fulltecknat.

- Skapa och se till att det alltid finns ett gällande schema.
- Se till att fylla körschema.
- Se till att alla får körschemat i god tid (inkl. styrgruppen).

Kassör

- Håller reda på och redovisar föreningens ekonomiska transaktioner.

Rekryterare

- Ansvarig för rekrytering av nya förare vartefter behov uppstår.
- **Andra intressenter till Grannstödsverksamheten**
- *Lokal aktör*
- Lokal aktör som anser att Grannstöd är en viktig funktion och därmed är med och sponsrar verksamheten bör ges insyn genom att till exempel vara mottagare av protokoll och/eller den årliga rapporten om verksamheten.

Här kommer några länkar till platser som idag har Grannstöds Bil:

<http://grannstodbromma.se>

<http://grannstodhaninge.se>

<https://www.jarfalla.se/kommun-och-politik/trygghet/grannstodsbilen.html>

<http://www.grannstodhv.se>

Medborgarförslag gällande Grannstöd.
Jerry Stridh, [REDACTED]

<https://medlem.foreningssupport.se/spf/uploads/L4507/GS%20Brosch%202012-11-01.pdf>

<http://www.lissmakvarntorp.se/lissmakvarntorp/dokument/GRANNSToD-Huddinge-inbjudan-120821-ver-2-1.doc>

<https://www.nynashamn.se/download/18.7df72760147458667b11aa8/1462966843906/grannstods bilen.pdf>

<https://www.infoom.se/mysite/index.php?sida=51420>

<http://www.solhem.org/grannsamverkan/grannstod/>

Här kommer även en länk till rekommendationer hur Grannstöd bör fungera:

https://samverkanmotbrott.se/rekommendationer_grannstod-2/

En eller två grannstödsbilar bör vara placerade på centrala platser i kommun. Kanske i området Annelund är en bra placering. Men detta kan utvecklas när vi har kommit till beslut om att införa "Grannstödsbil" i kommun.

När jag hörde talas om Grannstöd första gången för ett antal år sedan var det så att Folksam var en huvudsponsor av Grannstödsbilar. De finns fortfarande med i grannstöds informationen men idag sponsrar de inte bilar på samma sätt, läs nedan svar från kontaktperson på Folksam:

Hej Jerry!

Vad trevligt att ni funderar på att starta Grannstöd i Herrljunga. Det är ett bra komplement till Grannsamverkan.

Grannstöd startades av Folksam för många år sedan. När vi gjorde förändringar i hur vi arbetar med skadeförebyggare beslutades att Folksam skulle sluta driva projektet. Jag drev därför igenom att konceptet Grannstöd skulle flyttas över till Samverkan mot brott, som driver konceptet Grannsamverkan. Idag är jag endast kontaktperson för Grannstöd för Samverkan mot brotts räkning.

Konceptet ser ungefär lika ut som det gjorde när det drevs av Folksam. Skillnaden idag är finansieringen av Grannstöd. Många föreningar får idag ekonomiskt stöd av sina kommuner eller företag.

På Samverkan mot brotts hemsida kan du läsa mer om konceptet https://samverkanmotbrott.se/rekommendationer_grannstod-2/

Det finns ett antal Grannstödsföreningar som har egna hemsidor. Sök på Grannstöd så hittar du dem. Haninge var den kommunen där allt startade <http://grannstodhaninge.se/>
Vill du veta mer detaljer om hur "vardagen" ser ut för Grannstödsföreningarna är mitt råd att kontakta dem.

Ingela Höök
Skadeförebyggare
Kundstrategi, Marknad och försäljning

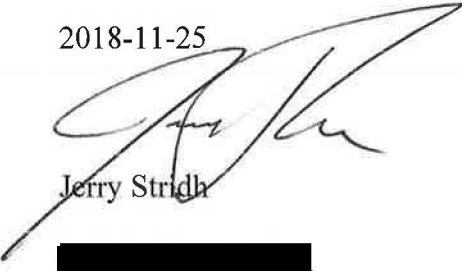
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ärende 5

Medborgarförslag gällande Grannstöd.
Jerry Stridh, [REDACTED]

Jag kan om så önskas, göra en presentation om detta på fullmäktige.

2018-11-25

Jerry Stridh
[REDACTED]
[REDACTED]

TN § 36

DNR TK 69/2019

Svar på medborgarförslag om uppförande av GC-väg från Södra Horsby till centrum

Sammanfattning

Medborgarförslag inkom 2019-01-31 från Egon Svantesson, Herrljunga om att uppföra GC-väg från Södra Horsby till centrum.

Medborgarförslaget överlämnades till tekniska nämnden för beredning.

En GC-väg från Södra Horsbyområdet till Horsbyskolan och vidare in mot centrum är befogad, för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. GC-vägen tas med i projekteringen av Södra Horsby Etapp 2.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-03-07

KF § 36/2019-02-12

Karta

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Medborgarförslaget beviljas.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Medborgarförslaget beviljas.

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

Svar på medborgarförslag om uppförande av GC-väg från Södra Horsby till centrum

Sammanfattning

Medborgarförslag inkom 2019-01-31 från Egon Svantesson, Herrljunga om att uppföra GC-väg från Södra Horsby till centrum.

Medborgarförslaget överlämnades till tekniska nämnden för beredning.

En GC-väg från Södra Horsbyområdet till Horsbyskolan och vidare in mot centrum är befogad, för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter.

GC-vägen tas med i projekteringen av Södra Horsby Etapp 2.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-03-07

KF § 36/2019-02-12

Karta

Förslag till beslut

- Medborgarförslaget beviljas.

Claes-Håkan Elvesten

Gata- och parkchef

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom
till:

HERRLJUNGA KOMMUN

TEKNISKA
FÖRVALTNINGEN
Claes-Håkan Elvesten

Ärende 6

Tjänsteskrivelse
2019-03-07
DNR TK 69/2019 351
Sid 2 av 2

Miljökonsekvensbeskrivning
Bedöms inte påverka miljön negativt.

KF § 36

DNR KS 40/2019

Medborgarförslag gällande Södra Horsby Etapp 1, GC-väg till centrum

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2019-01-31 inkom från Egon Svantesson, Herrljunga:

"Gäller Södra Horsby Etapp 1.

Mitt förslag är att området byggs klart enligt detaljplanens intensjoner.

Det saknas fortfarande en GC- väg till centrum. Den ska enligt planen löpa ut med Anders Johanssons södra tomtgräns och ansluta till Horsbyleden mitt emot Horsbygården.

Det står även i plantexten att området ska ha anslutning till bef. GC- nät. Med detta avses ju GC-vägen som passerar Horsbygården och sedan Via ledstångsfabriken når centrum.

Det finns redan idag 6 barn som har/kommer att få anknytning till Horsbygården/Horsbyskolan så behovet finns.

När gator och ledningar byggdes för några år sedan, byggdes även 3 st GC- vägar som idag ansluter till "skogsvägen". Dom är tom försedda med gatubelysning.

Det byggdes tom en extra GC-väg som inte finns med på planen. Det är den som mynnar vid Molin's damm.

Den sk skogsvägen varken skottas eller sandas och har ingen belysning så den är ju inte till någon nytta nu på vintern.

Dessutom vore det ju lämpligt att bygga ett övergångsställe över Horsbyleden, med upphöjning eller avsmalning eller vad man nu väljer.

Detta projekt som ju redan dröjt alldeles för länge, måste ju ha en stor betydelse för dom som är spekulanter på en tomt, särskilt nu när området ska fortsätta växa åt söder."

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Medborgarförslag !

Gäller Södra Horsby Etapp 1.

Mitt förslag är att området byggs klart enligt detaljplanens intensifieringar.

Det saknas fortfarande en GC- väg till centrum. Den ska enligt planen löpa utmed Anders Johanssons södra tomtgräns och ansluta till Horsbyleden mitt emot Horsbygården.

Det står även i plantexten att området ska ha anslutning till bef. GC-nät. Med detta avses ju GC-vägen som passerar Horsbygården och sedan Via ledstångsfabriken når centrum.

Det finns redan idag 6 barn som har/kommer att få anknytning till Horsbygården/Horsbyskolan så behovet finns.

När gator och ledningar byggdes för några år sedan, byggdes även 3 st GC- vägar som idag ansluter till "skogsvägen". Dom är tom försedda med gatubelysning. Det byggdes tom en extra GC-väg som inte finns med på planen. Det är den som mynnar vid Molin's damm.

Den sk skogsvägen varken skottas eller sandas och har ingen belysning så den är ju inte till någon nytta nu på vintern.

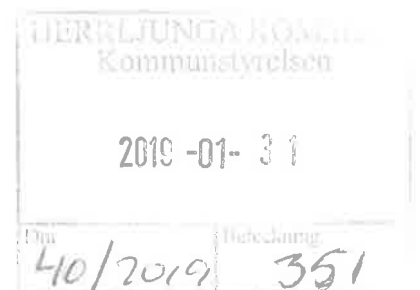
Dessutom vore det ju lämpligt att bygga ett övergångsställe över Horsbyleden, med upphöjning eller avsmalning eller vad man nu väljer.

Detta projektet som ju redan dröjt alldeles för länge, måste ju ha en stor betydelse för dom som är spekulanter på en tomt, särskilt nu när området ska fortsätta växa åt söder.

Herrljunga 30 Jan -19

Egon Svantesson

TN § 35

DNR TK 286/2018

Svar på medborgarförslag-Hundrastgård i Herrljunga kommun

Sammanfattning

2018-09-06 inkom ett medborgarförslag från Carolina Sjöberg, Herrljunga om att kommunen anlägger en hundrastgård.

Kommunfullmäktige överlämnade medborgarförslaget till tekniska nämnden för beredning.

Inrättande av hundrastgård anses inte ingå i kommunens verksamhet, utan förslagsställaren får kontakta befintliga föreningar eller att starta upp en ny förening och då ha möjlighet till föreningsbidrag för detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-04
KF §141/2018-10-23

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

- Medborgarförslaget avslås.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Medborgarförslaget avslås.

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

BA

FS

Svar på medborgarförslag-Hundrastgård i Herrljunga kommun

Sammanfattning

2018-09-06 inkom ett medborgarförslag från Carolina Sjöberg, Herrljunga om att kommunen anlägger en hundrastgård.

Kommunfullmäktige överlämnade medborgarförslaget till tekniska nämnden för beredning.

Inrättande av hundrastgård anses inte ingå i kommunens verksamhet, utan förslagsställaren får kontakta befintliga föreningar eller att starta upp en ny förening och då ha möjlighet till föreningsbidrag för detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-04
KF §141/2018-10-23

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

- Medborgarförslaget avslås.

Claes-Håkan Elvesten
Gata- och parkchef

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom
till:

KF § 141

DNR KS 168/2018

Medborgarförslag – Hundrastgård i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Följande motion inkom 2018-09-06 från Carolina Sjöberg, Herrljunga;

Vad vill jag och varför?

”Jag föreslår att det utreds vad kostnaden blir för en hundrastgård och var den skulle kunna läggas.

Där har jag personligen flera förslag: Grusplanen nära Haraberget och att ni bygger upp en i parken, som ligger vid Hemköp.

Jag vet att behovet är stort då kommunens invånare tillsammans har 1381 hundar. (enligt ratsit.se 28 aug 2018)

Jag vet att detta kan bli en positiv knutpunkt i kommunen för alla matte o ”hussar” o att det kan bli en Folkhälso-effekt till det bättre, då människor möts och kan låta sina hundar springa av sig o leka med varandra. Vi kan även ordna hundträffar, men det finns en massa skoj vi kan hitta på”.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Expedieras till:

Tekniska nämnden

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

onsdag 5 september 2018

Carolina Sjöberg

Medborgarförslag Hundrastgård i Herrljunga Tätort.

Vad vill jag och varför?

Hundrastgård har sedan länge varit en fundering på mångas anslagstavlor, för mig var det 4 år sedan det kom upp på min tavla, då jag skaffade hund. Jag med många vill att ni funderar över att bygga en Hundrastgård i Herrljunga kommun, då det finns behov av detta för våra 1381 registrerade hundar i Herrljunga kommun (enligt ratsit.se 28 aug 2018). (Detta har kommit på tal om i olika Facebook-grupper, om att många önskar en rastgård)

Jag vet att detta kan bli en positiv knutpunkt i kommunen för alla matte o "hussar" o att det kan bli en Folkhälso-effekt till det bättre, då människor möts och kan låta sina hundar springa av sig o leka med varandra. Vi kan även ordna hundträffar, men det finns en massa skoj vi kan hitta på.

Tack så mycket för mina ord jag fick framföra här.

Jag vill gärna ha återkoppling till:

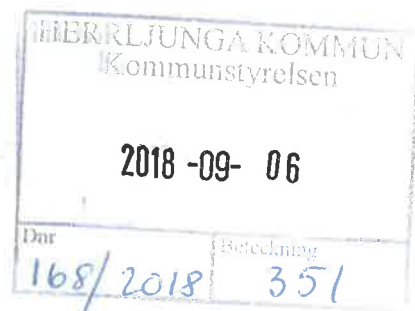
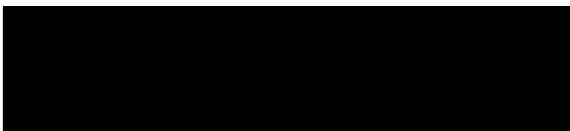
carolina.sjoberg.jobb@gmail.com

Med Vänliga Hälsningar

Carolina Sjöberg

Mina uppgifter:

SN § 13

DNR SN 37/2018

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS 2018-12-31

Sammanfattning

Socialnämnden ska till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SOL och 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Socialnämnden ska även rapportera gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SOL och 9 § LSS som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Denna rapporteringsskyldighet regleras i 16 kap 6 h § SOL och 28 h § LSS. Anledning till ej verkställda beslut är oftast bristande resurser. *Äldreomsorg*: Ett rapporterat ärende gällande ej verkställt beslut om särskilt boende är vid rapporteringstillfället inte verkställt. Väntetiden hittills har varit fyra månader. Insats kontaktperson är verkställt efter sex månader. *Individ och familjeomsorg*: Två ärenden gällande kontaktperson har rapporterats, båda verkställda efter 3-4 månaders väntetid. Boendestöd är verkställt efter en väntetid på 4 månader. Fyra ärenden är rapporterade som gäller insatsen kontaktfamilj. Väntetiden vid rapporteringstillfället har varit fyra månader, matchningsmöten och planering för inskolning har påbörjats. *LSS*: Totalt fem ärenden har rapporterats. Fyra gällande kontaktperson, varav två avbrott i verkställighet. Två av ärendena är verkställda efter en väntetid på 4,5 månad respektive 11 månader. Ett ärende avslutat på den enskildes egen begäran. Det rapporterade ärendet gällande ledsagarservice är inte verkställt, dröjsmålet per den 31 december 2018 är sju månader.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-01-07

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS 2018-12-31

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att lägga rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS per 2018-12-31 till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att lägga rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS per 2018-12-31 till handlingarna (bilaga 1 SN § 13/2019-02-26).

Expedieras till:
För kännedom till:

Kommunfullmäktige
Revisorerna

Justerandes sign

EL

Utdragsbestyrkande

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut¹ enligt SOL och LSS 2018-12-31

SOCIALTJÄNSTLAGEN – SOL

Äldreomsorg

Typ av bistånd	Datum för beslut	Datum för avbrott	Individ	Kön
Kontaktperson	2018-04-30		Vuxen	Kvinna
Särskilt boende	2018-09-03		Vuxen	Kvinna

Handikappomsorg

Typ av bistånd	Datum för beslut	Datum för avbrott	Individ	Kön
----------------	------------------	-------------------	---------	-----

Individ och familjeomsorg

Typ av bistånd	Datum för beslut	Datum för avbrott	Individ	Kön
Kontaktperson	2018-07-13		Ungdom	Pojke
Kontaktperson	2018-07-19		Ungdom	Pojke
Boendestöd	2018-07-23		Vuxen	Kvinna
Kontaktfamilj	2018-09-04		Ungdom	Flicka
Kontaktfamilj	2018-09-04		Ungdom	Flicka
Kontaktfamilj	2018-09-04		Ungdom	Pojke
Kontaktfamilj	2018-09-12		Ungdom	Pojke

LAG OM STÖD OCH SERVICE TILL VISSA FUNKTIONSHINDRADE – LSS

Handikappomsorg

Typ av bistånd	Datum för beslut	Datum för avbrott	Individ	Kön
Kontaktperson	2017-07-04		Vuxen	Kvinna
Kontaktperson	2017-11-24		Ungdom	Flicka
Kontaktperson		2018-04-29	Vuxen	Man
Kontaktperson		2018-05-21	Ungdom	Pojke
Ledsagarservice	2018-05-31		Vuxen	Kvinna

I tjänsten

Heléne Backman Carlsson
SAS/Kvalitetssamordnare

¹ Beslut är, per definition, verkställda om verkställighet har skett inom 3 (tre) månader från beslutsdatum.

SN § 30

DNR SN 46/2019

Revidering av socialnämndens reglemente

Sammanfattning

Den 1 juli 2019 träder en ny tobakslag i kraft, lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Den nya lagen ersätter den tidigare tobakslagen (1993:581) och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (2017:425) och beslutades av riksdagen 12 december 2018. Med anledning av den nya lagen behöver reglementet för socialnämnden ändras för att omfatta den nya lagen med undantag från de bestämmelser som behandlar tillsyn av rökfria offentliga miljöer som sedan tidigare är delegerat till bygg- och miljönämnden.

Utifrån dessa föreslås följande ändring under 2 § Socialnämndens ansvarområde:
Punkten Tobakslagen samt punkten kontrollen av försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare enligt lag (2017:425 om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare stryks och följande punkt läggs till: Ärenden enligt lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Dock inte tillsyn av rökfria offentliga miljöer (delegerat till bygg- och miljönämnden).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-18

Socialnämndens reglemente, kommunfullmäktige § 110/2018-09-04

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås revidera 2 § i socialnämndens reglemente i enlighet med upprättat förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås revidera 2 § i socialnämndens reglemente i enlighet med upprättat förslag.

Expedieras till:
För kännedom till:

Kommunfullmäktige
Tillståndsenheten i samverkan, Lidköpings kommun

SN § 31

DNR SN 45/2019

Revidering av taxor och avgifter för socialnämnden

Sammanfattning

Ärendet avser avgifter för ansökningar om tobakstillstånd och avgifter för tillsyn med anledning av en ny lag som träder i kraft 1 juli 2019. Den nya lagen innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunen vad gäller att pröva tillstånd för försäljning av tobak samt ett utökat ansvar vad gäller tillsyn. De nya reglerna om att den som säljer tobaksvaror måste ha tillstånd för sin försäljning gäller både för den som säljer tobak till konsumenter (detaljhandel) som den som ägnar sig åt annan försäljning av tobak (partihandel). Huvudsyftet med tillståndsplikten är att stävja den illegala handeln med tobaksprodukter och ligger även i linje med flera direktiv och rådsrekommendationer från EU liksom regeringens ANDT-strategi för perioden 2016-2020 där ett av målen är att tillgång till tobak ska minska (prop. 2017/18:156). I den nya lagen är det kommunen som har ansvar för att lämna tillstånd för tobaksförsäljning och kommunen har enligt den nya lagen rätt ta ut avgift för uppgiften enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige liksom rätt att ta ut skälig avgift för sin tillsyn. Avgifterna ska spegla kommunernas faktiska kostnader för hantering av tillståndsansökningar. Tillståndsenheten i samverkan, Lidköpings kommun, som Herrljunga kommun köper tjänsten avseende tobakslagen idag, har med utgångspunkt från de faktiska kostnaderna räknat ut ett förslag till taxa. Revideringen av taxan föreslås börja gälla i samband med att lagen träder i kraft 1 juli 2019.

Förslag på revidering:

- Ansökan om försäljningstillstånd tobak; 7 200 kronor
- Ansökan om tillfälligt försäljningstillstånd; 5 600 kronor
- Anmälan om ändrade ägar- eller bolagsförhållanden; 4 400 kronor
- Anmälan om förändrat försäljningstillstånd; 2000 kronor
- Tillsyn av försäljningstillstånd; 6000 kronor

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-18

Ansöknings- och tillsynsavgifter enligt alkohollagen, tobakslagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel, kommunfullmäktige § 179/2015-11-10

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås fastställa tillägg och revidering av taxan: "Ansöknings och tillsynsavgifter för alkohol, tobak och receptfria läkemedel" enligt upprättat förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning SN § 31

Socialnämndens beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås fastställa tillägg och revidering av taxan:
”Ansöknings och tillsynsavgifter för alkohol, tobak och receptfria läkemedel”
enligt upprättat förslag.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Tillståndsenheten i samverkan, Lidköpings kommun

SN § 21

DNR SN 7/2019

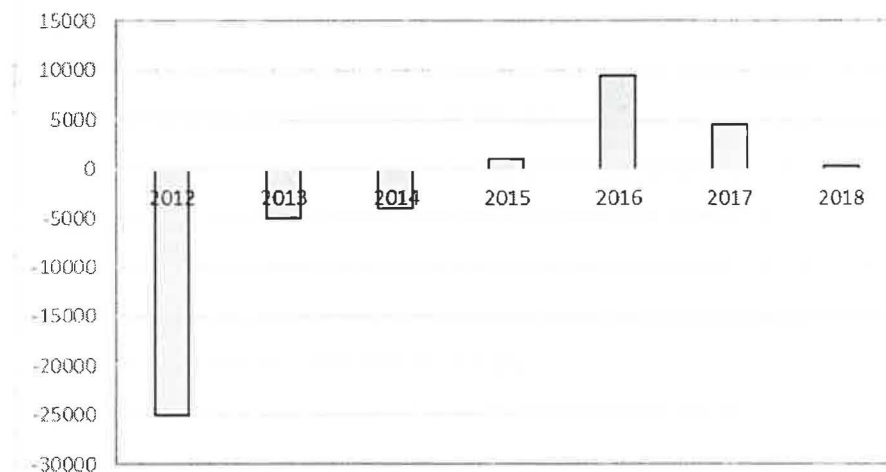
Begäran om genomlysning av ekonomisk fördelning

Sammanfattning

Utifrån att socialnämnden prognostiserar ett underskott på 3 165 tkr behöver nämnden, enligt ekonomistyrningsprinciperna, vidta åtgärd för att minska underskottet.

Nedan visas Socialnämndens resultat för 2012-2018. Nämnden har gjort ett omfattande arbete med att minska sina kostnader sedan underskottet 2012. Genomförda och pågående förändringar behöver nu tid för att visa resultat och därefter kan nämnden analysera och arbeta vidare med att ta fram åtgärder för att effektivisera verksamheterna. De åtgärder nämnden förslås anta till mötet 2019-02-26 balanserar ej det prognostiserade underskottet. Nämnden anser att ytterligare besparingar ej kan genomföras utan stora risker för rättssäkerhet, arbetsmiljö och kvalitet.

Resultat socialnämnden 2012-2018

Utifrån att socialnämnden inte ser möjligheter att spara in mer pengar önskar nämnden att man gör en övergripande genomlysning av den ekonomiska fördelningen i kommunen i stort.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2019-02-13

Förslag till beslut

Presidiets förslag till beslut:

- Socialnämnden önskar att kommunfullmäktige gör en genomlysning av den ekonomiska fördelningen i kommunen.

Fortsättning SN § 21

Magnus Lennartsson (M) bifaller presidiets förslag.

Carina Fredriksen (S) bifaller presidiets förslag.

Kitty Andersson (S) bifaller presidiets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden önskar att kommunfullmäktige gör en genomlysning av den ekonomiska fördelningen i kommunen.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Prognos 2019 skatteintäkter och generella bidrag

Sammanfattning

Ärendet "Prognos 2019, skatteintäkter och generella statsbidrag" hanterades på kommunfullmäktiges sammanträde den 12 februari 2019. Enligt beslut, §11, återremitterades ärendet för vidare utredning av eventuell förändring av prognosen gällande skatteintäkter och generella statsbidrag.

Den 15 februari släppte SKL en ny prognos för skatteintäkter och generella statsbidrag och prognosen är oförändrad mot tidigare prognos. Det finns fortfarande en negativ differens mellan budgeterade intäkter för skatter och generella statsbidrag motsvarande 3 610 tkr.

Med beslutat resultat om 1,6 %, 8 836 tkr, ser prognostiserat resultat per februari ut att hamna på cirka 4 000 tkr, med hänsyn tagen till nämndernas och finansens prognoser mot budget. Någon prognos har inte gjorts gällande investeringsutfall.

För att budget ska komma i balans mot prognos behöver åtgärder genomföras. Förslag på åtgärder är att minska kommunbidragsramarna proportionellt med den negativa avvikelsern av skatteintäkter och generella statsbidrag (-3 610 tkr totalt).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-04-03

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att minska kommunbidraget med 3 610 tkr, fördelat enligt följande:

- Kommunstyrelsen -217 tkr
- Bildningsnämnden -1 660 tkr
- Socialnämnden -1 372 tkr
- Tekniska nämnden -253 tkr
- Bygg och miljönämnden -108 tkr

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Kommunchef, ekonomichef, Bildningsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, bygg och miljönämnden
För kännedom till:

Bakgrund

I juni 2018 fattade kommunfullmäktige beslut om budget (resultaträkning, balansräkning, investeringar, kommunbidrag, inriktningsmål och skattesats). Antaganden kring befolkningsutveckling gjordes med +50 invånare i Herrljunga kommun mellan 1/11 2017 och 1/11 2018. När statistik från SCB släppts visar statistiken att Herrljunga kommun istället minskat invånarantalet med -15 personer. Detta innebär att mellanskillnaden mellan beslutade underlag för skatteintäkter och generella statsbidrag är -65 invånare, vilket ger en differens mellan budget och prognostiserat utfall på - 3 610 tkr, enligt skatteprognos den 15 februari 2019.

Med beslutat resultat om 1,6 %, 8 836 tkr, ser prognostiserat resultat per februari ut att hamna på cirka 4 000 tkr, med hänsyn tagen till nämndernas och finansens prognoser mot budget. Någon exakt prognos har inte gjorts gällande investeringsutfall.

	Budget 2019	2019 Skatteprognos 28/12	Differens mellan budget och prognos
Skatteintäkter	432 989	427 493	
Generellt statsbidr	112 059	113 945	
Antal invånare (1/11 året innan)	9 547	9 482	
Totalt tkr	545 048	541 438	-3 610

Tabell: budget och prognos skatteintäkter och generella bidrag 2019

För att budget ska komma i balans mot prognos behöver åtgärder genomföras. Förslag på åtgärder är att minska kommunbidragsramarna proportionellt med den negativa avvikelsen enligt följande uppställning:

Nämnd/styrelse (tkr)	Beslutade ramar *	Procentuell fördelning	Förslag minskade ramar	Förslag ny ram 2019 *
Kommunfullmäktige	1 811	0 %	0	1 811
Kommunstyrelse	34 805	6 %	-217	34 588
Bildningsnämnd	241 765	46 %	-1 660	240 105
Socialnämnd	201 436	38 %	-1 372	200 064
Teknisk nämnd	35 592	7 %	-253	35 339
Bygg och miljönämnd	14 292	3 %	-108	14 184
Totalt kommunbidrag exkl lönepott	529 701	100 %	-3 610	526 091
Lönepott 2019	7 955			7 955

Ärende 12

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2019-04-03
DNR KS 2019-
Sid 3 av 3

Totalt kommunbidrag	537 656		-3 610	534 046
--------------------------------	----------------	--	---------------	----------------

Tabell: Förslag på fördelning av negativ avvikelse skatteintäkter och generella statsbidrag

* Hänsyn har inte tagits till eventuella ramväxlingar, genomförda efter budgetbeslut i kommunfullmäktige i november 2018.

Ekonomisk bedömning

För att Herrljunga kommun ska följa de ekonomiska styrprinciperna och beslutad budget behöver åtgärder genomföras för att komma i fas. Förslaget bygger på att minska kommunbidragsramarna med motsvarande 3 610 tkr så att budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag blir rätt gentemot prognos. För stor andel medel har fördelats ut i kommunbidrag, vilket nu behöver åtgärdas enligt redovisade belopp.

Revidering finanspolicy Herrljunga kommunkoncern

Sammanfattning

Finanspolicyn har setts över och några förändringar föreslås. Tillägg har gulmarkerats och det som föreslås tas bort har strukits.

Följande föreslås att ändras i policyn:

- Policyn föreslås gälla tillsvidare
- I avsnitt 2 stryks meningen: Kommunens finansiella mål är att inte lånefinansiera några investeringar.
- I avsnitt 3 förtydligas att stycket gäller för kommunen.
- I avsnitt 9 byts ordet "kassafunktion" och ersätts med "redovisningsfunktion".
- I avsnitt 12 ändras rapporteringsfrekvensen till kommunstyrelsen från tertialvis till två gånger per år.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-04-08

Finanspolicy för Herrljunga kommunkoncern

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner reviderad Finanspolicy Herrljunga Kommunkoncern.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Herrljungabostäder, Herrljunga elektriska, ekonomifunktionen
För kännedom
till:

Ärende 13

DIARIENUMMER: KS 182/2016 942

FASTSTÄLLD: 2016-06-14

VERSION:

SENAS T REVIDERAD:

GILTIG TILL: Tillsvicare

DOKUMENTANSVAR: Ekonomichef

Policy

Finanspolicy Herrljunga Kommunkoncern

Kommunfullmäktige har den **xxx** fattat beslut om ny/reviderad Finanspolicy Herrljunga Kommunkoncern, att gälla tillsvidare.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehållsförteckning

1. Mål.....	2
2. Långsiktig finansiering och skuldförvaltning.....	2
3. Leasing.....	2
4. Hantering av ränterisker och långsiktig kreditförsörjning.....	2
5. Finansråd.....	3
6. Koncernkonto	3
7. Godkända finansiella instrument	3
8. Ansvar och befogenheter.....	3
9. Organisation	4
10. Placering av likvida medel	4
11. Dokumentation	5
12. Rapportering.....	5

Denna finanspolicy innefattar riktlinjer för penninghanteringen och omfattar Herrljunga kommun, kommunens helägda bolag, bolag där kommunen har det övervägande inflytandet, stiftelser samt förvaltade fonder förutom i sådana fall särskilda placeringsföreskrifter accepteras av kommunfullmäktige. Den organisatoriska uppbyggnaden skall vara sådan att bästa möjliga resultat uppnås för kommunkoncernen totalt.

1. Mål

Kommunkoncernen skall ha en effektiv och affärsmässig penninghantering.
Kommunkoncernen skall sträva efter att optimera räntenettet under hänsynstagande till finanspolicyns restriktioner.

Kommunkoncernens agerande på finansmarknaden skall kännetecknas av god kännedom om marknadsförhållanden och de möjligheter och risker som är förknippade med finansverksamheten. Kommunkoncernens risktagande skall präglas av försiktighet både vad gäller enskilda affärer och det totala risktagandet.

2. Långsiktig finansiering och skuldförvaltning

Upplåning för kommunen skall ske genom den centrala finansfunktionen på ekonomikontoret. Bolag och stiftelser ansvarar för sin egen långfristiga upplåning. Bolagen skall samordna upplåningen med kommunen för att uppnå optimal riskspridning.

~~Kommunens finansiella mål är att inte lånefinansiera några investeringar.~~ Om lån behöver tas upp för enstaka investeringsprojekt beslutas detta av Kommunfullmäktige.

Upphandling av lån skall ske med affärsmässighet. Finansiella tjänster lyder dock inte under LOU.

3. Leasing

För kommunen gäller att: eventuell finansiering genom ~~med~~ leasing skall samordnas av ekonomikontoret med övriga finansieringsalternativ.

4. Hantering av ränterisker och långsiktig kreditförsörjning

Med ränterisk menas hur en lånestock påverkas av förändringar i ränteläget. Motsvarande gäller i fråga om placeringar med t ex fast ränta där värdet förändras till följd av förändringar i ränteläget.

Kommunstyrelsen och respektive bolags/stiftelses styrelse har befogenhet att besluta om upptagande av lån inom i budget angiven låneram eller om refinansiering vid avveckling av lån samt om räntebindning och löptider. Bolagen skall använda kommunal borgen för sin upplåning. Ekonomikontoret har ansvaret för riskanalysen för kommunkoncernen.

5. Finansråd

Kommunkoncernen skall sträva efter samordning av ränteriskerna genom att fördela räntebindningstiderna för lån över tiden. Därför skall ett finansråd bestående av kommunens ekonomichef och respektivebolags verkställande direktör två gånger per år gå igenom den samlade låneportföljen och fastställa lånestrategin. Finansrådet skall också gå igenom likviditetsplaneringen för hela kommunkoncernen.

6. Koncernkonto

Kommunen och dess bolag ska ha en sådan organisation att räntenettet kan optimeras. För att uppnå detta skall de ingå i kommunens koncernkontosystem.

Genom koncernkontot uppnås följande fördelar:

- * samlat grepp över koncernens likviditet.
- * underskott på ett konto täcks av överskott på ett annat konto, vilket innebär minskade räntemarginalbetalningar till bankerna.
- * fullständig kvittning mellan in- och utbetalningar.
- * fullständig kvittning av medel på konton av olika nivåer.

Regler ska skapas för räntesättning på olika konton för både under- och överskott. Som bas för räntesättning ska ligga samma räntebas som kommunen har i koncernkontosystemet.

Kommunkoncernen skall alltid ha en god betalningsberedskap, som bygger på egna intäkter och avtalade kreditmöjligheter som finns på koncernkontot.

Kommunens ekonomiavdelning ansvarar för att likviditetsplanering inom koncernkontosystemet genomförs löpande i hela kommunkoncernen för att skapa underlag för effektiv hantering av underskotts- och överskottslikviditet.

7. Godkända finansiella instrument

För att kunna upprätthålla en effektiv hantering av lånestocken och kunna hantera fastställd ränteriskspridning får följande finansiella instrument användas:

-Räntetak

Ett räntetak (cap) innebär att låntagaren garanteras att låneräntan inte överstiger en avtalad nivå under en viss tidsperiod. För detta erlägger låntagaren en avgift. Räntetak kan också kombineras med ett räntegolv (floor). En sådan kombination kallas räntekrage (collar).

-Räntetermin

Ett terminskontrakt innebär en förbindelse att i framtiden köpa eller sälja ett värdepapper till en ränta som fastställs redan på affärsdagen. Syftet med att använda ränteterminer skall vara att skydda sig mot framtida ränteökningar på lån.

8. Ansvar och befogenheter

Kommunfullmäktige beslutar om:

- * mål och anvisningar för medelshanteringen.
- * lånefinansiering av enskilda projekt.
- * borgen

Kommunstyrelsen beslutar om:

- * upptagande av lån inom av kommunfullmäktiges fastställda låneramar.
- * löptid för nyupptagna lån inom ramen för beslutad ränteriskhantering
- * att säga upp befintliga lån för att ersätta dessa inom ramen för beslutad ränteriskfördelning;
- * att genomföra placeringar av likvida medel i värdepapper enligt placeringspolicyns grupp B och C.
- * användande av kommunfullmäktige godkända instrument inom ramen för beslutad ränteriskfördelning.

Kommunala bolag/stiftelser beslutar om/ansvarar för:

- * upptagande av lån och placering av överskottsmedel.
- * likviditetsplanering.
- * avrapportering om finansiell ställning till kommunstyrelsen.
- * att dessa anvisningar följs i tillämpliga delar.

När bolag/stiftelse beslutar om långfristig upplåning skall beslutet delges kommunstyrelsen.

Ekonomichef i kommunen beslutar om/ansvarar för:

- * att upplåning och placering enligt delegation sker enligt beslut och anvisningarna.
- * likviditetsplanering.
- * att rapport om den finansiella ställningen överlämnas till kommunstyrelsen.

Kontrollerande/bokförande funktion ansvarar för:

- * bokföring av transaktioner avseende beslutad placering och upplåning.
- * flyttning av medel mellan kommunens bankräkningar.

Delegation av beslut från kommunstyrelsen återfinns i en särskilt upprättad delegationshandling "Delegation av beslutanderätt från kommunstyrelsen".

9. Organisation

För att öka säkerheten i affärstransaktioner med de motparter som kommunen, bolagen och stiftelserna gör affärer med ska det finnas en uppdelning mellan den som verkställer affären och den som kontrollerar/bokför transaktionen.

Organisation för kommunen

Verkställande funktion: Ekonomichefen

Kontrollerande/bokförande funktion: ~~Kassafunktionen~~ Redovisningsfunktionen.

Denna kontroll avser såväl avräkningsnotor vid medelsplacering som låneavier i samband med kort- eller långfristig upplåning och användande av finansiella instrument.

De banker och finansiella institutioner kommunkoncernen gör finansiella affärer med skall informeras om vilka som är behöriga att göra affärer i kommunens namn, vilka befogenheter dessa har samt att avräkningsnotor skall adresseras direkt till ~~kassafunktionen~~ redovisningsfunktionen.

Beslut om vilka personer som skall underteckna lånehandlingar fattas i särskild ordning

10. Placering av likvida medel

Vid placeringar av likvida medel skall kommunen endast placera medel i företag som:

- Följer konventioner om fackliga rättigheter
- Inte tillåter tvångsarbete och barnarbete
- Inte omsätter pengar från vapen, droger, tobak eller pornografi.

- Inte har verksamhet med syfte att prospektera, exploatera, utvinna eller producera fossil energi.

Följande placeringsformer av likvida medel är tillåtna:

A

* inlåning i svensk bank. Med svensk bank avses sådan bank som äger rätt att driva bankrörelse i Sverige.

B

- * värdepapper utgivna av svenska staten.
- * värdepapper utgivna av helägt bolag till svenska staten.
- * värdepapper utgivna av fonder innehållande värdepapper utgivna av svenska staten eller av svenska staten garanterade värdepapper.
- * värdepapper utgivna av kommuner och landsting.

C

*obligationer utgivna av nordiska företag med skuggrating av minst BB-och valutasäkrade. Varje placering inom denna grupp skall maximalt vara 3 000 tkr och den sammanlagda placeringsvolymen är maximalt 10 000 tkr.

11. Dokumentation

För varje affär (lån och placering med bunden löptid) som genomförs skall separat beslutshandling upprättas på vilken ska framgå:

- * affärens art
- * motpart
- * löptid
- * räntevillkor och andra avtalade kostnader/intäkter.
- * belopp
- * datum
- * nummerordning för varje affär i obruten nummerordning

12. Rapportering

~~Tertialvis~~ **Två gånger per år** skall kommunens och koncernens finansiella ställning rapporteras till kommunstyrelsen. Denna rapport skall innehålla:

- * likviditetsställning
- * lånenivå
- * under perioden upptagna lån och/eller gjorda placeringar.
- * kommunens och koncernens riskexponering.
- * genomsnittlig löptid för lån.
- * ekonomikontorets kommentarer till den finansiella ställningen och marknadssituationen för kommunen vad gäller tillgång till kapital och räntesituationen.

Remissvar angående Lite mer lika - Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner (SOU 2018:74)

Sammanfattning

En översyn har gjorts av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74), Lite mer lika. Översynen har skickats ut på remiss till Sveriges kommuner och landsting för yttrande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-04-03
SOU 2018:74 Lite mer lika
Remissvar Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner föreslaget remissvar.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Finansdepartementet
För kännedom
till:

Ekonomisk bedömning

Nedanstående tabell visar den ekonomiska effekt förändringen skulle inneburit för 2018 års kostnadsutjämnning. Enligt tabellen skulle Herrljunga kommuns ekonomiska effekt totalt sett bli +598 kr/invånare, vilket totalt innebär cirka +5,6 mnkr för helheten.

HERRLJUNGA kr/invånare	IDAG	FÖRSLAG	FÖRÄNDR
Förskola	-687	-522	165
Grundskola	-82	-149	-67
Gymnasium	629	521	-108
Kommunal vuxenutb	0	-43	-43
IFO	-1139	-704	435
Äldreomsorg	1561	1558	-3
Kollektivtrafik	112	204	92
Barn och unga m utländs bakgr	-126	0	126
Befolkningsförändr	-122	-121	1
Bebyggelsestruktur	-274	-288	-14
Lön	-402	-388	14
TOTALT	-530	68	598

Remissvar angående Lite mer lika - Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner (SOU 2018:74)

Yttrande

Herrljunga kommun ser positivt på en översyn av kostnadsutjämningsystemet, och att ingående variabler uppdateras. Att vissa utjämningsfaktorer i nuvarande system bygger på data som inte uppdaterats under lång tid, samtidigt som utredaren konstaterar att ”de förändringar av avgifter och bidrag som här föreslås förklaras till betydande del av uppdateringar av siffermaterialet” (s.17) är i grunden problematiskt och undergräver systemets legitimitet. Herrljunga kommun tillstyrker förslaget med några kompletterande synpunkter.

Förslaget om en ny verksamhetsindeldad struktur bidrar till att systemet blir mer lättbegripligt, vilket är positivt.

Herrljunga kommun instämmer i resonemanget i kapitel 6 kring att socioekonomi är en bredare fråga än frågan om härkomst. Det är vår uppfattning liksom utredarens att utländsk härkomst är ett trubbigt instrument för att mäta behov i verksamheten, och välkomnar att socioekonomiska faktorer i de olika delmodellerna ersätter modellen Barn och unga med utländsk härkomst.

Utjämningen för lönenivå ser Herrljunga kommun som problematisk. Detta då modellen både enligt nuvarande modell och enligt förslaget endast kompenserar för efterfrågesidan på arbetsmarknaden, d.v.s. kommuner med hög grad av konkurrens från andra arbetsgivare på marknaden får kompensation för att detta skulle driva upp lönerna. Utjämningen bortser dock ifrån att det i dessa kommuner generellt sett även finns ett större utbud på arbetskraft, medan många kommuner som är bidragsgivare i modellen kan antas ha svårt att överhuvudtaget rekrytera personal på grund av ett svagt arbetskraftsutbud, vilket likväl kan bidra till att driva upp lönenivån. För landstingen för utredaren ett liknande resonemang och föreslår en kompensation för merkostnader för inhyrd personal i glesbygd. Herrljunga kommuns uppfattning är att om skillnader i lönenivå alls ska ingå i utjämningen krävs en större utredning kring kommunernas kostnader för personalförsörjning totalt sett, oavsett om det handlar om ordinarie personal eller inhyrd personal. I nuvarande utformning föreslår Herrljunga kommun att lönekostnader tas bort som utjämningsinstrument.

Herrljunga kommun ser positivt på förslaget med socioekonomisk komponent och kompensation för merkostnader i glesbygd i förskolemodellen.

Det är rimligt att det inte sker någon utjämning på socioekonomisk grund inom grundskolemodellen, så länge det riktade statsbidraget för likvärdig skola kvarstår. Herrljunga kommun ser dock mycket positivt på möjligheten att ersätta det riktade statsbidraget med ett generellt, i kombination med en socioekonomisk utjämning även inom grundskolans delmodell. Detta då sökandet och redovisningen av detta riktade statsbidrag tar administrativa resurser i anspråk.

Föreslagna förändringar inom modellen för gymnasieskola tillstyrks.

Att kommunal vuxenutbildning inkluderas i kostnadsutjämningen är positivt. Däremot är det Herrljunga kommuns uppfattning att de ingående variablerna kan behöva justeras. Att andelen vuxna utan fullgjord grundskola respektive gymnasium utgör grunden i beräkningen innebär att modellen delvis kompenserar för brister i andra utbildningsformer. Kommande översyner av systemet bör utreda hur detta kan elimineras.

Föreslagna förändringar inom modellen för individ- och familjeomsorg tillstyrks. Det är positivt att variablerna uppdateras så att påverkansmöjligheterna minimeras och att socioekonomiska förhållanden inkluderas på ett bättre sätt.

Föreslagna förändringar inom modellen för äldreomsorg tillstyrks.

Herrljunga kommun har inga synpunkter på modellerna Infrastruktur och skydd, samt Verksamhetsövergripande kostnader.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

2019-02-08
Fi2018/03212/K

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning,
Kommunenheten
Lisa Ståhlberg
Tel. 08-405 43 94
lisa.stahlberg@regeringskansliet.se

Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner
och landsting (SOU 2018:74)

Remissinstanser

Ale kommun

Alingsås kommun

Alvesta kommun

Aneby kommun

Arbetsförmedlingen

Arboga kommun

Arjeplogs kommun

Arvidsjäurs kommun

Arvika kommun

Askersunds kommun

Avesta kommun

Bengtsfors kommun

Bergs kommun

Ärende 14

Bjurholms kommun

Bjuvs kommun

Blekinge läns landsting

Bodens kommun

Bollebygds kommun

Bollnäs kommun

Borgholms kommun

Borlänge kommun

Borås kommun

Botkyrka kommun

Boxholms kommun

Bromölla kommun

Bräcke kommun

Burlövs kommun

Båstads kommun

Dalarnas läns landsting

Dals-Eds kommun

Danderyds kommun

Degerfors kommun

Dorotea kommun

Eda kommun

Ekerö kommun

Ekonomistyrningsverket

Eksjö kommun

Emmaboda kommun

Enköpings kommun

Eskilstuna kommun

Eslövs kommun

Essunga kommun

Fagersta kommun

Falkenbergs kommun

Falköpings kommun

Falu kommun

Filipstads kommun

Finspångs kommun

Flens kommun

Forshaga kommun

Färgelanda kommun

Gagnefs kommun

Gislaveds kommun

Gnesta kommun

Gnosjö kommun

Gotlands kommun

Grums kommun

Grästorps kommun

Gullspånga kommun

Gällivare kommun

Gävle kommun

Gävleborgs läns landsting

Göteborgs kommun

Göteborgs universitet

Götene kommun

Habo kommun

Hagfors kommun

Hallands läns landsting

Hallsbergs kommun

Hallstahammars kommun

Halmstads kommun

Hammarö kommun

Haninge kommun

Haparanda kommun

Heby kommun

Hedemora kommun

Hela Sverige ska leva

Helsingborgs kommun

Herrljunga kommun

Hjo kommun

Hofors kommun

Huddinge kommun

Hudiksvalls kommun

Hultsfreds kommun

Hylte kommun

Håbo kommun

Hällefors kommun

Härjedalens kommun

Härnösands kommun

Härryda kommun

Hässleholms kommun

Höganäs kommun

Högsby kommun

Hörby kommun

Höörs kommun

Jokkmokks kommun

Jämtlands läns landsting

Järfälla kommun

Jönköpings kommun

Jönköpings läns landsting

Kalix kommun

Kalmar kommun

Kalmar läns landsting

Karlsborgs kommun

Karlshamns kommun

Karlskoga kommun

Karlskrona kommun

Karlstads kommun

Katrineholms kommun

Kils kommun

Kinda kommun

Kiruna kommun

Klippans kommun

Knivsta kommun

Kramfors kommun

Kristianstads kommun

Kristinehamns kommun

Krokoms kommun

Kronobergs läns landsting

Kumla kommun

Kungsbacka kommun

Kungsörs kommun

Kungälv kommun

Kävlinge kommun

Köpings kommun

Laholms kommun

Landskrona kommun

Landsorganisationen i Sverige

Laxå kommun

Lekebergs kommun

Leksands kommun

Lerums kommun

Lessebo kommun

Lidingö kommun

Lidköpings kommun

Lilla Edets kommun

Lindesbergs kommun

Linköpings kommun

Linköpings universitet

Ljungby kommun

Ljusdals kommun

Ljusnarsbergs kommun

Lomma kommun

Ludvika kommun

Luleå kommun

Lunds kommun

Lycksele kommun

Lysekils kommun

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Malmö kommun

Malung-Sälens kommun

Malå kommun

Mariestads kommun

Markaryds kommun

Marks kommun

Medlingsinstitutet

Melleruds kommun

Migrationsverket

Mjölby kommun

Mora kommun

Motala kommun

Mullsjö kommun

Munkedals kommun

Munkfors kommun

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Mölnåls kommun

Mönsterås kommun

Mörbylånga kommun

Nacka kommun

Nora kommun

Norbergs kommun

Nordanstigs kommun

Nordmalings kommun

Norrbottens läns landsting

Norrköpings kommun

Norrtälje kommun

Norsjö kommun

Nybro kommun

Nykvarns kommun

Nyköpings kommun

Nynäshamns kommun

Nässjö kommun

Ockelbo kommun

Olofströms kommun

Orsa kommun

Orust kommun

Osby kommun

Oskarshamns kommun

Ovanåkers kommun

Oxelösunds kommun

Pajala kommun

Partille kommun

Perstorps kommun

Piteå kommun

Ragunda kommun

Riksrevisionen

Robertsfors kommun

Ronneby kommun

Ärende 14

Rättviks kommun

Sala kommun

Salems kommun

Sandvikens kommun

Sigtuna kommun

Simrishamns kommun

Sjöbo kommun

Skara kommun

Skatteverket

Skellefteå kommun

Skinnskattebergs kommun

Skurups kommun

Skåne läns landsting

Skövde kommun

Smedjebackens kommun

Småkom

Socialstyrelsen

Sollefteå kommun

Sollentuna kommun

Solna kommun

Sorsele kommun

Ärende 14

Sotenäs kommun

Staffanstorps kommun

Statens skolverk

Statistiska centralbyrån

Statskontoret

Stenungsunds kommun

Stockholms kommun

Stockholms läns landsting

Storfors kommun

Storumans kommun

Strängnäs kommun

Strömstads kommun

Strömsunds kommun

Sundbybergs kommun

Sundsvalls kommun

Sunne kommun

Surahammars kommun

Svalövs kommun

Svedala kommun

Svenljunga kommun

Svenskt näringsliv

Sveriges akademikers centralorganisation

Sveriges kommuner och landsting

Säffle kommun

Säters kommun

Sävsjö kommun

Söderhamns kommun

Söderköpings kommun

Södermanlands läns landsting

Södertälje kommun

Sölvesborgs kommun

Tanums kommun

Tibro kommun

Tidaholms kommun

Tierps kommun

Tillväxtanalys

Tillväxtverket

Timrå kommun

Tingsryds kommun

Tjänstemännens centralorganisation

Tjörns kommun

Tomelilla kommun

Ärende 14

Torsby kommun

Torsås kommun

Trafikverket

Tranemo kommun

Tranås kommun

Trelleborgs kommun

Trollhättans kommun

Trosa kommun

Tyresö kommun

Täby kommun

Töreboda kommun

Uddevalla kommun

Ulricehamns kommun

Umeå kommun

Upplands Väsby kommun

Upplands-Bro kommun

Uppsala kommun

Uppsala läns landsting

Uppvidinge kommun

Vadstena kommun

Vaggeryds kommun

Valdemarsviks kommun

Vallentuna kommun

Vansbro kommun

Vara kommun

Varbergs kommun

Vaxholms kommun

Vellinge kommun

Vetlanda kommun

Vilhelmina kommun

Vimmerby kommun

Vindelns kommun

Vingåkers kommun

Vårgårda kommun

Vänersborgs kommun

Vännäs kommun

Värmdö kommun

Värmlands läns landsting

Värnamo kommun

Västerbottens läns landsting

Västernorrlands läns landsting

Västerviks kommun

Västerås kommun

Västmanlands läns landsting

Västra Götalands läns landsting

Växjö kommun

Ydre kommun

Ystads kommun

Åmåls kommun

Ånge kommun

Åre kommun

Årjängs kommun

Åsele kommun

Åstorps kommun

Åtvidabergs kommun

Älmhults kommun

Älvdalens kommun

Älvkarleby kommun

Älvsbyns kommun

Ängelholms kommun

Öckerö kommun

Ödeshögs kommun

Örebro kommun

Örebro läns landsting

Örkelljunga kommun

Örnsköldsviks kommun

Östergötlands läns landsting

Östersunds kommun

Österåkers kommun

Östhammars kommun

Östra Göinge kommun

Överkalix kommun

Övertorneå kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 17 maj 2019**. Svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Wordformat) per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2018/03212/K och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Remissinstanserna kan utan kostnad få högst 1 tryckt exemplar av betänkandet. Exemplaren beställs hos Norstedts Juridik, kundservice, 106 47

Stockholm. Telefon 08-598 191 90, e-post kundservice@nj.se. Ange vid beställning att exemplaren är avsedda för remissändamål.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Magnus Bengtson
Expeditions- och rättschef

Kopia till

Norstedts Juridik, kundservice, 106 47 Stockholm

Lokalresursplanering 2019-2027

Sammanfattning

Lokalresursplan 2019-2027 utgör ett faktabaserat underlag i budget och lokalresursplaneringen för investeringsbudget 2020-2022 och för en långsiktig planeringshorisont. Befolkningsprognos för Herrljunga kommun utgör underlag för Lokalresursplan 2019-2027.

Strategisk planering av verksamhetslokaler är av hög dignitet för Herrljunga kommuns framtid, såväl avseende planering av verksamhetsutveckling som planering av kort- och långsiktig god ekonomisk hushållning.

Herrljunga kommun har antagit visionen Våga-Vilja-Växa, vilket medför behov av att skapa förutsättningar för verksamheterna att kunna växa, med god planering i takt med tillväxt och utveckling för kommunen.

Större långsiktiga kapitalinvesteringar, kopplat till kommunens ambition att våga vilja växa, påverkar inte enbart den ansvariga verksamheten, utan påverkar även samhällsplaneringen i stort.

Samtliga objekt konkurrerar inbördes om ett begränsat investeringsutrymme, i linje med ekonomistyrningsprinciperna med god ekonomisk hushållning.

Underlaget är framtaget av Lokalresursgruppen (LRGr) bestående av Bildningschef, Socialchef, Teknisk chef, Bygg- och Miljöchef, Fastighetschef, Ekonomichef och Kommundirektör.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-03-27

Dokument "Lokalresursplanering 2019-2027, ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen", med därtill hörande bilagor.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisad "Lokalresursplanering 2019-2027, ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen".

Niels Bredberg
Kommundirektör

För kännedom till: Tekniska nämnden, Socialnämnden, Bildningsnämnden, Bygg- och miljönämnden, KLG, fastighetschef

Bakgrund

Dokumentet omfattar en sammanfattande redovisning av lokaler Herrljunga kommun. Tidigare års planeringsprocesser har efterlyst ett mer långsiktigt planeringsdokument avseende lokalplanering. De tidigare redovisade tre-åriga planerna har bedömts, inte utgöra ett tillfredsställande underlag för den längre planeringshorisonten.

Utifrån ett förbättringsperspektiv i planeringsprocessen har ett långsiktigt planeringsunderlag arbetats fram.

Sedan tre år tillbaka i tiden har ett underlag för Lokalresursplanering arbetats fram. Underlaget har presenterats i samband med budgetberedningen.

Våren 2018 presenterades ett underlag för Lokalresursplanering 2018-2027. Underlaget blev efter återremiss, antagen. Kommunfullmäktige fattade även beslut om en fullmäktigeberedning, vilket redovisas i ett särskilt ärende till kommunstyrelsen.

2019-03-19 presenterades arbetsdokumentet Lokalresursplanering 2019-2027, såsom ett underlag i Budgetberedningsprocessen 2020-2022. Underlaget är utskickat digitalt.

Avsikten med planeringsunderlaget är att kommunstyrelsen ska godkänna underlaget som just ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen.

Strategisk planering av verksamhetslokaler är av hög dignitet för Herrljunga kommuns framtid, såväl avseende planering av verksamhetsutveckling som planering av kort- och långsiktig god ekonomisk hushållning.

Herrljunga kommun har antagit visionen Våga-Vilja-Växa, vilket medför behov av att skapa förutsättningar för verksamheterna att kunna växa, med god planering i takt med tillväxt och utveckling för kommunen.

Större långsiktiga kapitalinvesteringar, kopplat till kommunens ambition att våga vilja växa, påverkar inte enbart den ansvariga verksamheten, utan påverkar även samhällsplaneringen i stort.

Samtliga objekt konkurrerar inbördes om ett begränsat investeringsutrymme, i linje med ekonomistyrningsprinciperna med god ekonomisk hushållning.

Lokalresursplanen är framtagen av Lokalresursgruppen (LRGr) bestående av Bildningschef, Socialchef, Teknisk chef, Bygg- och Miljöchef, Fastighetschef, Ekonomichef och Kommundirektör.

Befolkningsprognos för Herrljunga kommun utgör underlag för Lokalresursplaneringen 2019-2027.

Lokalresursplan 2019-2027 utgör planeringsunderlag för investeringsbudget 2020-2022.

Inför budgetplaneringen 2020-2022 har Lokalresursgruppen arbetat med strategisk lokalplanering, dels utifrån ett kort perspektiv 1-3 år och ett längre perspektiv 9 år.

Herrljunga kommuns strategi för lokalresursplanering utgår från att kommunens lokaler ska svara upp mot behoven som finns i den kommunala verksamheten. Den absolut övergripande styrande ambitionen ska vara att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till så låg kostnad som möjligt.

Större långsiktiga kapitalinvesteringar, kopplat till kommunens ambition att våga vilja växa, påverkar inte enbart den ansvariga verksamheten, utan påverkar även samhällsplaneringen i stort.

Lokalresursplanering 2019-2027 utgör för åren 2020-2022, underlag för budgetberedning 2020-2022.

Kraven vid framtagandet av Lokalresursplan 2019-2027 är att förändrade lokalbehov för verksamheterna ska delas in i de tre delarna;

1. Möjlig avveckling av lokalytor
2. Behov av förändring av lokalytor
3. Behov av tillkommande ytor

I arbetet har orsak till behov av lokalförändringar angivits utifrån;

1. Styrande lagstiftning och regelverk, bland andra Arbetsmiljölagstiftning och Miljölagstiftning
2. Prognostiserade volymförändringar, vilka ligger till grund för bedömda behov av lokalförändringar

Vid bedömning av framtida lokalbehov ska säkerställas att normalt underhåll av lokaler tillgodoses löpande enligt framarbetad plan. Tekniska nämnden ansvarar för plan för reinvesteringar och underhåll av Herrljunga kommuns verksamhetslokaler inom det ekonomiska utrymme som Kommunfullmäktige fastställer.

Lokalresursplanering 2019-2027, ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen omfattar följande innehåll.

- Inledning
- Begreppsförklaringar
- Vad är strategisk lokalförsörjning
- Lokalresursplaneringens fyra olika faser
- Avgränsningar och metod
- Befolkningsprognos
- Bildningsnämndens verksamhet:
 - o Fsk – nuläge
 - o Befolkningsprognos fsk
 - o Bedömda lokalbehov
 - o Skola – nuläge
 - o Befolkningsprognos skola
 - o Bedömda lokalbehov
 - o Övriga lokalytor bildningsnämnd
- Socialnämndens verksamhet:
 - o Nuläge
 - o Befolkningsprognos för socialnämndens verksamhet
 - o Bedömda lokalbehov med målbild – Planering för målbilden
- Övriga verksamheter:
- Tekniska nämnden och Administrativa lokaler
- Slutsats
- Tabell med lokalbehov
- Kortfattad beskrivning av investeringsobjekten
- Bilagor
 - Bilaga 1: Egna fastigheter med kvm
 - Bilaga 2: Inhyrda objekt med kvm
 - Bilaga 3: Plan för reinvestering och underhåll

Bilaga 4: Investeringsbudget 2019-2022 med förslag 2022.

Ekonomisk bedömning

Lokalresursplan 2019-2027 medför i sig inte några ekonomiska åtaganden, utan ska utgöra underlag för beredningen av investeringsbudget 2020-2022.

Juridisk bedömning

Ligger inte något juridiskt åtagande i Lokalresursplanering 2019-2027 i sig.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalresursplaneringen i sig medför inga miljökonsekvenser.

Samverkan

Lokalresursplan 2019-2027 har kommunicerats inom det reguljära samverkanssystemet genom CSG.

Motivering av förslag till beslut

Kommunstyrelsens förvaltning har gemensamt genom Lokalresursgruppen arbetat fram Lokalresursplanering 2019-2027, ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen. Dokumentet redovisar behov av tillkommande och förändrade verksamhetslokaler utifrån ett befolkningsförändringsperspektiv, befolkningsprognos Herrljunga kommun. Lokalresursplanering 2019-2027 utgör planeringsunderlag inför och vid beredning av investeringsbudget 2020-2022.

Ärende 15

DIARIENUMMER:	KS 90/2019
FASTSTÄLLD:	åååå-mm-dd
VERSION:	1
SENAST REVIDERAD:	2019-03-15
GILTIG TILL:	2020-06-30
DOKUMENTANSVAR:	Fastighetschef

Lokalresursplanering 2019-2027

Ett faktabaserat underlag i budget- och lokalresursplaneringen

Lokalresursplanering för 2019-2027

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Inledning	3
Begreppsförklaring	3
Strategisk lokalförsörjning	4
Lokalresursplaneringens fyra olika faser	5
Avgränsningar	5
Metod	6
Övergripande	6
Befolkningsprognos	6
Bildningsnämndens verksamhet	7
Förskola	7
Nulägesbeskrivning	7
Befolkningsprognos för förskoleverksamhet	8
Bedömda lokalbehov	8
Skola	9
Nulägesbeskrivning 2019	9
Befolkningsprognos för skolverksamheten	10
Bedömda lokalbehov	10
Övriga ytor tillhörande Bildningsnämnden	11
Socialnämndens verksamhet	12
Nulägesbeskrivning	12
Befolkningsprognos för socialnämndens verksamhet	13
Bedömda lokalbehov/målbild	13
Plan för målbilden	14
Övriga verksamheter	15
Tekniska nämndens verksamhet	15
Administrativa lokaler	17
Slutsats	17
Tabell med lokalbehov	18

Ärende 15

Kortfattad beskrivning av investeringsobjekten18

Bilaga 1 Egna fastigheter med kvm

Bilaga 2 Inhyrda objekt med kvm

Bilaga 3 Plan för reinvestering och underhåll

Bilaga 4 Investeringsbudget 2019-2022 med förslag 2022

Inledning

En kommun har ett föränderligt behov av lokaler. Förändringar i befolkningsstrukturen eller i hur kommunen organiserar sig påverkar ofta behovet av lokaler. För att effektivt kunna möta kommunens lokalbehov krävs både kort- och långsiktig planering med kontinuerligt arbete.

Lokalresursplaneringen kan innebära investeringar av skiftande storlek. Investeringsbehovet i verksamhetslokaler blir således en viktig del i kommunens budget- och planarbete. Dels i form av investeringsutgifter och därmed finansierings- och likviditetsfrågor, dels i form av tillkommande drifts- och räntekostnader. Investeringar bör endast utföras under förutsättning att den verksamhetsdrivande nämnden kan rymma driftskostnaden inom sin budget.

I en kommun som Herrljunga, där marknadsvärdet av fastigheter ofta understiger investeringskostnaderna, är det särskilt viktigt att kommunen planerar sitt lokalbehov eftersom fastigheter kan vara svåra att hitta andra intressenter för.

Begreppsförklaring

Olika typer av insatser i lokaler kan sorteras in under olika investeringsområden. Vid planering av investeringsbudget och driftsbudget används olika begrepp. Fem olika områden är identifierade som i detta avsnitt ska förtydligas.

1. **Investering**

En investering är en anskaffning (inköp eller upparbetat projekt) av en anläggningstillgång. En materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som exempelvis: maskiner, inventarier, byggnader, IT-utrustning och fordon.

För att en tillgång skall klassificeras som anläggningstillgång skall följande tre kriterier samtidigt vara uppfyllda:

- Tillgången skall vara avsedd för stadigvarande bruk eller innehav (om inte, skall tillgången bokföras som en omsättningstillgång).
- Nyttjandetiden skall uppgå till minst tre år (om inte, är inköpet att betrakta som en korttidsinventarie/förbrukningsvara och bokförs därmed, oavsett värde, på driften).
- Utgiften skall uppgå till ett väsentligt belopp, vilket i Herrljunga kommun innebär lägst 1 prisbasbelopp (46 500 kr i 2019 års värde).

Medel för investeringar ligger i investeringsbudgeten och skapar högre kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) i driften.

2. **Reinvestering – utbyte av komponent i befintlig anläggningstillgång**

Med reinvestering avses utbyte av uttjänta/avskrivna byggnadsdelar, system och systemkomponenter i sin helhet och i syfte att bibehålla eller öka fastighetens värde.

Som reinvestering kan betraktas större fasadrenoveringar och takåtgärder, byte av fönster och dörrpartier, byte av ventilationsaggregat, byte av armaturbestånd, byte av golv, byte av stammar, byte av larmutrustning etc.

Medel för reinvesteringar ligger i investeringsbudgeten, men skapar normalt inte några ytterligare/högre kapitalkostnader.

3. Tillgänglighetsanpassningar

Tillgänglighetsanpassningar är sådana anpassningar som behöver göras i en fastighet för att alla människor ska ha samma tillgång och möjlighet att delta i verksamheten. Det ska inte finnas några hinder som gör att en viss grupp inte kan delta på grund av bristande tillgänglighet. Krav på tillgänglighet regleras i plan- och bygglagen (PBL), i plan- och byggförordningen (PBF) samt i Boverkets byggregler (BBR). Enkelt avhjälpbara hinder ska åtgärdas, enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd om avhjälpande av enkelt avhjälpbara hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (BFS 2013:9 - HIN 3). Reglerna i HIN gäller retroaktivt. Syftet med investeringen är att öka tillgängligheten för kommunens medborgare, besökare och medarbetare utifrån ovan nämnda krav. Specifika åtgärder planeras årsvis, med antagna tillgänglighetsplaner och HIN som grund. Medel för tillgänglighetsanpassningar ligger i investeringsbudgeten och skapar ytterligare/högre kapitalkostnader i driften.

4. Verksamhetsanpassningar

Vid förändrade verksamheter behöver ibland lokalerna anpassas till den förändrade verksamheten. Till exempel kan en vägg behöva sättas upp, el behöver tillkomma eller våtutrymmen behöver flyttas/tas bort. Medel för verksamhetsanpassningar ligger i investeringsbudgeten och skapar ytterligare/högre kapitalkostnader i driften.

5. Underhållsplan per fastighet

Varje fastighet i Herrljunga kommun har en post i budgeten som berör underhåll av mindre karaktär (beloppet understiger 1 prisbasbelopp och räknas inte som investering). Det kan vara mindre åtgärder såsom el, VA, målade ytor etc. Driftsbudgeten för underhåll ligger inräknat i respektive fastighet och är beräknad i respektive hyressättning.

Strategisk lokalförsörjning

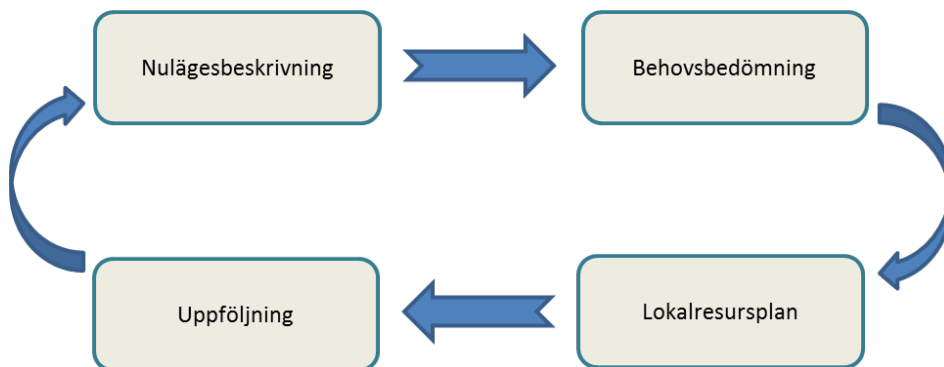
Verksamhetens behov av lokaler ska styra hur lokalerna används. Verksamheternas behov av lokaler varierar över tiden. Ibland handlar det om att undvika kostnader för outnyttjade lokaler. I annat fall handlar det om att minimera risken att stå utan nödvändiga lokaler när de behövs. Därav krävs en långsiktig planering och ett strategiskt arbetssätt som fokuserar på att effektivt utnyttja kommunens lokaler för att tillgodose lokalbehovet. Utan långsiktig planering finns risk att investeringar genomförs och sedan används under alltför kort tid eller samnyttjande inte används i tillräcklig utsträckning.

Lokalernas användande påverkar i sin tur både fastighetsförvaltning och övriga verksamheter som är beroende av hur verksamheterna använder lokalerna, så som IT och måltid. De är beroende av hur verksamheten förändras men har bristande möjlighet att förutse de förändringar som påverkar dem.

Effektiv lokalresursplanering samordnar verksamhetens totala behov, inklusive relaterade investeringar och tjänster, så att kommunens lokaler kan utnyttjas effektivt.

Lokalresursplaneringens fyra olika faser

Arbetet med effektiv lokalresursplanering består av fyra olika faser som tillsammans skapar möjligheter för kommunen att säkerställa att lokalbehoven uppfylls på ett effektivt sätt.

I nulägesbeskrivningen ska nuvarande lokaler och behov beskrivas. En bedömning kan göras av för vilka andra ändamål än de nuvarande som befintliga lokaler skulle kunna användas. Även huruvida befintliga lokaler är ändamålsenliga i dagsläget är viktigt att belysa.

Behovsbedömningen prognosticerar tillkommande, avgående och förändrade behov långsiktigt. För att prognosen ska fungera som planeringsunderlag behöver respektive verksamhet ha bra metoder för att ta fram prognoser som beskriver hur verksamheten kommer att utvecklas.

Lokalresursplaneringen samordnar och omsätter de olika verksamheternas lokalbehov. Resultatet blir en sammanställning där verksamhetens planerade förändringar kan koordineras så att lokalerna kan utnyttjas effektivt. Planeringen skapar även möjligheter att samordna investeringar och planera relaterade verksamheter mer effektivt.

Det arbete som tar vid efter att Lokalresursplanering 2019-2027 är antagen är att betrakta som uppföljning. Uppföljning kan ske på flera sätt men är en förutsättning för att arbetet ska fortgå eftersom förutsättningarna för verksamheten ständigt förändras. Genom uppföljning förändrar verksamheten således sina nulägesbeskrivningar och behovsbedömningar.

Avgränsningar

Lokalresursplanering kan ske på många nivåer. Kommunens Lokalresursplanering 2019-2027 syftar till att beskriva och planera för respektive fastighet men tar inte hänsyn till den lokalplanering som är möjlig att genomföra inom respektive fastighet. Det är fortsatt upp till respektive verksamhet att använda de lokaler de hyr så effektivt som möjligt med hjälp av exempelvis schemaplanering.

Lokalresursplanen har för avsikt att bedöma prognosperioden 2019-2027. Hänsyn har inte tagits till reinvesteringar d.v.s. underhåll av befintliga lokaler. Behovet av underhåll är stort och kommer kräva mycket resurser under de kommande åren. Planen för lokalresursplanering har inte tagit hänsyn till allmännyttan och det behov av nya bostäder som uppstår. Behov av föreningslokaler, utomhusytor för aktivering av ungdomar, har inte heller belysts i denna lokalresursplanering. Behovet av idrottshallar har däremot integrerats i planeringen.

Metod

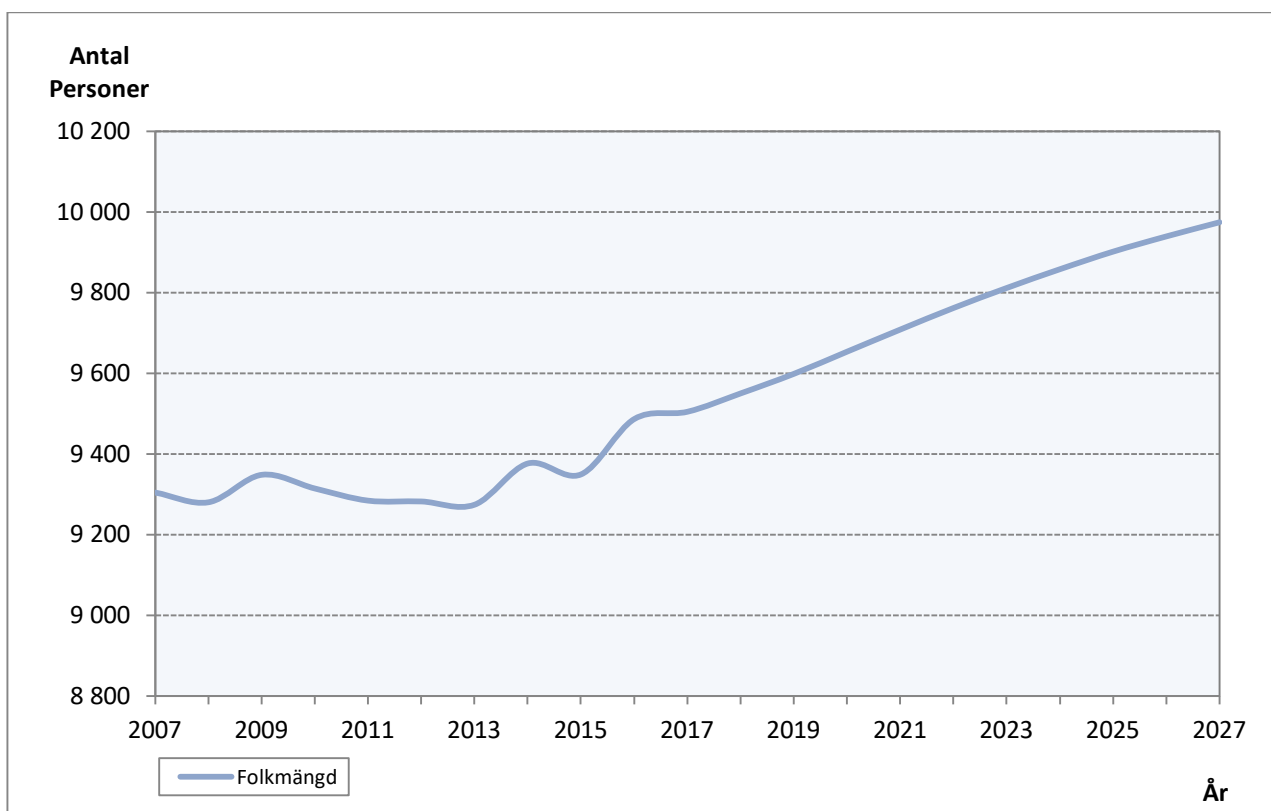
Fastighetsavdelningen tar fram Lokalresursplanering 2019-2027 i samverkan med representanter från de olika förvaltningarna. Förvaltningarna har redogjort för kommande behov inom respektive verksamhet. Underlag för bedömning av kommande behov baserar sig på prognoser från SCB samt professionella bedömningar från verksamheten. Prognosperioden från SCB är 2019 – 2027.

Övergripande

Befolkningsprognos

Herrljunga kommun beräknas öka i antal invånare under perioden 2019-2027. Kommunens utveckling de senaste åren pekar på en utveckling som prognosticerar att kommunen kommer ha 9 973 invånare i slutet av planperioden. Det innebär en förändring med 469 personer under ca 10 år.

Befolkningsutvecklingen innebär ökade skatteintäkter men kräver även planering av kommunens verksamhet, för att kunna möta behoven av kommunal service. Det finns idag inget som tyder på att befolkningsutvecklingen är temporär, utan kommunen bör planera för en fortsatt positiv utveckling även efter planperioden.

Bildningsnämndens verksamhet

Bildningsnämnden har ansvar för förskoleverksamhet, förskoleklass, grundskola, fritidshem, fritidsgård, grundsärskola och gymnasieskola samt bibliotek, musikskola och familjecentral. Verksamheten styrs till stora delar av lagar och förordningar. I skollagen sägs att ett barn ska erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål. I skollagen sägs vidare att föräldrar kan överklaga kommunens beslut om placering vid skolenhet då huvudregeln är att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå.

Förskola

Antalet barn i åldern 1-5 år ökar med cirka 40 barn under prognosperioden 2019-2027. Förskolan har under flera år varit ansträngd gällande fysisk plats för förskolebarnen. Idag hyrs externa lokaler och moduler för att få plats med det behov som redan uppstått. I Herrljunga tätort finns idag tre modullösningar placerade på förskolorna Horsby, Ugglan och Lyckan. I tätorten hyrs också extern lokal, Missionskyrkan, för att täcka behovet av förskoleplatser. Dessutom har en tillfällig avdelning skapats i Ugglans lekhall. Behovet av förskoleplatser finns både i Herrljunga tätort och i flera delar av kommunen. Några av de barn som är i förskoleåldern har alternativa placeringar i form av fristående förskolor samt annan pedagogisk verksamhet.

Skolverket ger vägledning till barngruppens storlek. När man planerar barngruppers storlek och sammansättning är det viktigt att väga in kvalitetsfaktorer såsom personalens kompetens, personaltäthet, sammansättning av barn, inne- och utemiljö. För barn mellan ett och tre år är ett riktmärke för barngruppens storlek vara sex till tolv barn. För barn mellan fyra och fem år är ett riktmärke nio till 15 barn. Dessa riktmärken från skolverket kan användas som något att förhålla sig till och vara ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper. Utifrån det kan sedan lokalbehovet anpassas.

Nulägesbeskrivning

Tabellen nedan visar antal förskolor i Herrljunga kommun samt fristående förskolor, dess avdelningar, inskrivna barn samt kommentar.

Förskola	Avdelningar	Antal inskrivna barn (2018-01-20)	Kommentar
Ugglan	5,5	73	2 av avdelningarna är tillfälliga i form av en modul och en omgjord lekhall
Horsby	5	92	1 avdelning är tillfällig i form av en modul
Missionskyrkan	1	12	Extern lokal som hyrs på kort sikt
Lyckan	2	27	Tillfällig modullösning
Igelkotten	1	17	Fristående
Påskliljan	1	19	Fristående
Eggvena	1	18	
Knattebo	1	16	Fristående pedagogisk omsorg
Hudene	2	39	Extern permanent lokal som hyrs på lång sikt
Eriksberg	2	33	
Od	2	31	
Molla	2	29	Nybyggt 2017
Mörlanda	4	63	Varav en är tillfälligt inrymd i skolans verksamhet
Tallkotten	1	19	Fristående

Befolkningsprognos för förskoleverksamhet

Prognos framtagen av SCB visar på ett ökat behov av förskoleplatser under den kommande prognosperioden. Tabellen nedan visar utvecklingen per område för barn i förskoleåldern. Bildning bedömer att 95 procent av alla barn i åldern 1-5 år kommer vara aktuella för förskoleplacering. Bedömningen grundar sig på att under varje vårtermin så utökas åldersgruppen som tillhör förskolan med årets 6-åringar.

Område	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Herrljunga tätort	265	271	276	279	284	287	290	291	292
Eggvena	40	45	43	42	42	43	43	43	43
Hudene	58	56	57	56	56	57	57	57	57
Eriksberg	54	50	53	53	54	54	53	53	53
Od	26	27	27	28	28	28	28	28	28
Molla	30	31	32	31	31	31	31	31	31
Mörlanda	100	103	108	105	106	107	108	108	109

Bedömda lokalbehov

För att klara av att öka antalet förskoleplatser behöver permanenta lokaler skapas. De tillfälliga förskolelösningar som finns idag är kostsamma för kommunen och genererar ingen trygghet för inflyttning, personal och föräldrar. Utöver de tillfälliga lösningarna, som behöver permanentas genom investering i nybyggnation, behöver ytterligare permanenta platser skapas utifrån SCBs prognos på utveckling.

En **ny förskola**, med 2-4 avdelningar, skulle samla upp de ca 30 barn som prognosperioden visar att **Herrljunga tätort** kommer öka med. Förskolan skulle också fånga upp några av de barn som idag är placerade i någon form av tillfälliga lokaler. Förslaget bygger på att projektet med nya avdelningar på Horsby förskola genomförs och fångar upp flertalet av de som idag är placerade i tillfälliga lokaler, (paviljongerna vid Ugglan och Horsby samt tillfällig avdelning i Ugglans lekhall och Missionskyrkan). Storleken på en ny förskola är en framtida projekteringsfråga. En ny förskola skulle kunna fånga upp det behov som finns i nära anslutning till tätorten istället för att utöka med yta i ytterområdena, framför allt i Eggvena och Hudene.

Eggvena förhåller sig stabilt i sitt behov av förskoleplatser. SCBs bedömning är att det nu finns ett behov av mellan 40 och 45 platser under prognosperioden. Verkligheten visar att det är 19 barn inskrivna på förskolan och att övriga barn har annan pedagogisk omsorg eller väntar på att få plats. Idag har Eggvena bara en avdelning och behovet av en avdelning till har redan uppstått för att få plats med de 30 barn som idag är inskrivna, står på kö eller har annan placering. Istället för att öka lokalytan i Eggvena finns alternativet att placera barn i en ny förskola i Herrljunga.

I upptagningsområdet för **Hudene** är förhållandet med antal förskoleplatser stabilt. Då Hudene redan i dagsläget har för liten yta för alla barn i förskoleålder ses ett behov av att utöka med yta för det behov som redan uppstått. Istället för att öka lokalytan i Hudene finns alternativet att placera barn i en ny förskola i Herrljunga. Alternativet skulle vara att bygga till en avdelning till Hudene skola med inriktning att placera 5-åringarna i en åldershomogen förskoleverksamhet i anslutning till skolan.

Eriksberg har under prognosperioden inget behov av tillkommande eller avgående ytor. Eriksberg har idag 35 barn inskrivna, fördelade på två avdelningar, och barn som väntar eller har annan placering. Bedömningen är att barn som är i behov av plats i upptagningsområdet för Eriksberg kan placeras i kringliggande områden.

Under prognosperioden tappar **Od** något av sitt behov av förskoleplatser. Då nedgången är liten bedöms inte ytorna i Od påverkas.

Upptagningsområdet **Molla** är stabilt under prognosperioden och har inget ytterligare behov eller avgående behov som påverkar lokalresursplanen.

Upptagningsområdet för **Mörlanda** visar på en ökning om ett par år. Då förskolan i Mörlanda redan idag har det trångt, och dessutom tar yta från skolans verksamhet, finns ett behov av en ytterligare avdelning. Mörlanda behöver också ha en kapacitet att placera barn som inte ryms vid övriga förskolor i södra kommundelen. För detta krävs utbyggnad och investering. Projektering för detta är planlagd för inledning under 2019.

Skola

Antalet elever i kommunens förskoleklasser/grundskolor ökar under prognosperioden med 121 elever. Dessa elever fördelas i olika åldersgrupper. För sexåringar i förskoleklass ökar antalet elever med 12, elever i åldern 7-12 år ökar med 69 elever och elever i åldern 13-15 år ökar med 40 elever.

Idag (2018-2019) byggs för fler tillkommande klassrum på Horsbyskolan för att få plats med de elever som redan idag finns i verksamheten. Horsbyskolan har också en tillfällig lösning med paviljong där fyra klassrum finns för undervisning.

Då regeringen fattade beslut om en stadiaindelad timplan, som trädde ikraft läsåret 2018/2019, ställdes krav på undervisning i moderna språk från åk 6. Det betyder att elever i åk 6 från samtliga F-6-skolor har behov av Altorpskolans lokaler och klassrum för undervisning i hem- och konsumentkunskap och moderna språk. Behovet av utrymmen/lokaler för idrottsundervisning är också stort och kommer öka under prognosperioden. Från och med höstterminen 2019 ökar undervisningstiden i ämnet Idrott och Hälsa med 20 procent. Det är framförallt i åk 7-9 som ökningen får ett stort genomslag då undervisningstiden här ökar med stor omfattning. En behovsinventering visar att en ny idrottshall i anslutning till nuvarande idrottshall vid simhallen skulle ta hand om behovet.

Nulägesbeskrivning 2019

Herrljunga har idag sju låg- och mellanstadieskolor varav en är placerad i tätorten. Det finns en högstadieskola och en gymnasieskola som också är placerade i tätorten. Skolbyggnaderna består av både verksamhets- och kontorslokaler. I de flesta fall samnyttjas lokalerna mellan skola, förskoleklass och fritidshem. Tabellen nedan visar antalet elever/skola samt kvm/skola och kvm/elev. OBS att vid Altorpskolan finns kommunens grundsärskola för elever i åk 5-9 lokalintegrerad.

Skola	Stadium	Antal elever i upptagningsområdet	Kvm	Kvm/elev
Altorp	hög	293	7386	25,20
Eggvena	låg och mellan	67	562	8,38
Eriksberg	låg och mellan	59	1015	17,20
Horsby	låg och mellan	351	3964	11,29
Hudene	låg och mellan	75	978	13,04
Molla	låg och mellan	33	863	26,15
Mörlanda	låg och mellan	142	1852	13,04
Od	låg och mellan	42	704	16,76

Befolkningsprognos för skolverksamheten

Prognos framtagen av SCB visar på ett ökat antal elever i skolverksamheten under den kommande prognosperioden. Tabellen nedan visar utvecklingen per område för elever i skolåldern sex till 15 år.

Skola	2019	2020	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Herrljunga tätort låg- och mellanstadium	351	353	378	386	388	388	399	405
Herrljunga tätort högstadium	312	337	328	312	341	350	358	352
Eggvena	55	47	54	56	56	55	55	57
Hudene	70	75	83	84	81	84	86	84
Eriksberg	69	73	73	74	75	74	75	72
Od	30	34	31	31	33	30	33	31
Molla	47	49	47	47	48	49	48	49
Mörlanda	145	143	151	152	152	155	154	157

Bedömda lokalbehov

För att kunna bedriva undervisning av hög kvalitet och ge alla elever en bra utbildning behöver lokaler tillföras utifrån den prognos som SCB visar. Det är lokaler för undervisning och stödprocesser som behövs dvs. klassrum, grupprum, kontorsplatser, teknikutrymmen och plats för måltid. Från 2019 till 2027 har SCB beräknat att 94 nya elever kommer behöva yta för skolgång i **Herrljunga tätort** fördelat på låg- och mellanstadiet 54 elever och högstadiet 40 elever. Den ökning med 54 elever i låg- och mellanstadiet tillsammans med de elever som idag vistas i tillfälliga lokaler ger underlag för utökning av ytor i Herrljunga tätort.

I **Herrljunga tätort** finns en grundskola, **Horsbyskolan**, som i nuläget har otillräckligt med yta för att kunna säkerställa en god arbetsmiljö för elever och pedagoger. Här pågår en tillbyggnation med åtta nya klassrum för att ta hand om de elever som idag finns på skolan samt elevökningen under prognosperioden. En tillfällig paviljong med fyra klassrum finns uppställd på området och den beräknas utgå genom utbyggnad med åtta klassrum samt ombyggnad av tidigare måltidskök och matsal.

Högstadieskolan **Altorp** kommer också få ett utökat antal elever under prognosperioden. Viss omDispositionering av yta bör göras här för att skapa förutsättningar för sammanhållning av olika ämnesgrupper. En viss utbyggnad av klassrum kan behövas då elevantalet under prognosperioden ökar samt att fler elever från andra skolor kommer till Altorp för undervisning.

I upptagningsområdet för **Eggvena** prognostiseras en ökning av 3 elever under prognosperioden. Bedömningen är att barnen ryms i befintlig skola.

I upptagningsområdet för **Hudene** säger SCB att barnantalet kommer öka under prognosperioden med 14 elever. Bedömningen är att de eleverna får plats i befintlig skola.

Eriksberg skola kommer under prognosperioden behöva utrymme för ytterligare 3 barn vilket inte genererar några tillkommande ytor.

Upptagningsområdet för **Od** tappar i elevantal och inga tillkommande ytor behöver skapas som påverkar lokalresursplanen. Då elevantalet sjunker sakta är bedömningen att inga ytor kan avyttras.

Inom **Mollas** upptagningsområde ses ingen förändring. Ytorna som behövs för undervisning är konstanta under prognosperioden. Molla skola kan rymma fler elever.

Inom prognosperioden kommer **Mörlanda** skola att öka sin verksamhet med totalt 12 elever. För att säkerställa en god arbetsmiljö för både elever och pedagoger samt övrig personal inom skolan behöver yta skapas som genererar en investering.

Övriga ytor tillhörande Bildningsnämnden

Bildningsnämnden har även ansvar för Bibliotek, Musikskola och Familjecentral.

I tätorten är **Biblioteket** placerat i Kulturhuset där också Komvux, kontor för fackliga organisationer, museum och samlingssal finns att tillgå. För denna verksamhet ses inga förändringar i tillkommande eller avgående ytor som påverkar lokalresursplanen. Det finns också ett bibliotek i Ljung. För detta ändamål hyrs externa lokaler in. En framtida lösning är att skapa yta inom det befintliga fastighetsbeståndet. Ytor på Gäsenegården kan redan nu byggas om för detta ändamål vilket i så fall kräver en investering.

Musikskolan är placerad i gamla kommunhuset. Huset är gammalt men uppfyller funktioner för verksamhetens ändamål. Verksamheten skulle i en framtid kunna rymmas i Altorpskolan om den byggs ut. Då detta inte bedöms som något primärt för att kunna bedriva verksamhet tas det inte med i redovisad investeringsplan.

För den verksamhet som **Familjecentralen** bedriver hyrs lokalyta av extern hyresvärd. Denna yta bedöms vara bestående och konstant under prognosperioden.

Socialnämndens verksamhet

Socialnämnden ansvarar för alla så kallade riktade insatser. Med riktade insatser menas att ge stöd och service till personer, som är i behov av hjälp för att uppnå skälig levnadsnivå och få ett så självständigt liv som möjligt. Socialnämnden ska främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Nämnden ansvarar för äldrefrågor, stöd till personer med funktionsnedsättning, försörjningsstöd, stöd till enskilda och familjer, missbruksfrågor, ungdomsmottagning, ensamkommande barn, flyktingmottagande och kommunens arbetslöshetsåtgärder. Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Det är framför allt Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen samt kommunala riktlinjer som styr verksamheten.

Nulägesbeskrivning

Tabellen nedan visar socialnämndens lokaler, vad de huvudsakligen har för användningsområde, kvadratmeter samt relevant kommentar.

Fastighet	Verksamhet	Kvm	Kommentar
Tors Hus	Arbetsmarknadsenhet Mötesplats för personer med psykiatrisk eller boendeproblematik Kontor		Extern hyresvärd
Hagen	SÄBO Daglig verksamhet Kontor	6 700	40 boendeplatser
Nästegårdsgatan 4A, 4B	LSS serviceboende		Extern hyresvärd 18 boendeplatser
Gäsenegården	Dagverksamhet Hemtjänst LSS gruppboende Kontor Café Trygghetsboende	6 500	Socialförvaltningen hyr delar av huset. Trygghetsboendet ansvarar Tekniska Nämnden för.
Hemgården	SÄBO Hemtjänst Kontor Kök Café	7 000	51 boendeplatser. Extern hyresgäst i köket.
TB-huset	Kontor	545	Extern hyresvärd
Kvarnvägen 6	Kontor		Extern hyresvärd
Ringvägen, Ljung	Seniorboende Stödboende Introduktionsboende		18 lägenheter. Blockhyrs från Herbo.

Befolkningsprognos för socialnämndens verksamhet

Utifrån SCBs statistik kommer antalet personer som är över 85 år att öka i Herrljunga med 240 personer, 28 % jämfört med antalet äldre idag. Denna ökning genererar ett ökat antal platser på SÄBO. Den största ökningen av äldre, som förväntas vara i behov av särskilt boende, sker mellan åren 2022 till 2027 men även innan dess ökar de äldre i antal.

Tabellen nedan visar ökningen av platser under prognosperioden.

År	Totalt SÄBO*	Demens**	Omvårdnad	Hemtjänst***
2019	83	62	21	211
2020	84	63	21	215
2021	85	64	21	217
2022	87	66	21	223
2023	89	67	22	227
2024	92	70	22	235
2025	96	73	23	244
2026	100	76	24	252
2027	104	78	26	258

**Beräkningen baserar sig på att 14 % av de över 80 år och 1 % av de mellan 65-79 år är i behov av särskilt boende och att omsättningen per plats och år är 1,1 individer.*

***Ca 60 % av alla som har behov av särskilt boende beräknas ha demenssjukdom.*

****23 % av de över 80 år och 4 % av de mellan 65-79år.*

Bedömda lokalbehov/målbild

Socialnämnden och kommunfullmäktige har beslutat om följande målbild för socialnämndens lokaler till 2027.

Hagen

Socialnämnden har beslutat att Hagen ska utvecklas till kommunens demenscentra. För att kunna verkställa beslutet fullt ut behöver antalet platser på Hagen utökas från dagens 40 lägenheter till 80 lägenheter (77 bostadslägenheter och 3 avlastning/växelvårdsplatser) 2027. Utöver utökningen av antalet lägenheter på Hagen behöver dagverksamheten för personer med minnesproblematik flyttas från Stationsvägen, Ljung till Hagen.

Hemgården

På Hemgården bor de personer som får stöd och hjälp på grund av att de har omvårdnadsbehov. Till 2027 är behovet 26 lägenheter till personer med omvårdnadsbehov. Detta innebär att det finns lokaler som inte kommer nyttjas på Hemgården. Den äldsta delen (A1 och A2) föreslogs byggas om till kontor för socialförvaltningen i en utredning 2010. Förvaltningen har behov av ca 48 kontorsplatser till 2027. Dessa bör inrymmas i den gamla delen på Hemgården. Hemtjänsten ska fortsatt utgå från Hemgården.

Gäsenegården

Korttidsboendet bör på sikt avvecklas från Gäsenegården och anpassas efter framtidens behov. Denna del föreslås byggas om till trygghetsboende. Gruppboenden på Ringvägen beräknas klara sig på de lägenheter de har idag. Hemtjänsten och sjuksköterskeverksamheten flyttas till Herrljunga för att få en mer sammanhållen hemtjänst och sjuksköterskeverksamhet. Dock ska det finnas satellitkontor i Ljung för att kunna möta och finnas tillgängliga för medborgarna.

TB-huset

Används inte längre då inte behovet kvarstår. Verksamheten flyttar i förslaget in på Hemgården.

Thors hus

Arbetsmarknadsenheten, Träffpunkten samt IFO verkställighet har fortsatt behov av Thors hus. Lokalerna kommer förbli konstanta då behovet av kontor kommer kvarstå där.

Nästegårdsgatan

Behovet av de 18 lägenheterna för LSS-verksamhet kvarstår.

Övrigt

Utöver det ovan nämnda kommer antalet sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter öka med anledningen av det ökade antalet äldre samt att mer vård utförs i det egna hemmet. Daglig verksamhet ska kommunen fortsatt erbjuda. En utredning om vilka lokaler som är bäst lämpade för verksamheten behöver genomföras.

Plan för målbilden

För att kunna nå målbilden för socialnämndens lokaler behöver flera processer pågå samtidigt. Dels utifrån det kontrakt som finns på Kvarnvägen men också utifrån beroendet mellan processerna, exempelvis kan inga kontor skapas på Hemgården förrän det finns boendeplatser på Hagen och boenden kan flyttas från Hemgården till Hagen. Förvaltningen har utifrån detta tagit fram en preliminär tidslinje för att kunna möta såväl behovet utifrån demografin men också det interna behovet i form av kontor.

År	Hagen	Hemgården	Övrigt
2019	Projektplan + upphandling		Flytt korttiden från Gäsenegården till Hagen
2020	Etapp 5 start	Förstudie	
2021	Etapp 6 start	Projektplan + upphandling Ombyggnad kök	
2022	Etapp 7 start	Etapp 1 start	Flytt dagträffen från Gäsenegården till Hagen Flytt hemtjänsten från Gäsenegården till Hemgården

2023		Etapp 2 start	Flytt daglig verksamhet från Hagen till Thors hus . Lämna Kvarnvägen Flytta kontorspersonal från Thorshus
2024	Etapp 8 start		Lämna TB-huset Flytt sjuksköterskor från Gäsenegården till Hagen
2025			
2026	Etapp 9 start		
2027			

Övriga verksamheter

Utöver Bildningsförvaltningen och Socialförvaltningen har Kommunstyrelsen, Bygg och miljöförvaltningen och Tekniska förvaltningen behov av lokaler. Dessa lokaler redovisas nedan samt behovet av idrottshall.

Tekniska nämndens verksamhet

Tekniska nämnden har många integrerade ytor i andra verksamheter vilka är oerhört viktiga att få med vid projektering av tillkommande ytor. Detta är ytor för lokalvård, måltidsverksamhet samt för vaktmästeri och fastighetsskötsel. Ytor för de här stödprocesserna är viktigt att ha med från början i planeringen av en om- och tillbyggnad. Vid några enheter, så som Mörlanda, Horsby och Hudene, är kökskapaciteten för liten redan idag för att bedriva tillagning. En investering för tillbyggnad av Hudene skolas kök är antagen för 2019.

Under flera års tid har Tekniska förvaltningen hyrt extern lokal för förvaring av maskiner, utrustning och material för Måltid-, Gata/park- och Fastighetsenheten samt för bostadsanpassningsmaterial. Behovet av förvaring kommer att kvarstå under hela prognosperioden.

Tekniska nämnden har Trygghetsboendet på Gäsenegården under sitt ansvar. Här behöver ytor ses över för att skapa attraktivare lägenheter som uppfyller de förväntningar blivande hyresgäster har med sig. Trycket på större lägenheter har varit konstant de senaste åren. Idag finns flera lägenheter med kokvrå, några färre har ett rum och kök och en lägenhet har två rum och kök. Gäsenegården har också tomma ytor som kan byggas om och anpassas till tex bibliotek.

Flera fastigheter som förvaltas av tekniska förvaltningen (redovisas i bilaga 1) saknar täckning i form av hyra. Hyreskontrakt och nyttjanderättsavtal är utformade så att hyra helt eller delvis utgår. Några fastigheter har också tomma ytor och av den anledningen finns ingen hyrestäckning. Fastigheter som saknar full täckning är bland annat Gamla Sporthallen, Gäsenegården, Stationshuset i Ljung, vävstugan på Lyckan, Orraholmen, Enen 10.

Under de senaste åren har behov av mer yta för idrott uppkommit. Ur ett fritids- och föreningsperspektiv krävs mer tillgång av attraktiva inomhusider för att inomhusidrotterna skall kunna utvecklas. För att

möjliggöra detta behövs alternativa lösningar gentemot idag för traditionell utomhusidrott. Utomhusidrotten besitter idag ca hälften av de tider som erbjuds inomhus (under inomhussäsongen).

Regeringen utökar den garanterade undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa med 100 timmar i grundskolan från och med läsåret 2019/2020. Skolverket föreslår att timmarna läggs i årskurserna 6-9. Regeringen instämmer i detta, även om timmarna formellt fördelas stadiervis på mellan- och högstadiet. Timplanen fördelas mellan stadierna så att 20 timmar förläggs till mellanstadiet och resterande 80 timmar till högstadiet. Utökningen innebär en ökning med 20 procent.

Forskning visar att det finns positiva kopplingar mellan fysisk aktivitet och prestationer i skolan. Mer rörelse under skoldagen och mer idrott i skolan kan vara en viktig nyckel i att skapa förutsättningar för alla eleverna när det gäller att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Följande idrottshallar finns idag:

- Mörlanda sporthall
- Sporthallen i Herrljunga
- Altorpskolans idrottshall
- Horsbyskolans idrottshall

Elevantalet beräknas öka under prognosperioden till drygt 1 200 elever från förskoleklass till och med år 9. Elevantalet vid Kunskapskällan är svårare att prognostisera, men ca 400 elever kan vara en möjlig prognos.

Kapacitet idag:

- Hallarna utnyttjade med full beläggning och lediga tider under skoltid saknas.
- Idrottsundervisningen i år 7-9 ligger utlagd vid två tillfällen per vecka.

Med utökad timplan planeras för att:

- Fördela idrottstiden i mellanstadiet vid två tillfällen per vecka. Möjligheten bör finnas att skapa förutsättningar för år 6 att förlägga ett idrottspass per vecka vid Altorpskolan i anslutning till språkvalet som alla 6:or har på Altorpskolan.
- Fördela idrottstiden i år 7-9 vid tre tillfällen per vecka.

För att klara timplansutökningen behövs ytterligare en idrottshall i anslutning till Sporthallen i Herrljunga. Hur denna idrottshall ska vara utformad bör utredas ordentligt. Den nya idrottshallen bör planeras så att den hålls samman med nuvarande sporthall. Till hallen bör också omklädnings- och duschrum planeras. Fritids- och föreningsperspektivet ser att en lösning kan vara att bygga en inomhushall, med konstgräs, avsatt för främst ungdomsidrotten. Hallen kan även brukas för större arrangemang såsom mässor och event samt för skolans undervisning.

Administrativa lokaler

Kommunstyrelsen ser inget behov av tillkommande eller avgående ytor för administration under prognosperioden.

Bygg och Miljönämnden ser inget behov av tillkommande eller avgående ytor under prognosperioden.

Slutsats

Kommunen har behov av tillkommande ytor och förändrade ytor. Behoven har redan uppstått för en del verksamheter och för en del uppstår behovet inom kort. Att avyttra ytor är inte aktuellt inom prognosperioden däremot kan ytor om disponeras.

Bifogad tabell nedan visar behov av verksamhetslokaler utifrån Plan för lokalresursplanering 2019-2027. I tabellen ligger enbart inlagt, de bedömda lokalresursbehov, som förvaltningsberedningen identifierat i den 10-åriga Planen för lokalresursplanering. Tabellen omfattar inte de av kommunfullmäktige, i juni 2017, fastställda investeringsramarna för verksamhetslokaler för 2018-2020.

Inför varje årligt budgetbeslut, ska den treåriga investeringsbudgeten fastställas. I juni 2019 ska den treåriga investeringsbudgeten fastställas för perioden 2020-2022. Planen för lokalresursplanering 2019-2027 ska utgöra ett underlag för beslut i budgetprocessen 2020-2022.

I Planen för lokalresursplanering 2019-2027 finns inte medplanerat för allmännyttans behov av bostäder som uppstår under prognosperioden. Behov av föreningslokaler, utomhusytor för aktivisering av ungdomar belyses inte heller i nedan bifogad tabell.

I tabellen finns inlagt både behovet av ny förskola i Herrljunga centralort och utökning av verksamhetslokaler för förskola i Eggvena och Hudene. Bedömningen är att en ny förskola i Herrljunga centralort med 4 avdelningar, 2020, kan klara behovet av förskoleplatser även för barn i Eggvena och Hudene. Det innebär att behovet av nya förskoleytor i Eggvena och Hudene kan reduceras.

Sedan tidigare antagen investeringsbudget är utökning av förskola och skola i Mörlanda redan under planering.

I tabellen finns inlagt de redovisade behoven av verksamhetslokaler för äldreomsorgen och behov av verksamhetslokaler avseende socialförvaltningen, vilka berör Hagen, Hemgården och Gäsenegården. Planeringen följer Socialnämndens målbild avseende verksamhetslokaler.

Eftersom förutsättningarna för kommunens verksamheter, löpande förändras kommer även förutsättningarna för Plan för lokalresursplanering förändras. I vidareutvecklingen av planeringen ska föreningslokaler och utomhusytor för aktivitet implementeras. För att fakta och bedömningar i Plan för lokalresursplanering 2019-2027 ska kunna få effekt, är det viktigt att planen implementeras i budgetarbetet. Av den anledningen ska planen uppdateras årligen inför budgetprocessen.

Tabell med lokalbehov

Tabellen visar de bedömda lokalbehoven utifrån prognosperiod 2019-2027.

De redovisade bedömda behoven av verksamhetslokaler är i Plan för lokalresursplanering inte kostnadsbedömda, men ligger markerade i tabellen utifrån tidsintervall för färdigställande utifrån redovisade behov.

I kommande förvaltningsberedda förslag till investeringsbudget 2019-2021, ligger kostnadsbedömda föreslagna prioriterade objekt med.

Benämning	Åtgärd	2019	2020
Bildningsnämnd			
Ny förskola	Nybyggnad		
Eggvena fsk	Tillbyggnad		
Hudene fsk	Tillbyggnad		
Mörlanda fs/sk	Om- och tillbyggnad		
Socialnämnd			
Hagen	Om- och nybyggnad		
Hemgården	Ombyggnad		
Teknisk nämnd			
Gäsenegården	Ombyggnad		
Hudene kök	Tillbyggnad		
Idrottshall	Nybyggnad		

Kortfattad beskrivning av investeringsobjekten

Nedan redovisas en kort beskrivning av de olika investeringsobjekten.

Bildningsnämndens investeringar

Ny förskola i Herrljunga tätort med 4 nya avdelningar. Byggs för behovet i Herrljunga tätort men här kan även barn placeras från upptagningsområdet i Hudene och Eggvena.

En förskoleavdelning till i Eggvena under planperioden. Alternativt kan en ny förskola byggas i Herrljunga tätort där barn kan placeras från detta upptagningsområde.

En förskoleavdelning till i Hudene under planperioden. Alternativt kan en ny förskola byggas i Herrljunga tätort där barn kan placeras från detta upptagningsområde.

Tillbyggnad och ombyggnad av Mörlanda förskola och skola för att få tillräcklig yta för aktivitet och undervisning.

Socialnämndens investeringar

Om- och tillbyggnation av Hagens äldreboende som följer Socialnämndens målbild med Demenscentra på Hagen.

Ombyggnation av befintliga lokaler på Hemgården till bland annat kontor för socialförvaltningen. Tydligt behov av förvaltningsarbetsplatser. Ger möjlighet att förändra användningen av TB-huset. Följer Socialnämndens målbild för verksamhetslokaler. Alternativt bygga nya förvaltningsarbetsplatser i andra lokaler eller hyra in extern förvaltningslokal.

Tekniska nämndens investeringar

Ombyggnation av befintliga lokaler på Gäsenegården för att skapa ett attraktivt trygghetsboende. Bygga om för att skapa yta för bibliotekets verksamhet.

Tillbyggnad av köket på Hudene skola för att klara av att tillaga mat till det ökade antalet barn.

Ny idrottshall i Herrljunga tätort för att erbjuda attraktiva tider för föreningslivet samt skapa tider för den utökade undervisningen i drottning i skolan. Kan med fördel kombineras med en konstgräsplan.

Herrljunga kommun					
Fastighets- beteckning	Populärnamn/ Gatuadress	Verksamhet	Byggår	BTA kvm	
Björken 10	Sim- och idrottshall	Idrottshall	1974/85	2 023	
Björken 10	Altorpskolan	Högstdieskola A, Byggnad	1992	800	
Björken 10	Altorpskolan	Högstdieskola B	1992	1 893	
Björken 10	Altorpskolan	Högstdieskola C	1992	1 107	
Björken 10	Altorpskolan	D hus	1992	1 340	
Björken 10	Altorpskolan	Gymnastikbyggnad	1992	799	
Björken 10	Altorpskolan	Kontorsbyggnad F	1992	730	
Annelund 7:26	Falköpingsvägen 5	Brandstation Annelund	65/2012	1368	
Svea 8	Sveagatan 3	Sporthall Gamla	1940/78	1412	
Svea 8	Sveagatan 3	Förråd	1940	60	
Styrbjörn 5	Kommunhuset	Kommunkontoret	61/67/91	3484	
Styrbjörn 5	Kommunhuset	Kommunkontoret, förråd		15	
Styrbjörn 5	Kommunhuset	Kommunkontoret, förråd		8	
Slöjdaren 1	Kulturhuset	Bibliotek, Kulturhus, Kom	1930/83	2588	
Od 13:1	Od skola och förskola	Odgården, gamla huset	1930/88	643	
Od 13:1	Od skola och förskola	Garage/soprum		20	
Od 13:1	Od skola och förskola	LM-skola och förskola	1960/92	815	
Od 13:1	Od skola och förskola	Förråd		16	
Od 13:1	Od skola och förskola	Förråd		19	
Herrljunga 2:141	Musikskola	Undervisning	1920/85	349	
Herrljunga 2:141	Musikskola	Uthus	1920	100	
Herrljunga 6:3	Vävtugan	Föreningsverksamhet	1954	360	
Herrljunga 6:3	Lyckans förskola	Förråd/förskola	2017	18	
Örum 2:3	Alboga bastu	Bastu	1949		
Vreta 1:30	Vreta fd bostadshus	Fd bostadshus		50	
Horsby 12:1	Horsbyskolan	LM-skola	1983	4610	
Horsby 12:1	Horsbyskolan	Gymnastikbyggnad	1983	457	
Horsby 12:1	Horsbyskolan	Förråd		47	
Horsby 12:1	Horsbyskolan	Förråd		24	
Horsby 12:1	Horsbyskolan	Modulbyggnad		385	
Horsby 12:1	Horsby förskola	Förskola	1972	3108	

	Horsby 12:1	Horsby förskola	Uthus	1972	10
	Horsby 12:1	Horsby förskola	Uthus	1972	10
	Horsby 12:1	Horsby förskola	Miljöhus/sophus	2018	24
	Ljung 16:3	Tingshuset	Föreningslokal	1823	290
	Eggvena 4:7	Eggvena skola och förskola	LM-skola och förskola	96/2012	1276
	Eggvena 4:7	Eggvena skola och förskola	Förråd		56
	Eggvena 4:7	Eggvena skola och förskola	Förråd		4
	Eggvena 4:7	Eggvena skola och förskola	Förråd		75
	Eggvena 4:7	Eggvena skola och förskola	Förråd		21
	Eggvena 4:7	Eggvena skola och förskola	Förråd		20
	Eggvena 4:7	Eggvena skola och förskola	Miljöhus/sophus	2017	30
	Eriksberg 4:3	Eriksberg skola och förskola	LM-skola	1984/92	1009
	Eriksberg 4:3	Eriksberg skola och förskola	Uthus	2016	12
	Eriksberg 4:3	Eriksberg skola och förskola	Uthus	2016	12
	Eriksberg 4:3	Eriksberg skola och förskola	Uthus	1930/85	25
	Snickaren 3	Brandstationen Herrljunga	Brandstation, ledningsce	1993	1023
	Snickaren 3	Brandstationen Herrljunga	Garage, Förråd	1993	120
	Kyrke 1:2	Molla skola och förskola	LM-skola och förskola	1950/2018	1673
	Kyrke 1:2	Molla skola och förskola	Molla skola, förråd skola		30
	Kyrke 1:2	Molla skola och förskola	Molla skola, vindskydd		24
	Kyrke 1:2	Molla skola och förskola	Förråd cykel		10
	Kyrke 1:2	Molla skola och förskola	Förråd utelek		10
	Kyrke 1:2	Molla skola och förskola	Miljöhus/soprum	2018	40
	Kyrke 1:2	Molla skola och förskola	Lekstuga		5
	Mörlanda 2:25	Mörlandahallen	Idrottshall/Föreningsverk	1988	2315
	Mörlanda 2:25	Mörlanda skola och förskola	LM-skola	1972/80	3644
	Mörlanda 2:25	Mörlanda skola och förskola	Uthus	1972/80	27
	Mörlanda 2:25	Mörlanda skola och förskola	Sophus		15
	Mörlanda 2:25	Mörlanda skola och förskola	Mörlanda förskola	1974/85	1330
	Mörlanda 2:25	Mörlanda skola och förskola	Uthus	1974/85	20
	Mörlanda 2:25	Mörlanda skola och förskola	Lekstuga		5
	Mörlanda 2:25	Mörlanda skola och förskola	Lekstuga		10
	Knutse 1:22	Hudene skola	LM-skola	2003	1026
	Knutse 1:22	Hudene skola	Uthus	1940/86	21
	Knutse 1:22	Hudene skola	Förråd		25
	Knutse 1:22	Hudene skola	Förråd		10
	Knutse 1:22	Hudene skola	Lekstuga		6
	Hagen 15	Hagen	Äldreboende/kontor/stork	77/93	7251

	Blåsippan 1	Hemgården	Miljöhus/sophus		27
	Blåsippan 1	Hemgården	Äldreboende/kontor	63/74/95	7184
	Ljung 1:21	Gäsenegården	A-hus Trygghetsboende	1992	2566
	Ljung 1:21	Gäsenegården	B-hus, Trygghets-, LSS-,	1992	2601
	Ljung 1:21	Gäsenegården	C-hus, Café, kontor, sam	1992	210
	Ljung 1:21	Gäsenegården	D-hus, kontor (A-D är sa	1992	1722
	Olestad 5:1	Ollestadbadet	Toaletter, 2 st		8
	Orraholmen 1:1	Orraholmen/SNF-stugan	Föreningsverksamhet		156
	Orraholmen 1:1	Orraholmen/Radioklubben	Föreningsverksamhet		162
	Orraholmen 1:1	Orraholmen/F d Ladugård	Föreningsverksamhet		398
	Orraholmen 1:1	Orraholmen/Hudklubbstuga	Föreningsverksamhet	1970	160
	Orraholmen 1:1	Orraholmen/Vagnsskjul	Föreningsverksamhet		77
	Orraholmen 1:1	Orraholmen/Skidstugan	Föreningsverksamhet	1900/86	86
	Orraholmen 1:1	Orraholmen/Stenkällare	Föreningsverksamhet	1900/86	24
	Orraholmen 1:1	Orraholmen/Fd ladugård	Föreningsverksamhet	1900/86	69
	Löparen 1, Skoghälla	Skoghälla/omklädning	Föreningsverksamhet	1980	279
	Löparen 1, Skoghälla	Skoghälla/uthus	Föreningsverksamhet	1980	50
	Löparen 1, Skoghälla	Skoghälla/garage	Föreningsverksamhet	1980	25
	Löparen 1, Skoghälla	Skoghälla/klubbhus	Föreningsverksamhet	1980	40
	Löparen 1, Skogslund	Skogslund/Klubbhus	Föreningsverksamhet	1980	176
	Löparen 1, Skogslund	Skogslund/Uthus	Föreningsverksamhet	1980	15
	Löparen 1, Skogslund	Skogslund/Kiosk	Föreningsverksamhet	1980	15
	Löparen 1, Skogslund	Skogslund/Biljettkiosker 2st	Föreningsverksamhet	1980	6
	Säm 3:5	Sämbadet/reception	Camping med badplats		75
	Säm 3:5	Sämbadet/omklädning	Camping med badplats		35
	Säm 3:5	Sämbadet/toaletter	Camping med badplats		24
	Ljung 1:200	Stationshuset i Ljung	Tågklarare, väntsal, lägenhet		159
	Ljung 1:200	Stationshuset i Ljung	Förråd/garage		50
	Mejseln 1	Östergårdsgatan	Carport		28
	Enen 10	Enen	Förråd		30
	Enen 10	Enen	Fd. bostadshus		60
	Ugglan	Skolgatan 1	Förskola	2008/2013	616
	Ugglan	Skolgatan 1	Förråd	2015	22
	Vreta 2:26	Ridhus	Föreningsverksamhet	1978	1080
	Vreta 2:26	Stall	Föreningsverksamhet	1978	270
	Herrljunga 30:1		Bryggghus/förråd	1942	66

Total					68 733

Herrljunga kommun - Hyrda lokaler				
	Fastighets- beteckning	Populärnamn/ Gatuadress	Verksamhet	BTA kvm
	Loke 1	Verkstadsgatan 11 A/ Kvarnvä	Boendeverksamhet	319
	Knutse 1:25	Hudene gamla skola/Hudene	Förskola	408
	Herrljunga 6:4	Förskolepaviljong	Förskola Ugglan	188
	Målaren 6	Kommunförråd	Förråd	220
	Flugsvampen 1	Familjecentralen	Kontor	170
	Öltorp 1:20	Öltorp	Undervisningslokal bygg	264
	Tor 4	Tors hus/Kvarnvägen	Kontor	890
	Lönnen 14	Sagabiografen	Bio	230
	Slöjdaren 5	TB huset	Kontor	545
	Ljung 1:50	Biblioteket i Ljung	Bibliotek	197
	Herrljunga 6:3	Lyckans förskola	Förskola	465
	Loke 1	Verkstadsgatan 12 K	Förråd	240
	Målaren 6	Björkvägen 1	Förråd förskola	
	Målaren 6	Björkvägen 1	Förråd/kontor socialkontoret	65
	Horsby 12:1	Horsby förskola paviljong	Förskola	145
	Köpmannen 2	Förskolan Tussilago	Förskola	
TOTAL				4136

Ärende 15

DIARIENUMMER:	xxxx
FASTSTÄLLD:	åååå-mm-dd
VERSION:	xxxx
SENAST REVIDERAD:	2018-11-26
GILTIG TILL:	2020
DOKUMENTANSVAR:	Fastighetschef

Plan

För reinvesteringar/underhåll

Tekniska förvaltningen

Plan för reinvesteringar tillika underhåll för Herrljunga kommuns fastighetsbestånd.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Innehåll

Sammanfattning	2
Fastighetsförvaltning	2
Administrativ fastighetsförvaltning	2
Teknisk fastighetsförvaltning	3
Lokalresursplanering	5
Underhåll	5
Tabell 1 Underhåll för 2019	6
Tabell 2 Underhåll för 2020	7
Tabell 3 Underhåll för 2021	8
Tabell 4 Underhåll för 2022	9
Tabell 5 Underhåll för 2023	10

Sammanfattning

I kommunens plan för underhåll ska många bitar vägas in och tas hänsyn till. Brist på underhåll leder i längden leda till kapitalförstöring i form av värdeminskning på fastighetsbeståndet. Men för att förstå komplexiteten redovisas nedan en del av de parametrar att ta hänsyn till i kommunens arbete med reinvesteringar tillika underhåll. Resurser inom fastighetsenheten är begränsade och sätter gränser för hur mycket underhåll som kan genomföras. Under de senaste åren har omfattande underhållsåtgärder genomförts på många fastigheter. Trots detta är underhållsskulden stor och underhållet sker i de övervägande fallen när skadan redan är skedd istället för att verka förebyggande.

Fastighetsförvaltning

Fastighetsenheten i Herrljunga kommun har hand om de kommunalt ägda fastigheterna så som skolor, förskolor, äldreboenden, kontorsbyggnader, sim- och idrottshallar mm. Enheten har också hand om kommunens trygghetsboende med lägenhetsuthyrning till privatpersoner. Ansvarsområdet sträcker sig över drift, underhåll och skötsel av kommunens fastigheter.

Organisation, styrning och ägande av fastigheter skiljer sig åt mellan kommuner och mellan landsting. Men många frågor är likadana, exempelvis hur fastighetsdriften ska utföras och hur man bäst kommunicerar med sina kärnverksamheter och externa hyresgäster.

Vilka funktioner och tjänster i en lokal ska bekostas av fastighetsägaren och vilka ska ingå i hyran? Denna fråga är inte alltid självklar. En tydlig gränsdragningslista preciserar vad som ingår i hyresgästens respektive fastighetsägarens ansvar.

I Herrljunga kommun finns en gränsdragningslista mellan Fastighetsenheten och verksamheten/hyresgästen. Syftet med gränsdragningen är att fördela kostnaderna mellan hyresgästerna i de kommunala lokalerna och fastighetsorganisationen på ett sätt som gör att kostnaderna blir så låga som möjligt ur ett koncernperspektiv, det vill säga för hela kommunen.

Fastighetsförvaltningen kan delas in i olika typer av förvaltning så som administrativ förvaltning och teknisk förvaltning.

Administrativ fastighetsförvaltning

Administrativ förvaltning innebär bland annat:

- Personal
- Budget
- Felanmälan
- Ärende- och statistikrapportering
- Planering och upphandling av fastighetstjänster/ramavtal
- Hyresgästkontakter
- Energi- och medierapportering
- Myndighetsbesiktningar/krav
- Underhållsplanering

Inom den administrativa förvaltningen ingår även ny-, om- och tillbyggnad. Detta sker delvis på Fastighetsenheten men till störst del under Teknisk förvaltningschef. Kommuner har materiella tillgångar som måste komponentredovisas, till exempel fastigheter, infrastruktur och tekniska anläggningar. Komponentredovisning innebär mycket arbete men ger också stora möjligheter.

Enligt lagen om kommunal redovisning ska kommuner, landsting och kommunalförbund upprätta årsredovisningar i enlighet med god redovisningssed. I en rekommendation från Rådet för kommunal redovisning, RKR, finns ett uttalat krav att tillämpa komponentredovisning vid redovisning av materiella anläggningstillgångar.

Det finns flera viktiga argument för att tillämpa komponentredovisning:

- Den ger en mer rättvisande kostnadsredovisning
- Det bokförda värdet på tillgången blir mer relevant
- I förlängningen innebär detta att kommuner och landsting kan göra en mer rationell planering av underhållsinsatser utifrån ett ekonomiskt och tekniskt perspektiv.

Teknisk fastighetsförvaltning

Teknisk förvaltning innebär tillsyn, skötsel och felavhjälpande underhåll av mark, byggnad och teknisk utrustning. Planering och rapportering av genomförandet sker i ett ärendehanteringssystem. Från systemet kan fastighetsenheten ta ut rapporter över vilka arbeten som har utförts på fastigheten. Teknisk förvaltning omfattar:

- Utemiljö
- Byggnad
- VA-system
- Ventilation
- Kyla
- Styr och regler
- Elsystem, larm och lås
- Hissar och lyft
- Styr och övervakningssystem

Att äga fastigheter medför ansvar för skötsel och underhåll. Genom att underhålla fastigheter går det att förlänga deras livslängd, öka värdet för kärnverksamheten och samtidigt minska risken för kapitalförstörelse.

Kommuner är stora ägare av olika slags fastigheter, allt från förskolor och äldreboenden till förvaltningsbyggnader. För att vidmakthålla fastigheternas värde, tekniska funktion och skick är det viktigt att fastigheterna sköts och underhålls.

Mindre reparationer av akut karaktär refereras ofta som reparationer, löpande underhåll eller drift. Det kan vara allt ifrån småsaker som går sönder och som måste lagas till trasiga dörrar, nya eluttag eller vattenläckor. Om värdet understiger ett basbelopp så bokförs de akuta åtgärderna

direkt på driften. Reparationer som inte är akuta och där kostnaden överstiger 1 basbelopp tas upp i underhållsplanen.

Planerat eller periodiskt underhåll är, som namnet anger, planerade åtgärder. De är ofta av större och kostsammare slag. Det kan vara ommålning av fönster, omläggning av tak, utbyte av hisslinor eller liknande. Man målar t ex om alla fönster, och inte bara ett eller några, och man gör det i förebyggande syfte, innan något går sönder eller blir riktigt dåligt. Åtgärden är ofta upptagen i en underhållsplan och redovisas som en reinvestering om det överstiger ett basbelopp. För reinvesteringar/planerat underhåll finns också en aktivitet samt ett projektnummer kopplat. Det finns alltså ett moment av "fritt val" här, man kan välja om man ska genomföra åtgärden nu, eller ett annat år. Ibland kan dock en akut skada göra att man tvingas tidigarelägga ett planerat underhåll. Man bör i regel ta in anbud på planerade underhållsåtgärder (åtminstone de större), och alltså kunna välja det mest fördelaktiga anbudet (som inte nödvändigtvis behöver vara billigast).

Vissa större åtgärder kan man dock istället ta som en investering om investeringen ger ett ökat värde på fastigheten. Det kan vara ett nytt cykelskjul, stambyte/releining, eller annan större ombyggnad eller installation. Poängen är att kostnaderna inte belastar resultaträkningen direkt, utan aktiveras i en avskrivningsplan, dvs. skrivs av med ett visst %-belopp varje år. Herrljunga kommun använder sig av annuitetsmetoden för avskrivning av investeringar. Annuitetsmetoden, även benämnd årskostnadsmetoden, är en metod för investeringskalkyl. Metoden anger hur lönsam en investering är utslaget på investeringens livstid. Det erhållna värdet, annuiteten, anges som regel i kronor per år. Metoden är fördelaktig exempelvis om det ska fattas beslut om att köpa eller leasa en maskin eller dylikt, då resultatet blir direkt jämförbart med kostnaden för leasing. Den är även fördelaktig om investeringsalternativ med olika lång ekonomisk livslängd ska jämföras, eftersom det är resultat per år som erhålls.

I de fall åtgärder behöver genomföras på en fastighet och den komponenten fortfarande finns med som en avskrivning måste hänsyn tas till restvärdet. Restvärdet på de gamla delarna måste skrivas ner enligt särskild beräkning, sk. utrangering. Att på detta sätt dela upp en byggnads utbytbara beståndsdelar i separata avskrivningsplaner kallas komponentavskrivning.

Om man gör ett antal större underhållsåtgärder samtidigt kan dessa samlas i en gemensam post kallad "fastighetsförbättringar", med en gemensam avskrivningstid.

Gränserna mellan reparationer – planerat underhåll – investering är flytande. Många åtgärder kan klassas som antingen det ena eller det andra, beroende på hur man väljer att de ska bokföras. T ex kan ett takbyte bokföras antingen som planerat underhåll, eller aktiveras som en investering. Om det ska vara det ena eller det andra är upp till redovisningsansvarig att besluta, och styrs ofta av vilket som passar bäst bokföringsmässigt. Här kan även kommunens revisorer ha synpunkter.

Viktigt att förstå är att om man bokför på ena eller andra sättet spelar ingen roll för likviditeten. Åtgärden kostar exakt lika mycket vare sig det bokförs på ena eller på det andra sättet, fakturorna måste betalas med samma belopp oberoende av bokföringssätt.

Däremot kommer resultat- och balansräkningen att se olika ut. Om åtgärden bokförs som löpande underhåll (reparation) på ett 41-konto drar det ner året resultat direkt, samma år. Bokförs det som planerat underhåll på ett investeringsprojekt påverkas inte årets resultat. Herrljunga kommun har beslutat att åtgärder på fastigheterna som överstiger ett basbelopp kan redovisas som reinvestering.

Lokalresursplanering

Verksamheters behov av lokaler inom kommuner och landsting varierar. Därför behöver utbudet anpassas efter behovet. Detta görs med kontinuerlig lokalresurs- och lokalbehovsplanering. Kommunens plan för lokalresursplanering revideras årligen och baseras på verksamheterna behov samt befolkningsutvecklingen. En effektiv lokalresursplanering samordnar verksamheternas totala behov, inklusive relaterade investeringar och tjänster, så att kommunens lokaler kan utnyttjas effektivt, lokaleffektivitet. I ett längre perspektiv gäller det att utveckla styrningen och se till att lokaleffektivisering blir en del av de vardagliga rutinerna.

Kommunens utbud av lokaler bör anpassas till efterfrågan. Ibland kan det handla om att undvika kostnader för outnyttjade lokaler eller att minska risken för att stå utan nödvändiga lokaler.

- ✓ Lokalresursplanering innebär strategisk planering av organisationens ägda eller inhyrda fastigheter.
- ✓ Lokalresursplanering innebär också att lokalerna förvaltas och underhålls på ett effektivt sätt.
- ✓ Lokalbehovsplanering är lika med den strategiska planering som kärnverksamheterna gör av sin verksamhet och sitt lokalbehov.

Underhåll

Underhåll är ett samlingsbegrepp för åtgärder för att reparera en trasig produkt (avhjälpande underhåll), eller åtgärder för att undvika fel (förebyggande underhåll). Underhållet dokumenteras i en underhållsplan och administreras i ett underhållssystem. Behovet av underhåll baseras på fastighetens, den tekniska installationens, komponentens ålder, slitage och påverkan. Det är fastighetschef, tekniker och fastighetsskötare som tar fram underhållsplanen utifrån de olika kompetensernas bedömning och erfarenhet. Nedan redovisad underhållsplanering är endast en plan. Planen kan ändras och revideras flera gånger under året beroende på vad som händer i fastigheten. Väder och vind, skadegörelse och onormalt slitage påverkar planen likaså resurser att genomföra de planerade åtgärderna. Planen för underhåll förhåller sig också till lokalresursplanen då den ger vägledning för verksamhetens planering av användandet av lokalen.

Tabell 1 Underhåll för 2019

Fastighet	Åtgärd
Altorpshallen	Ytskikt i duschar och omklädningsrum samt ventilationsåtgärder. Även anpassa duschutrymmena till verksamhetens önskemål, tillgänglighet och funktion.
Altorpshallen	Byte av papptak samt översyn av lutning och avrinning.
Od	Ytskikt i gamla huset i Od. Alla ytskikt samt fönster behöver bytas. Här ska hänsyn tas till verksamhetens önskemål om förändring av ytor innan arbetet påbörjas.
Simhallen	Ytskikt i simhallen. Klinkerplattor är uttjänta och har ingen friktion längre. Simhallens besöksfrekvens påverkar när i tid arbetet kan genomföras. Mycket kunder kommer nu från kranskommuner som renoverar sina simhallar. Här ska dialog med verksamheten genomföras innan något kan genomföras.
Altorpskolan	Byte av matta i uppehållsrum.
Altorpskolan	Byte av fönster i matsal.
Hagen	Byte av fönster i bl.a. matsal.
Kommunhuset	Byte av sprucken matta i café.
Kunskapskällan	Byte av VVC ledning. Istället för VVC ledning kan varmvattenberedare sättas in.
Tekniska installationer	Byte av tekniska installationer i de kommunala fastighetsbeståndet.
Storköksutrustning	Byte av storhushållsutrustning i de kommunala storköken.
Lekplats och utemiljö	Byte av lekplats utrustning som inte längre får godkänt vid säkerhetsbesiktning.
Målning	Måleriarbete efter samråd med verksamheter.

Tabell 2 Underhåll för 2020

Fastighet	Åtgärd
Altorpskolan	Byte av papptak samt se över konstruktionen och lutning på taket. Samt byte av äldre tak med tegelpannor.
Od	Byte av papptak samt översyn av lutning och avrinning.
Altorpskolan	Byte av äldre träpanel på innergård.
Kommunhuset	Byte av papptak samt takfönsterkupoler.
Gamla sporthallen	Fasadförbättringar. Färg flagnar från den plåtfasad som är idag.
Tekniska installationer	Byte av tekniska installationer i de kommunala fastighetsbeståndet.
Storköksutrustning	Byte av storhushållsutrustning i de kommunala storköken.
Lekplats och utemiljö	Byte av lekplats utrustning som inte längre får godkänt vid säkerhetsbesiktning.
Målning	Måleriarbete efter samråd med verksamheter.

Tabell 3 Underhåll för 2021

Fastighet	Åtgärd
Hemgården	Byte av papptak samt översyn av alla hängrännor och stuprör.
Hemgården	Byte av träpanel på fasad.
Hemgården	Byte av fönster.
Eggvena	Översyn av fasad med byte av bräder samt målning av fasad och fönster.
Gamla sporthallen	Byte av ytterdörrarspartier samt skärmtak över entréer.
Gamla sporthallen	Fönsterbyte.
Stationshuset i Ljung	Fönsterbyte
Stationshuset i Ljung	Översyn av fasad samt målning av fasad.
Tekniska installationer	Byte av tekniska installationer i de kommunala fastighetsbeståndet.
Storköksutrustning	Byte av storhushållsutrustning i de kommunala storköken.
Lekplats och utemiljö	Byte av lekplats utrustning som inte längre får godkänt vid säkerhetsbesiktning.

Tabell 4 Underhåll för 2022

Fastighet	Åtgärd
Kulturhuset	Byte av entrédörrar/partier.
Hemgården	Byte av entrédörrar/partier.
Räddningstjänsten i Herrljunga	Byte av papptak.
Mörlandahallen	Byte av papptak.
Gäsenegården	Översyn av hela fasaden.
Tekniska installationer	Byte av tekniska installationer i de kommunala fastighetsbeståndet.
Storköksutrustning	Byte av storhushållsutrustning i de kommunala storköken.
Lekplats och utemiljö	Byte av lekplats utrustning som inte längre får godkänt vid säkerhetsbesiktning.

Tabell 5 Underhåll för 2023

Fastighet	Åtgärd
Gamla kommunhuset	Takbyte.
Gamla kommunhuset	Översyn av fasad, byte av träpanel samt målning..
Simhallen	Fönsterbyte.
Gäsenegården	Fönsterbyte
Tekniska installationer	Byte av tekniska installationer i de kommunala fastighetsbeståndet.
Storköksutrustning	Byte av storhushållsutrustning i de kommunala storköken.
Lekplats och utemiljö	Byte av lekplats utrustning som inte längre får godkänt vid säkerhetsbesiktning.

Tabell 6 Underhåll för 2024

Fastighet	Åtgärd
Gäsenegården	Översyn av tak, papp och plåt.
Idrottshallen	Ytskikt i duschar och omklädningsrum. Delvis byte och delvis målning.
Molla	Byte av plåttak.
Vävtugan	Översyn av tak.
Vävtugan	Översyn av fasad, byte av panel samt målning.
Orraholmen	Översyn av alla fastigheter.
Skoghälla	Översyn av fastigheter.
Tekniska installationer	Byte av tekniska installationer i de kommunala fastighetsbeståndet.
Storköksutrustning	Byte av storhushållsutrustning i de kommunala storköken.
Lekplats och utemiljö	Byte av lekplats utrustning som inte längre får godkänt vid säkerhetsbesiktning.

Beslutade investeringar 2019-2021 samt förslag 2022

	Budget 2020 BESLUT	Budget 2020 FÖRSLAG	Budget 2021 BESLUT	Budget 2021 FÖRSLAG	Budget 2022 FÖRSLAG	Utanför planperiod
Skattefinansierade investeringsutgifter						
Markköp	2 000	2 000	2 000	2 000		
Genomförande IT-strategi	1 500	1 500	1 500	1 500		
IT kapacitetsutökning*	2 000	2 000				
Ombyggnation Wifi Herrljunga bildning	300	300	300	300		
Konstgräsplan Herrljunga	5 000	5 000				
Nytt ärendesystem och e-arkiv		600				
Delsumma kommunstyrelsen	10 800	11 400	3 800	3 800	0	
Inventarier / Inventarier IT BN	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	
Lekplatser fsk/skola upprustning	300	300	300	300	300	
Inventarier vid Horsby förskola och skola	750	750				
Delsumma bildningsnämnden	2 050	2 050	1 300	1 300	1 300	
Inventarier	500	500	500	500	500	
Hjälpmedel		200		200	200	
Infrastruktur IT		200		200	200	
Hotellås		700				
Förstudie ombyggnad hemgården		200				
Inventarier Hagen				500	200	
Renovering hemgården					500	
Inventarier flytt dagträff/hemtjänst					300	
Delsumma socialnämnden	500	1 800	500	1 400	1 900	
Räddningsmaterial	200	250	200	250	250	

Ärende 15

Inventarier				<u>150</u>		
Vatten/skumtank						
Lastväxlare inkl tank			2 700	2 700		
Larmställ		<u>500</u>	500			
Delsumma bygg och miljönämnden	200	750	3 400	3 100	250	
<u>Fastighet</u>						
Tillgänglighetsanpassning	300	300	300	<u>500</u>	500	
Reinvesteringar fastigheter	9 000	<u>10 700</u>	9 000	<u>9 700</u>	9 000	
Maskiner fastighetsskötsel	200	200	200	200	200	
Verksamhetsanpassningar	900	<u>1 000</u>	900	<u>1 000</u>	1 000	
Säkerhetshöjande åtgärder	900	<u>1 000</u>	900	<u>1 000</u>	1 000	
Utemiljö Björken 10	400					
Värmeanläggning till Gäsenegården			4 500	4 500		
Idrottshall			30 000	30 000		
Brandskydd Hemgården	3 400	3 400				
Hagen värme- och ventilationsstyrning		<u>2 000</u>				
<u>Gata & Park</u>						
Mindre gatuanläggningar	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	
Asfaltering/reinvestering gata	1 000	<u>2 000</u>	1 000	<u>2 000</u>	2 000	
Upprustning GC-Vägar		<u>1 600</u>				
Upprustning allmänna lekplatser	200	200	200	200	200	
Upprustning av torget		<u>2 000</u>	800			
Upprustning storgatan				<u>2 000</u>	3 000	
Cykelgarage		<u>800</u>				
<u>Intern service</u>						
Städ och tvättmaskiner	200	200	200	200	200	
Nya värmepumpar		<u>200</u>		<u>200</u>		
<u>Fritid</u>						

Ärende 15

Idrottsmaterial/redskap simhall	125	125	125	125	
Bidrag modul		<u>150</u>			
Friidrottsanläggning				9 000	
Översyn av skoghållas elljusspår			<u>75</u>		
Översyn av Häsansstig		<u>75</u>			
Utegym (2 st)	200				
<u>Beställningar via Tekniska</u>					
Horsby förskola/skola/kök och matsal	5 800	5 800			
Ombyggnad av Mörlanda förskola/skola	10 000	10 000			
Ombyggnad Od skola / fsk	4 000	4 000			
Ombyggn Altorpskolan	10 000	10 000	10 000		
Hudene tillbyggnad av kök - ligger 2019					
Hagen ombyggnation samt nybyggnation	10 000	<u>20 000</u>	10 000	<u>20 000</u>	20 000
Ombyggnad av Hemgården	2 500	2 500	2 500	2 500	<u>40 000</u>
Ombyggnation Gäsenegården	3 000	3 000	3 000	<u>10 000</u>	2 500
Förskola Herrljunga	30 000	30 000			
Förskola Eggvena/Hudene	5 000	5 000			
Delsumma tekniska nämnden	98 125	117 250	74 625	85 200	59 725
Summa skattefinansierade inv. utg.	111 675	133 250	83 625	94 800	63 175
Avgiftsfinansierade investeringsutgifter					
Summa avgiftsfinansierade inv. utg.				0	
Exploateringsinvesteringar					
Exploatering	6 000	6 000			

Ärende 15

VA-anlutningar				
Summa exploateringsinvesteringar	6 000	0	0	
Summa totala investeringar	117 675	83 625	63 175	

Tillsättande av fullmäktigeberedning avseende Lokalresursplan

Sammanfattning

Vid kommunfullmäktiges (KF) sammanträde 2018-09-04 (KF § 118/2018-09-04) beslutade KF att tillsätta en fullmäktigeberedning för framtagande av förslag till Lokalresursplan 2019-2028. Beslutet innebär att en fullmäktigeberedning tillsätts bestående av en ledamot från varje parti som är representerat i Kommunfullmäktige efter valet 2018-09-09. Bland dessa utses en ordförande.

Beredningens uppdrag är att utifrån ett politiskt ställningstagande presentera ett förslag till Lokalresursplan 2019-2028.

Planen ska ha inriktning på både kort, 1 – 3 år, och lång sikt, 10-års perspektiv.

Lokalresursplanen ska aktualiseras årligen.

Beredningen ska återkomma till fullmäktige med lägesrapport i oktober månad varje år beredningen pågår.

Ärendet överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsförslaget förutsätter att kommunfullmäktige kan finansiera genomförandet av kf.s beslut § 117 och § 118, dvs. att tillsätta en fullmäktigeberedning i ärendet. Ytterligare en aspekt att väga in i ärendet är att ställa sig frågan, behöver kommunfullmäktige resp. kommunstyrelsen ytterligare information och kunskap om syftet och de grundläggande idéerna med inrättandet av en fullmäktigeberedning. Förutsättningarna för en fullmäktigeberednings arbete är reglerat i arbetsordning för kommunfullmäktige och i Kommunallagen (2017:725)

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-02-04

Fullmäktigeberedningens uppdragshandling, bilaga 1

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige tillsätta fullmäktigeberedning för Lokalförsörjningsplan 2020-2029.
- Fullmäktigeberednings arbete finansieras inom fastställd budgetram 2019 för kommunfullmäktige.
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fastställa uppdragshandling avseende fullmäktigeberedning Lokalförsörjningsplan 2020-2029.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Bakgrund

Inför budgetberedningen 2020-2022 presenteras underlag för lokalresursplanering 2020-2027 vilket även utgör planeringsunderlag för investerings-budget 2020-2022.

Det redovisade behovet av verksamhetslokaler är baserat på befolkningsprognos för Herrljunga kommun.

Vid kommunstyrelsen sammanträde 2018-03-19 beslutades att det då redovisade underlaget för lokalresursplanering, Lokalresursplan 2018-2027, skulle skickas ut på remiss till partigrupperna. Remissvar skulle inlämnas senast 2018-05-31. Av inkomna remissvar hade ingen synpunkt framförts avseende underlaget i det presenterade materialet i Lokalresursplanen. Kommunstyrelsen fattade beslut i ärendet och på kommunfullmäktiges sammanträde 20180904 (KF §§ 117, 118 – KS § 127) beslutades att;

KF § 117**KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT**

1. En bred fullmäktigeberedning tillsätts för att klargöra de behov som kan ses på både kortare och längre sikt, och djuploda i frågan. Det gäller både kontor och verksamhetslokaler av alla slag.
2. Vi bör ha ett tjänstemannaperspektiv och ett medborgarperspektiv för att kunna ta ett slutgiltigt beslut.

KF § 118**KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT**

1. En fullmäktigeberedning tillsätts bestående av en ledamot från varje parti som är representerat i Kommunfullmäktige efter valet 2018-09-09. Bland dessa utses en ordförande. Beredningens uppdrag är att utifrån ett politiskt ställningstagande presentera ett förslag till Lokalresursplan 2019-2028. Planen ska ha inriktning på både kort, 1 - 3 år, och lång sikt, 10-års perspektiv. Lokalförsörjningsplanen ska aktualiseras årligen. Beredningen ska återkomma till fullmäktige med lägesrapport i oktober månad varje år beredningen pågår.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Förvaltningsberedningen av ärendet har avvaktat ingången till den nya mandatperioden. Nya kommunfullmäktige har att ta ställning till verkställandet av kf.s beslut § 117 och § 118.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om inrättande fullmäktigeberedning.

I aktuellt ärende förutsätter beslutsförslaget att kommunfullmäktige finansierar genomförandet av fullmäktigeberedning inom budgeterade ekonomiska ramar för budgetåret 2019.

Det är av vikt att arbetet i fullmäktigeberedningar kan komplettera en given nämndorganisation med givna ansvarsområden. Vid införande av redskapet fullmäktigeberedningar är det av stor vikt att risken för dubbelkommando för verksamhetsansvaret och framtidsplanering utifrån facknämndernas och kommunstyrelsens totala ansvar, elimineras.

Ekonomisk bedömning

I samband med Demokratiberedningens förslag om att tillsätta fullmäktigeberedningar, som ett redskap i den demokratiska utvecklingen och beredning av samhällsövergripande relevanta politiska tematiska frågeställningar, beräknades kostnader för införandet av fullmäktigeberedningar.

I den i juni 2018 fastställda budgeten för 2019 och utifrån kommunfullmäktiges budget 2019, finns inte något särskilt utrymme reserverat för fullmäktigeberedningar. Kostnader som uppstår är i första hand arvoden för representanterna i fullmäktigeberedningen och förmodligen ett särskilt ordförandearvode. Tillkommer kostnader för den de tjänstepersoner, vilka ska medverka på fullmäktigeberedningens sammanträden.

Med tidigare kostnadsredovisning som grund avseende inrättande av fullmäktigeberedningar, kan följande kostnadsbedömning beskrivas utifrån uppdraget att inrätta en fullmäktigeberedning avseende Lokalresursplan.

Beräkning kostnader för arvoden

Fullmäktigeberedning Lokalresursplan:

8 representanter, en från varje parti i kommunfullmäktige, med 4 protokollförda sammanträden under 2019 samt beredning för fullmäktigeberedningen samt därtill hörande efterarbete motsvarar ca 150 timmar på helår.

Beräknade arvoden, ersättningar inkl. PO-påslag och pensionskostnader bedöms kunna inrymmas i kommunfullmäktiges budget avseende arvoden för 2019.

Tillkommer kostnader för ordförande och ev vice ordförande.

Arbete i fullmäktigeberedning förutsätter medverkan från avdelning kansli/kommunikation med härtill hörande administration inkl. registratur, sekreterarskap samt kommunikation. Därutöver tillkommer insatser från ansvariga tjänstepersoner, såsom verksamhetsexpertis och verksamhetschefer.

Kostnaden härför är inte beräknad.

Inrättande av fullmäktigeberedningar, utöver nämndstrukturen, innebär nya prioriteringar inom fastställd kostnadsram för 2019.

Kommunfullmäktiges ekonomiska utfall avseende arvoden för verksamhetsåret 2018, är positivt. Budget 2019 är uppräknad med fastställt index.

Kommundirektörens bedömning är att utrymmet i Budget 2019 avseende kommunfullmäktiges arvoden kan inrymma arvodeskostnader för en fullmäktigeberedning avseende Lokalresursplan 2020-2029.

Tillkommande kostnader för verksamhetsmedverkan kan innebära nya prioriteringar.

Juridisk bedömning

Kommunfullmäktige har en stark kommunalrättslig ställning.
Fullmäktigeberedningar kan användas som ett redskap med syfte att stärka kommunfullmäktiges ställning.
Fullmäktigeberedningar kan användas i flera olikartade syften med olika uppdrag.
Gemensamt grundsyfte med att arbeta genom fullmäktigeberedningar är att uppdragen ska präglas av långsiktighet och framtidsstrategiska politiska frågeställningar.

Organisationen Sveriges kommuner och landsting (SKL) har tagit fram underlag för arbetet genom fullmäktigeberedningar.

I ärendet hänvisas till SKL:s idéskrifter avseende arbetet i fullmäktigeberedningar.

Miljökonsekvensbeskrivning

Inga miljökonsekvenser.

Jämställdhetsbeskrivning

Inga jämställdhetsfrågor berörs i ärendet.

Samverkan

CSG är informerade om ärendet, men ärendet är ej föremål för samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Kommunfullmäktige har fattat beslut om inrättande fullmäktigeberedning.
Under förutsättning att kostnaderna för fullmäktigeberedningens arbete kan finansieras inom givna ekonomiska ramar.
Det är av vikt att arbetet i fullmäktigeberedningar kan komplettera en given nämndorganisation med givna ansvarsområden.

Kommunfullmäktiges ekonomiska utfall avseende arvoden för verksamhetsåret 2018, är positivt. Budget 2019 är uppräknad med fastställt index.
Kommundirektörens bedömning är att utrymmet i Budget 2019 avseende kommunfullmäktiges arvoden kan inrymma arvodeskostnader för en fullmäktigeberedning avseende Lokalresursplan 2020-2029.
Tillkommande kostnader för verksamhetsmedverkan kan innebära nya prioriteringar.

Fullmäktigeberedningens uppdragshandling

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

KF § 117

1. En bred fullmäktigeberedning tillsätts för att klargöra de behov som kan ses på både kortare och längre sikt, och djuploda i frågan. Det gäller både kontor och verksamhetslokaler av alla slag.

2. Vi bör ha ett tjänstemannaperspektiv och ett medborgarperspektiv för att kunna ta ett slutgiltigt beslut.

KF § 118

1. En fullmäktigeberedning tillsätts bestående av en ledamot från varje parti som är representerat i Kommunfullmäktige efter valet 2018-09-09.

Bland dessa utses en ordförande.

Beredningens uppdrag är att utifrån ett politiskt ställningstagande presentera ett förslag till Lokalresursplan 2020-2029.

Planen ska ha inriktning på både kort, 1 - 3 år, och lång sikt, 10-års perspektiv.

Lokalförsörjningsplanen ska aktualiseras årligen.

Beredningen ska återkomma till fullmäktige med lägesrapport i oktober månad varje år beredningen pågår.

Ansvarig uppdragsgivare

Kommunfullmäktige

Andreas Johansson
Ordförande kommunfullmäktige

KF § 118

DNR KS 48/2018

Tillsättande av fullmäktigeberedning för framtagande av förslag till Lokalresursplan 2019-2028

Sammanfattning

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2018-08-13 mottogs information om förslaget till Lokalresursplan 2018-2027. Förslaget ska ses som ett underlag för planering av verksamhetslokaler för de kommunala verksamheterna i Herrljunga kommun, avseende både kort- och lång sikt. Underlag för arbetet har varit befolkningsprognosen för kommunen. Förslaget tar avstamp i nuläget och har arbetats fram av Lokalresursgruppen. Förslaget är omfattande och måste så vara eftersom det ingår som underlag vid beredningen av investeringsbudget 2019-2020.

Underlaget för planförslaget har varit utsänt på remiss till partigrupperna.

Informationen om planförslaget lades till handlingarna vid kommunstyrelsens möte 2018-08-13. Ett yrkande på tillsättande av en fullmäktigeberedning för att, om möjligt, ge planen en politisk dimension tillstyrktes. Yrkandet anger "en bred beredning..." vilket jag tolkar på så sätt att det ska vara en ledamot från varje parti representerat i fullmäktige.

Det presenterade planeringsförslaget, baserat på lagförändringar och befolkningsprognos utgöt grund för beredningens arbete.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2018-08-24

Kommunstyrelsen § 127/2018-0813

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-06-15

Tidigare meddelad Lokalresursplan 2018-2027

Förslag till beslut

Kommunfullmäktiges ordförandes förslag till beslut:

- En fullmäktigeberedning tillsätts bestående av en ledamot från varje parti som är representerat i Kommunfullmäktige efter valet 2018-09-09. Bland dessa utses en ordförande. Beredningens uppdrag är att utifrån ett politiskt ställningstagande presentera ett förslag till Lokalresursplan 2019-2028. Planen ska ha inriktning på både kort, 1 – 3 år, och lång sikt, 10-års perspektiv. Lokalförsörjningsplanen ska aktualiseras årligen. Beredningen ska återkomma till fullmäktige med lägesrapport i oktober månad varje år beredningen pågår.
- Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunfullmäktiges ordförandes förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning KF § 118

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. En fullmäktigeberedning tillsätts bestående av en ledamot från varje parti som är representerat i Kommunfullmäktige efter valet 2018-09-09.
Bland dessa utses en ordförande.
Beredningens uppdrag är att utifrån ett politiskt ställningstagande presentera ett förslag till Lokalresursplan 2019-2028.
Planen ska ha inriktning på både kort, 1 – 3 år, och lång sikt, 10-års perspektiv.
Lokalförsörjningsplanen ska aktualiseras årligen.
Beredningen ska återkomma till fullmäktige med lägesrapport i oktober månad varje år beredningen pågår.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Webbriktlinje för Herrljunga kommuns externa webbplats

Sammanfattning

Herrljunga kommuns externa webbplats, herrljunga.se, är navet för kommunens externa kommunikation, där information och service från vår kommunala verksamhet samlas. Herrljunga.se är kommunens externa webbplats vars syfte är att modernisera och göra information samt kommunal service tillgänglig för så många som möjligt.

Lag om tillgänglighet till digital offentlig service ställer krav på offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. Webbriktlinjen syftar till att tydligt beskriva ansvar och roller samt övergripande redogöra för hur webbplatsen ska hanteras. Detta för att kunna arbeta strategiskt och metodiskt med webbplatsen samt säkerhetsställa att lagar och regler följs.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-04-01
Förslag till webbriktlinje för Herrljunga kommuns externa webbplats
Bilaga webborganisation
Bilaga effektkarta

Förslag till beslut

Webbriktlinjerna godkänns.

Malin Bülling
Kommunikatör

Expedieras till: Samtliga förvaltningar
För kännedom Samtliga förvaltningar
till:

DIARIENUMMER: KS-2019-80
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 1
SENAS T REVIDERAD: 2019-04-01
GILTIG TILL: åååå-mm-dd
DOKUMENTANSVAR: Kanslichef

Riktlinje

*Webbriktlinje för Herrljunga kommuns externa
webbplats*

Dokumentet gäller för samtliga förvaltningar. Beslutsinstans: Kommunstyrelsen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Inledning och syfte	2
Ansvar och roller	2
Styrning webb- och e-tjänstorganisation	2
Redaktionell webborganisation och arbetsorganisation för e-tjänst	2
Herrljunga.se	3
Webbplatsens syfte	3
Målgrupper	3
Målgruppsanpassat innehåll.....	4
Språk	4
Tillgänglighet	4
Länkar.....	4
Navigationsstruktur	4
Bilder och rörlig media	5
Lagar, regler och förhållningssätt	5
Allmän handling, arkivering och gallring.....	5
Behandling av personuppgifter	5
Kontroll före publicering	5
Förhållningssätt på webbplatsen	6
Referenser	7

Inledning och syfte

Riktlinjerna gäller för Herrljunga kommuns externa webbplats samt för alla nämnder och förvaltningar inom kommunen. Riktlinjerna beskriver vilket ansvar och roller olika funktioner och verksamheter har gällande kommunens webbplats. De anger syfte, målgrupp och vad som gäller vid publicering på webbplatsen.

Webbriktlinjerna är underordnade och tar stöd av kommunens *Kommunikationspolicy* och *Policy för informationssäkerhet och personuppgiftshantering*.

Syftet med webbriktlinjerna är att säkerhetsställa att arbetet med den externa webbplatsen bedrivs effektivt, rättssäkert och med god kvalitet.

Ansvar och roller

Styrning webb- och e-tjänstorganisation

Kommunstyrelsen har högsta beslutanderätt gällande den externa webbplatsen och e-tjänster. Chefen för administrations- och kommunikationsenheten är systemägare för webbplatsen. Kommunikatör ansvarar för samordning, utveckling och drift av innehåll samt funktioner på Herrljunga kommuns webbplats. Webbredaktörerna ansvarar för att hålla förvaltningens sidor uppdaterade och för att ta kontakt med kommunikatör när funktioner/moduler behöver utvecklas eller när det behöver göras ändringar i sidstrukturen. Till exempel vid avpublicering eller gallring av sidor.

Respektive förvaltningschef ansvarar för att utse representanter (webbredaktörer och e-tjänstredaktörer) från verksamheten som ska arbeta med förvaltningens sidor på webbplatsen samt att information och e-tjänster (om möjligt), finns tillgängliga på webbplatsen.

Herrljunga kommunledningsgrupp ansvarar för nyttorealiseringen av kommunens e-tjänster genom effektmål och strategisk styrning. Systemägare för Herrljungas e-tjänstverktyg är IT-chef. Förvaltningschef är e-tjänstägare och ansvarar för sina verksamheters e-tjänster.

Redaktionell webborganisation och arbetsorganisation för e-tjänst

Samordning av det redaktionella arbetet sker i webbredaktörsrådet. Kommunikatör leder webbredaktörsrådet och arbetet med webbplatsen där webbredaktörer utnämnda av respektive förvaltningschef deltar. Kommunikatör utbildar och fortbildar webbredaktörer inom webb och webbplatsens redigeringsverktyg. Kommunikatör ansvarar för publicering av nyheter. Det innebär att kommunikatör kontaktas innan publicering för godkännande. Underlag för nyhet skickas i ett tidigt stadium till kommunikatör, minst 1 vecka innan publiceringsdatum. Detta gäller inte nyheter av brådskande karaktär.

Syftet med webbredaktörsrådet är att skapa en organisation som kontinuerligt och strategiskt arbetar med webbplatsen för att uppnå dess mål och syfte. Webborganisation se bilaga.

Arbetsorganisationen för e-tjänster sker i samverkan med webbredaktionsrådet. E-tjänstägare beslutar om vilka e-tjänster som ska utvecklas och finnas tillgängliga för kommuninvånaren. Vid utveckling av e-tjänster som inte ingår i basutbudet kontaktar e-tjänstägare systemförvaltaren. E-tjänstutvecklaren skapar e-tjänster på plattformen samt är stöd till e-tjänstadministratörer i sin verksamhet. Kommunikatör och Leveransforumansvarig stödjer i sin tur e-tjänstutvecklare i webbredaktörsrådet samt håller ihop upplevelsen från webbplats till e-tjänstplattformen. Därefter ansvarar e-tjänstadministratören för handläggningen av e-tjänstärenden i plattformen.

Herrljunga.se

Herrljunga kommuns externa webbplats, herrljunga.se, är navet för kommunens externa kommunikation, där information och service från vår kommunala verksamhet samlas.

Webbplatsens syfte

Herrljunga.se är kommunens externa webbplats vars syfte är att modernisera och göra information samt kommunal service tillgänglig för så många som möjligt.

För att kunna utveckla och arbeta strategiskt med webbplatsen har syfte och målgrupper tagits fram med stöd av kommunens vision och utvecklingsplan (Herrljunga kommun, 2009), Herrljunga kommuns kommunikationspolicy samt genomförd målgruppsanalys som presenteras i effektkartan. I effektkartan presenteras även användningsmål, mätpunkter och åtgärder för användningsmål (se bilaga). Syfte med webbplatsen är uppdelat i tre områden: informera, ge service och tillgängliggöra.

Informera

Rätten till insyn i demokratiska processen och vad som händer i organisationen. Information på webbplatsen ska vara sann, begriplig, tydlig och uppdaterad. Webbplatsen ska vara navet för kommunens externa kommunikationskanaler och marknadsföringsinsatser.

Ge service

Webbplatsen syftar till att ge utökad och tillgänglig service till kommunens invånare, företagare och besökare.

Tillgängliggöra

Webbplatsen syftar till att underlätta kommunikationen mellan kommunen och kommuninvånare samt att ge kommuninvånaren större insyn i sina kommunala ärenden, genom till exempel e-tjänstportalen.

Målgrupper

Målgrupper för webbplatsen har tagits fram med hjälp av en målgruppsanalys som utgår från frågeställningen ” när/i vilken situation kommer människor använda webbplatsen? Till vad och hur ofta?”

Den primära målgruppen för Herrljunga kommun är utföraren. Den andra målgruppen är informationssökaren. Målgrupper och användningsmål:

Utföraren

“Uträtta mina kommunala ärenden på ett snabbt och smidigt sätt”.

Informationssökaren

“Ta del av samhällsviktig information, snabbt hitta den och förstå innehållet samt kunna läsa ut den informationen jag vill ha.”

Målgruppsanpassat innehåll

Herrljunga kommuns webbplats ska anpassas till målgrupperna och arbetas med utifrån den övergripande effektkartan och de underordnade effektkartorna. Herrljunga.se ska således inte utgå från verksamhetens behov utan fokus ska ligga på målgrupperna och deras behov. Vi förser användaren med information och service som vi i de olika verksamheterna ansvarar för.

Språk

Svenska är huvudspråket på herrljunga.se och ska vara vårdat, enkelt och begripligt enligt Språklagens bestämmelser (SFS 2009:600). I praktiken innebär detta att undvika svårbegripliga ord, förkortningar och sträva efter en enkel och tydlig grammatisk uppbyggnad. Den viktigaste informationen ska vara längst upp på sidan. Rubriker ska vara tydligt utformade och sammanfatta informationen eller funktionen på sidan och således kunna stå för sig själv, utan att något förklarar sammanhanget.

Tillgänglighet

Herrljunga kommun har en skyldighet att göra webben tillgänglig för alla. Enligt Lag om tillgänglighet till digital offentlig service ska webbplatser, extranät, intranät, dokument och appar uppfylla kraven på tillgänglighet (SFS 2018:1937). Det ställs också krav på att deklarerat sin tillgänglighetsstatus, erbjuda möjlighet till återkoppling från användare, informera om alternativa format och även hur eventuella klagomål hanteras. Således ska Herrljunga kommuns externa webbplats uppfylla detta och arbeta enligt lagen.

Länkar

Länkar ska utformas enligt tillgänglighetsstandarden WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) och ska ge fördjupad information till målgrupperna. Det vill säga komplettera informationen eller göra det möjligt för besökaren att skaffa sig mer information. Vi länkar till information eller tjänster från andra myndigheter som vi inte själva ansvarar för. Enskilda aktörer får generellt inte gynnas utan alla aktörer ska behandlas lika. Vi länkar därför inte till enskilda företag eller vinstdrivande organisationer.

Navigationsstruktur

Herrljunga.se utgår från en toppnavigation, ämnesingångar i form av ”bildpuffar” samt en vänsternavigation. Informationen ska struktureras utifrån användarens perspektiv och inte

utifrån organisationen. Strukturen ändras med hjälp av statistiskt eller annat lämpligt underlag. Vid ändring av struktur kontaktas alltid kommunikatör.

Det bör undvikas att bygga för många sidor. Innan en ny sida skapas ska det undersökas vilket informationsbehov som sidan ska tillgodose, vilken användare som behöver informationen samt om det är till fördel för användaren att göra om redan befintliga sidor.

Bilder och rörlig media

Bilder och rörlig media på herrljunga.se ska vara anpassade enligt rutiner för webb. Bilder som används på herrljunga.se ska vara ägda av Herrljunga kommun eller ha en Creative Commons licens (CC) som passar för användningsområdet. Vid bilder eller rörlig media som visar identifierbara personer måste ett skriftligt samtycke inhämtas enligt Dataskyddsförordningen (SFS 2018:218). Fotografens namn ska om möjligt anges i anslutning till bilden eller filmen. För bilder där samtycke inhämtas ska namn anges i anslutning till bilden eller filmen.

Lagar, regler och förhållningssätt

Allmän handling, arkivering och gallring

Publicerade sidor på kommunens webbplats är allmän handling. Sidor eller artiklar som en gång varit publicerade ska sparas eller gallras enligt kommunens dokumenthanteringsplan. Detsamma gäller bilder eller filmer som publicerats på kommunens webbplats.

Behandling av personuppgifter

Vi behandlar personuppgifter på webbplatsen enligt Dataskyddsförordningen (GDPR), vars syfte är att förhindra att personlig integritet kränks genom felaktig behandling av personuppgifter (Datainspektionen, 2018). Vi behandlar enbart personuppgifter på webbplatsen om de uppfyller de principer och krav som finns i dataskyddsförordningen eller annan lagstiftning. Notera att det här inkluderar även PDF-dokument, bilder, filmer och annan dokumentation på webbplatsen.

Kontroll före publicering

Den person som publicerar material ska vid varje enskilt tillfälle kontrollera vilka personuppgifter som publiceras i handlingar eller på sidor på kommunens webbplats samt ta bort eller maskera personuppgifter om detta är nödvändigt.

De här personuppgifterna får inte publiceras på webbplatsen:

- De personuppgifter som i dataskyddsförordningen klassas som känsliga:
 - o Etnisk tillhörighet
 - o Politiska åsikter
 - o Religiös eller filosofisk övertygelse
 - o Medlemskap i fackförening
 - o Uppgifter som rör hälsa och sexualliv.

- Uppgifter som omfattas av sekretess eller tystnadsplikt.
- Personnummer eller samordningsnummer.
- Uppgift om lagöverträdelse.
- Integritetskänslig information, till exempel uppgifter om enskildas personliga förhållanden eller sådant som har en nära koppling till den enskildes privata sfär.

Känsliga personuppgifter får publiceras om det finns ett samtycke från personen som uppgifterna berör eller om denne själv på ett tydligt sätt offentliggjort dem.

Personuppgifter på webbplatsen sparas tills ändamålet med publiceringen upphör. Närmare vägledning ges i respektive nämnd och styrelses dokumenthanteringsplan.

Respektive webbredaktör ansvarar för borttagning av personuppgifter på sidorna han eller hon publicerar material på.

Förhållningssätt på webbplatsen

Innehållet på kommunens webbplats ska överensstämma med den etik och förhållningssätt som råder för Herrljunga kommuns verksamheter och som finns beskrivet i *Policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier* (Herrljunga kommun, 2018). Det vill säga:

- Vi ska alltid bete oss så att vi kan vara stolta över oss själva och vår verksamhet samt sträva efter högt anseende.
- Vår verksamhet ska kännetecknas av rättvisa, vidsynhet, överblick och serviceanda.
- Alla ska kunna känna sig välkomna, sedda och accepterade.
- Relationer ska kännetecknas av öppenhet, hänsyn och inbjuda till dialog.
- Vi ska alltid utgå från att människor har vilja och förmåga att ta ansvar.
- Personal, allmänhet och olika intressenter ska hållas informerade och uppdaterade.

Webbplatsen ska även jämställdhetssäkras enligt *Handlingsplan för jämställdhetsarbetet i Herrljunga kommun* (Herrljunga kommun, 2016).

Referenser

Datainspektionen. 2018. *Dataskyddsförordningen – GDPR*. (Hämtad 2018-08-09).

Herrljunga kommun. 2018. *Handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier*. Plan.

Herrljunga kommun. 2016. *Handlingsplan för att säkerställa en säker och jämlik service till alla invånare samt att genusperspektiv ska präglade beslut för medborgarna*. Plan.

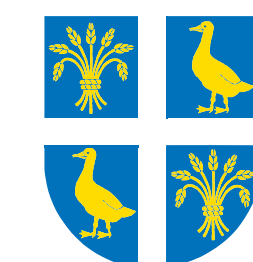
Herrljunga kommun. 2009. *Utvecklingsplan för Herrljunga kommun – Växtkraft 10 000, våga, vilja, växa*. Vision.

SFS 2009:600. Språklag.

SFS 2018:1937. Lag om tillgänglighet till digital offentlig service.

Effektkarta för herrljunga.se

Syfte, målgrupper, användningsmål och åtgärder

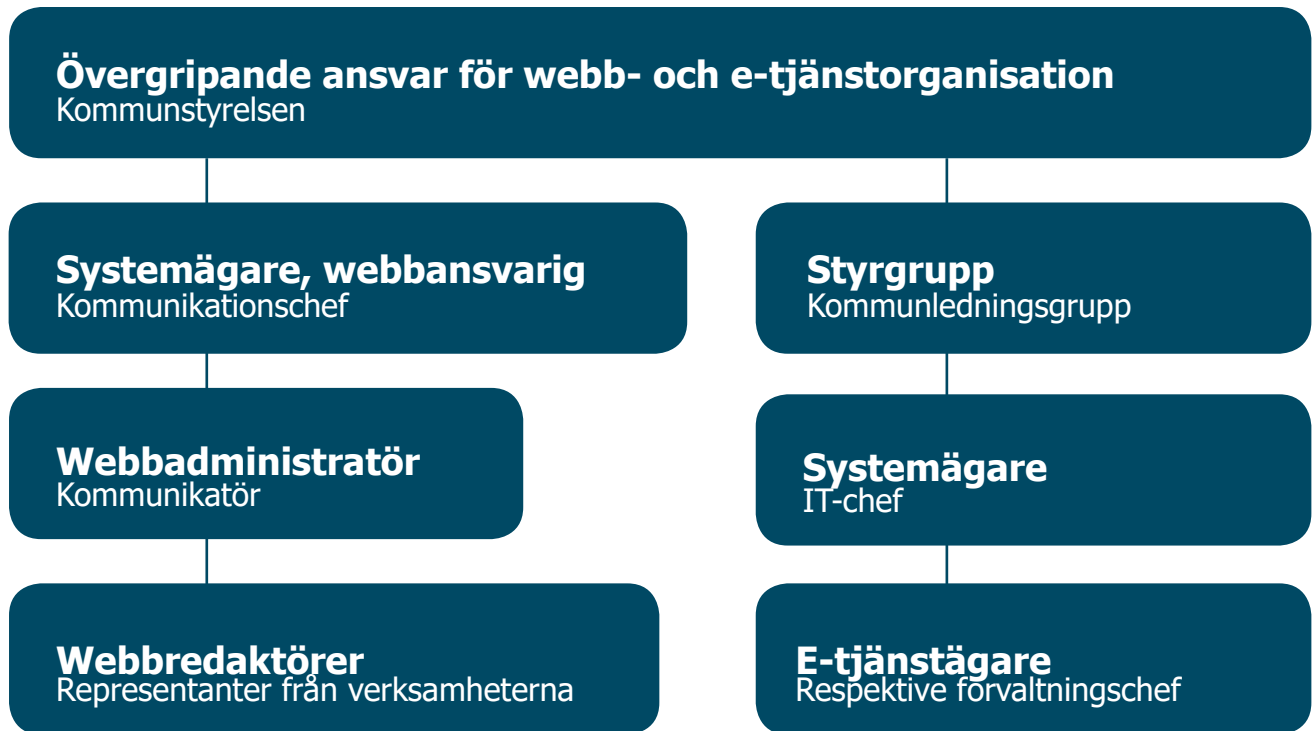

HERRLJUNGA KOMMUN

Webb- och e-tjänstorganisation

Styrning
Webb

E-tjänster

Redaktionell webborganisation

E-tjänst arbetsorganisation

Slopad straffrabatt för unga myndiga

Sammanfattning

Herrljunga kommun har fått möjlighet att yttra sig avseende slopad straffrabatt för unga myndiga, SOU 2018:85. Utredningen har haft i uppdrag att överväga och förslå ändringar beträffande den straffrättsliga särbehandlingen av lagöverträdare i åldersgruppen 18-20 år i syfte att åstadkomma att påföljdsbestämningen för den åldersgruppen ska motsvara den som gäller för andra myndiga lagöverträdare.

I frågan om straffmätning har uppdraget varit att

- Överväga och föreslå hur en ordning bör utformas som innebär att lagöverträdare i åldersgruppen 18-20 år behandlas som andra myndiga lagöverträdare vid straffmätningen.
- Analysera konsekvenserna av en sådan ordning för lagöverträdare i åldersgruppen 15-17 år och mot den bakgrunden överväga olika modeller för hur straffmätningen för lagöverträdare i åldersgruppen 15-17 år skulle kunna ske samt bedöma behovet av följdändringar, och
- Lämna de författningsförslag som behövs.

I frågan om påföljdsval har vårt uppdrag varit att

- Överväga och föreslå hur en ordning bör utformas som innebär att lagöverträdare i åldersgruppen 18-20 år behandlas som andra myndiga lagöverträdare vid påföljdsval och i processuellt hänseende, och
- Lämna de författningsförslag som behövs.

Herrljunga kommun ställer sig bakom alternativ ett i utredningens förslag:

Alternativ 1 innebär att nuvarande reglering ska fortsätta att gälla och fortsätta att tillämpas på samma sätt som i dag beträffande lagöverträdare i åldern 15–17 år. Det innebär i sin tur att det tillkommer en tröskeeffekt vid 18 års ålder i och med att den s.k. ungdomsreduktionen för 18-åriga lagöverträdare ska upphöra.

Herrljunga kommun tackar för möjligheten att inlämna remissvar.

Beslutsunderlag

Remiss Slopad straffrabatt för unga myndiga, SOU 2018:85

Förslag till beslut

Remissvaret antas.

Magnus Stenmark
Socialchef

Bakgrund

Socialförvaltningen har läst statens offentliga utredningar SOU 2018:85 slopad straffrabatt för unga myndiga. I utredningen lägger man fram förslag kategoriserat utifrån ålder 15-17 år samt ålder 18-20 år. Utredningen har haft i uppdrag att överväga om den straffrättsliga och straffprocessuella särbehandlingen av lagöverträdare i åldern 18-20 år ska upphöra, utan att överväga och föreslå hur ett avskaffande av särbehandlingen ska genomföras beträffande denna åldersgruppen. I frågan om lagöverträdare i åldern 15-17 år har uppdraget formulerats mer öppet. Avseende den åldersgruppen har uppgiften varit att presentera och överväga olika modeller. Utredningen har som bakgrund till sina överväganden undersökt hur olika påföljder har tillämpats i frågan om unga lagöverträdare under de senaste åren, hur den psykologiska och neurologiska forskningsläget av relevans för frågor om påföljd för unga ser ut och hur ungdomsbrottsligheten har utvecklats under senare tid.

Av den psykologiska forskningen som finns på området framgår att människor uppnår social och emotionell mognad först i 19-21 års ålder och att förmågan till självkontroll är fullt utvecklad först mellan 23-25 års ålder. Den neurologiska forskningen – som ger stöd åt de psykologiska forskningsresultaten – talar för att hjärnan är fullt utvecklad först i 25-årsåldern.

När det kommer till ungdomsbrottslighetens utveckling talar tillgänglig statistik för att ungdomsbrottsligheten minskar och att den trenden i huvudsak gäller även när enskilda allvarliga brottstyper eller klasser av brottstyper studeras. Mot denna bakgrund drar utredarna slutsatsen att det inte finns några empiriska, eller erfarenhetsbaserat, stöd för skärpta påföljder för unga lagöverträdare.

När det gäller *lagöverträdare i åldern 18–20 år* föreslår utredningen att den s.k. ungdomsreduktionen, som regleras i 29 kap. 7 § brottsbalken och som i dag gäller för lagöverträdare under 21 år, framöver ska gälla för den som har begått brott innan han eller hon har fyllt 18 år. Som en följd av detta föreslås att bestämmelsen i 26 kap. 3 § andra stycket brottsbalken – som handlar om att straffskalan i vissa fall kan utvidgas uppåt på grund av återfall i förhållande till brott som den tilltalade begått från och med 21 års ålder – ska ändras så att återfall i förhållande till brott som begåtts från och med 18 års ålder kan beaktas. Ytterligare en följdändring föreslås i 35 kap. 2 § andra stycket brottsbalken, så att bortfallande av påföljd (preskription) för mord och de övriga allvarliga brottstyper som räknas upp i samma paragraf ska ske endast om lagöverträdaren var under 18 år vid tidpunkten för brottet.

I fråga om *lagöverträdare i åldern 15–17 år* diskuterar utredningen fyra olika modeller:

1. Alternativ 1 innebär att nuvarande reglering ska fortsätta att gälla och fortsätta att tillämpas på samma sätt som i dag beträffande lagöverträdare i åldern 15–17 år. Det innebär i sin tur att det tillkommer en tröskeleffekt vid 18 års ålder i och med att den s.k. ungdomsreduktionen för 18-åriga lagöverträdare ska upphöra.

2. Alternativ 2 innebär att den nuvarande s.k. ungdomsreduktionen för 15-åriga lagöverträdare ska fortsätta att gälla men att den s.k. reduktionen ska avta i snabbare takt än i dag – och alltså vara mindre än i dag för lagöverträdare som är äldre än 15 år men yngre än 18 år – för att gå mot noll vid 18 års ålder. En tröskeeffekt – såvitt avser straffmätning – skulle på det sättet kunna undvikas. Samtidigt kräver modellen strängare påföljder för 15–17-åriga lagöverträdare utan att det finns några andra skäl för det än att tröskeeffekten motverkas.

3. Alternativ 3 innebär att 15–17-åriga lagöverträdare skulle ta över den plats i systemet som 18–20-åriga lagöverträdare har i dag. alternativ 3 skulle alltså kunna eliminera tröskeeffekten vid 18 års ålder. Samtidigt skulle tröskeln vid 15 års ålder (den s.k. straffmyndighetsåldern) bli större än i dag och liksom alternativ 2 kräver alternativ 3 strängare påföljder för 15–17-åriga lagöverträdare utan att det finns andra skäl för det än att tröskeeffekten motverkas.

4. Alternativ 4 innebär att en viss tröskeeffekt tillåts vid 18 års ålder. Det medför att den s.k. reduktionen i åldersspannet 15–17 år inte behöver avta lika hastigt som med alternativ 2. Alternativ 4 framstår alltså som ett slags kompromiss. Samtidigt kan konstateras att även denna modell kräver skärpta påföljder för 15–17-åriga lagöverträdare utan att det finns andra skäl för det än att tröskeeffekten motverkas.

-

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten

Slopad straffrabatt för unga myndiga (SOU 2018:85)

Remissinstanser

Alingsås kommun

Arboga kommun

Arvika kommun

Attunda tingsrätt

Barnafrid

Barnombudsmannen

Bodens kommun

Borgholms kommun

Bris, Barnens Rätt i Samhället

Brottsförebyggande rådet

Brottsofferjouren Sverige

Brottsoffermyndigheten

Diskrimineringsombudsmannen

Domstolsverket

Ekobrottsmyndigheten
Falköpings kommun
FoU-Södertörn
Fryshuset (Stiftelsen KFUM Söder)
Föreningen Maskrosbarn
Föreningen Sveriges Socialchefer
Förvaltningsrätten i Falun
Förvaltningsrätten i Jönköping
Gällivare kommun
Göteborgs kommun
Helsingborgs kommun
Helsingborgs tingsrätt
Herrljunga kommun
Hovrätten för Nedre Norrland
Hovrätten för Västra Sverige
Inspektionen för vård och omsorg
Justitiekanslern
Kalmar kommun
Kammarrätten i Stockholm
Karlshamns kommun
Karolinska institutet (Institutionen för klinisk neurovetenskap)

Kriminalvården

Linköpings universitet (Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier)

Linnéuniversitetet (Polisutbildningen)

LSU - Sveriges ungdomsorganisationer

Luleå tingsrätt

Lycksele kommun

Malmö kommun

Malmö tingsrätt

Malung-Sälens kommun

Malå kommun

Mullsjö kommun

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa

Norrköpings tingsrätt

Osby kommun

Polismyndigheten

Riksdagens ombudsmän

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare

Riksförbundet Kriminellas Revansch I Samhället

Ronneby kommun

Rädda Barnen

Skurups kommun

Socialstyrelsen

Solna kommun

Statens institutionsstyrelse

Statens skolverk

Statskontoret

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Stockholms kommun

Stockholms tingsrätt

Stockholms universitet (Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen, Juridiska institutionen, Kriminologiska institutionen och Sociologiska institutionen)

Svea hovrätt

Svenska Föreningen för Barn- och Ungdomspsykiatri

Sveriges advokatsamfund

Sveriges Domareförbund

Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges kristna råd

Säkerhetspolisen

Säters kommun

Tanums kommun

Umeå kommun

Unicef Sverige

Unga KRIS (ungdomsförbundet för Kriminellas Revansch I Samhället)

Uppsala tingsrätt

Västerviks kommun

X-CONS

Åklagarmyndigheten

Ånge kommun

Ängelholms kommun

Örebro kommun

Örebro universitet (Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete)

Östersunds kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet **senast den 15 maj 2019**. Svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Wordformat) per e-post till ju.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till Ju.L5@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Ju2018/05295/L5 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Remissinstansens namn ska även anges i dokumentnamnet.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Clara Ahlqvist
Ämnesråd

Kopia till

Norstedts Juridik, kundservice, 106 47 Stockholm

Motion Motverka ofrivillig ensamhet

Sammanfattning

Motion inkom 2018-08-20 från Elin Alavik (L)

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2019-04-11

Kommunfullmäktiges beslut 2018-09-04

Förslag till beslut

Motionen återsänds till socialnämnden för fortsatt beredning .

Gunnar Andersson
Ordförande

Jessica Pehrson
1:e vice ordförande

Mats Palm
2:e vice ordförande

SN § 96

DNR SN 64/2018

Motion - Motverka ofrivillig ensamhet

Sammanfattning

Följande motion inkom 2018-08-20 från Elin Alavik (L):

"Sverige tillhör de länder i världen där flest lever ensamma. Även om det för många är ett frivilligt val, kan detta förändras på ålderns höst. 2 av 3 personer över 60 år lever ensamma. Många överlever sin partner och bor ensamma i en tid av livet då sällskap och umgänge blir viktiga. Måltiden och samvaron kring den kan bli en social höjdpunkt för den som lever ensam och kan vara en del i att motverka ensamhet. Tidigare fanns möjligheten i Herrljunga kommun att äta lunch på våra äldreboenden och detta var mycket uppskattat. Som ett led i ett långsiktigt förebyggande arbete vill vi att denna möjlighet återinförs".

Därför yrkar Liberalerna på:

- Att utreda vilka äldreboenden som kan erbjuda lunch till årsrika utanför boendet.

Kommunfullmäktige beslutade att överlämna motionen till socialförvaltningen för beredning.

Socialnämnden gör bedömningen att denna motion är en fråga för tekniska nämnden då de ansvarar för kommunens kök och matdistribution. Tekniska nämnden har redan idag en restaurang som är öppen för allmänheten på Hagen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet 2018-09-18

Motion inkommen från Elin Alavik (L), daterad 2018-08-20

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden överlämnar motionen till kommunstyrelsen för vidarebefordran till tekniska nämnden.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden överlämnar motionen till kommunstyrelsen för vidarebefordran till tekniska nämnden.

Expedieras till:
För kännedom
till:

Kommunstyrelsen
Tekniska nämnden

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

KF § 116

DNR KS 154/2018

Motion – Motverka ofrivillig ensamhet

Sammanfattning

Följande motion inkom 2018-08-20 från Elin Alavik (L);

”Sverige tillhör de länder i världen där flest lever ensamma. Även om det för många är ett frivilligt val, kan detta förändras på ålderns höst. 2 av 3 personer över 60 år lever ensamma. Många överlever sin partner och blir ensamma i en tid av livet då sällskap och umgänge blir viktigare. Måltiden och samvaron kring den kan bli en social höjdpunkt för den som lever ensam och kan vara en del i att motverka ensamhet. Tidigare fanns möjligheten i Herrljunga kommun att äta lunch på våra äldreboenden och detta var mycket uppskattat. Som i ett led i ett långsiktigt förebyggande arbete vill vi att denna möjlighet återinförs”.

Därför yrkar Liberalerna på

- Att utreda vilka äldreboenden som kan erbjuda lunch till årsrika utanför boendet.

Beslutsunderlag

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om motionen överlämnas till socialförvaltningen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Motionen överlämnas till socialförvaltningen för beredning.

ZF

K.H.

LA

Herrljunga den 17 augusti 2018

Motion till Kommunfullmäktige i Herrljunga

Motverka ofrivillig ensamhet

Sverige tillhör de länder i världen där flest lever ensamma. Även om det för många är ett frivilligt val, kan detta förändras på ålderns höst. 2 av 3 personer över 60 år lever ensamma. Många överlever sin partner och blir ensamma i en tid av livet då sällskap och umgänge blir viktigare.

Måltiden och samvaron kring den kan bli en social höjdpunkt för den som lever ensam och kan vara en del i att motverka ensamhet. Tidigare fanns möjligheten i Herrljunga kommun att äta lunch på våra äldreboenden och detta var mycket uppskattat. Som i ett led i ett långsiktigt förebyggande arbete vill vi att denna möjlighet återinförs.

Därför yrkar Liberalerna på

- Att utreda vilka äldreboenden som kan erbjuda lunch till årsrika utanför boendet.

För Liberalerna i Herrljunga

Elin Alavik (L)

Inger Gustavsson (L)

Undertecknande av handlingar utifrån kommunstyrelsens delegationsordning (teckna firma Herrljunga kommun)

Sammanfattning

Då ny kommundirektör tillträder den 6 maj 2019 behöver ett nytt beslut fattas om rätten att underteckna handlingar utifrån kommunstyrelsens delegationsordning. Nuvarande kommundirektör är exekutiv fram till och med 2019-05-20.

Då myndigheter, organisationer, finansiella institut och företag begär styrkta utdrag ur det beslut, som reglerar rätten att teckna firma för Herrljunga kommun, ska det framgå vilka namngivna personer som är utsedda att underteckna handlingarna.

På grund av skyldigheten att kunna namnge de personer, vilka erhållit mandatet att underteckna handlingar samt att underlätta hanteringen föreslår kommunchef att kommunstyrelsen fattar ett särskilt beslut som anger rätten till firmateckning för Herrljunga kommun, i enlighet med reglemente och antagen delegeringsordning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-04

Förslag till beslut

Kommundirektör Ior Berglund utses, med ersättare kanslichef Emelie Cergic-Boberg, att kontrасignera avtal, fullmakter, ansökningar och andra handlingar utifrån § 19 Kommunstyrelsens reglemente.

Beslutet att kontrасignera för Herrljunga kommun, gäller från och med 2019-05-20 och tillsvidare.

Niels Bredberg
Kommunchef

TN § 34

DNR TK 41/2019

Startbeslut för projektet Od förskola/skola

Sammanfattning

Bildningsnämnden har tagit beslut på att renovera, samt bygga om och till, förskolan och skolan i Od. Ett projektdirektiv för ärendet har tagits fram efter att Bildningsförvaltningen genomfört en förstudie om verksamheten och dess lokaler. Det finns avsatta medel för genomförande av projektet. Under 2019 finns 4.000tkr och under 2020 finns ytterligare 4.000tkr.

För att få effektivitet i projekteringen förutsätts att startbeslut beviljas för samtliga avsatta investeringsmedel. Projektering och upphandling av projektet, enligt det framtagna projektdirektivet, ska ingå i de beslutade investeringsmedlen. Prioriteringar kommer behöva göras under projekterings gång utifrån den tillkommande omfattning i direktivet, så som utemiljö och gång mellan husen. Alla prioriteringar kommer att genomföras med styrgrupp och beställare. Fastighetsenheten har även reinvesteringsmedel avsatta för Od skola/förskola som kommer att användas i samband med projektet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-12

BN§12, DNR UN 224/2019

Projektdirektiv Od förskola/skola daterad 2018-12-06

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

- Kommunfullmäktige föreslås bevilja startbeslut för projektet Od förskola/skola

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås bevilja startbeslut för projektet Od förskola/skola.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

BA FS

Startbeslut för Od förskola/skola

Sammanfattning

Bildningsnämnden har tagit beslut på att renovera, samt bygga om och till, förskolan och skolan i Od. Ett projektdirektiv för ärendet har tagits fram efter att Bildningsförvaltningen genomfört en förstudie om verksamheten och dess lokaler. Det finns avsatta medel för genomförande av projektet. Under 2019 finns 4.000tkr och under 2020 finns ytterligare 4.000tkr.

För att få effektivitet i projekteringen förutsätts att startbeslut beviljas för samtliga avsatta investeringsmedel. Projektering och upphandling av projektet, enligt det framtagna projektdirektivet, ska ingå i de beslutade investeringsmedlen. Prioriteringar kommer behöva göras under projekterings gång utifrån den tillkommande omfattning i direktivet, så som utemiljö och gång mellan husen. Alla prioriteringar kommer att genomföras med styrgrupp och beställare. Fastighetsenheten har även reinvesteringsmedel avsatta för Od skola/förskola som kommer att användas i samband med projektet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-12

BN§12, DNR UN 224/2019

Projektdirektiv Od förskola/skola daterad 2018-12-06

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås bevilja startbeslut för projektet Od förskola/skola

Eva Nordén
Fastighetschef

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom Bodil Jivegård, Bildningschef, Bildningsförvaltningen
till:

BN § 12

DNR UN 224/2019

Projektdirektiv Od förskola/skola

Sammanfattning

Gamla skolhuset i Od är i mycket stort behov av underhåll och renovering. Tekniska nämnden lyfte 2017-01-23 ärendet (TN § 17) och ställde frågan till bildningsnämnden om nämndens avsikt för Od skola utifrån ett verksamhets- och lokalplaneringsperspektiv.

Bildningsförvaltningen beredde ett svar på frågan och tog fram en beskrivning av lokalbehoven utifrån beslutad skolstruktur. Bildningsnämnden beslutade 2017-05-08 (BN § 51) att godkänna beskrivningen av lokalbehovet samt tog beslut om en förstudie som skulle utreda hur lokalbehovet kunde tillgodoses, antingen genom ombyggnad eller genom nybyggnad. I förstudien skulle funktion och ekonomi ingå.

Tekniska nämnden hanterade bildningsnämndens svar vid sammanträdet 2017-06-08 som meddelande. Vid presidieöverläggning 2018-10-29 beslutades om hur fortsatt hantering av behoven vid Od skola skulle ske. Projektet avser dels renovering av gamla skolhuset och dels investering vid Od förskola/skola för att skapa ändamålsenliga lokaler.

Den totala lokalytan som finns i Od är fullt tillräcklig, men vissa lokaler är mycket nedslitna och otidsenliga och motsvarar inte de krav som ställs på verksamheten i förskola, skola och fritidshem idag. Gamla skolhuset har också lokaler som är mycket svåra att överblicka med många små utrymmen samt trappor, vilket blir en "säkerhetsrisk".

En kreativ och stimulerande lekmiljö är högt prioriterad i projektet, där lek-gård/skolgård ska ses som viktiga "rum" i verksamheten och bör locka till lek, rörelse och pulshöjande aktiviteter. Projektet ska inkludera en god och tillräcklig infrastruktur med trådlös uppkoppling, enligt nationella rekommendationer. Vid val av utrustning i lokalerna ska siktet vara inställt på att möjliggöra digital utveckling med stöd av dagens och morgondagens digitala möjligheter samt en god pedagogisk basstandard som säkerställer förutsättningarna för en undervisning som lever upp till författningarnas krav. Ekonomisk hushållning och vad verksamhetens behov kräver är prioriterat.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2019-01-14

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-12-28

Projektdirektiv Od förskola och skola

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Projektering enligt projektdirektiv genomförs.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Fortsättning BN § 12

Christina Glad (KV) föreslår att verksamheten ska kunna flytta in den 1 augusti 2020.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut med Christina Glads (KV) tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Projektering enligt projektdirektiv genomförs.
2. Verksamheten ska kunna flytta in den 1 augusti 2020.

Expedieras till:
För kännedom
till:

Förvaltningschef och projektledare Tekniska kontoret samt Teknisk nämnd och Kommunstyrelse

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

PROJEKTDIREKTIV

Projektuppdrag för projekt Od förskola och skola

HERRLJUNGA KOMMUN

Beställande nämnd: Bildningsnämnden	Diarie nr: UN – 224/2018
Beställare/kund: Bildningsförvaltningen	
Utsedd projektledare: Ansvaret vilar på Tekniska	Huvudprojekt/Delprojekt: Förskola och skola
Upprättat av/uppdragsgivare: Bodil Jivegård	Datum: 2018-12-06

Projektbeskrivning: *Projektets bakgrund, innebörd och syfte.*

Gamla skolhuset i Od är i mycket stort behov av underhåll och renovering. Tekniska nämnden lyfte 2017-01-23, ärende 17 och ställde frågan till Bildningsnämnden om nämndens avsikt för Od skola utifrån ett verksamhets- och lokalplaneringsperspektivet.

Bildningsförvaltningen beredde ett svar på frågan och tog fram en beskrivning av lokalbehoven utifrån beslutad skolstruktur. Bildningsnämnden beslutade 2017-05-08, ärende 9 att godkänna beskrivningen av lokalbehovet samt tog beslut om en förstudie som skulle utreda hur lokalbehovet kunde tillgodoses, antingen genom ombyggnad eller genom nybyggnad. I förstudien skulle funktion och ekonomi ingå.

Tekniska nämnden hanterade Bildningsnämndens svar vid sammanträdet 2017-06-08 i meddelande 2.

Vid presidieöverläggning 2018-10-29 beslutades om hur fortsatt hantering av behoven vid Od skola skulle ske.

Projektet avser dels renovering av gamla skolhuset och dels investering vid Od förskola/skola för att skapa ändamålsenliga lokaler. Den totala lokalytan som finns i Od är fullt tillräcklig, men vissa lokaler är mycket nedslitna och otidsenliga och motsvarar inte de krav som ställs på verksamheten i förskola, skola och fritidshem idag. Gamla skolhuset har också lokaler som är mycket svåra att överblicka med många små utrymmen samt trappor, vilket blir en "säkerhetsrisk".

I huvudbyggnaden finns både skol- och förskoleverksamhet placerad. Förskoleverksamheten har idag två små avdelningar i en del av huvudbyggnaden. Dessa båda avdelningar är otillräckligt stora och kan snarast betraktas som 1,5 avdelning. Det innebär att Ods förskola måste ta hjälp av andra förskolor, inom och utom kommunen, för att placera områdets barn i förskoleåldern. I gamla skolhuset finns idag undervisning i två grupp/klasser, fritidshem samt personalutrymmen och utrymmen för elevhälsan.

PROJEKTDIREKTIV

Projektuppdrag för projekt Od förskola och skola

HERRLJUNGA KOMMUN

Projektet behöver ha inriktningen att genom:

- Reinvestering för att rusta upp de delar av skolan som är i behov av underhåll och upprustning.
- Investering genom att skapa en modern undervisningsmiljö för alla barn/elever där förskolans verksamhet lokaliseras till gamla skolhuset med 2 ordentliga avdelningar för 30-40 barn.
- Investeringen ska också knyta förskolan samman med det andra skolhuset för transporter av matvagnar och en naturlig gång till elevhälsan och personalrum.
- Investeringen ska skapa utrymmen för personalrum för skola och förskola, arbetsrum för förskolans personal, mötesrum/samtalsrum och rum för elevhälsa i gamla skolhusets övervåning.
- Investeringen skall skapa utrymme till arbetsrum för skolans personal i huvudbyggnaden.

Ett prognostiserat elevantal i skolan visar på ett underlag mellan 35 och 40 barn för perioden 2018-2027. Elevantalet grundas på SCB's befolkningsprognos för Od. Det är samtidigt värt att betona att vårdnadshavare idag ska göra ett aktivt skolval när barnet är 6 år.

I samband med investeringen skall ett helhetsgrepp tas för att skapa en utemiljö med rika möjligheter till puls och fysisk aktivitet där lekmiljö som är avgränsad från all trafik inkl varutransporter.

HERRLJUNGA KOMMUN

PROJEKTDIREKTIV

Projektuppdrag för projekt
Od förskola och skola

Effektmål: *Effekten som skall uppnås när projektet är genomfört.*

- En permanent förskola med två avdelningar vilket säkerställer tillräckligt antal förskoleplatser i Od.
- Förskoleverksamheten förläggs i gamla skolhuset och med en invändig gång till köket för transport av matvagnar.
- En skola som lever upp till de miljö- och ventilationskrav som ställs på verksamheten samt som säkerställer en god arbetsmiljö för elever och personal.
- Undervisningsytor som är anpassade till dagens krav på undervisning.
- En trafiksäker skolmiljö där all trafik är avskild från barn och elevers lekområden.
- Utrymmen för personal knuten till Tekniska förvaltningen.
- Personalrum gemensamt för all personal vid enheten.

HERRLJUNGA KOMMUN

PROJEKTDIREKTIV

Projektuppdrag för projekt Od förskola och skola

Projektmål: *Vad som förväntat uppnått när projektet avslutas. Vilket resultat kan förväntas?
Ta fram mätbara mål för leveranser under projektgenomförandet.*

Förskola med två ordentliga avdelningar i gamla skolhuset samt huvudbyggnad med all skolverksamhet F-6 samt fritidshem.

Moderna och ändamålsenliga lokaler för samtliga verksamheter.

Utemiljö som är rörelseinspirerande och utmanande samt trafiksäker.

Parkeringsplatser för personal samt hämtning och lämning.

Säker skolskjutshållplats ska fortsatt fungera även efter projektet.

Avfallssorteringsmöjligheter i anslutning till skolan för att klara Bildningsnämndens miljömål.

Trådlös uppkoppling av god kapacitet i alla utrymmen i förskola, skola, kök och matsal. IT involveras i projektet från start och föreslås kallas till styrgruppen.

Invändig förbindelse mellan kök och förskola.

Projektledarens befogenheter / avgränsningar:

Vad som ingår i uppdraget. /Vad som ej ingår i uppdraget.

I projektet ingår renovering och ombyggnad avseende fastighet.

All flytt och byggstädning ingår i projektet och behoven omhändertas av projektledare.

Att leda projektering och genomförande av Od enhet inom ramen för beviljad investering om totalt 8 000 tkr.

Projektledaren utser styrgrupp, projektgrupp och arbetsgrupp samt leder arbetet i grupperna. Projektledaren lägger ut ett fast kalendarium för samtliga styrgruppsmöten som ingår i projektet.

Projektledaren ansvarar för all dokumentation under processen och rapporterar löpande till Bildningschef och Bildningsnämndens presidium under projektets gång.

Byggherrekostnaden mm ska ingå i investeringen.

Projektledaren ges i uppdrag att ta fram entreprenadhandlingar samt upphandlingsdokumentation.

HERRLJUNGA KOMMUN

PROJEKTDIREKTIV

Projektuppdrag för projekt
Od förskola och skola

Projektledaren uppmanas ansöka om statliga medel för upprustning av skolor genom Boverket.

Politiska beslut som ligger grund för genomförandet:

Hänvisning till de beslut som godkänner genomförande och uppstart

KF § 175 2015-10-11

DNR KS 202/2015 106

HERRLJUNGA KOMMUN

PROJEKTDIREKTIV

Projektuppdrag för projekt
Od förskola och skola

Ekonomiska förutsättningar: *En grov redogörelse för de ekonomiska förutsättningarna.*

Investeringen ska rymmas inom den ram som beslutats i budget av Kommunfullmäktige. Dessutom bör ansökan till Boverket för upprustning av skolor ansökas för att klara en helhetslösning av projektet. Ods enhet torde leva upp till kraven för att komma ifråga för statliga medel.

[Skriv text]

PROJEKTDIREKTIV

Projektuppdrag för projekt
Od förskola och skola

HERRLJUNGA KOMMUN

Tidsmässiga förutsättningar: *En grov planering av milstolpar. Genomförs i samråd med projektledaren.*

Önskvärd tid för överlämnande till beställaren är snarast möjligt varför projektledaren ombeds att inkomma med en tidplan snarast.

De ekonomiska förutsättningarna inom ramen för projektet är 8 miljoner.
Till detta kan ev statsbidrag för upprustning av skolor tillkomma.

Övriga resurser /personal: *Resurser som projektledaren får ta i anspråk under projektet*

Redovisas av projektledaren i separat dokument.

HERRLJUNGA KOMMUN

PROJEKTDIREKTIV

Projektuppdrag för projekt
Od förskola och skola

Övriga kommentarer:

Herrljunga 2018-12-07

Uppdragsgivare:

Bodil Jivegård
Bildningschef

Bildningsförvaltning

[Skriv text]

Svar på motion om gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer

Sammanfattning

Det har inkommit en motion 2017-02-15, till KF §42, avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer, Västtrafik seniorkort.

Kommunens Väl föreslår att Herrljunga kommun inför kostnadsfria resor för pensionärer, med befintlig kollektivtrafik som bedrivs av Länstrafiken inom kommunen.

Många kommuner i Västra Götaland erbjuder seniorkort till sina äldre invånare. Seniorkort erbjuds i kommuner med eller utan administrativ kostnad för den enskilde.

Pensionären kan med seniorkortet åka fritt med kollektivtrafiken i den kommun vederbörande bor i med Västtrafiks linjer, inklusive tågresor inom kommunen samt med Närtrafik. Möjlighet finns även att åka från hållplats till kommungräns och vidare, under förutsättning att seniorkortet är laddat med ytterligare medel från den enskilde resenären.

Västtrafik skickar hem ett erbjudande till pensionärer som bor i kommunen. För att beställa ditt personliga Seniorkort behöver vederbörande enbart skicka in svarstalongen eller tacka ja via Västtrafiks hemsida.

Förvaltningens redovisning utgör underlag för den politiska processen. Det ankommer på den politiska processen att avgöra om och under vilka förutsättningar gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer ska införas alternativt inte införas.

Ärendet behandlades på kommunstyrelsens sammanträde 20181119, §180. Ärendet återremitterades för att ta fram ett förslag där det framgår vad det kostar att finansiera seniorkort för pensionärer från 65, 70, och 75 års ålder. Västtrafik har behandlat ärendet och meddelar beräkning utifrån åldersgruppen 65+ och 75+, vilket redovisas i tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

2017-02-15, KF § 42, Motion angående gratis kollektivtrafik för pensionärer.
Kalkyl för fria resor för seniorer inom Herrljunga kommun, Västtrafik

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisat underlag i beredningen av svar på motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer.

Birgitta Fredriksson
Handläggare

Bakgrund

Kollektivtrafik inom Herrljunga kommun består idag av tåg, några busslinjer och närtrafik.

Med seniorkortet ges möjlighet att resa med Västtrafiks regionaltåg mellan stationerna i Herrljunga, Ljung, Torpåkra och Mollaryd samt från samtliga stationerna till kommungräns och vidare till egen kostnad.

Busslinjer inom Herrljunga kommun är Västtrafiks linje 246, 543 och 261. Även här ges möjlighet att åka från hållplats till kommungräns och vidare till egen kostnad.

Närtrafik, är kollektivtrafik inom Herrljunga kommun, för alla som vill åka från landsbygd till tätort eller tvärtom mellan valfri adress i grönt område och någon av Herrljunga kommuns närtrafikhållplatser inom bestämda tidsintervaller, fem tidsintervaller per dag måndag – fredag.

En enkelbiljett på tåg, buss eller närtrafik inom Herrljunga kommun kostar 43 kr.

Ekonomisk bedömning

Enligt kostnadskalkyl från Västtrafik som avser 2019 års prisnivå för fria resor för seniorer för målgruppen 65 år och äldre under hela trafikdygnet.

En administrationskostnad på 125 kr per utställt kort tas ut för att täcka Västtrafiks kostnader för att administrera erbjudandet för kommunen. Varje tillfälle en pensionär tar ut ett kort är kostnaden 125 kr.

Pris per kort och år är 135 kr.

Antalet personer 65 år och äldre i Herrljunga kommun är 2 246 st (31 december 2017 enligt SCB).

Baserat på andra likvärdiga kommuner utifrån befolkning och trafikutbud är förväntad andel seniorer som tackar ja till erbjudande 50-90%, då avgift inte tas ut från senioren

- Tackar 50 % av personer 65+, ja till erbjudandet, 1 123 personer blir kostnaden första året 291 980 kr och därefter 151 605 kr per år.
- Tackar 75 % av personer 65+, ja till erbjudandet, 1 685 personer blir kostnaden första året 438 100 kr och därefter 227 475 kr.

- Tackar 90 % av personer 65+, ja till erbjudandet, 2 022 personer blir kostnaden första året 525 460 kr och därefter 272 835 kr.

I exemplen ovan redovisas utökade kostnader för Herrljunga kommun med mellan
1.a året 280 750 kr – 505 500 kr
Därefter 145 990 kr – 262 860 kr

Kostnadskalkyl om erbjudandet med fria resor ges för målgruppen 75 år och äldre under hela trafikdygnet.

Administrationskostnad på 125 kr per utställt kort.

Pris per kort och år är 115 kr.

Antalet personer 75 år och äldre i Herrljunga kommun är 969 st (31 december 2017 enligt SCB).

- Tackar 50 % av personer 75+, ja till erbjudandet, 485 personer blir kostnaden första året 116 400 kr och därefter 55 775 kr per år.
- Tackar 75 % av personer 75+, ja till erbjudande, 726 personer blir kostnaden första året 174 240 kr och därefter 83 490 kr.
- Tackar 90 % av personer 75+, ja till erbjudandet, 872 personer blir kostnaden första året 209 280 kr och därefter 100 280 kr.

I exemplet ovan redovisas utökade kostnader för Herrljunga kommun med mellan
1.a året 116 400 kr – 209 280 kr
Därefter 55 775 kr – 100 280 kr

Kostnadskalkyl för åldersgruppen 70 år saknas då Västtrafik endast tillhandahåller seniorkort för åldersgrupper 65+ och 75+.

Årspriset per seniorkort grundar sig på intäktsbortfall och förväntat resande.

Möjlighet finns för kommunen att ta ut en avgift från senioren, då kommer de som inte anser sig ha behov av kortet troligen inte heller nappa på erbjudandet.

Det innebär att de som väljer att ta ut kortet, trots avgiften för senioren, är de som kommer att använda kortet.

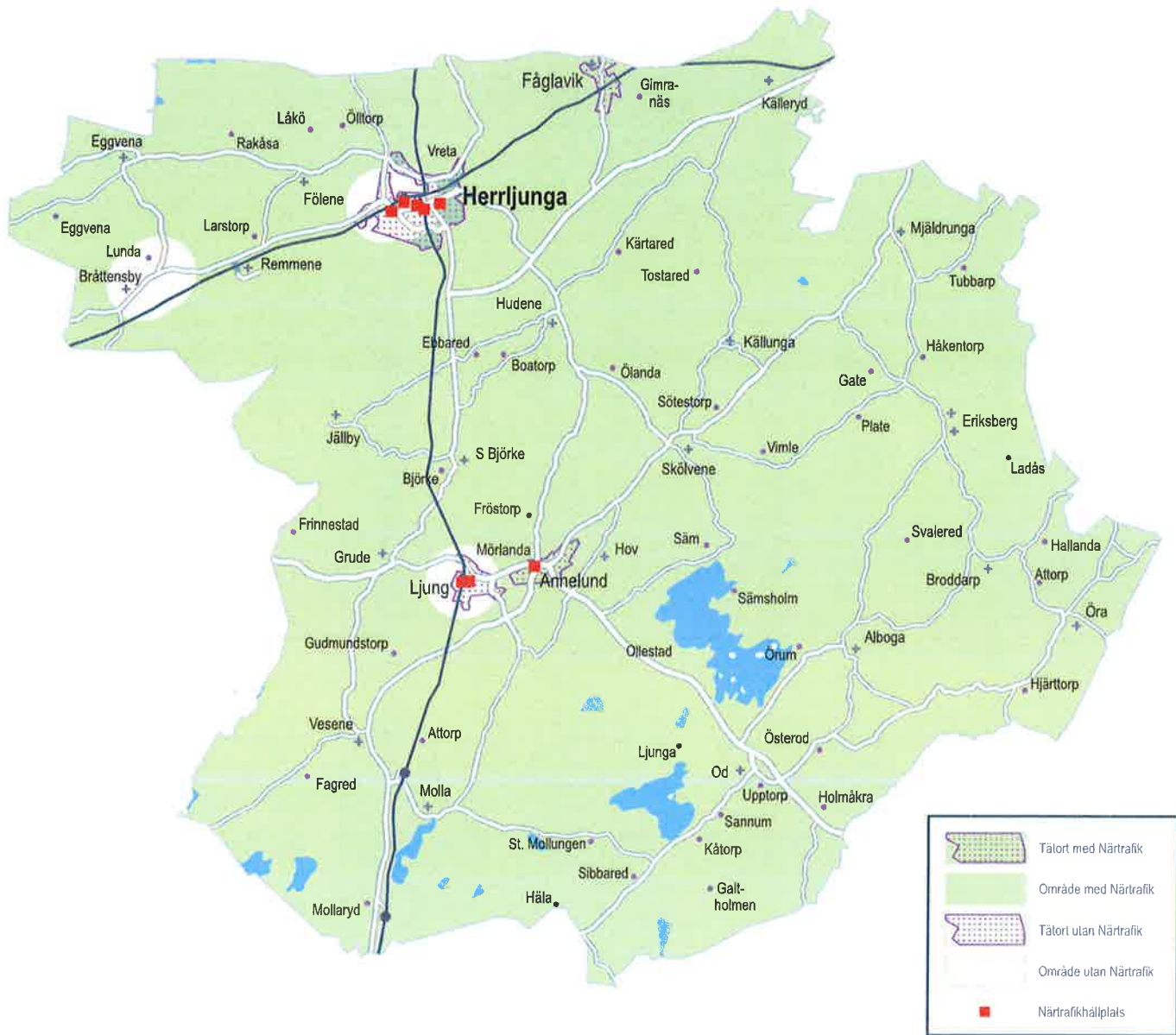
Det gör att snittresandet (och intäktsbortfallet) per kort kommer att bli högre, än om "alla" hade valt att ta ut kortet. Därav blir den årliga kortkostnaden högre, då avgift tas ut från senioren. Kommunen får själv administrera fakturering av eventuell avgift till senior.

Oavsett verkligt utfall, efter ett eventuellt införande, ska den utökade kostnaden finansieras.

Miljökonsekvensbeskrivning

Positivt för miljön om fler åker kollektivtrafik.

Närtrafik Herrljunga.

Tidsintervaller du kan resa inom.

Måndag - fredag

09.30 - 10.30

12.30 - 13.30

15.00 - 16.00

18.00 - 19.00

21.00 - 22.00

Närtrafikhållplatser i Herrljunga kommun.

Herrljunga — Hagens äldreboende, Hemgården äldreboende, Herrljunga station, Herrljunga torg, Herrljunga vårdcentral

Annelund — Mörlanda affär

Ljung — Gäsenegården, Ljung station, Stationsvägen

Så här reser du med Närtrafik.

Närtrafik är kollektivtrafik för alla som vill åka från landsbygd till tätort eller tvärtom. Vi kör dig mellan en valfri adress i grönt område och någon av din kommuns Närtrafikhållplatser. Du ringer och beställer resan. Resorna körs inom givna tidsintervaller.

Så här fungerar Närtrafiken.

Bestäm vilket tidsintervall du vill resa inom. På nästa sida ser du vilka tider Närtrafiken körs i din kommun. Beställ din resa minst en timme innan tidsintervallet börjar. Då ger vi dig en avgångstid.

När vi hämtar dig är det viktigt att du står ute och är klar att åka med. Ibland får du samåka med andra resenärer, vilket gör att restiden kan bli lite längre.

Priser och biljetter.

Att resa med Närtrafiken kostar som en vanlig enkelbiljett i din kommun, se vasttrafik.se för aktuella priser. Du betalar kontant eller med bankkort.

Seniorkort (erbjuds i vissa kommuner) gäller i Närtrafiken, men Västtrafiks övriga periodbiljetter gäller inte.

Barn under 7 år reser gratis i vuxens sällskap.

Checklista när du beställer.

- Säg att du vill beställa Närtrafik.
- Vilket tidsintervall vill du resa inom?
- Var ska vi hämta dig?
- Vart ska du resa?
- Betalar du kontant, med bankkort eller har du Seniorkort?
- Har du något större bagage?
- Vill du beställa återresa?

ÖPPETTIDER FÖR BESTÄLLNING

Vardagar 06.00 – 22.00

Lör-, sön- och helgdagar 08.00 – 22.00

BESTÄLLNING AV NÄRTRAFIK

Telefon 0771 - 91 90 90

KS § 180

DNR KS 42/2017 462

Svar på motion om gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer

Sammanfattning

Det har inkommit en motion 2017-02-15, till KF §42, avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer, Västtrafik seniorkort. Kommunens Väl föreslår att Herrljunga kommun inför kostnadsfria resor för pensionärer, med befintlig kollektivtrafik som bedrivs av Länstrafiken inom kommunen. Många kommuner i Västra Götaland erbjuder seniorkort till sina äldre invånare. Seniorkort erbjuds i kommuner med eller utan administrativ kostnad för den enskilde. Pensionären kan med seniorkortet åka fritt med kollektivtrafiken i hemkommunen, med Västtrafiks linjer, inklusive tågresor inom kommunen samt med Närtrafik. Möjlighet finns även att åka från hållplats till kommungräns och vidare, under förutsättning att seniorkortet är laddat med ytterligare medel från den enskilde resenären. Det ankommer på den politiska processen att avgöra om och under vilka förutsättningar seniorkort för pensionärer ska införas, alternativt inte införas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet 2018-10-03

Kommunfullmäktige § 28/2017-03-14

Motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna redovisat underlag i beredningen av svar på motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer.

Ronnie Rexwall (KV) föreslår att ärendet återremitteras för att ta fram ett förslag där det framgår vad det kostar att finansiera seniorkort för pensionärer från 65 års ålder, respektive 70 års ålder.

Christina Abrahamsson (M) bifaller Ronnie Rexwalls (KV) förslag.

Anette Rundström (S) bifaller Ronnie Rexwalls (KV) förslag med tillägget att finansiering även ska beräknas utifrån 75 års ålder.

Beslutsgång

Ordföranden frågar på samtliga förslag och finner att ärendet återremitteras i enlighet med Ronnie Rexwalls (KV) och Anette Rundströms (S) förslag.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ärendet återremitteras för att ta fram ett förslag där framgår vad det kostar att finansiera seniorkort för pensionärer från 65, 70 och 75 års ålder.

Expedieras till:
För kännedom till:

Kommundirektör

Justerandes sign

Utdragsbeslyrkande

KF § 28

DNR KS 042/2017 462

Motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer

Sammanfattning

Följande motion inkom 2017-02-16 från Lennart Ottosson (KV).

"Bakgrund

Många kommuner har idag infört gratis kollektivtrafik för pensionärer. Idag har 35 kommuner i Västra Götaland infört Västtrafik seniorkort. Syftet är att minska belastningen på miljön och förbättra kommunens service till pensionärerna. Resor till vårdcentralen och andra resor till centralorten och resor mellan våra tätorter Ljung, Annelund och Herrljunga skulle förbättra servicen till våra pensionärer avsevärt.

Förslag

Kommunens Väl föreslår att Herrljunga kommun inför kostnadsfria resor för pensionärer, med befintlig kollektivtrafik som bedrivs av Länstrafiken inom kommunen. Lämplig start är årsskiftet 2017 – 2018."

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

HERRLJUNGA KOMMUN	
Kommunstyrelsen	Sida 1(1)
2017 -02- 16	
Uttac	Bereclasing
KS 42/2017	462

Till Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun

Motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer.

1. Bakgrund

Många kommuner har idag infört gratis kollektivtrafik för pensionärer. Idag har 35 kommuner i Västra Götaland infört Västrafik seniorkort. Syftet är att minska belastningen på miljön och förbättra kommunens service till pensionärerna. Resor till vårdcentralen och andra resor till centralorten och resor mellan våra tätorter Ljung, Annelund och Herrljunga skulle förbättra servicen till våra pensionärer avsevärt.

2. Förslag

Kommunens Väl föreslår att Herrljunga kommun inför kostnadsfria resor för pensionärer, med befintlig kollektivtrafik som bedrivs av Länstrafiken inom kommunen. Lämplig start är årsskiftet 2017 - 2018.

För Kommunens Väl
Ljung 20170205

Lennart Ottosson

Medfinansiering och marknadsföring av Herrljunga kommun i samband med genomförande av Cykeltävlingen Vårgårda World Tour 2019

Sammanfattning

Vårgårdas World Tour 2019 – unik möjlighet att locka fler turister till Västsverige

Cykeltävlingen Vårgårda World Tour genomförs 17-18 augusti, vars lagtempo kommer att köras mellan och i Vårgårda och Herrljunga.

Nytt för i år är att tävlingen direktsänds i Sveriges Television.
Vilka möjligheter öppnas för vår kommun och näringslivet i och med detta?

Cykelklubben har framfört önskemål om medfinansiering av genomförandet.

I bilagor finns ytterligare kompletterande information.

Ytterligare muntlig information ges vid kommunstyrelsens sammanträde.

Beslutsunderlag

Tjskr daterad 2019-04-10

Bilaga 1: Info avseende genomförande av Cykeltävling Vårgårda World Tour 2019

Bilaga 2: Info Womens World Tour på Cykel 17-18 augusti 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen medfinansierar genomförande av Cykeltävlingen Vårgårda World Tour 2019 och möjliggörande av TV-sändningar för marknadsföring Herrljunga kommun med 75 tkr genom Kommunstyrelsens resurs för Samhällsutveckling.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Bakgrund

Damernas World Tour i Vårgårda är inte bara en cykeltävling med världseliten på plats. Det är i år också en unik möjlighet att visa upp bygden, landskapet och Västsverige för rekordmånga tv-tittare. Med direktsändning i både SVT och Eurosport 1 har omkring 320 miljoner tittare i Europa, Australien och Sydostasien möjlighet att följa bilderna från trakterna kring Vårgårda.

– ”Vi upplever ett stort intresse för naturturism just nu. Det är självklart jättepositivt om det sänds ut vackra naturbilder parallellt med cykeltävlingen. Vi får hoppas att det kan skapa intresse för de som tittar att kanske själva göra ett besök till Västsverige. Det är bara att tacka och ta emot”, säger Emelie Persson, ansvarig för internationell PR hos Turistrådet Västsverige.

De som följt tv-sändningarna från exempelvis Giro d'Italia och Tour de France vet att det under cykeletapperna också visas åtskilliga helikoptervyer över sevärdheter och kulturlandskap i området. Planerna är desamma för Vårgårdas fyratimmars-tävling.

– ”För oss är det ett ypperligt tillfälle att i ännu högre grad än tidigare sätta Vårgårda på kartan. Vi har nog undervärderat marknadsföringen av den närmast fria tillgången vår natur, med lugnet, sjöarna och skogarna”, säger Johanna Heleander, vid Center of Innovation och som arbetar med bland annat näringslivsfrågor i Vårgårda kommun.

TV-sändningarna visar det öppna brukade kulturlandskapet i en tid med fortfarande många betande djur invid cykelvägarna, vilket också uppmärksammats av kommentatorerna. SVT:s tidigare livesändningar har gett bra respons från tittarna. Enligt Johanna Heleander har turistflödet in till kommunen också ökat de senaste åren.

Näringslivsenheter och marknadsföreningar från flera kommuner i Västsverige kommer också att vara på plats i Vårgårda i samband med World Tour-tävlingen för att studera både arrangemang och evenemang.

– ”I dagens stressade samhälle söker många lugnet i kombination med upplevelser på sin ledighet. Det kan vara kultur, mat, naturen, cykling, paddling, vandring, historien, intressanta människor. Vi ska ta hjälp av varandra för att visa upp vad vi har att erbjuda. TV-sändningar som har möjlighet att nå så många kan naturligtvis tillföra mycket positivt”, säger Emelie Persson.

Kommun och företagare erbjuder möjligheten att medverka i medfinansiering och marknadsföring av Herrljunga kommun och intresserade företag.

Föreslagen medfinansiering från Herrljunga kommun gäller för 2019. Behovet av medfinansiering sträcker sig över flera år, i första hand över en tre-årsperiod. För 2020, 2021, förväntas kommunstyrelsen fatta ett nytt beslut om medfinansiering.

Ekonomisk bedömning

Finansieras genom kommunstyrelsens resurs för samhällsutveckling.

Juridisk bedömning

Juridiskt legalt.

Samverkan

Ej föremål för samverkan. Information ges på CSG.

Motivering av förslag till beslut

Exponeringen av Herrljunga kommun, genom utökade Tv-sändningar bedöms ha stort marknadsföringsvärde för Herrljunga kommun.

BILAGA 1

Info avseende genomförande av Cykeltävling Vårgårda World Tour 2019

Womens World Tour på Cykel 17-18 augusti 2019

Direktsänds i SVT 1 alt 2, SVT Play samt internationellt

Lördag tablåtid 15.00-17.00. Loppet går i Vårgårda och Herrljunga

Söndag tablåtid 11.00-15.00. Loppet går i Vårgårda.

Erbjudande

- Exklusiv exponering av Herrljunga i TV via grafik, landskapsbilder från helikopter och kamera via tre motorcyklar.
- Exponering av Herrljungaföretag vid fast TV-kamera vid Torget och Storgatan.
- Kommentatorerna kommer i sändning att informera om turistmål i Herrljunga i både SVT och utländska kanaler.
- Helsida i AT en dag under vecka 33 med sponsorer i Herrljunga och aktiviteter under lördagen.
- 4-5 av cykelteamen kommer att bo på Herrljunga Hotell, ca 50 personer.
- Teamen och tjejerna sprider positiva bilder på sociala medier från Herrljunga.
- Motionsloppet Velofondo har vätskekontroll på Torget på lördag förmiddag vid 12-tiden.
- Fokus Herrljunga i samarbete med COI i Vårgårda bjuder in till VIP-lunch med exklusiva föreläsare fredag den 16, 11-14, på Tånga.
- Det finns goda möjligheter att utveckla cykelturismen i Herrljunga.
- Västsvenska Turistrådet är stor sponsor av arrangemanget.

BILAGA 2

Info Womens World Tour på Cykel 17-18 augusti 2019 *Även 2020 är inbokat*

Hans Jönsson har ansökt om de tillstånd som behövs för avstängning av gator hos Elvesten, Gatuchef Herrljunga kommun.

Även ansökan om uppsättning av banderoller är klart.

Herrljunga Cykelklubb kommer att ansvara för utställningen på Torget.

Ev. kommer det även att vara annons i BT.

Köpmannaföreningen involverad.

VIP-lunch fredag 16 augusti

11.00-14.00

Matsalen på Tånga.

Målgrupp

1. Sponsorer enligt paket
2. Företagare kan köpa biljett
3. Privatpersoner kan köpa biljett

Besöksnäringen i Herrljunga kommun, historik, nutid och framtid

Sammanfattning

Hur ansvaret för Besöksnäringen i Herrljunga kommun ska organiseras har varit föremål för diskussioner under ett flertal år.

Kommunstyrelsen beslutade 2015-08-17, efter kommunledningsförvaltningens utredning och förslag, att avsätta 400 tkr per år, med syfte att genomföra särskild satsning på besöksnäringen. Förslaget och beslutet grundade sig på att arbetet med besöksnäringen fram till dess, inte hade någon särskild prioriterad resurs.

Utredningsmaterialet avseende besöksnäringen Herrljunga kommun, visade då på avsaknad av eller bristfälligheter avseende strategi, resurser och styrning. Mycket av arbetet utfördes av lokala intressenter med sporadiska stödinsatser från kommunledningsförvaltningen och Fokus Herrljunga. Arbetet med besöksnäringen finansieras av kommunstyrelsens särskilda resurs för Samhällsutveckling.

Den prioriterade resursen har använts till att finansiera en deltidstjänst i kommunledningsförvaltningen, med ansvar för besöksnärlingsarbetet, kopplat till föreningsliv och lokala företrädare inom besöksnäringen, bland annat med kvalitativa avtalade utvecklingsinsatser med Crea Diem Bokcafé. Särskilt fokus har även lagts på det gemensamma arbetet inom Turistorganisationerna för Boråsregionen och Sjuhärad.

Besöksnäringen i Herrljunga kommun har under åren, 2016-2018, förbättrats avsevärt avseende insatser för stöd och utveckling för respektive av besöksnäringen jämfört med tidigare år. I Budget 2018 är säkerställt att motsvarande satsning på besöksnäringen fortlöper, så även för 2019.

Under 2018 har verksamheten utvärderats och rapporterats till kommunstyrelsen.

Följande skrivelse och bilagor omfattar överväganden inför framtiden efter 2018/2019. Efter utvärderingsrapport och bifogade bedömningsunderlag med verksamhetsberättelser och verksamhetsplan förväntas Kommunstyrelsen fatta beslut om ansvar Besöksnäring, Herrljunga kommun.

Kommundirektören föreslår kommunstyrelsen godkänna föreslaget ställningstagande.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1: Besöksnäringen och dess organisation i Herrljunga kommun.
- Bilaga 2: Bedömning av olika alternativa modeller avseende ansvar för arbete med besöksnäring Herrljunga kommun
- Bilaga 3: Verksamhetsberättelse/Utvärdering Besöksnäring 2016-2018
- Bilaga 4: Verksamhetsberättelse Besöksnäring 2018.
- Bilaga 5: Verksamhetsplan Besöksnäring 2019
- Bilaga 6: Kommunerna och besöksnäringen, Enkätredovisning 2018, skrift från SKL

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
20190320
DNR KS
Sid 2 av 14

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar;

Ansvar för Besöksnäringen Herrljunga kommun ska ligga under kommunstyrelsen, med ansvar kommundirektör.

400 tkr av kommunstyrelsens resurs för Samhällsutveckling överförs till kommunledning för ansvar besöksnäring.

Niels Bredberg

Kommundirektör

Expedieras till: Vem som ska ha beslutet för vidare handläggning eller beslut
För kännedom till: Vem som ska ha beslutet för kännedom

Bakgrund

Under åren före 2016 har besöksnäringen fått stå tillbaka vad gäller utveckling och organisation till förmån för andra kommunala prioriteringar.

Kommunstyrelsen beslutade att samordning och utveckling av Besöksnäringen med däri involverade verksamhetsområden behövde lyftas till ett prioriterat arbetsområde från och med hösten 2015.

Den prioriterade resursen har använts till finansiering av resurs/deltidstjänst för förvaltning, samordning och utveckling av besöksnäringen samt ekonomiskt utrymme för särskilda satsningar inom verksamhetsområdet från och med 2016.

Inför ställningstagande om den framtida besöksnäringen i Herrljunga kommun, har även övervägts i vilken organisationsstruktur, som besöksnäringen ska verka.

Alternativa förslag som diskuterats har varit att Herrljunga kommun fortsätter att direkt ansvara för besöksnäringssstödet under kommunstyrelsens förvaltning, alternativt att besöksnäringen organiseras inom ett av kommunen ägt bolag, alternativt att besöksnäringen organiseras utifrån samma principer som näringslivsfunktionen i övrigt. Respektive alternativt förslag har övervägts och bedömts att det inte tillför kvalitet avseende verksamhetsutveckling, styrning och ledning samt kvalitetssäkring av verksamheten besöksnäring Herrljunga kommun. De positiva effekter som uppnåtts för besöksnäringen Herrljunga kommun, genom den särskilda satsningen, bör fortsätta under likvärdiga former och med betoning på utveckling och samverkan inom Sjuhärads kommunalförbund.

Bakgrund finns även beskriven i bifogade bilagor.

Ekonomisk bedömning

Utifrån det nuvarande gällande kommunstyrelsebeslut, avsätter Herrljunga kommun 400 tkr/år, med syfte att stärka organisationsstrukturen och utveckla besöksnäringen för Herrljunga kommun. Beslutsförslaget innebär inte någon ny kostnad.

Juridisk bedömning

Utifrån nuvarande gällande kommunstyrelsebeslut avseende särskild satsning på besöksnäringen i Herrljunga kommun, uppfyller kommunen samtliga juridiska förutsättningar. Något enskilt stöd till enskilda näringsidkare utgår inte.

Vid eventuella förändringar inför framtiden, ska säkerställas att de juridiska förutsättningarna uppfylls, såväl utifrån kommunallag som utifrån konkurrenslagstiftning och andra relevanta lagstiftningsområden.

Samverkan

Rapporten är ej föremål för samverkan, men har genomgått det ordinarie samverkanssystemet som information i CSG.

Motivering av förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit beslut om särskild satsning på besöksnäringen i Herrljunga kommun. Ansvaret har hanterats under kommunstyrelsen med ansvar kommundirektör. Utvärdering visar på avsevärda förbättringar efter att kommunstyrelsen avsatte 400 tkr/år för Besöksnäringen.

Bilaga 1

Besöksnäringen och dess organisation i Herrljunga kommun

Bakgrundsbeskrivning enligt tjänsteskrivelse inför kommunstyrelsens sammanträde 2015-08-17.

Bilaga 1 inkluderar även bilagorna A,B,C

Bilaga 1:A

Förvaltningsberedning med förslag på organisation för arbete med besöksnäringen i Herrljunga kommun

Bilaga 1:B

VARFÖR ska vår kommun arbeta med besöksnäringen och VAD ska vi göra?

Bilaga 1:C

Definition av Turism (Wikipedia)

Bakgrund

I bilagda tjänsteskrivelser finns utförligt beskrivet vad arbetsområdet omfattar och vilka brister som tidigare identifierades.

I 2015 års budget fanns inte någon särskild resurs avsatt för arbetet med förvaltning, samordning och utveckling av Besöksnäringen. Tidigare har avdelningen för Kommunikation och utveckling i viss mån arbetat med verksamhetsområdet.

I reglemente för Bildningsnämnd, Teknisk nämnd och Kommunstyrelsen finns reglerat respektive nämnds ansvar. Ansvarsområden vilka berör besöksnäring/Turism är framförallt;

Bildningsnämnd

- Folkbibliotek, musikskola, kultur för barn, unga och vuxna
I reglementet finns även tydliggörande av vad ansvarsområdet kultur omfattar.

Teknisk nämnd

- Fritid, anläggningar och lokaler, föreningslivet, stödja föreningar och organisationer för fritidsverksamhet i deras arbete med arrangemang

Kommunstyrelsen

- Totala ledningsansvaret avseende styrning, ledning, uppföljning och kontroll samt uppsiktsplikt över bolag och nämnder
- Information och Kommunikation
- Näringslivsutveckling
- Besöksnäring/Turism
- Åtgärder för att allmänt främja, näringsliv, besöksnäring/turism
- Ansvar för kultur- och fritidsfrågor avseende vuxna, vilka ej omfattas av annan nämnds ansvar
- Verksamhetsplan för Besöksnäring/Turism 2019.

Fokus Herrljunga är företagarnas organisation för Näringslivsutveckling i kommunen. Näringslivsutveckling omfattar även utveckling av besöksnäringen, men har inte varit prioriterat eller medfinansierat arbetsområde för Fokus Herrljunga, förutom inom genomfört Leader-projekt. Styrelsen för Fokus Herrljunga ansvarar för prioriteringarna inom uppdraget.

Avtal finns med Crea Diem Bokcafé', vilket omfattar turistinformation.

Vidare berörs följande insatser även besöksnäringen.

- Fokus Herrljunga
Utifrån nuvarande förutsättningar stödjer Herrljunga kommun Fokus Herrljunga/Näringslivsutveckling. Syfte är att stödja för att allmänt främja näringsliv och företagande i Herrljunga kommun.
- Crea Diem Bokcafé med Turistinformation
Särskilt avtal med Crea Diem Bokcafé.
- Bildningsförvaltningen har budgeterade kostnader för de delar, vilka har beröringspunkter med besöksnäringen
- Tekniska nämnden har budgeterade kostnader för de delar, vilka har beröringspunkter med besöksnäringen

Juridisk bedömning

Kommunen har möjlighet att allmänt stödja utveckling av näringsliv, vilket även inkluderar besöksnäringen. I Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter finns särskilt angivet vad som gäller avseende kommunens möjligheter avseende turismanläggningar.

Bilaga 1:A

Enligt tjänsteskrivelse inför kommunstyrelsens sammanträde 2015-08-17.

Förvaltningsberedning med förslag på organisation för arbete med besöksnäringen i Herrljunga kommun

Bakgrund

Besöksnärringsområdet har de senaste åren fått stå tillbaka vad gäller utveckling och tydlig organisering. Att detta område känns angeläget att lyfta fram just nu är att flera faktorer belyser och pekar på att en tydligare organisation, arbetssätt och en tydlig vision behövs. Vi har bland annat under de senaste åren haft flera framgångsrika projekt och det arbetet behöver stödjas för att även i fortsättningen påverka besöksnäringen i en positiv riktning. En annan faktor är det Fritids-, kultur- och turismpolitiska programmet som Fritids- och kulturutskottet tog fram 2011, som nu, i och med den nya organisationen, behöver revideras för att delarna skall anpassas till de nya förvaltningarnas visioner och handlingsplaner. Där hamnar besöksnäringen mellan stolarna om ingen ”äger” frågan. För tydlighetens skull följer här, punktvis, de svagheter som vi i dagsläget ser:

- Ingen som har ansvaret att driva besöksnärringsfrågorna
- Arbetsfördelningen är oklar
- Ingen genomarbetad budget
- Ingen som har mandat eller ansvarar för utvecklingen
- Ingen som har ansvaret att ta fram en strategi
- Inget regelrätt samarbete med näringslivet i dagsläget

Bemanning idag

- Biblioteket har turistinformation till viss del, inga uttalade procent
- Avtal med Gerd Ljungqvist Persson gällande uppdrag kring turistinformationstjänster
- ”Sporadisk” tid ur tjänsten: Utvecklare för medborgardialog och kommunikation

Förslag på arbetssätt/nysatsning

Besöksnäringen i vår kommun har stor potential att växa, utvecklas och bidra till att skapa jobb, försörjning, marknadsföring av kommunen och på sikt bidra till en ökad inflyttning. För att detta skall ske krävs dock att näringen utvecklas, breddas och fördjupas i nära samarbete med kommunen. Här har kommunen en unik och viktig roll att spela genom att verka som katalysator för förändring och utveckling.

Undertecknade förslår därför att kommunen organiserar sitt arbete med att utveckla besöksnäringen i kommunen på följande sätt:

- En person på halvtid med tydlig förankring i den kommunala organisationen.
- En person på halvtid med tydlig förankring i besöksnäringen och företagen som köps in av kommunen från Fokus Herrljunga.

Vi föreslår en tydlig ansvarsfördelning kombinerat med ett nära samarbete mellan de båda funktionerna och de olika offentliga organisationer som lokalt, regionalt och nationellt arbetar för att utveckla besöksnäringen. Dessutom kommer det att krävas ett nära samarbete med näringslivsfunktioner, ideella föreningar och olika typer av projekt lokalt och regionalt.

Ansvarsområden kommunförankrad person 50%-tjänst:

- Samordna arbetet med det kommunala uppdraget kring besöksnäringen. (Ansvaret delas med n.l.-personen.)
- Turistrådet Västsveriges hemsida (inklusive verktyget Base-Tool), ansvara för att driva och uppdatera information om territoriet och dess "tysta besöksmål" såsom natur, vandringsleder, föreningar etc. (Delas)
- Medlem i och representant för kommunen i samarbeten med turism-organisationer i närområdet samt Turistrådet Västsverige. (Delas)
- Formulera, utvärdera och utveckla kommunens besöksstrategi. (Delas)
- Kommungemensamt informationsmaterial som broschyrer, kartor etc. (Delas)
- Vård & utveckling av våra "tysta besöksmål" såsom kultur- och fornminnen i kommunen, i samverkan med lokala föreningar.
- Kontakter med föreningar (byalag, hembygdsföreningar etc.) och andra icke-kommersiella aktörer som t.ex. kyrkan som är eller har besöksmål.
- Underhåll och utveckling av vandringsleder baserat på avtal med de ideella föreningar som driver lederna.
- Kontaktperson mot förtroendevalda.

Beskrivning näringslivsbaserad 50%-tjänst

- Samordna näringslivets gemensamma arbete inom besöksnäringen. (Delas)
- Turistrådet Västsveriges hemsida (verktyg: Base-Tool). Ansvara, driva, uppdatera, promota. Driva på arbetet med temaaktiviteter, paketering av besöksmål etc. tillsammans med företag och andra. (Delas)
- Kommungemensamt informationsmaterial (Delas)
- Medlem i och representant för kommunen i samarbeten med Turism-organisationer i närområdet samt Turistrådet Västsverige. (Delas)
- Formulera, utvärdera och utveckla kommunens besöksstrategi. (Delas)
- Driva på och stödja paketering och utveckling av specifika besöksmål, produkter, teman och samarbeten mellan företag, organisationer, föreningar och regionsatsningar.
- Utbilda externa aktörer, t.ex. guiderna i Ulricehamn, i vår kommuns besöksmål och annan relevant information.
- Stödja besöksnäringslivets företag med samordning, coachning, utbildning etc.
- Samarbete kring specifika kommungemensamma såväl som kommungränsöverskridande satsningar i form av event etc. baserat på besöksmålsstrategin.
- Samordning och utveckling av olika teman såsom boendeanläggningar, måltidsturism, besöksnäringshandel etc.
- Engagera besöksmålsambassadörer och förse dessa med material, utbildning etc.
- Samla in och sammanställa besöksmåls- och besöksnäringstatistik.
- Nyhetsbrev till alla berörda aktörer.
- Initiera och leda/stödja Leader-samarbeten, Leader-projekt etc.

Avsatta medel för besöksnäringen

Förutom pengar till föreslagna tjänster behövs också pengar till material, arrangemang, marknadsföring, resor, konferenser etc.

Det är i dagsläget svårt att få grepp om vilka kostnader som betalas av kommunen. Sammanställningen nedan får ses som preliminär:

- Kostnad för medverkan i olika besöksnäringsevenemang (t.ex. cykeltävling, golf etc.)
- Basetool – Turistrådet Västsverige – kostnad för licenser, utbildning etc.
- Vår andel i gemensamma projekt i Boråsregionen/Sjuhärad och omgivande kommuner.
- Material, broschyrer, kartor, etc.
- Resor, möten etc.

- Driftkostnad för turistinfoservice-platser (olika varianter av turistinformation/-byråer).

En preliminär uppskattning är att detta tillsammans kostar X.XXX.000 kr/år.
(Emelie undersöker kostnaden.)

Andra frågor/funktioner/projekt med nära koppling till ovanstående

- Handelsutveckling i hela kommunen
- Centrumutveckling Storgatan
- Ökad inflyttning
- Landsbygdsutveckling
- Utveckling av föreningsliv
- Utveckling och drift av Herrljunga stationshus
- Div projekt & tema lokalt, regionalt och nationellt
- Leader-initiativ av olika slag
- Näringslivs-projekt av olika slag

Johanna Renko
Utvecklare medborgardialog och kommunikation

Bilaga 1:B

Enligt tjänsteskrivelse inför kommunstyrelsens sammanträde 2015-08-17.

Bilaga till tjänsteskrivelsen ”Förslag på organisation för arbete med besöksnäringen i Herrljunga kommun”:

VARFÖR ska vår kommun arbeta med besöksnäringen och VAD ska vi göra?

Det är fullt rimligt och ansvarsfullt att ställa frågan: VARFÖR skall vår kommun arbeta med besöksnäringen? Svaren är många men (nästan) alla kan sammanfattas i orden ”ökad attraktivitet”. Attraktivitet är ett kärnord!

Vi lever i en tid där allt fler kämpar om människors uppmärksamhet, pengar, kompetens och bosättningsort. Att bevara, och helst öka, vår kommuns attraktivitet får många goda effekter, både på inflyttning, befolkningens inkomster, etableringar och, kanske främst, på invånarnas stolthet över sin kommun.

Attraktivitet leder till ökad stolthet

Genom att lyfta fram vår kommuns många vackra, spännande, historiska och välsmakande besöksmål och berättelser ökar stoltheten över den egna kommunen. Genom att tipsa kommunens invånare om vad vi alla kan visa släktingar, vänner och andra besökare blir alla i kommunen ambassadörer.

Attraktivitet leder till ökade inkomster

När vi som kommun attraherar fler besökare, antingen dessa besöker oss i jobbet eller på fritiden, kommer detta kommunens invånare till del. Förutom alla företag som jobbar direkt med besöksnäring såsom hotell, camping, golfbanor, bensinstationer etc. gynnas även alla ordinarie butiker, restauranger, kaféer och andra serviceinrättningar. Fler tjänar lite mer och kan hålla öppet lite längre eller får de inkomster som behövs för att anställa en person till, eller för att över huvud taget överleva och utvecklas.

Attraktivitet leder till ökad inflyttning

När vi intervjuade inflyttare i vår kommun (se ION-rapporten) visade det sig att alla, utan undantag, hade haft kontakt med vår kommun innan tanken på att flytta hit vakande. Några hade haft sommarstuga, andra hade jobbat här, vissa hade släkt och vänner här och ytterligare andra hade varit här som turister. Ingen hade flyttat hit helt utan någon tidigare kontakt med vår kommun. Ju fler som får positiva erfarenheter av vår kommun desto fler som kan lockas att flytta hit.

Attraktivitet leder till ökade etableringar och investeringar

I samma mån som vi kan skapa en kommun som attraherar besökare, i samma mån har vi möjlighet att locka etableringar och investeringar. Det skall inte framställas som denna process är enkel eller helt förutsägbar men om vi sprider goda ”dofter” till de som har vägarna förbi så finns chansen att någon ser möjligheten och tar den. Ju större besöksströmmar, desto bättre underlag för olika företag som i huvudsak lever på besökare. Chansen är definitivt större att få en, eller till och med flera, friare om man klär sig snyggt på balen och har ett gott och genuint värdskap.

Attraktivitet leder till minskad ungdomsarbetslöshet

Egentligen är detta bara en liten del av de föregående punkterna men tål ändå att lyftas fram. Besöksnäringen genererar jobb som passar utmärkt för våra ungdomar, även de utan längre utbildning, jobb där de kan få sina första arbetserfarenheter och sina första egna pengar. Få branscher kan idag erbjuda detta.

Attraktivitet leder till bättre lokal service

Även detta argument ingår egentligen i ovanstående men tål ändå att betonas. Genom att besökare i vår kommun handlar, går på restaurang, spelar golf etc. ökar underlaget så att fler serviceföretag kan överleva, både i tätorterna och på landsbygden.

Attraktivitet gynnar både ”stad” och ”land”

Fler besökare gynnar inte ”bara landet” eller ”bara staden”. Besökare vill både besöka tätorter, byar, skogar, sjöar och vackra odlingslandskap. Vill bo både på hotell och i stugor på landet. Vill handla både av tätorternas utbud och i mysiga gårdsbutiker. Få andra branscher kan erbjuda detta.

”Vår attraktivitet samverkar med Sveriges attraktivitet!”

Besöksnäringen gynnar vårt kulturarv

Hela vår kommun är full av pusselbitar till vårt gemensamma kulturarv. Hembygdsgårdar, gravfält, runstenar, urgamla kyrkor som bara väntar på att berätta om alla generationer som levt här före oss. Genom att bjuda in andra att ta del av detta arv ökar vi både vår egen förankring i vår historia och motivationen att skydda och vårda detta arv.

Beprovad erfarenhet

I Sverige, och många andra länder, är det mer eller mindre en regel att kommunen ansvarar för det generella och övergripande ansvaret för besöksnäringen. Detta då besöksnäringen är en naturlig del av, och dörr in till, det kommunala rummet, Herrljungabygden.

Vad är då lämpligt att vår kommun gör för att stärka besöksnäringen?

Lyfta fram och utveckla det som inte är kommersiellt: natur, kultur och historia

Varje butik, kafé och restaurang måste självfallet marknadsföra sig själv och sina tjänster men det finns så mycket mer i vår kommun: Bokskogar, badsjöar, gravfält, kyrkor, hembygdsgårdar, vandringsleder... Allt detta är besöksmål som berikar både kommunens invånare och de som besöker oss utifrån. Men ingen tjänar pengar på dem. Ingen kan räkna på avkastningen på att investera i dessa. Att lyfta fram det icke-kommersiella är en uppgift, dels för lokala föreningar och organisationer (som t.ex. kyrkan), dels för kommunen. Här följer några exemplifieringar på utvecklingsområden:

Samordna produktion och distribution av informationsmaterial

Besöksnäringen i vår kommun har inte den kommersiella styrka och tyngd som skulle krävas för att själva, utan kommunens stöd, kunna ta fram, producera och distribuera information om hela kommunens utbud. I Sverige är det mer eller mindre en regel att just kommunen står för den sammanhållande informationsspridningen, såväl i tryckt form som på nätet.

Utveckla besöksnäringen och värdskapet

Arbeta för hållbara lösningar genom att utbilda och stödja värdskapet, t.ex. genom att initiera nya samarbeten, sätta samman nya paketerbjudanden och arrangera ögonhöjande event. Haka på de tillfällen som yppar sig.

Samverkan med andra territorier

Medverka i gränsöverskridande projekt, t.ex. gällande vandringsleder, paketeringar av erbjud. m.m. Ta aktiv del i gemensamma utvecklingsinsatser, utbildning, marknadsföring.

Utveckla shopping ur besöksnäringssperspektiv

I Herrljungabygden finns tre shoppingområden, innefattande tätorterna och landsbygden. Gemensamma utvecklingsmöjligheter och insatser för att stärka lokal shopping. En win-win utveckling: Shopping ur besöksnäringssperspektiv med upplevelshopping etc stödjer lokal shopping och omvänt.

Utveckla och genomföra en synliggörandeplan för hela Herrljungabygden

- Utveckla och genomföra en aktiv synliggörandeplan, innefattande verksamhetssynlighet, story-telling, värdskap och marknadsföring.
- Utveckla ett nära samarbete med företag och organisationer som inte rubriceras besöksmål eller besöksmålnäring (t.ex. utställning i entrén till IMI, Fideltronik)
- Internet
- Text och bild
- Tidningar och tidskrifter

Utveckla temaområden

- Samverka och utveckla temaområden - mål och temaområde som ingår i planen regionen och Turistrådet Västsverige; mat och måltider, natur och outdoor.
- Andra möjliga teman: Husbilar, motorcyklister, cyklister
- Definiera målgrupper med riktade insatser; t ex barnperspektivet i Herrljungabygden
- Tillgänglighetsanpassning Herrljungabygden
- Boendemöjligheter – samordning och synliggörande

Samordnat av

Per Florén, Fokus Herrljunga

Gerd Ljungqvist-Persson, Crea diem

Johanna Renko, utvecklare Herrljunga kommun

Bilaga 1:C

Enligt tjänsteskrivelse inför kommunstyrelsens sammanträde 2015-08-17.

Definition av Turism (Wikipedia)

Turism är människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin folkbokföringsadress med omnejd en kortare tid än ett år.^[1] Turism kan innefatta fritidsaktiviteter, personliga besök, övernattning, shopping eller andra aktiviteter. I en snävare definition räknar man bort affärsresorna, som har andra krav, och räknar endast resor på fritiden. I en ännu snävare definition räknar man bort besök hos vänner och släktingar eftersom dessa resenärer inte brukar efterfråga mycket på plats. Enligt Världsturismorganisationen (World Tourism Organisation, UNWTO) är en turist:

” [...] en person som för nöjes skull är minst tio mil från sin folkbokföringsadress under minst 24 timmar, enligt den kategorisering som är underlag för beräkningar av turistnäringens statistik.

„

Begreppet är koncentrerat till det nöjesbetonade fritidsresandet, men omfattar i praktiken allt slags resande som inte är av daglig art som till exempel daglig pendling. Eftersom turistsäsongen är kort och intensiv (åtminstone i Sverige) blir allt fler agerande parter mer en del av besöksnäringen som helhet, och då omfattas allt från dagligvarubutiker och bensinstationer till nöjesparker och skidliftar i begreppet.

Bilaga 2

Bedömning av olika alternativa modeller avseende ansvar för arbete med besöksnäring Herrljunga kommun.

1. Överföra ansvaret för besöksnäringen till Fokus Herrljunga.

Diskussioner har förts avseende överföring av ansvar för besöksnäring till Fokus Herrljunga AB. Fokus Herrljunga AB äga av företagarna i Herrljunga kommun. Fokus Herrljunga AB finansieras genom omsättningsrelaterade bidrag från företagarna i Herrljunga kommun. Besöksnäringens företagare består till stor del av små företag. Omfattningen av bidragen från de mindre företagarna skulle då delfinansiera ansvaret för besöksnäringen. Det är oklart i vilken omfattning de mindre företagen inom besöksnäringen skulle medfinansiera en sådan inriktning.

Besöksnäringen är nära kopplad till lokala entreprenörer, föreningsliv, delar av ansvarsområden som berör besöksnäringen är kopplade till det kommunala verksamhetsansvaret.

Den ekonomiska omfattningen avseende kostnader för besöksnäringen under en fyra-årsperiod uppfyller förutsättningarna för "Öppen upphandling". En öppen upphandling innebär att ett flertal intressenter kan lägga anbud på ansvar för besöksnäringen Herrljunga kommun.

Kommundirektörens bedömning:

Resultatet av en process med "Öppen upphandling" avseende ansvar för arbete med besöksnäring är utifrån syftet, att överföra ansvaret till Fokus Herrljunga AB, inte styrbart.

Fördelarna överväger med ansvar för arbetet med besöksnäringen under ansvar Kommundirektör under kommunstyrelsen.

2. Överföra ansvaret för besöksnäringen till Nossan Förvaltningsaktiebolag.

Diskussioner har förts avseende överföring av ansvar för besöksnäring till Nossan Förvaltningsaktiebolag. Nossan Förvaltningsaktiebolag äga av Herrljunga kommun och är ett förvaltande aktiebolag. Aktiebolaget driver ingen egen verksamhet. Det är möjligt att omvandla bolaget till att även bedriva verksamhet.

Besöksnäringen är nära kopplad till lokala entreprenörer, föreningsliv, delar av ansvarsområden som berör besöksnäringen är kopplade till det kommunala verksamhetsansvaret.

Kommundirektörens bedömning:

Bedömer inte att det finns fördelar med att överföra ansvar för besöksnäringen till Nossan Förvaltningsaktiebolag

3. Överföra ansvaret för besöksnäringen till annat kommunalt bolag.

Kommundirektörens bedömning:

Bedömer inte att det finns fördelar med att överföra ansvar för besöksnäringen till annat kommunalt bolag. Nuvarande ansvar för styrning, ledning uppföljning och kontroll av besöksnäringens verksamhet och utveckling är positiv.

4. Lägga ut ansvaret för besöksnäring genom upphandling.

Diskussioner har förts avseende överföring av ansvar för besöksnäring till öppna marknaden, någon form av företag, aktiebolag, enskild firma eller handelsbolag genom öppen upphandling. Besöksnäringen är nära kopplad till lokala entreprenörer, föreningsliv, delar av ansvarsområden som berör besöksnäringen är kopplade till det kommunala verksamhetsansvaret.

Den ekonomiska omfattningen avseende kostnader för besöksnäringen under en fyra-årsperiod uppfyller förutsättningarna för "Öppen upphandling". En öppen upphandling innebär att ett flertal intressenter kan lägga anbud på ansvar för besöksnäringen Herrljunga kommun.

Kommundirektörens bedömning:

Resultatet av en process med "Öppen upphandling" avseende ansvar för arbete med besöksnäring är utifrån syftet inte tillräckligt styrbart.

Flera interna verksamhetsområden inom det kommunala ansvaret är berörda av besöksnäringens utveckling och samverkan, vilket bedöms underlättas genom att besöksnäringens ansvar ligger under kommunstyrelsen med ansvar kommundirektör.

Fördelarna överväger med ansvar för arbetet med besöksnäringen under ansvar Kommundirektör under kommunstyrelsen.

5. Kommunstyrelsen ansvarar för besöksnäringen

Kommundirektörens bedömning:

Tjänsteskrivelsen, daterad 20190320, beskriver besöksnäringen utifrån historik, omfattning, behov av styrning, ledning och samverkan med andra aktörer och utvecklingsplan. Erfarenheterna från åren 2016-2018 är positiva i dess nuvarande form och omfattning.

Kommundirektören bedömer att ansvaret för Besöksnäringen Herrljunga kommun även fortsättningsvis ska ligga under kommunstyrelsen med ansvar kommundirektör.

Kommunstyrelsens resurs för Samhällsutveckling finansierar satsningen avseende Besöksnäringen och intern överföring av 400 tkr genomförs för 2019 och framåt.

Bedömer kommunstyrelsen senare att besöksnäringen ska organiseras på annat sätt kan beslutet naturligtvis förändras. I nuläget ses ingen grund för det.

Bilaga 3: Rapport, Utvärdering Besöksnäring 2016-2018

Bilaga 4: Verksamhetsberättelse Besöksnäringen 2018

Bilaga 5: Verksamhetsplan Besöksnäring 2019

Bilaga 6: Kommunerna och besöksnäringen, Enkätredovisning 2018, skrift från SKL

Ärende 24

DIARIENUMMER:	xxxx
FASTSTÄLLD:	2018
VERSION:	1
SENAS T REVIDERAD:	20190315
DOKUMENTANSVAR:	funktion

Bilaga 3

Verksamhetsberättelse/Utvärdering 2016-2018

Besöksnäring Herrljunga Kommun

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Turism och besöksnäring i Herrljunga kommun	2
Bakgrund - Vad är turism och besöksnäring?.....	2
Besöksnäringstrategi.....	2
Hur rör vi oss mot målet - och i ständig utveckling.....	3
Strategi - för vem?	4
Herrljunga – en central destination i Västsverige!.....	4
Cykla och vandra i Sjuhärad	5
Sverige- Norden-Världen	6
Utveckling, mål för destinationsutveckling.....	6
Turistrådet Västsverige roll	7
Herrljunga kommun.....	7
Viktigt att skapa en gemensam målbild inom den kommunala organisationen.....	7
Nuläge och sammanfattning.....	8
Hur går vi vidare?	9
Herrljunga en självklar besöksdestination.....	9

Turism och besöksnäring i Herrljunga kommun

Herrljunga är idag en attraktiv kommun med närhet till städer som Borås, Alingsås, Ulricehamn, Falköping, Göteborg och Jönköping. Herrljunga kommun initierade ett treårigt besöksnäringssprojekt med start mars 2016 tom 2018 med fortsättning under 2109, och här presenteras en verksamhetsberättelse för denna period.

Bakgrund - Vad är turism och besöksnäring?

Besöksnäringen är den näring som bidrar till turismkonsumtionen. Turism mäts och definieras från konsumtionssidan och den definition av turism vi använder i Sverige är ”människors aktiviteter när de reser till eller vistas på platser utanför sin vanliga omgivning för fritid, affärer eller andra syften och för kortare tid än ett år”. Källa: Tillvästverket/UNWTO¹ (Tillväxtverket, 2016). Turismens begreppsnyckel.²

Besöksnäringen är sammansatt av flera branscher, där de största är hotell, restauranger, transporter och handel. Kultur, sport, fiske samt rekreation är andra delar av näringen. Turismen är i hög grad beroende av den offentliga strukturen för att besökare ska kunna transportera sig till och ta del av attraktioner samt tjänster som är delvis offentligt finansierade och hanterade, t.ex. toaletter, sopkärl mm.

Besöksnäringssstrategi

En gemensam strategi ska visa vad vi vill uppnå med vår besöksnäring och hur vi ska nå dit. För att kunna åstadkomma fortsatt utveckling för besöksnäringen i Herrljunga krävs det samsyn och en gemensam vision tillsammans med de privata, ideella och offentliga aktörerna.

Det är viktigt att så många aktörer inom besöksnäringen i Herrljunga kommun som möjligt bidrar med förslag och aktivt deltar i framtagandet av en fortsatt strategi efter 2019.

Besöksnäringssstrategi / strategibas 2016-2018

- Gott att leva – betyder samtidigt gott att besöka
- Ett kommunalt rum som tar ständiga steg närmare en långsiktig hållbar kommun
- Med en tydlig och välkomnande Vi – känsla för både invånare och besökare – ambassadörsskap/värdskap
- Med ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv och föreningsliv
- Ett kreativt kommunalt rum som ständigt vill mer
- Ett generöst och utåtriktat samarbete med omgivande kommuner, Boråsregionen/Sjuhärad, Västra Götaland som regionala och nationella projektplattformar för besöksnäringen.

¹ United Nations World Tourism Organization (UNWTO) "Tourism comprises the activities of persons traveling to and staying in places outside their usual environment for not more than one consecutive year for leisure, business and other purposes"

²<https://tillvaxtverket.se/download/18.a48a52e155169e594d38dd/1465393421794/Turismens%20begreppsnyckel,%202016.pdf>

Hur rör vi oss mot målet - och i ständig utveckling

Nedan ses temaområden

- Ambassadörsskap/Värdskap – Genom ökad kännedom om vad kommunen har att erbjuda och hur vi rekommenderar varandras besöksmål och tar väl hand om besökare medverkar besöksnäringen till en ökad Vi-känsla, där alla känner sig stolta och pratar gott om det som sker.
- Entreprenörskap – Ge möjligheter och förutsättningar för utveckling av besöksnäringens företagande i Herrljungabygden både i tätort- och landsbygdsområde.
- Kommunikation (i alla kanaler) – Information om kommunens besöksmål och företag ska vara lätt att hitta, lätt att få information om och lätt att bli förtjusta i. Lyfta våra ”tysta” besöksmål och arbeta i tre dimensioner, digitalt, fysiskt och i print och förena dessa.
- Paketeringar – Genom att erbjuda natur, kultur och konferens med föreningsliv och företag skapa attraktiva lösningar vilket gör att besökare lockas att stanna längre, tar del av aktiviteter och i detta får en bättre och större upplevelse.
 - (a) Natur: exempel på vad som ingår är vandring, cykel, fiske, paddling samt rally. Kombinerar med boende och tema mat.
 - (b) Kultur: exempel på vad som ingår är fornlämningar, hembygdsgårdar, kyrkor, gamla odlingslandskap samt konstnärsverksamhet och konsthantverk. Kombinerar med boende och tema mat.
 - (c) Konferens: ingår olika aktiviteter som kombineras vid konferens, exempelvis guidad vandring, besöka attraktioner samt gastronomiska upplevelser. Detta skapar en efterfrågan under tider på året då privatturism är mindre aktiv.

Under perioden 2016 till 2018 har satsningar gjorts inom området värdskap och ambassadörskap och arbetet med att stötta framtagandet av paketeringar har påbörjats. Som exempel är dagsaktuellt att starta upp konferensmöjligheter med guidad vandringspaket hos olika företagare.

Att man inom kommunen rekommenderar varandras verksamheter syns på webbplatser och hos flertalet verksamheter som rekommenderar utflyktsmål i närheten och var man kan äta eller köpa en fika.

Från år 2016 har det arbetats med uppbyggandet av en stabil bas för grundverksamhet där vi har samtidigt arbetat med långsiktighet. Socialt – genom nätverksarbete, och likaså hållbart – miljömässigt. Arbete med presentation och värdskapsmaterial för Herrljunga var framtagandet av besöksnäringens broschyr för 2017-2019 en del av denna plan. Besöksnäringens broschyr tillsammans med företag, föreningar och kommun med information om utflyktområden, besöksmål mm. Den har fått mycket bra kritik och spridning såväl lokalt, regionalt och ett generellt värdskapsmaterial. Besöksbroschyren är också uppskattad och samverkar med webben. Besöksnäringens broschyr finns även att läsa digitalt genom nedladdning från kommunens externa webbplats och turistwebben.

I översiktsplanen som togs fram 2017 skrevs ett samrådsyttrande utifrån temat Herrljunga kommuns satsning på besöksnäringens utveckling. Här lyftes översiktliga karaktärsdrag i Herrljungabygden med inriktning på bland annat gemensamma destinationer och utvecklingsområden, Informationsnoder, transportsamband, värdekärnor och sambanden dem emellan.

Strategi - för vem?

Att stärka besöksnäringen i Herrljunga kommun ökar livskvaliteten för de människor som bor eller verkar i Herrljunga och bidrar likaså till inflyttning. En stark besöksnäring ökar antalet arbetstillfällen i kommunen, såväl för gruppen ungdomar som för arbetstillfällen inom tex basservice och handel. Det bidrar även till ett rikare utbud och möjligheter till aktiviteter och upplevelser. Besöksnäringen kan på detta sätt bidra till ökad inflyttning till kommunen.

Viktiga geografiska målgrupper av besökare:

- Herrljungabor - fastboende och fritidsboende
- Boråsregionen och omgivande kommuner
- Västsverige
- Övriga invånare i Sverige
- Utländska besökare

Herrljunga – en central destination i Västsverige!

Det finns idag flera goda exempel på områden som utvecklats starkt i Herrljunga under verksamhetsperioden. Företagsnätverk som *Taste the countryside* och *Herrljunga köpmannaförening* utvecklas ständigt och visar på det positiva i att samverka. Samtidigt har företag påbörjat paketeringar tillsammans för att nå ökad attraktivitet och möjligheter för att besökare att stanna längre tid i området.

Det finns idag ett övergripande samarbete i Västsverige genom Turistrådet Västsverige³ och ett samarbete inom Boråsregionen⁴.

I Herrljunga har vi sedan flertalet år medverkat i den gemensamma turistwebbplatsen:

www.vastsverige.com, där vi syns med besöksmål och evenemang på en gemensam portal.

Denna webbportal genomgick en förändring våren 2016 då Turistrådet Västsverige tog fram en ny webbportal, där respektive kommun i Västsverige fick i uppdraget att utforma en ny portal, detta gjordes också i Herrljunga.

Utvecklingen inom den digitala världen går fort så redan i juni 2017 beslöt man att se över webbplatsen på nytt och kom fram till att en ny uppdatering skulle göras med sikte på en ny webbplats med start i 1 januari 2018. I Herrljunga och i Västsverige påbörjades ett förändringsarbete där Herrljunga kommun/besöksnäring beslöt att följa Turistrådet Västsverige, i en ny och om bearbetad webbportal med ny omläggning av presentationssidor. Omläggningen är omfattande då alla företag och besöksmål skulle läggas in på nytt med nya texter och aktuella bilder. Under våren 2018 fortsatte detta arbete.

Exempel på gemensamma projekt som Herrljunga kommun har deltagit i tillsammans med Boråsregionen är *Turismfrukost* i juni årligen där företagare, föreningar, politiker och privatpersoner är

³ **Turistrådet Västsverige** som bildades 1999 är ett offentligfinansierat aktiebolag utan enskilt vinstintresse. Bolaget ägs av Västra Götalandsregionen. Verksamheten syftar till att driva besöksnäringens utveckling i samverkan med inhemska eller internationella partners och öka konkurrenskraften hos regionens företag.

⁴ Boråsregionen innefattar kommunerna, Herrljunga, Vårgårda, Ulricehamn, Borås, Tranemo, Svenljunga, Mark och Bollebygd.

inbjudna för att se och lära mer om hela Boråsregionens satsningar och evenemang under sommarhalvåret. *Turismens dag* den 27 september firar kommunerna i Boråsregionen tillsammans med företag, föreningar, politiker och privatpersoner med fokus på besöksnäring.

Herrljunga kommun har tillsammans med andra kommuner i Boråsregionen bjudit in företag och föreningar att delta i workshops, våren 2018 i Ulricehamn, i ämnet digitala medier.-

Dessa gemensamma projekt kommer att fortsätta och nästa i planering är en dag som heter Fokus på Besöksnäring.

FOKUS Boråsregionen (konceptet) är ett nytt forum för att samla politiker, tjänstemän, näringsliv, aktörer i utvecklings- och framtidsfrågor. För att få en gemensam känsla för vår region och vad vi kan åstadkomma tillsammans.

FOKUS Boråsregionen är tänkt att vara årligen återkommande och ha olika teman, t ex hållbarhet, kultur, tillväxt etc.

Första mötet behandlar attraktivitet och besöksnäring - att lyfta besöksnäring i vår region

Samarbete har också gjorts under 2017 och 2018 i Boråsregionen i form av samannonsering i större dagstidningar genom "Cykla och vandra i Sjuhärad" för att satsa på vandrings- och cykelturism.

Utveckling av cykel- och vandringsturism är ett av de målområden som lyfts av regeringen.

Naturvårdsverket har fått uppdraget av regeringen att ta fram en "Utveckling av friluftslivet – vandringsleder"⁵ Redovisning av ett regeringsuppdrag (RB 2016)

Samverkan är viktig för stärkt besöksnäring. Samverkan organiseras såväl geografiskt som tematiskt. Ett exempel på samverkan i form av tema är utvecklingen av fisketurism där det även finns en nationell strategi utformad av såväl privata som offentliga aktörer.

Cykla och vandra i Sjuhärad

Från september 2012 till december 2014 pågick Leaderprojektet Vandra i Sjuhärad. 2015 övergick i projektet Cykla och vandra i Sjuhärad, finansierat av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och Sjuhärads kommunerna. Detta projekt avslutades 2018-03-31. Under 2018 gjordes en förfrågan i kommunerna och i Herrljunga togs beslut i KS att fortsatt vara med i Cykla och vandra i Sjuhärad 2019 och 2020 för att därefter utvärderas. Stöd till projektet kommer fortsatt att ligga inom Besöksnäringens budget. Projektets syfte och mål är att lyfta cykel- och vandringsturismen med avseende att få fler turister att komma till området för att cykla eller vandra. Med detta har man velat skapa fler arbetstillfällen inom besöks- och servicebranschen och därmed få den turistekonomiska omsättningen att öka i regionen. Projekt "Cykla och vandra i Sjuhärad" kommer under 2019 att ombildas och fem kommuner i Boråsregionen kommer att samarbeta för fortsatt utveckling av Cykla och vandra i Sjuhärad.

Under perioden 2016 till 2018 har flertalet gemensamma marknadsföringar gjorts i olika dagstidningar, broschyr har tagits fram där olika vandrings- och cykelleder i Sjuhärad presenteras. Dessutom texter till fem besöksmålsteman i Herrljunga kommun i en mobilguide, att lyssna till. vandringsfestival, där flertalet föreningar i de olika kommunerna i samarbete med Cykla och Vandra bjudit in till vandringar.

⁵ **Redovisning av regeringsuppdraget** finns att läsa på naturvårdsverkets sida.

<https://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/miljoarbete-i-sverige/regeringsuppdrag/2017/ru-utv-fl-skrivelse-regeringen-vandringsleder.pdf>

Sverige- Norden-Världen

Turistrådet Västsverige tillhandahåller ett brett spektrum av stöd och hjälp till verksamheter inom besöksnäringen. Sverige-Norden-Världen är ett system som tydliggör vilka insatser som erbjuds till företagen. Systemet säkerställer att verksamheter inom besöksnäringen har möjlighet att ingå i marknadsföringsaktiviteter och andra sammanhang baserat på den mognadsgrad som verksamheten har uppnått. Sverige-Norden-Världen är inget märkningssystem. Det kommuniceras alltså inte till gästerna vilken nivå en verksamhet befinner sig på. Systemet används endast i kommunikationen mellan Turistrådet och den aktuella verksamheten. Det är lika lätt för en liten som för en stor verksamhet att nå upp till de olika nivåerna. Kategoriseringen är kostnadsfri. Dock krävs insatser i form av tid samt en vilja att utvecklas. I dokument framgår det vilka förutsättningar en verksamhet måste uppfylla för att nå upp till de olika nivåerna; Sverige, Norden och Världen samt vilka förmåner som erbjuds på varje nivå.

Källa: Turistrådet Västsverige⁶

I Herrljunga arbetar vi också utifrån detta system, med att erbjuda företag och föreningar hjälp med synlighet på www.vastsverige.com.

I januari 2018 hade vi en informationskväll där Turistrådet Västsverige var inbjudna för att berätta om deras arbete med besöksnäring och Sverige-Norden-Världen. I detta inte minst vikten av att idag synas i olika digitala medier och hur företag kan få hjälp i olika steg för att nå Norden och Världennivå. Detta i nästa steg innebär att de lyfts upp vidare av Västsverige, och med möjlighet att lyftas av Visit Sweden⁷ som är Sveriges marknadsföringskanal av Sverige utomlands för att locka besökare till Sverige. Cirka ett 30-tal företagare och några föreningar deltog i mötet.

Utveckling, mål för destinationsutveckling

Det är viktigt att definiera olika organisationers roll och ansvar i destinationsutveckling för att nå målen om en stärkt turism i Herrljunga.

I Herrljunga har det tidigare saknas en samlad lokal turistorganisation/ nätverk som driver frågor kring besöksnäring. Besöksnäringssatsningar har tidigare bland annat gjorts genom Leader-projekt som *Destination Herrljungabygden*.

Besöksnäringssatsningen 2106-2108 har möjliggjort att frågor inom besöksnäringen lyfts upp högre på agendan. Kvalitativa avtalade utvecklingsinsatser har genomförts tillsammans med Gerd Ljungqvist Persson på företaget Crea Diem Bokcafé.

Sedan starten av Besöksnäringssatsningen i Herrljunga kommun har det har utöver vad som beskrivits i föregående stycken genomförts workshops i presentationsverktyg med inriktning på värdskap, marknadsföring, samverkan, sociala kanaler. Nyhetsbrev skickas ut några gånger per år till företag, föreningar, privatpersoner med information om vad som är på gång, trender, utbildningar mm. Besök har gjorts under 2017 och 2018 hos flertal boende, företag och föreningar samt på våra ”tysta besöksmål”.

I Herrljunga kommun arbetar vi utifrån tre fokusområden; Mat, Natur och Kultur samt evenemang. Dessa är starka tema med fortsatt stor utvecklingspotential i Herrljunga och samtidigt fokusområden som

⁶ Turistrådet västsveriges hemsida www.vastsverige.com, <https://www.vastsverige.com/globalassets/turistradet-vastsverige/sverige-norden-varlden-2018.pdf>

⁷ **Visit Sweden AB** är ett kommunikationsföretag för svensk turistnäring. Företaget ägs till lika delar av staten via Näringsdepartementet och den svenska besöksnäringen via Svensk Turism AB

Turistrådet Västsverige och Boråsregionen har som sina fokusområden, som tillika behöver stärkas för att Västsverige liksom Herrljunga ska bli en än mer attraktiv destination.

Nätverksbyggande har startats inom området Mat och Hembygd, och ett nätverk för boende har förberetts 2018 är i startgroparna våren 2019 för en gemensam satsning på boende. Boende är en viktig del i möjligheterna att öka antalet turistnätter i Herrljungabygden. Genom ett bra nätverk inom boende, fångar vi upp besökare som önskar hyra boende under hela året.

Nätverkandet inom Hembygd Herrljunga gjordes det en omstart av nätverket våren 2017. Samverkan mellan hembygdsföreningar erbjuder evenemang och besök i vårt kulturarv på hembygdsgårdar och andra kulturella platser. Genom att nätverka så kan ytterligare samarbeten mellan föreningar bli möjliga och genomförbara.

Genom Turistrådet Västsverige erbjuds företag och föreningar inom besöksnäringen att gå kurser inom bland annat värdskap, prissättning, utveckling av företag, sociala medier, varumärkesarbete och produktutveckling.

Flertalet av dessa utbildningar finns tillgängliga genom Turistrådet Västsveriges hemsida som Herrljunga turistwebb ingår i och är en del av.

Genom samarbete med Boråsregionen har vi fått stöd genom SKL för utveckling av InfoPoints⁸ i Herrljunga och runt om i Boråsregionen utefter kriterier genom Visita⁹ och Turistrådet Västsverige.

Turistrådet Västsverige roll

- marknadsstyrd produktutveckling
- affärsutveckling tema/branschvis
- marknadsföra nationellt och internationellt
- underlag och analyser
- samordna företagsgrupperingar

Herrljunga kommun

- Infrastruktur, tillgänglighet och planering
- bidra till marknadsföring av destinationen, bl.a. kommunens turistwebbplats
- undanröja hinder för tillväxt och möjliggöra och stötta lokala evenemang
- information, se till så att besökare på ett lätt sätt hittar olika besöksmål runt om i kommunen.
- samverkan med andra kommuner i Västsverige

Viktigt att skapa en gemensam målbild inom den kommunala organisationen

Det offentliga har en avgörande roll i det lokala värdskapet genom etablering av fungerande infrastruktur, renhållning och serviceanläggningar. Det krävs samsyn mellan många aktörer samt en

⁸ En **InfoPoint** är en bemannad turistserviceplats utmärkt med det vit/gröna InfoPoint-märket. Det kan till exempel röra sig om en butik, ett hotell eller restaurang som kan ge turistisk information där besökarna är.

⁹ **Visita** är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen.

gemensam ledningsfunktion som driver och kommunicerar mål och aktiviteter i ett långsiktigt och hållbart perspektiv för att lyckas. Att driva enskilda turistsatsningar som projektform är inte hållbart.

Nuläge och sammanfattning

Sedan starten av besöksnäringensprojektet finns det ett tydligare ansvar för besöksnäringensfrågor samt att de har uppmärksamats mer och tydliggjorts, vilket är viktigt om besöksnäringen ska fortsätta att växa i kommunen.

Under hösten 2017 bjöds företag och föreningar in för att lyssna till Turistrådet Västsveriges strategi och möjligheter till stöd från Leader Sjuhärad¹⁰ för att stärka landsbygden och turismen.

Under denna kväll lades förslag fram på önskvärda satsningar från Besöksnäringensföretagen och föreningar, som de tror skulle kunna bidra till en än mer attraktiv destination. Syftet med Workshopen var att ta del av deltagarnas synpunkter kring nuläge och utvecklingsmöjligheter.

Anteckningar från kvällen visar på följande önskemål om utveckling

- Öka Herrljungas attraktivitet som besöksmål - och olika besöksmål som vandringsleder och naturområden
- Ambassadörsskap – i världsklass
- Viktigt att vässa värdskapet för att kunna stärka Herrljunga och befästa vår plats som det naturliga valet inom olika temaområden när de väljer ett utflyktsmål. Det handlar om att tillsammans med alla aktörer utveckla vidare vad besökare efterfrågar, vilka möjligheter som finns idag och vad som behövs utvecklas i framtiden
- Stärka Herrljunga kommuns position som utflyktsmål
- Svetsa samman företag och besöksmål / organisationer, tema besöksnäring, inom Herrljunga
- framtagande av Besöks-APP
- Fortsätta utveckla samverkan genom nyhetsbrev, workshops och informationsträffar
- Fortsatt nätverkande mellan olika temaområden

Slutsatsen är att det krävs fortsatt arbete kring samordning, för att etablera en utveckling inom flera olika områden.

- Strategiplan för marknadsföring och information och kommunikation för perioden 2020-2023
- Plan tillsammans med kulturförvaltning på hur vi bäst vårdar det kulturhistoriska arvet
- Näringslivsfrågor också i samarbete med Fokus Herrljunga
- Fortsatt samverkan med Västsverige, kranskommuner och Boråsregionen
- Viktigt att fortsätta arbetet med en etablerad och gemensam vision och målbild av turism 2019 och framåt för besöksnäringens fortsatta utveckling i Herrljunga kommun.
- Se till så att redan platser med högt besöksantal har bra service och att kommunikationer fungerar på ett tillfredsställande sätt. Hur ser servicemöjligheterna ut vid våra besöksmål. Ex. tillgång till toalett, vattendepåer, rastmöjligheter, renhållningskärl.
- Utveckla Ställplatsmöjligheter på fler platser runt om i kommunen.
- Målinriktad destinationsutveckling på ex vandrings- och cykelleder i Herrljungabygden. Detta också i samarbete med närliggande kommuner då cykel- och vandringsleder kan gå över kommungränserna. Lyfta frågor som kommunikation, utveckling av paketeringsmöjligheter med inriktning på bo, äta och göra.

¹⁰ **Leader Sjuhärad** är en förening som arbetar för att genomföra delar av landsbygdsprogrammet enligt leadermetoden. Livskvalitet, service & entreprenörskap.

Boendestatistiken för Västsverige visar på ökat antal övernattningsstillfällen i Västsverige. Här räknas hotell, stugbyar, vandrarhem samt campingar in. I Herrljungabygden har vi flertalet enskilda övernattningsstugor/hus som inte räknas med i denna statistik. Statistik rapporteras av Tillväxtverket¹¹ som den 5 oktober släppte statistiken för sommaren 2017. Statistik finns att läsa på www.tillvaxtverket.se.

Turistrådet Västsverige släppte 2018.02.12 statistik för gästnätter i Västsverige 2017 som visar på en ökning för tredje året i rad, den västsvenska besöksnäringen rekord när det gäller kommersiella gästnätter på hotell, stugbyar, vandrarhem och camping. Drygt 9,6 miljoner (9 646 421) lyder den nya rekordnoteringen.

Antalet gästnätter på Västsvenska hotell, stugbyar och vandrarhem ökade med ca 124.000 (1,8 %) jämfört med det tidigare rekordåret 2017. Störst är ökningen i Bohuslän med hela 9,1 % jämfört med föregående år.

2018- års Boende statistik Hotell, stugbyar och vandrarhem

Boende statistik Västsverige 2018 - 406 350

Boråsregionen 2018 - 17 312. Källa: Turistrådet Västsverige¹²

Hur går vi vidare?

Herrljunga en självklar besöksdestination

På väg mot ett Herrljunga som en självklar besöksdestination under 2019 och framåt. Med mål att Herrljunga 2025 har etablerat sig som självklar besöksdestination med starka varumärken, paketeringar, besöksmål som lockar till besök från närliggande områden i Västsverige, övriga Sverige, Norden och världen.

1. Fortsatt satsning med besöksnärlingsarbete för att stärka Herrljunga kommun som besöksmål. Tematiskt natur, kultur, mat och evenemang – boende och service. Detta genom en rad insatser och fortsatt utveckling inom alla delar som beskrivits ovan och som fortsättning på pågående arbete.
2. Tillsättande av en projektgrupp med representanter från berörda förvaltningar inom kommunen, för att se hur behovet för en ökad turism påverkar områden i kommunen. Hur gör vi för att bevara områden på ett hållbart sätt utan för stor påverkan från ökat besöksantal i våra friluftsområden, vandringsleder, badplatser, fiskeområden, fornlämningsområden mm. Samt se på framtida möjliga besöksmål som vi idag inte ser, kan till exempel vara hus, områden, vägar som i framtiden kan bli attraktiva besöksmål.
3. Från kommunalt perspektiv se över hur man genom olika förvaltningar planerar så att områden inte överexploateras. Där man på ett hållbart sätt ser till så att det finns servicestationer som toaletter, vattendepåer, renhållning och skyltar finns utplacerade vid större besöksmål och att det vid vandringsleder finns skyltar, spänger som informerar och skyddar ömtåliga miljöer. Samplanering i detta ger en välkomnande känsla och gör att platser bevaras på ett tillfredsställande sätt, utan negativ påverkan. Här är positivt om man vid kommunal planering

¹¹ **Tillväxtverket** är en nationell myndighet som hör till Näringsdepartementet. Myndigheten har uppdrag inom entreprenörskap och regional tillväxt

¹² Gästnattsrapport Västsverige december 2018 (helårsrapport)

<https://www.vastsverige.com/contentassets/35f11e04ab244bcf9b6480b264245333/inkvarteringsstatistik-helar-2018---vastsverige.pdf>

samråder med föreningar och organisationer i området, med möjligheter till ersättning för planerade förbättringar och åtgärder.

4. Politikerbesök på olika besöksmål under 2019/2020 för att lyfta frågor om vad det finns för behov hos företagare och föreningar för möjligheten att Herrljunga ska utvecklas till en hållbar besöksdestination. Besök på olika besöksmål som hembygdsgårdar, vandringsleder, friluftsområden för att se på möjliga utvecklingsmöjligheter, kommunikationsfrågor mm. vilket stöd behövs och vad som efterfrågas hos besökare på dessa ställen.
5. Workshop om besöksnäring med företag/föreningar och tjänstemän inom berörda förvaltningar 2019/2020.
6. Fortsatt se på möjligheterna att söka regionalt stöd för utveckling av besöksnäringen inom olika områden.
7. Verka för bildandet av en förening/utvecklingsorganisation för besöksnäring/företag och organisationer i Herrljunga, där man gemensamt lyfter viktiga frågor som rör besöksnäringens utveckling och som kan bli att stöd till kommunens satsningar.
8. Fortsatt arbete med ett värdsbudska-material både i tryckt form och i digital form, som interagerar med varandra. I detta ingår tryckt material, samtliga sociala kanaler tillika en bra och informationsrik webbsida samt se på möjligheterna att utveckla material för hemsidan och för marknadsföring såsom audioguider vid våra tysta besöksmål i komplement till vandring och cykelupplevelser. Också arbeta vidare för att få än mer produktblad översatta till andra språk framförallt engelska.
9. Arbeta än mer med att synas med korrekt information i olika digitala kanaler som besökare kan tänkas använda, här får man vara medveten om att det utvecklas nya kanaler med tiden. Viktigt att rätt information finns på till exempel Wikipedia, Google Earth, TripAdvisor, Google karta, Google my Business m.fl.
10. Försöka att stärka besöksmål, shopping, kyrkan samt boende.
11. Se på möjligheterna till paketeringsinsatser vid studiebesök på företag.
12. Se på möjligheterna att ta fram ett hållbart statistikmaterial för mätning av besökare till olika besöksmål och mål såsom övernattningsstatistik inom enskilda stugor, enskilda övernattningsboenden, statistik över vandrare på våra vandringsleder, evenemangsbesökare mm.

Verksamhetsrapport 2016-2018

Besöksnäringens ansvarig Birgitta Saunders
Herrljunga Kommun

DIARIENUMMER: xxxx
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: xxxx
SENAS T REVIDERAD: åååå-mm-dd
GILTIG TILL: åååå-mm-dd
DOKUMENTANSVAR: funktion

Bilaga 4

Verksamhetsberättelse

Besöksnäringens verksamhetsberättelse för 2018

Verksamhetsberättelse för besöksnäring 2018 KS förvaltning

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Verksamhet	2
Marknadsföring	2
Besöksbroschyr.....	2
Samverkan Boråsregionen	2
Samverkan.....	3
Samverkansgrupper inom kommunen.....	3
Föreläsningkväll Digitala medier	3
Turistrådet Västsverige	3
Cykla och vandra i Sjuhärad.....	4
InfoPoint.....	4
Herrljungabygdens nyhetsbrev	4
Paketeringar.....	4
Sociala medier	5
Facebook & Instagram / Upplev Herrljunga	5

Verksamhet

Under 2018 har undertecknad arbetat 50 % av sin tjänst i besöksnärlingsprojektet.

Ett 1-årigt avtal skrevs med Gerd Ljungqvist Persson om att arbeta i projektet tillsammans med undertecknad. Avtalet reglerar förhållandet mellan parterna avseende uppdraget att bedriva insatser inom verksamhetsområdet besöksnäring/turism.

I uppdraget har ingått att aktivt marknadsföra besöksområdet, medverka i besöksnärlings/turismutvecklingsarbetet för Herrljunga kommun, Boråsregionen och närliggande regioner samt delta vid prioriterade möte inom uppdragsområdet.

Marknadsföring

Under året har marknadsföring gjorts i www.vastsverige.com/herrljunga, samt att aktiviteter, evenemang har uppmärksamats på Facebooksidan "Upplev Herrljunga".

Herrljunga kommun har marknadsförts i Aftonbladet i 3 söndagsbilagor samt i mässtidning på husbilmässan tillsammans med Ulricehamns, Borås, Svenljungas och Tranemos kommuner. Marknadsföringen har gjorts mot området cykel- och vandringsprojektet "Cykla och vandra i Sjuhärad".

I Alingsåstidningens "Hej Sommar" har vi haft med en annons om Herrljungabygden där vi bland annat lyft vår besöksbroschyr.

Med en annons i Knallebladets sommarbilaga marknadsfördes vad som är på gång i kommunen under sommaren.

Borås tidning lyfte evenemang och besöksmål i Herrljungabygden i sin sommarbilaga.

Besöksbroschyr

Besöksbroschyren som gjordes under 2017 användas också under 2018 och kommer också fortsätta användas under 2019 för att sedan uppdateras inför 2020.

Antalet företag som medverkar i broschyren är 48 st. Här hittar man allt från affärer, hantverkare till boenden. 12 föreningar, 4 kommunala verksamheter medverkar med annonser.

Under hösten påbörjades att ta fram en folder, med bilder och textmaterial, med inriktning mot natur och vandring för att inspirera till naturupplevelser och upptäckter i bygden. Den gjordes tillsammans med företaget JS som stod för insamlandet av annonsörer. Foldern är på 6 st sidor.

Samverkan Boråsregionen

Våren 2018 har Boråsregionen haft 4 st. stycken möten. I juni påbörjades en satsning på besöksnäring inom Sjuhärads kommunalförbund, för en period av tre år. Under hösten var det också 4 st. möten.

Anställd av kommunalförbundet i detta är Evalotta Petersson som påbörjade sin anställning i juni 2018. I projektet ska Boråsregionen och alla kommunerna tillsammans ta fram en handlingsplan och en strategi för hur vi Sjuhärad/Boråsregionen framåt ska arbeta för att vi ska få fler besökare till regionen, bli bättre

inom fokusområden som Natur, Mat, Kultur och Evenemang, vilket sammanfaller med temasatsningen Herrljunga sjösatt i verksamhetsperiod 2016-2018.

Under försommaren 12/6 genomfördes Turismfrukost på Hotell Scandic. Här informerade varje kommun om kommande sommarevenemang och andra utflyktsmål. InfoPoints i Boråsregionen presenterades samt personal från butiker, matställen, bensinstationer m.fl. som nu har blivit InfoPoints uppmärksammades.

Turismens dag den 27/9 firades Boråsregionens kommuner gemensamt i Sinnenas hus i Borås.

Varje kommun nominerar en turismföretagare/förening. Från Herrljunga kommun nominerades för andra året Säms Camping med Geraldine Hulsman. Årets turismpris gick till Torpa Stenhus.

Samverkan

Samverkansgrupper inom kommunen

Under våren startades en samverkansgrupp inom området Mat. Syftet var att lyfta hur vi på bästa sätt marknadsför redan etablerade matevenemang. I samverkansgruppen har en Facebookgrupp startats för att där informera varandra om kommande matevenemang, föreläsningar mm. och andra

Samverkansgruppen mellan Hembygdsföreningar har det under 2018 varit två möten, ett i Hov och Gäsene Tingshus. Under hösten har denna samverkan fortsatt och Studieförbundet Vuxenskolan är med.

Hembygdsföreningarna var under året aktiva i satsningen på Arenaveckan med natur- och kulturarvet i fokus som gick av stapeln under v40. Projektledare för Arenaveckan var Västarvet som tillsammans med Herrljunga kommun och Vårgårda kommun genomförde en gemensam Arenavecka. Västarvet har som mål att genomföra Arenaveckor i alla kommuner i Västra Götaland med två arenaveckor per år.

Flertalet kom på byggnadsvårdsdag, kulturföreläsningar, arkeologiföreläsningar, kultur-rally, där flertalet av hembygdsgrdarna hade öppet hus. Ett gediget program gavs ut och genomfördes av många ideella krafter med lyckat resultat.

Föreläsningskväll Digitala medier

I januari genomfördes en utbildningsträff i ämnet Digitala medier och med information om Turistrådet Västsverige arbete, för besöksnäringens företag och föreningar. Till informationskvällen hölls föredrag av Ann-Sofie Strömbäck turistrådet Västsverige. Carl-Olov Holmström informerade om näringslivsarbetet i Herrljungabygden.

Under våren fanns också möjligheter för företag och föreningar att anmäla sig till 4 olika workshops inom området digitala medier i Ulricehamn. En gemensam satsning tillsammans inom Boråsregionen.

Turistrådet Västsverige

Nya Västsverigewebben 2018 – I januari lanserades återigen en ny Västsverige-webb, där vi följde Västsvenska turistrådet och där en omläggning av alla produktblad(företagsblad) flyttades och gjordes om för att läggas in i ett nytt webbsystem Epi-server som ligger under Västra Götalandsregionen. Under 2017 meddelade Turistrådet Västsverige om planerna på att göra förändringar på webben, detta för att

den digitala utvecklingen går fort fram samt för att få en ökad trafik till turistrådet Västsverige. I augusti 2017 meddelades om hur detta skulle ske och informerade alla kommuner att samarbetet mellan Herrljunga kommun och Basetool sades upp från 31 december 2017.

Webb, www.vastsverige.com/herrljunga

EPI är det webbsystem som framåt är det arbetsverktyg som kommer att användas för upplägg på turismsidan. Detta stora omlägningsarbete av presentationssidor från Basetool till Epi har fortgått under 2018.

Teman på vastsverige.com är evenemang, uppleva, se och göra, äta och bo. Under respektive tema finns det underrubriker som utvecklats allt eftersom.

Cykla och vandra i Sjuhärad

Under 2018 avslutades ett projekt som Herrljunga varit med i sedan start och som till en början 2012 var ett Leaderprojekt som senare blev ett projekt inom Skl. Under hösten 2018 togs ett beslut i KS om att Herrljunga Kommun fortsatt skulle medverka i en fortsättning på 2 år (2019-2020) av arbetet kring Cykla och Vandra i Sjuhärad. Fortsatt kommer det vara ett stöd ut mot vandringsleder men med en tydligare inriktning mot paketeringar med tjänster inom bo, äta och resande för att tillgängliggöra vandringsleder.

InfoPoint

Under 2018 har Herrljunga kommun nya avtal med Paroy i Annelund (numera Frendo) och Herrljunga Sportcenter att vara InfoPoints. Dessa avtal skrivs om årligen.

På dessa platser finns det ett broschyrställ. Personalen har genomgått den digitala värdsutbildningen och deltagit på en informationsresa i Sjuhärad. Projektet InfoPoint i Boråsregionen har under 2018 bedrivits runt om i Sjuhärad samt i flertalet andra kommuner i Västsverige. Det utgår ingen ersättning för de som vill vara en InfoPoint och kontrakten man skriver är på ett år med möjlighet till förlängning kommande år.

Herrljungabygdens nyhetsbrev

Under 2018 har nyhetsbrev gått ut till besöksnäringens företag, föreningar och privatpersoner samt till InfoPoints om vad som är på gång inom besöksnäringen i Herrljunga kommun, Boråsregionen samt inom Västsverige. Under januari till oktober har sammanlagt 5 nyhetsbrev skickats ut.

Nyhetsbreven är en viktig kanal för att nå ut med information om föreläsningar, trender och vad som är på gång i Herrljungabygden evenemang mm. Detta är en del i ett gott värdskap.

Paketeringar

I Herrljunga området finns det redan ett antal paketeringar med möjlighet till att bo, äta och/eller göra. Vandringsledspaketeringar är på gång med några boenden och här arbetar vi på fler inför våren 2019.

Här är arbetet med cykel- och vandringsleder en viktig del, där det är viktigt att vi har leder i kommunen som håller bra standard vad gäller ledmarkeringar, skyltar och kartor.

Sociala medier

Facebook & Instagram / Upplev Herrljunga

Sociala medier är ett mycket viktigt verktyg för att nå ut till allmänheten gällande marknadsföring och information. Sedan 2016 finns Upplev Herrljunga på Facebook. Sidan har blivit en kanal ut för att uppmärksamma evenemang och aktiviteter i Herrljungabygden.

Under 2018 har vi fått fler ”gillamarkeringar” till sidan men framför allt ser vi att den gett större spridning till våra evenemang, samverkan med Boråsregionen och andra närliggande kommuner.

Vid årsskiftet 2017/18 startades en Instagramkanal för att sprida inspiration från Herrljungabygden. Instagram är ett bra verktyg för att sprida foton från herrljungabygden vidare ut i den virtuella världen.

TripAdvisor och Google my business

TripAdvisor och Google my business, två webbportaler har blivit allt viktigare för företag att synas på inom besöksnäringen. Här har man som resenär möjlighet att recensera företag, platser mm. Många som idag ska ut och resa, använder sig av dessa webbplatser för att söka information.

Besöksnäringens ansvarig
Birgitta Saunders
Herrljunga Kommun 20180220

DIARIENUMMER: xxxx
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: xxxx
SENAS T REVIDERAD: 2018-12-15
DOKUMENTANSVAR: funktion

Bilaga 5

Verksamhetsplan 2019

Besöksnäring, Herrljunga Kommun

Kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Bakgrund	2
Syfte.....	2
Mätbarhet	2
Mål Besöksnäringen 2019	3
Mål 2019.....	3
STRATEGI för Besöksnäringen	4
Omvärldsbevakning	4
Större arrangemang att lyfta under 2019 i Herrljungabygden	5
Gemensamma aktiviteter – Gränsöverskridande samarbeten	5
Herrljunga kommun, en aktiv partner som medverkar i gemensamma aktiviteter med Boråsregionen	5
Strategiska fokusområden för Boråsregionen	6
Integrera kultur som reseanledning.....	6
Mötesindustri.....	6
Fler exportmogna företag	6
Natur- / outdoorturism.....	7
Näringslivets besökare som målgrupp	7
Besöksnäringen framåt	8

Handlingsplan/Verksamhetsplan Besöksnäring 2019

I oktober 2015 togs ett beslut om ett treårigt besöksnäringssprojekt med start årsskiftet 2016-2018 och 2018 togs ett beslut om en förlängning till att omfatta år 2019. Föreliggande handlingsplan är i första hand en plattform för 2019 då det också ska tas fram ett förslag på fortsatt arbete inom besöksnäringen för perioden 2020-2023.

Besöksnäringens ansvarig har uppdraget att med tydlig målsättning driva en hållbar utveckling – social och miljömässig, för besöksnäringens aktörer liksom samhället i stort som gynnar en hållbar ekonomisk utveckling.

Arbeta aktivt med den virtuella turistbyrån vastsverige.com/Herrljunga så att vi där har en attraktiv sida med bra foton och bra redaktionell text.

Vara behjälplig i kommunala frågor som på ett eller annat sätt rör besöksnäring.

Bakgrund

I den nationella strategin för svensk besöksnäring står det att besöksnäring är en av landets mest värdefulla näringar med avseende på ekonomi, sysselsättning och regional livskraft. Visionen är att besöksnäringen ska bli Sveriges nästa basnäring.

I Herrljunga finns det behov av att samordna dessa frågor på en strategisk lokal nivå för att kommunen ska utvecklas och antalet besökare och sysselsättning inom näringen ska öka.

Under perioden 2016-2018 med förlängning av projektet under 2019 bedrivs ett projekt Besöksnäring i Herrljunga Kommun. Besöksnäringens ansvarig Birgitta Saunders startade sitt arbete

1 Mars 2016. Det är viktigt att se framåt för att i nästa steg samordna och utveckla arbetet inom besöksnäringen. Det är ett önskemål att hitta en långsiktig och hållbar arbetsform.

Syfte

Att utveckla samverkan mellan kommun, Fokus Herrljunga, företag och föreningar som verkar inom besöksnäringen. Målsättning är att profilera Herrljungabygden som en attraktiv och aktiv destination. Där ett förväntat resultat är ökat antal besökare till kommunen, ökad sysselsättning och ökad omsättning inom besöksnäringen.

Mätbarhet

På kort sikt är det svårt att mäta det förväntade resultatet av projektets insatser, som ökad sysselsättning och ökad omsättning. Möjligheter finns att utgå ifrån nuläget, för att på så sätt mäta insatser. Mätbarheten är därför angiven på det som görs i projektet, inte bara effekten eller resultatet.

Vad som ska göras inom respektive fokusområde under 2019 finns angivet och det förväntas vara gjort när projektet är slut.

Mål Besöksnäringen 2019

Många av fokusområdena i projektet är samma som de nationella fokusområdena. Några har även tillkommit då vi sedan maj/juni 2018 ingår i projekt destination Boråsregionen. En samverkan mellan kommunerna i Boråsregionen/Sjuhärad. Destination Boråsregionen drivs genom Boråsregionens Sjuhärads Kommunalförbund.

Fokusområden inom Besöksnäringen I Herrljunga 2019

- Mat
- Kultur
- Natur
- Event & Möten

Mål 2019

- Ta fram en strategi för Besöksnäring i Herrljungabygden för perioden 2020-2023
- Vara aktiv i regionala nätverket Destination Boråsregionen.
- Fortsätta utveckla paketeringsmöjligheterna inom natur/outdoorturism med inriktning på vandring och cykel.
- Arbeta vidare med att lyfta kulturella, historiska besöksmål samt evenemang i projektet. I samarbete med destination Boråsregionen integrera kultur som reseanledning med fokus på textil, mode, design och offentlig konst i Herrljungabygden och i Sjuhärad.
- Arbeta tillsammans med företagare för att stödja utvecklingen av måltidsturism i Herrljunga och i Sjuhärad.
- Arbeta tillsammans med företagare för att stärka upplevelshopping generellt av lokalproducerade produkter och specifikt gällande gårdsbutiker.
- Arbeta tillsammans med företagare för att stärka upplevelshopping
- Fortsatt arbeta med boendetema – strukturer för synliggörande, bokning.
- Öka antalet exportmogna företag inom besöksnäringen i Herrljungabygden. Enligt modellen Sverige-Norden-Världen. Arbetet med mognadsprocessen framtagna av Turistrådet Västsverige.
- Fortsatt marknadsföra områden som är viktiga inom besöksnäringen, bo, äta, göra samt service och möjligheter till bra kommunikationer.
- Intensifierad digitalisering och fortsatt vara aktiv inom sociala medier såsom Facebook och Instagram och att stötta företag, föreningar samt "tysta besöksmål" att bli än mer synliga för organiska sökningar på Google. Sökoptimering.
- Lansera digital lokal kanal med bild och filmsekvenser
- Medverka i satsning #etableraherrljunga
- Fortsatt arbeta med InfoPoints som turisminfoplatser.
- Fortsatt arbeta med "rekommendera-varandra", gott värdskap och ambassadörskap.

Arbetet under 2019 - Utifrån dessa mål/strategiska fokusområden har förslaget till handlingsplanen utarbetats.

STRATEGI för Besöksnäringen

(Hur rör vi oss mot målet)

- Inspirationsträff med företag och föreningar, 1-2 gånger per år inom Kommunen
Under året kommer jag fortsätta att delta i de nätverksträffar som hembygdsföreningarna i Herrljungaabygden som påbörjades 2017 och där de träffas 2-3 gånger per år.
Mätning: Antal träffar, antal personer på träffarna.
- Workshops inom ämnen såsom paketeringar och paketeringar utifrån målsättningar, och kopplat till digitalisering och sociala medier. 1-2 gånger per år.
- Synlighet på nätet och i sociala medier
Vi vill som destination och besöksmål synas mycket i sociala medier och ser därför kommunikation som viktigt del för att nå ut och för att få en bra spridning på nätet.
- Arbetet med att synas i sociala medier såsom inlägg på Instagram och Facebook där vi fortsätter arbetet med försök till bra spridning av evenemang, tips om besöksmål mm.
Dessa kan ske i samarbete med närliggande kommuner, Boråsregionen och Turistrådet Västsveriges nätverk.
- Nyhetsbrev ut till ambassadörer, föreningar, företag och InfoPoints. 4-6 gånger per år.
- Gemensam aktivitetsguide för 2019 med Vårgårda kommun
Tillsammans med Vårgårda planeras en aktivitetsguide med inriktning mot händelser inom olika besöksmål och event. Destinationsguiden planeras att vara färdig i slutet av maj/juni och distribueras ut till alla hushåll i Herrljunga och Vårgårda samt lämnas till turistinformationplatser och InfoPoint i regionen. En guide till för både dem som bor i kommunen samt för besökare.
- Gemensamt/Samarbete med Boråsregionen samt Turistrådet Västsverige.
Mätning: Antalet träffar inom respektive organisation.
- Herrljunga ska vara aktiv i arbetet med att förstärka samarbetet Boråsregionens/Sjuhärads position i det västsvenska arbetet.
Mätning: Synlighet i Turistrådets kanaler.
- Belysa Besöksnäringens betydelse och vikten av att föra in dess aspekter i bl.a. samhällsplaneringen inom Herrljunga kommun.
- Se på möjligheten att ta fram kommunikationsmaterial (koncept) att använda vid evenemang inom kommunen.
- Samverka med närliggande kommuner som inte ingår i Destination Boråsregionen.
- Samverka med Cykla och Vandra i Sjuhärad för genomförandet av fortsatt utveckling av cykel och vandringsleder och evenemang samt marknadsföring..
- Samverka samt se på möjligheten att medverka vid större nationella och internationella evenemang för att synliggöra och visa Herrljunga för en större publik då de är på besök i regionen.
Ex. Världscupen längdskidåkning Ulricehamn 26-27/1 -19, U-20 EM i Borås 18-21/7 -19
- Arbeta med att bli än mer synliga i sökningar via Googles karta "Tysta besöksmål", såsom vandringsleder, kulturhistoriska utflyktsmål, m.fl. platser.
- Gemensamma utflyktsmålsbesök för gemensamt gott värdskap och kännedom om varandras verksamheter.

Omvärldsbevakning

- Fortsatt medverka vid Turistrådets chefs- och redaktionsråd för uppehållandet kännedomen av trender och nyheter inom besöks- och turistnäringen för att ligga i framkant.
- Inom samverkan för Boråsregionen genomföra en undersökning om omvärldens uppfattning av vår kommun samt region idag, för att jämföra med hur vi vill uppfattas. Detta för att få en bild av nuläget som ligger till grund för utvecklingsarbetet och för gemensam kommunikation i Boråsregionen.

- Inom samverkan med Boråsregionen medverka vid Studiebesök hos någon intressant destination, med fördel någon som har arbetat framgångsrikt med samverkansformer.

Mätning: En undersökning och minst ett studiebesök

Större arrangemang att lyfta under 2019 i Herrljungabygden

- Morsdag (Taste the countryside) (Sista helgen i Maj)
- Kullings MS Rally Kullingstrofén, Svenska rallycupen (första helgen i Augusti)
- Frivolten Cup (Kristihimmelfärdshelgen)
- 6-junifiranden (juni)
- Midsommarfiranden (juni)
- Golfveckan (Juli)
- Halljonga förr i vala (andra helgen i augusti)
- Konst och hantverksrundan (första helgen i september)
- Vandringsfestival (första helgen i september)
- Matfest (första helgen i september)
- Mörlanda Marknad
- Advent & Julevenemang i Herrljungabygden (nov-dec)
- Mathantverkshelg med lokalproducerat. (4:e adventshelgen)

Gemensamma aktiviteter – Gränsöverskridande samarbeten

Herrljunga kommun, en aktiv partner som medverkar i gemensamma aktiviteter med Boråsregionen

- Inspirationsträff/Nätverksträff – en dag för att samla besöksnäringens aktörer, kommuner, regionen, politiker, tjänstemän, företag, övriga organisationer. Syftet är att inspirera och att knyta aktörer och personer närmare varandra. Fokus Boråsregionen
- Möte/workshop för att föra samman kultur och besöksnäring, se även nedan.

Mätning: Minst en större inspirationsträff och minst en aktivitet för kultur/besöksnäring

Tillsammans med Boråsregionen har nätverket Destination Boråsregionen har markerat ut fem evenemang att fokusera på. Steg ett blir att sätta oss in i dessa evenemang och undersöka möjligheterna att utveckla med kringarrangemang och att utbyta erfarenheter. Steg två blir att skapa en modell för att arrangera stora evenemang.

De fem evenemangen 2019 är:

- Women´s World Tour – världscupcykling
- World Cup – längdskidåkning
- U20 EM – friidrott
- No Limit 2019 – Skulpturbiennal 2020 (ev. ihopslagning 2021)
- Flera matarrangemang synkroniseras/lyfts gemensamt

Möjligheterna för Herrljunga är att här vara en medaktör, såväl utbyte som nya erfarenheter och samtidigt stärka och utveckla evenemang Destination Herrljunga för ett stort antal besökare.

Mätning: Vid projektets slut ska ett förslag till modell ha skapats samt ett gemensamt arbetssätt för stora evenemang inom Destination Boråsregionen.

Strategiska fokusområden för Boråsregionen

- Natur/Outdoor – Vandring och cykelevenemang
- Mat/Fika – Matnätverk samt matevenemang
- Kultur – Besöksmål såsom evenemang, besöksmål

Integrera kultur som reseanledning

Samarbeta med Boråsregionen med fokus på textil, mode, design och offentlig konst.

- Undersöka möjligheterna att utöka ”skulpturbytet” till att omfatta fler kommuner. Studera andra företeelser, t ex Artscape och LandArt för att hitta nya former.
- Vara delaktig i det nuvarande och fortsatta arbetet av det nationella projektet Sweden Design Move, som avslutas 2019.
- Hitta former för samarbete med det delregionala kulturnätverket.
- Studieresa eller inspirationsträff/workshop i syfte att sammanföra kultur- och besöksnärlingsfrågor.

Mätning: Fler besökare (hitresande) på de kulturella ”aktiviteterna”

Mötesindustri

Möten är ett effektivt verktyg att skapa synbarhet för platsen samt kunskap inom ett visst område, dessutom fylls boendeanläggningar och stora mötesanläggningar. Därtill kommer en stor efterfrågan på olika kringaktiviteter, vilket gynnar utvecklingen av aktivitets- och upplevelseföretag.

- Lobba för att anläggningar & hotell med konferensmöjligheter finns med i Venuefinder*.
- Tätare samarbete med Borås CVB (Convention Bureau) för att tillsammans hitta fler ”lokala värdar” i övriga delar av regionen med möjlighet att lägga mer möten och konferenser i Herrljunga kommun.
- Lyfta Herrljunga som en bra plats för hållbara möten. Vårt läge intill Västra Stambanan har en bra potential att växa och skapa framtida möten för företag, organisationer mm.

Mätning: Antal lokala värdar för möteslokaler

Fler exportmogna företag

- Initiera möten och träffar där vi arbetar med möjligheterna för företagare att fortsatt arbeta med konceptet ”Sverige-Norden-Världen” för att uppnå en mognadsgrad och bli exportmogna i enlighet med Turistrådets klassificering.

Turistrådet Västsverige har program för detta, vi ska förstärka samarbetet med Turistrådet i dessa frågor.

Fokus på outdoorföretag i samband med Adventure Travel World Summit*, se nedan.

Mätning: Ökade antal exportmogna företag, Turistrådets klassificering "Sverige, Norden, Världen-företag" används som mått.

Måltidsturism

- Fortsatt arbeta med de Måltids-evenemang som i dag finns i Herrljungabygden samt se hur dessa kan utvecklas till att locka fler besökare
- Samordna Måltids-aktiviteter och evenemang och/eller kommunicera dem tillsammans med övriga kommuner i Boråsregionen samt att stimulera till fler initiativ och Herrljunga som mat- och måltidsdestination.
- Ökat samarbete i och ikring nätverket för måltidsturism i Herrljunga.
- Arbeta tillsammans med Destination Boråsregionen för att stödja utvecklingen av måltidsturism i Sjuhärad

Mätning: En inventering, nätverkande företag, antalet evenemang kring Mathantverk.

Natur- / outdoorturism

- Utveckla samverkan inom natur-/outdoorturism med inriktning på cykel, vandring och vintersport
- Samverka med Boråsregionen inför och på Adventure Travel World Summit* september 2019, arbeta för att utveckla fler företag i Herrljunga samt vår kommunikation och samarbetet inför och vid arrangemanget.
- Fortsätta att främja arbetet med att utveckla cykel, vandring och vintersport. Såväl leder och outdoor evenemang som områden som kan bli besöksanledningar.
- Fortsatt samarbete med Cykla och Vandra i Sjuhärad
- Framtagande av bra kartmaterial för cykel- och vandringsleder som fungerar på nätet, utforska hur GIS och lantmäteriets öppna kartor kan användas i detta sammanhang.
- Koncentrera vår marknadsföring på cykel och vandring och outdoorturism.
Då Herrljunga i dagsläget inte har någon konstsnöanläggning för längdskidåkning kan vi se framåt för att här se på möjligheterna inom detta, då intresset för längdskidåkning i området ökar i och med fler större evenemang inom vintersport. Att förlita sig till naturskidspår för att marknadsföra ett område/anläggning blir alltför osäkert om kyla och snö uteblir.

Mätning: Antalet vandring- och cykelleder i nuläget.

En gemensam ansökan om ett större evenemang i Boråsregionen.

Näringslivets besökare som målgrupp

Näringslivets besökare som målgrupp för besöksnäringsarbete är ett framtida viktigt utvecklingsarbete. Värdskap och strategiskt arbete skapar stolthet och sprider budskapet om Herrljunga som destination. Det ger en ökad kännedom om området och genererar fler besökare framöver.

- Under 2019 är målsättningen att ta fram en plan för vad som ska göras i arbetet med att få fler företag och organisationer i Herrljungabygden och från närliggande kommuner att lägga t ex kundträffar, konferenser i kommunen.
Gemensam diskussion med och utifrån företagens synvinkel kring att stärka och att ta fram strategiskt material och generellt alla delar i värdskap kring kundmottagande för marknadsföra

Herrljungabygden och regionen. Syftet är att de som besöker företagen får en helhetsupplevelse och att de återkommer även som privatpersoner.

- Se på möjligheterna att ta fram ett marknadsföringskoncept för att använda vid exempelvis kundträffar.

Besöksnäringen framåt

- Förstärka Herrljunga som destination inom besöksnäringen
- Framtagande av besöksnäringstrategi inför 2020-23
- Framtagande av ny uppdaterad besöksbroschyr inför 2020
- Fortsatt arbeta med att vara aktiva inom Turistrådet Västsverige och i Boråsregionen.
- Fortsatt vara uppdaterad i den digitala utvecklingen för att här se på nya hållbara alternativ till marknadsföring och nå ut till kommuninvånare samt besökare.

Länkar

* Adventure Travel World Summit

<https://www.adventuretravel.biz/events/summit/>

- Venue finder

<https://www.vastsverige.com/moten-och-konferens/venue-finder/>

Besöksnäringens ansvarig

Birgitta Saunders

Kommunerna och besöksnäringen

ENKÄTUNDERSÖKNING OM KOMMUNERNAS ARBETE
MED TURISM OCH BESÖKSNÄRING 2018

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Kommunerna och besöksnäringen

ENKÄTUNDERSÖKNING OM KOMMUNERNAS ARBETE
MED TURISM OCH BESÖKSNÄRING 2018

Uppllysningar om innehållet:
Linda Ahlford, linda.ahlford@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2018
ISBN: 978-91-7585-708-4
Text: Linda Ahlford och Anders Gunnarsson
Foto: Peter Rutherhagen, Calle Bredberg, Scandinav bildbyrå,
Johner Bildbyrå, Maskot bildbyrå, SKL:s bildarkiv
Produktion: Advant
Tryck: Åtta.45, 2018

Förord

Besöksnäringen har haft en stark och stabil utveckling de senaste åren och tillhör de näringar som växer mest i Sverige idag. Teknikutveckling, globala resetrender och ökad medvetenhet om hållbarhet är några av de faktorer som påverkar näringen. Tillväxten i besöksnäringen påverkar i sin tur den lokala näringslivsstrukturen och ger möjligheter till sysselsättning och ökat serviceutbud. Med företagsfrämjande insatser kan kommunen bidra till att stärka de ofta småskaliga enskilda företagen och i samverkan med andra stärka destinationen och tillgängligheten för besökare. Samtidigt kan en ökad turism leda till förslitningar i känsliga natur- och kulturmiljöer och skapa belastningar som påverkar invånarna. En positiv tillväxt av besöksnäring ställer också krav på samhällsservice och att kommunen i sin samhällsplanering tar ansvar för att tillväxten blir långsiktigt hållbar.

Kommunerna har en central roll i att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling av besöksnäringen. Men hur är kommunerna rustade för att främja, möta och påverka en växande näring? Hur ser man på utvecklingen och vad innebär den för det lokala arbetet i kommunerna? Hur har man valt att organisera och samverka kring det lokala turism- och besöksnäringensarbete och hur har det förändrats över tid?

Rapporten är en sammanställning över det kommunala turism- och besöksnäringensarbete. Syftet är att ge en översikt över kommunernas engagemang i besöksnäringensfrågor; verksamhet, organisation, styrning, samverkan, kompetensbehov samt deras bedömning avseende besöksnäringens utveckling framöver. Informationen har sammanställts utifrån en enkätundersökning ställd till ansvarig för besöksnäringensfrågor i kommunen under våren 2018. Parallellt med denna undersökning har även kommunernas generella näringslivsarbete undersökts, även det baserat på enkätundersökning under våren 2018.

Kommunernas och även landstingens/regionernas engagemang i turism- och besöksnäringensfrågor sträcker sig långt tillbaka och liknande undersökningar har gjorts av SKL 2007 samt tidigare Kommunförbundet 1994, 1987 och 1984, vilket också gett oss möjlighet att i viss mån blicka tillbaka och se hur kommunernas engagemang förändrats över tid.

Undersökningen och sammanställningen har genomförts av Linda Ahlford och Anders Gunnarsson, utredare vid SKL:s avdelning för Tillväxt och samhällsbyggnad. Samarbete har också skett med Kristina Lindström vid Göteborgs universitet och Turistrådet Västsverige, särskilt avseende avsnitten om besöksnäring i samhällsplanering.

Stockholm i december 2018

Katrien Vanhaverbeke

Sektionschef

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

5	Kapitel 1. Undersökningen
7	Kapitel 2. Varför arbetar kommuner med turism?
9	Turism och besöksnäring har fått ökad prioritet
9	Kapitel 3. Organisation och styrning
10	Från fritidspolitik till näringslivspolitik
10	Det operativa arbetet
12	Besöksnäringens frågor i kommunens styrdokument
15	Kapitel 4. Verksamhetens innehåll
15	Strategiska frågor tydligare på agendan
16	Turistinfo och turistbyrå i förändring
19	Kapitel 5. Samarbeten och samverkan
19	Samverkan i den egna kommunen
21	Besöksnäring i samhällsplaneringen
23	Samverkan med andra aktörer
25	Samarbete mellan kommunen och regionen/landstinget
27	Kapitel 6. Kompetensbehov
31	Kapitel 7. Dåtid, nutid, framtid

Undersökningen

Undersökningen är baserad på en kommunenkät genomförd under våren 2018.

Enkäten besvarades av ansvarig för besöksnärlingsfrågor i kommunen, oftast turism- eller näringslivschef. Av 290 kommuner har 254 besvarat enkäten vilket ger en god svarsfrekvens på 85 procent. Enkäten har skickats till kommunens registratur och kommunerna har själva bestämt vem eller vilka enkäten ska besvaras av.

I samband med redovisningen av varje diagram finns uppgifter om antal kommuner som besvarat frågan. Av de 254 kommuner som besvarat enkäten har några endast besvarat de två första frågorna. Avsikten med enkätens första två frågor är att bedöma hur viktig turism- och besöksnäring är för kommunen och identifiera de kommuner som inte har någon verksamhet alls. Sex kommuner har varken ett politiskt formulerat uppdrag eller någon turism- och besöksnärlingsverksamhet, och de har följaktligen inte besvarat resterande frågor utan har avslutat enkäten.

Vidare vill vi betona att svaren på de frågor som behandlar uppskattningar över de senaste åren samt även framtiden är bedömningar utifrån kommunens syn på utvecklingen.

Under våren 2018 har också kommunernas generella näringslivsarbete undersökts via en enkät ställd till näringslivschefer. Undersökningarna skiljer sig åt men för vissa frågeställningar finns intressanta jämförelser att göra.

Liknande undersökningar av kommunernas arbete med turism- och besöksnäring har gjorts av SKL 2007 samt tidigare Kommunförbundet 1994, 1987 och 1984. Frågorna är till viss del annorlunda 2018, dels för att vokabulären som används idag är annorlunda, dels för att man också arbetar på andra sätt. Jämförelserna har ändå gett oss möjlighet att i viss mån blicka tillbaka och se hur kommunernas engagemang förändrats över tid.

I vissa analyser i rapporten görs jämförelser mellan tre kommungrupper. SKL:s kommungruppsindelning sker på två nivåer och analyserna i denna rapport sker på den högre nivån där det är tre huvudgrupper; A. *Storstäder och storstadsnära kommuner*, B. *Större städer och kommuner nära större stad* och C. *Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner*. Inom varje grupp kan kommunerna naturligtvis skilja sig åt. I framförallt grupp A finns de tre storstäderna som är stora besöksmål med utvecklad näring och även deras kranskommuner där besöksnäringen många gånger är begränsad.¹

För vissa frågor får respondenten ange flera alternativ. Ibland har vi gjort begränsningar hur många alternativ som får anges. I diagramrubriken kan utläsas om flera alternativ får anges och om det är en begränsning – hur många alternativ.

Not. 1. Läs mer om SKL:s kommungruppsindelning här

Varför arbetar kommuner med turism?

Varför arbetar kommuner med turism- och besöksnärlingsfrågor? Det är en helt rimlig fråga som ställs lite då och då. Vi har inte några särskilda kommunala funktioner för träindustri, IT-sektorn eller gruvnäringen. Varför då för besöksnäringen?

Näringslivsfrämjande arbete i en kommun är i grunden frivilliga insatser som kommunen inte enligt lag måste arbeta med. Det är ytterst en lokalpolitisk fråga hur stora resurser som ska satsas och på vilket sätt eller i vilken form kommunen ska arbeta med företagsfrämjande insatser. För kommuner är ett näringsliv som är starkt och utvecklas avgörande för sysselsättningen, en bra kommersiell service till invånarna och en grund för skatteintäkter. I många kommuner är därför arbetet med att stärka och stödja näringslivsutvecklingen en prioriterad del i utvecklingen av ett lokalsamhälle som människor vill bo och leva i.

Men varför läggs särskilda resurser på just turism och besöksnäring? En delförklaring kan vara att arbetet traditionellt sett legat mycket nära kommunens övergripande varumärkesarbete med fokus på marknadsföring av platsen. Man ser att en utvecklad besöksnärlingsverksamhet är en del av infrastrukturen som stärker ortens attraktionskraft. Ett annat skäl är att kommunerna även

svarar för väsentliga delar av destinationen eller besöksmålen. Kommuner äger och driver många naturområden och kulturinstitutioner samt skapar och stödjer aktiviteter och arrangemang som ofta är själva anledningen till besökarnas resa. Kommuner är därmed ofta delproducenter av ett besöksmål och således en del av besöksnäringen.

En annan viktig aspekt är att en växande näring behöver hanteras strategiskt i den kommunala planeringen för att bli långsiktigt hållbar. Besöksnäringen växer i attraktiva områden med närhet till och verksamhet i natur- och kulturmiljöer där det också finns stora skyddsbehov. Det medför även ökad användning av kommunal och statlig infrastruktur som exempelvis vägar, vatten, avfall och avlopp. Under senare år har dessutom frågor kring trängsel visat på behov av att planera klokt och att på vissa platser begränsa expansion.

”Besöksnäringen betraktas som en ledande näring och en starkt bidragande faktor i samhällsbygget. Besöksnäringen är ett prioriterat område i att bygga framtidens stad genom att skapa sysselsättning, attraktivitet och långsiktig konkurrenskraft.”

Organisation och styrning

Turism och besöksnäring har fått ökad prioritet

I takt med besöksnäringens tillväxt och att den idag betraktas som en basnäring har också kommunernas syn på och det egna arbetet med turism och besöksnäring förändrats.

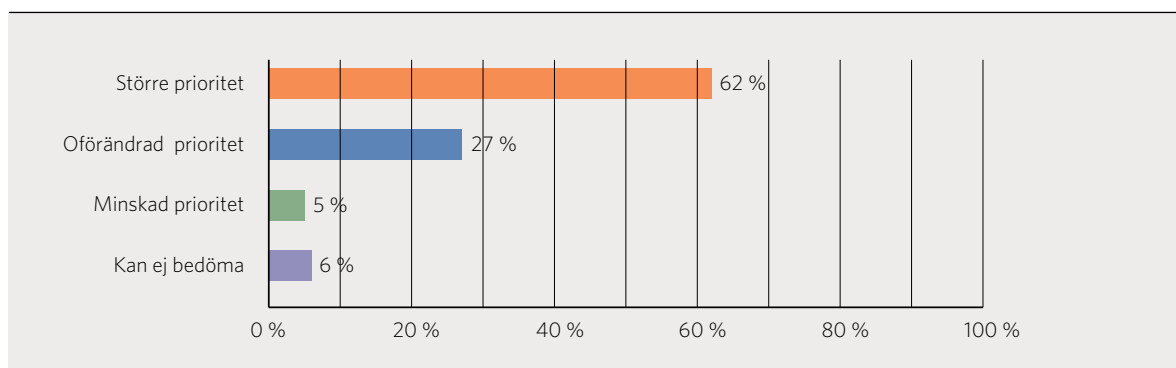
I en majoritet av kommunerna anser man att besöksnäringens frågor har fått en större prioritet hos politisk ledning och tjänstemannaledning under den senaste 5-årsperioden.

I de många öppna kommentarerna kan utläsas att den högre prioriteringen syns i en ökad förståelse och kunskap om besöksnäringens betydelse, tydliga målformuleringar och bättre samordning

inom kommunen med aktiv involvering från andra förvaltningar i strategier, mål och operativt arbete. Vid en jämförelse med tidigare undersökningar går det att utläsa en mycket stark trend som innebär att styrning och arbete med turism och besöksnäring bedrivs alltmer centralt i kommunen såväl i den politiska organisationen som i tjänstemannaorganisationen. Även samverkan mellan förvaltningarna är idag en högst levande fråga. Vi ser en utveckling från ett mer renodlat operativt arbete till ett strategiskt förhållningssätt som involverar fler funktioner i kommunen.

”Genom att jobba mer strategiskt med turismen har frågan hamnat lite mer på dagordningen.”

DIAGRAM 1. Har turism- och besöksnäringens frågor fått större eller mindre prioritet (hos politik och tjänstemannaledning) i kommunen under den senaste 5-årsperioden?

Antal svar: 241

Från fritidspolitik till näringslivspolitik

Idag betraktas besöksnäringen som en näringspolitisk fråga och ansvaret har över de senaste 40 åren, successivt förskjutits från kultur- och fritidsnämnd/förvaltning till näringslivsenhet och kommunledning. Frågorna var ursprungligen nära sammankopplade med kultur- och fritidsfrågorna eftersom turism framförallt betraktades som rekreation och fritidssysselsättning och inte primärt som en näringsgren.

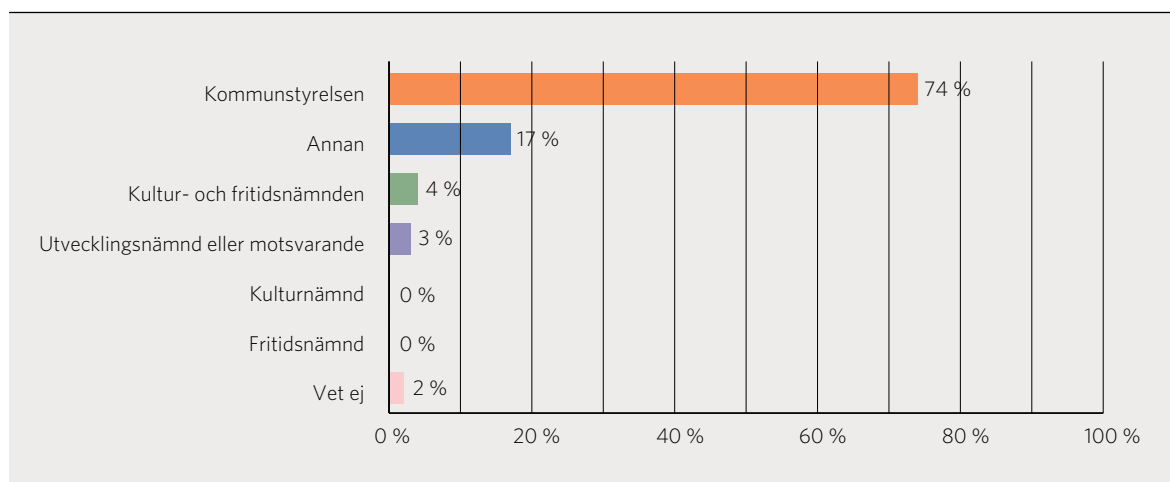
I tre av fyra kommuner (74 procent) ligger idag det politiska ansvaret för turism och besöksnäring direkt under kommunstyrelsen. 1994 var motsvarande siffra 28 procent och 1984 endast sex procent. Då hade 43 procent respektive 63 procent av kommunerna placerat ansvaret under kultur-,

fritids- och/eller turistnämnd. Idag är det endast 4 procent av kommunerna som anger kultur- och fritidsnämnd som ansvarig nämnd för besöksnärringsfrågorna.

Bland de som svarat ”annan” i enkäten återfinns bl.a. samhällsbyggnadsnämnd, servicenämnd eller motsvarande. Flera externa styrelser för näringslivsbolag eller destinationsbolag förekommer också. I enkätsvaren kan inte utläsas hur styrelsen utses i dessa fall eller var det politiska ansvaret för ägardirektiven finns. Några kommuner har även delat ansvar mellan nämnder, exempelvis kommunstyrelse och kultur och fritid.

”Frågorna har fått en stärkt position i näringslivsarbete och på den politiska agendan.”

DIAGRAM 2. Var i kommunen ligger det politiska ansvaret för turism- och besöksnäring?

Antal svar: 242

Det operativa arbetet

Besöksnärringsfrågor berör ofta flera olika förvaltningar i kommunerna beroende på vilka frågeställningar som hanteras. Det betyder att ansvaret ofta är fördelat på ett antal olika aktörer i de kommunala förvaltningarna. Oftast finns ändå en person eller funktion utpekad som ansvarig för besöksnärringsfrågorna i kommunen.

Tre av fyra kommuner har valt att organisera kommunens huvudsakliga arbete med turism- och besöksnäring i egen regi. Det vanligaste är att den operativa turism- och besöksnärringsfunktionen är placerad inom den kommunala förvaltningen

(63 procent). I 11 procent av kommunerna bedrivs det huvudsakliga arbetet i ett kommunalt bolag (se diagram 3).

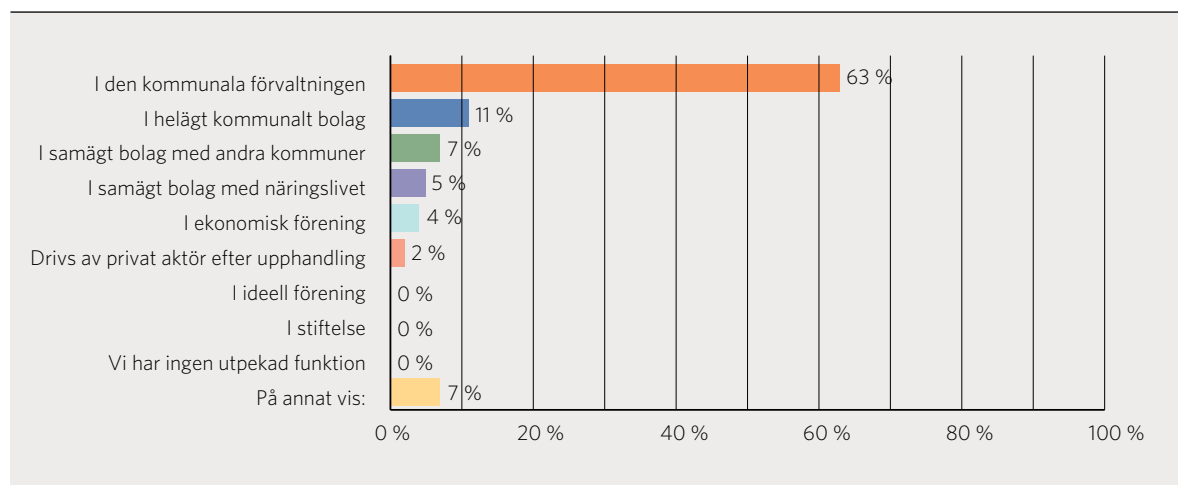
Vi ser också att flera kommuner valt att organisera hela eller delar av turism- och besöksnärringsfunktionen i andra typer av blandformer ofta i samverkan/delägarskap med näringen, exempelvis i bolag, projektorganisationer och föreningar. Nästan var femte kommun redovisar att turism- och besöksnärringsarbetet bedrivs i någon typ av blandform, ofta där näringen är involverad. Några har valt bolagsform tillsammans med andra kommuner, främst *Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner*. Det mest slående i svaren på denna

fråga är mångfalden och den flora av olika organisationslösningar som visas upp. Dessa blandorganisationer är dock ingen ny företeelse utan var vanlig även tidigare. Bland de sju procent av kommunerna som svarat ”annat” återfinns bl.a. samarbetsavtal mellan olika parter samt kommuner som har flera former, såväl förvaltning som externt bolag eller beställar-utförarorganisation. Stiftelseformen förekom i *viss utsträckning* i mitten av 90-talet, men knappast alls idag.

Även bland de kommuner som valt att organisera frågorna inom den kommunala förvaltningen finns en flora av lösningar. Den vanligaste lösningen,

som nästan 70 procent av kommunerna med verksamheten i förvaltningen valt, är att frågorna placeras på kommunledningskontoret och då främst under en näringslivsenhet. Detta är allra vanligast i gruppen *Storstäder och storstadsnära kommuner*. Ett fåtal finns på kommunikationsenhet eller motsvarande. Endast 10 procent av dessa kommuner har idag kvar frågorna under kultur- och/eller fritidsförvaltning och ungefär lika många hanterar frågorna under en utvecklingsförvaltning eller liknande. Utvecklingsförvaltning är främst ett val i gruppen *Mindre städer/tätorter och landsbygds-kommuner*.

DIAGRAM 3. Hur är kommunens huvudsakliga arbete med turism- och besöksnärringsfrågor organiserat?

Antal svar: 243

För att illustrera floran av organisationslösningar inom den kommunala förvaltningen presenteras nedan några av varianterna som redovisats under svarsalternativet ”På annat vis”:

- › Turismenhet under kommunledningsförvaltningens kansliavdelning
- › Tillväxtcentrum på Kommunledningskontoret, ingår plan, näringsliv, turism och universitetsfrågor
- › Avdelning för turism information administration under kommunledningsförvaltning
- › Budget ligger på KS men personal tillhör Teknik- och servicekontoret
- › Turismorganisation under utvecklingsavdelningen kommunledningsförvaltning
- › Kommunikation- och marknad inom kommunledning i samverkan med kultur- och fritid m.fl.
- › Samhällsbyggnadsnämnd
- › Serviceförvaltningen
- › Marknadsavdelningen
- › Kultur- och fritidsförvaltningen och hos näringslivs-samordnare
- › Näringslivsförvaltningen

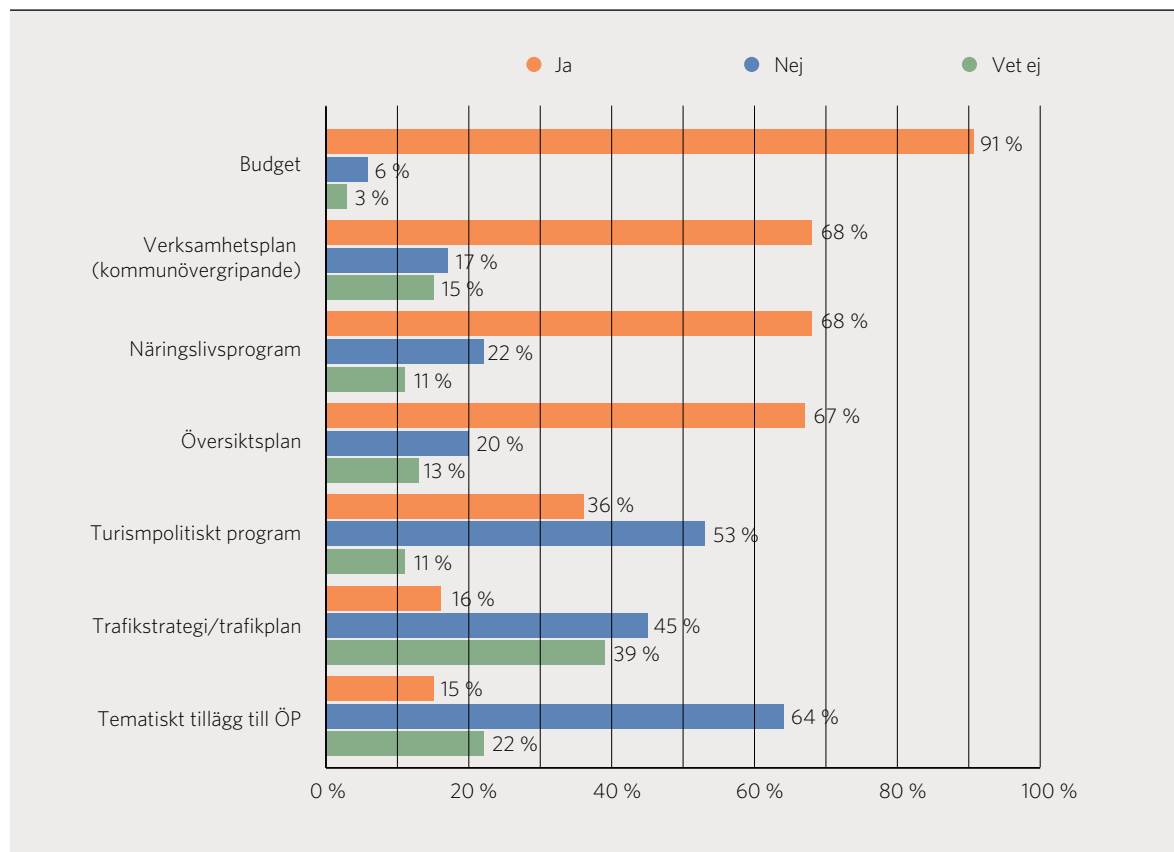
- › Samhällsbyggnad
- › Turistkontor
- › Strategi & Tillväxt direkt under kommunchef
- › Näringsliv och kultur och fritid
- › Strategisk besöksnäring under Kommunledningsförvaltningen och turism under Kultur/fritidsförvaltningen
- › Näringslivsfunktion under kommunledningsförvaltning och Kultur-/fritidsförvaltning
- › Kommunalt bostadsföretag
- › Utvecklingsavdelningen under kommunledningsförvaltningen
- › Direkt under kommunchef
- › Kommunledningsförvaltning
- › Utvecklings- och kommunikationsenhet som även ansvarar för näringslivs- och turismfrågor
- › Kommunledningsförvaltningen/område upplevelser vilket även inkluderar kultur och fritid
- › Samhällsutvecklingssektionen under kommunledningsförvaltning
- › Samverkansavtal mellan tre kommuner – Kommunledningskontoret (Tillväxtavdelning)

Besöksnärlingsfrågorna i kommunens styrdokument

För kommuner är ett välmående näringsliv avgörande för att få arbetstillfällen och ett levande samhälle som är attraktivt för såväl invånare som besökare. Och beroendet är ömsesidigt. Näringslivet och besöksnäringen är på många sätt beroende av att kommunen främjar företagande, av arbetsmarknadsåtgärder och grundutbildning och samhällsservice till företag, deras besökare och arbetstagare. Kommunen har också en viktig roll i att utföra en effektiv förvaltning och service i sin myndighetsutövning.

I 72 procent av kommunerna finns ett politiskt formulerat uppdrag för turism och besöksnäring. Och av de 28 procent som inte har eller inte vet om de har ett formulerat uppdrag, anger 92 procent att ett arbete med turism- och besöksnärlingsfrågorna ändå sker. Det kan noteras att det är stora skillnader mellan länen, från Stockholms län där lite mer än hälften av kommunerna har ett politiskt formulerat uppdrag till de mindre länen som Blekinge, Jönköping och Kalmar där mer än 90 procent av kommunerna har ett uppdrag. I vilket styrdokument uppdraget finns formulerat varierar. Därför är det intressant att se hur turism- och besöksnäring inkluderats i kommunens olika styrdokument.

DIAGRAM 4. Är turism- och besöksnäring inkluderad i nedanstående kommunala styrdokument?

Antal svar: 218–233 (Diagrammet är en sammanslagning av sju frågor i enkäten, därför olika svarsfrekvens).

I mer än en tredjedel av kommunerna finns en särskild plan, turismpolitiskt program, för turism och besöksnäring. Att ha en framtagen turismstrategi eller plan är ungefär lika vanligt förekommande idag som för 25 år sedan. 1994 hade nästan 40 procent av kommunerna ett turistpolitiskt program eller motsvarande. I vissa kommuner är dock besöksnäringen inte så omfattande att det finns anledning att ta fram en särskild plan för turism. Medan besöksnäringen i andra kommuner är så dominerande att man av den anledningen inte har en särskild plan. Även om vi inte kan göra en tidsjämförelse bakåt i tiden, tycks dock frågorna nu i högre grad finnas inkluderade i kommunens övergripande utvecklingsplaner.

Vanligt är att turism- och besöksnäring inkluderas i översiktsplanen, som är kommunens övergripande plan för utveckling och fysisk planering samt i näringslivsplanen eller motsvarande. I 15 procent av kommunerna finns dessutom ett särskilt tematiskt tillägg för turism i översiktsplanen.

Att turismen finns i kommunens budget kan ses som en indikation på kommunens satsningar och engagemang i frågorna. Här ser vi ett ökat antal kommuner där nio av tio kommuner har turismen inkluderad i budgeten, vilket kan jämföras med åtta av tio vid mitten av 90-talet. Det kan noteras att det är förhållandevis många, 17 procent, som anger att turism- och besöksnäring inte inkluderas i verksamhetsplanen. En förklaring till detta kan vara att besöksnäringen hanteras som en näringslivsfråga bland flera och inte har pekats ut specifikt i dessa kommuners budget och verksam-

hetsplan. Infrastruktur lyfts ofta fram som centralt för utvecklingen av näringen, men endast 15 procent anger att turism- och besöksnäring finns inkluderad i trafikplan eller motsvarande.

I takt med besöksnäringens utveckling har det kommunala turismarbetet, som länge avgränsats till att handla om turistinformation, mer och mer kommit att bli en strategisk fråga. För att ta vara på utvecklingspotentialen är det betydelsefullt att det kommunala arbetet/uppdraget kring de insatser som görs är tydligt formulerat och integrerat i kommunens styrdokument. Dels för ledning i det egna arbetet, men också för att visa tydlighet och långsiktighet gentemot företagen.

Genom styrdokument kan kommunen också vara proaktiv och styra utvecklingen i en hållbar riktning, vilket är särskilt betydelsefullt i de regioner och kommuner där besöksnäringen växer som kraftigast. Men även i de kommuner som idag har relativt begränsade besöksströmmar kan det vara relevant att fundera över vilken utveckling som är önskvärd. Det behövs strategier och planering för en långsiktigt hållbar utveckling där olika kommunala funktioner samverkar internt och med näringen och andra aktörer.

”Turismen har lyfts i kommunens övergripande mål och vision 2030.”

”Vårt kommunala bolag som hanterar frågan har fått större mandat att agera i frågan. Än saknas dock besöksnärringsfrågorna i stadens strategier.”

Verksamhetens innehåll

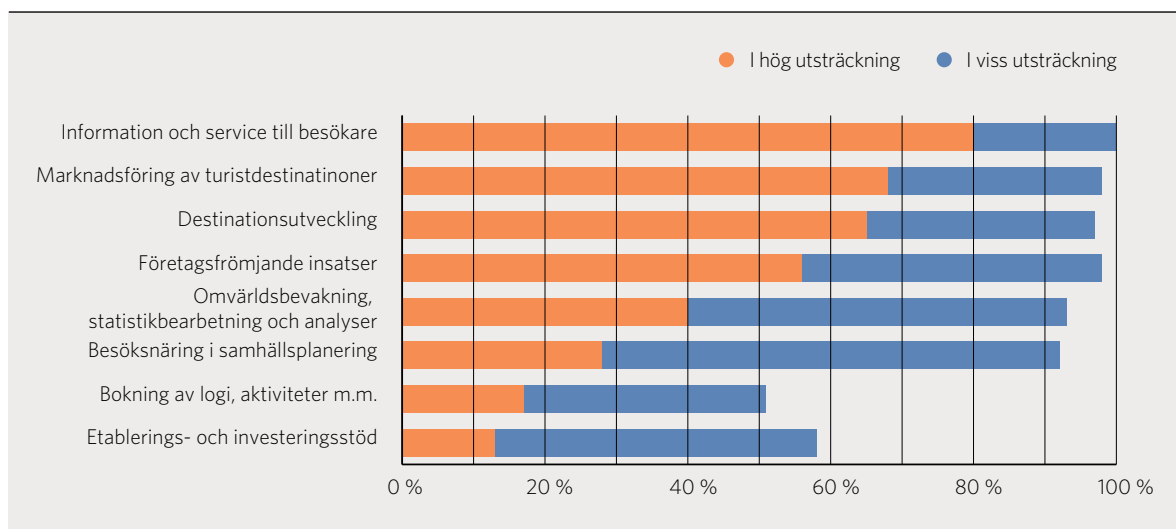
Strategiska frågor tydligare på agendan

Undersökningen visar att kommunens turism- och besöksnäringens verksamhet i hög omfattning handlar om information och service till besökare, marknadsföring, destinationsutveckling och företagsfrämjande insatser (t.ex. utbildningar, nätverk).

Marknadsföring, kommunikation och information till besökare har traditionellt sett ingått i

kommunernas turism- och besöksnäringensarbete och ses alltså fortfarande som centrala uppgifter. Destinationsutveckling är ett relativt nytt arbetsfält och begrepp som kan definieras som samordning av olika intressenter i syfte att tillsammans utveckla produkter och tjänster som utgör en destination. Detta förekom även tidigare men då under andra benämningar och inte i så stor omfattning.

DIAGRAM 5. Vad ingår i kommunens turism- och besöksnäringensarbete? I frågan innefattas även verksamhet som bedrivs av annan part på uppdrag av kommunen

Antal svar: 238–240 (Diagrammet är en sammanslagning av åtta frågor i enkäten, därför olika svarsfrekvens).

Även om inte frågorna har ställts på samma sätt i tidigare undersökningar kan vi dra slutsatsen att uppgifterna har breddats till att alltmer inkludera strategiska frågor, såsom destinationsutveckling och besöksnäring i samhällsplanering. Denna breddning av uppdraget ser vi också kännetecknar kommunernas mer generella näringslivsarbete.

Bland de strategiska frågorna ser vi framförallt att arbetet med att tillvarata besöksnäringens perspektiv i samhällsplaneringen har fått prioritet de senaste åren. Nästan en tredjedel av kommunerna arbetar i *hög utsträckning* med besöksnäring i samhällsplanering (läs mer i avsnittet Besöksnäring i samhällsplaneringen).

En uppgift som allt färre kommuner anser ingå i sitt uppdrag är bokning av logi, aktiviteter m.m. I undersökningen från 1994 angav 84 procent av kommunerna att man via sina turistbyråer bedrev bokningsverksamhet. Idag är det knappt hälften som anger att bokningsverksamhet ingår i kommunens verksamhet. Digitaliseringens möjligheter med nya tekniska lösningar förklarar sannolikt utvecklingen. Tidigare fyllde kommunen ut för ett behov av stöd som företagen löser på annat sätt.

87 procent av kommunerna anger att man arbetar med omvärldsbevakning, statistikbearbetning och analyser av strategiska beslut. Sju procent arbetar inte alls med detta. I takt med att turism- och besöksnäringens frågor blir allt mer prioriterade och tydligare kopplas till övergripande strategiska frågor kan detta bli alltmer viktigt. Omvärldsbevakning och analyser sker ofta i samarbete med regionen.

Etablerings- och investeringsstöd omfattar exempelvis att locka till investeringar, samordning och stöd för mark och exploatering, stöd att hitta kapital via aktörer som Almi, Tillväxtverket och investeringsfonder, kontakter med Business Sweden m.m. Här är kommunerna en bland flera parter som utgör det etablerings- och investeringsfrämjande systemet. Undersökningen visar att etablerings- och investeringsstöd inte utgör en huvuduppgift i kommunernas turism- och besöksnäringens verksamhet. Till viss del kan dessa uppgifter finnas i det mer generella näringslivsarbetet eller i en separat funktion som hanterar mark- och etableringsfrågor, ofta tillsammans med andra kommuner och/eller regionen.

”Vi arbetar nu tillsammans med ”näringsen” fram en lokal strategi där vissa teman kommer att lyftas initialt, såsom vandring och cykel (biking) men även kompetensutveckling, marknadsföring nationellt och internationellt, trendspaning, omvärldsbevakning etc.”

Turistinfo och turistbyrå i förändring

Digitaliseringen har resulterat i stora förändringar i människors beteende och möjlighet att själva söka information om resmål innan, under och efter en resa. Följande citat från Kommunförbundets tidigare undersökning visar hur snabbt utvecklingen gått. Då, 1994, gjordes följande framtidsspaning:

”Är det bara en vision att man som turist själv kommer att kunna informera sig via terminaler som finns utplacerade utmed vägsträckor, i hotellfoajéer, på postkontor, i restauranger etc. om bästa körsträckan till just de attraktioner man vill besöka? Kan man i framtiden stå i Markaryd och boka biljetter till ett evenemang i Globen? Och hur länge kommer det att dröja tills vi har en ”egen”, ja en egen portabel dator (typ Apples Newton), till vilken man köper en landskapsdiskett eller t.om. en komplett sverigediskett på sitt eget språk.”

Idag med den expansiva digitala utvecklingen tas detta för självklart och boknings- och marknads-kommunikationen sker i hög grad via andra kanaler än kommunernas turistinformation, direkt med anläggningar eller genom bokningsplattformar. För kommuner handlar det idag snarare om att ha en mer generell kunskap för att via företagsfrämjande insatser exempelvis arrangera utbildningar, nätverk etc. som ett sätt att stödja företagen i deras egen teknikutveckling och marknadskommunikation.

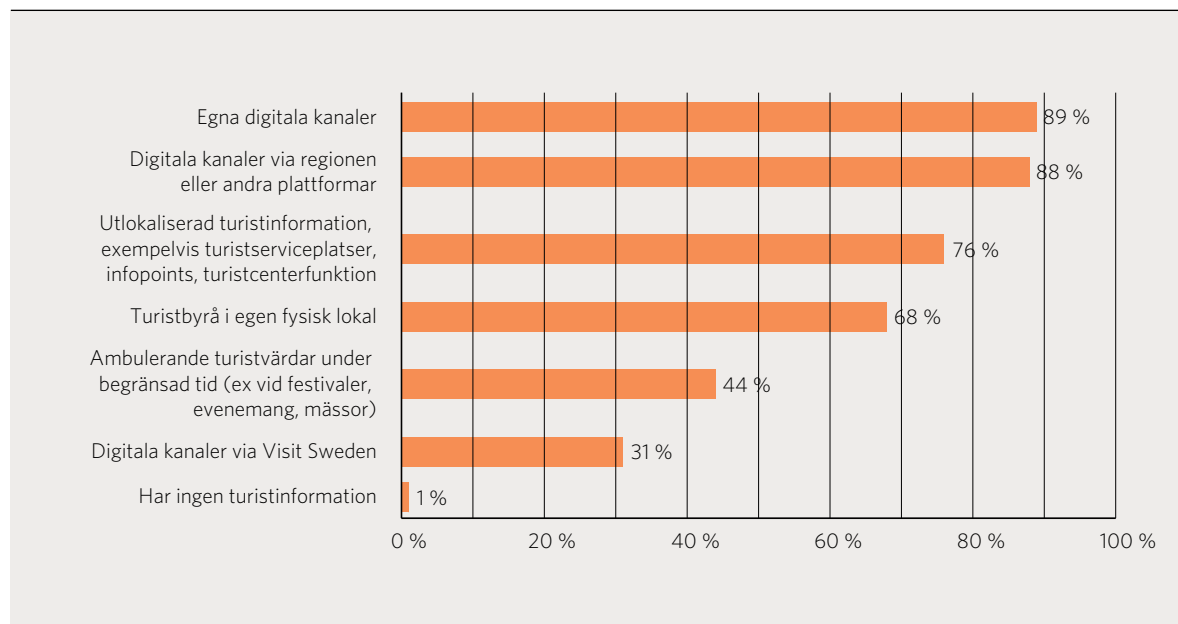
Så när förutsättningarna för kommunikation så radikalt förändrats, hur ser då kommunernas kommunikation till besökarna ut idag?

Nio av tio kommuner använder digitala kanaler; egna, via regionen eller andra plattformar, för att förmedla information till besökare.

Turistbyråernas funktion finns i stor utsträckning kvar i syfte att förse besökare på plats med information. 68 procent av kommunerna har en turistbyrå i egen fysisk lokal som kanal för information till besökare. Men rollen har förändrats och utvecklingen går mot att alltfler kommuner förser besökarna med denna service på de platser där besökarna befinner sig. Verksamheten samordnas med andra kommunala verksamheter, eller

utlokaliseras till privata aktörer. Tre av fyra kommuner anger att de har någon typ av utlokaliserad turistinformation så kallade infopoints eller turist-serviceplatser. Oftast anges att detta finns på hotell, i butiker, bibliotek och på museer. Även tillfälliga eller ambulerande turistvärdar vid exempelvis evenemang eller säsong är relativt vanligt och förekommer i nära hälften av kommunerna.

DIAGRAM 6. Hur sprids kommunens turistinformation idag? Flera svarsalternativ har varit möjliga

Antal svar: 241

Samarbeten och samverkan

Besökare konsumerar olika varor och tjänster som att äta, bo, handla, transportera och aktivera sig och det är det gemensamma erbjudandet från många olika företag, andra institutioner och platsens kvaliteter (exempelvis natur, kultur, historia) som lockar. Utmärkande för besöksnäringen är kombinationen av behov av samverkan för att locka besökare till platsen och gemensamt vårda den, och en sund konkurrens när väl besökaren är på plats. Därutöver behöver det offentliga systemet för lagtillämpning tillsammans med näringen ta ansvar för långsiktighet och hållbarhet. För kommunens turism- och besöksnäringssarbete krävs därför nära samarbete och samverkan med sin näring. Men också samverkan internt i kommunen, med andra kommuner, region/regional turismorganisation, civilsamhälle och staten.

Så hur ser samarbete och samverkan ut och i vilken grad sker den med olika aktörer?

Samverkan i den egna kommunen

I stort sett samtliga nämnder och förvaltningar i en kommun hanterar frågor som direkt eller indirekt påverkar besöksnäringen. Samordning mellan kommunens olika förvaltningar ger sannolikt en bättre helhetssyn och en samlad service till företagen som möter kommunens olika verksamheter.

Som diagram 7 visar är det stor variation mellan hur mycket olika förvaltningar är involverade i turism- och besöksnäringssarbete i kommunen.

Kommunledningskontor och fritids- och kulturförvaltning har i *hög utsträckning* deltagit i turism- och besöksnäringssarbete under det senaste året. Då arbetet med besöksnäring är placerat på kommunledningskontoret i en majoritet av kommunerna, är det rimligt att just denna förvaltning också är den som flest kommuner, över 90 procent, anger som delaktig i arbetet med turism- och besöksnäring. På kommunledningskontor finns ofta flera strategiska frågor av vikt för besöksnäringen, såsom kommunikation, övrigt näringslivsarbete, hållbarhets- och planeringsfrågor.

Kultur- och fritidsförvaltningar är centrala i arbetet. Här återfinns många verksamheter som utgör reseanledningar för besökare, exempelvis teatrar, museer, idrottsarenor, kulturmiljöer, festivaler och servicefunktioner som grillplatser, gästhamnar och leder.

Även stadsbyggnadsförvaltningen och det tekniska kontoret är tydligt involverade i besöksnäringssarbetet i flertalet kommuner. Undersökningen visar att dessa förvaltningar, i 66 respektive 75 procent av kommunerna, i *hög eller viss utsträckning* är involverade. På de tekniska kontoren hanteras frågor som inte primärt riktas till besökare men som

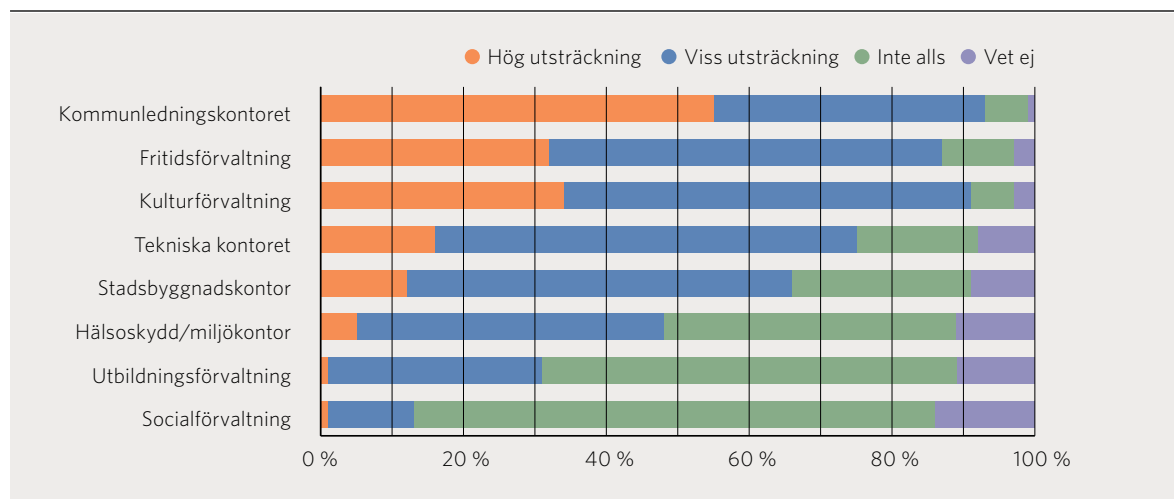
i stor utsträckning påverkar besökarens intryck, såsom stadens estetiska utformning och skötsel, torg, parker men även viktiga funktioner såsom avfallshantering, hänvisningsskyltar och parkeringsplatser. Vid stadsbyggnadskontoren hanteras översikts- och detaljplanefrågor och besöksnäring i samhällsplaneringen är som tidigare nämnts ett område som alltför många kommuner identifierat som viktigt. En fjärdedel av kommunerna anger dock att stadsbyggnadskontoret inte deltagit alls. Samverkan och samarbete kring besöksnäringens frågor i den fysiska planeringen analyseras mer i detalj i avsnittet Besöksnäring i samhällsplanering. Hälsoskydd, utbildningsförvaltning och socialförvaltning anges däremot inte ha deltagit i kommunens turism- och besöksnäringens arbete i samma höga utsträckning som övriga förvaltningar. 40 procent anger att den förvaltningen inte deltagit alls. Företagen i besöksnäringen möter kommunen i tillståndsärenden, tillsyn och kontroller, framförallt hälsoskydd och miljökontoret. Som kommun kan det finnas skäl att reflektera över hur näringslivsarbetet kan utvecklas genom närmare samarbete med kommunernas myndighetsfunktioner. I fritextsvaren beskrivs exempelvis att tillstånds- och tillsynsfrågorna sköts av en annan kommun vilket kan utgöra ett hinder för samverkan. Någon framhåller också att samverkan

med kommunens olika förvaltningar inte sker på samma sätt när besöksnäringens arbete i huvudsak bedrivs genom ett bolag.

Även utbildningsförvaltning eller motsvarande har i *låg utsträckning* deltagit i kommunens turism- och besöksnäringens arbete. Det finns dock undantag, exempelvis där utbildningsförvaltningen har en turismutbildning inom vuxenutbildning. Att god samverkan mellan grundskola, gymnasie- och vuxenutbildning och näringslivet/arbetslivet behöver utvecklas mer generellt har uppmärksamats under senare år. Exempelvis har Prao gjorts obligatorisk från höstterminen 2018. Kompetensförsörjningsfrågan framhåller också näringen som sitt största tillväxthinder. Det finns ömsesidiga behov mellan skolans uppdrag och näringslivets mer långsiktiga arbete för att säkra kompetensförsörjningen som kan vara utgångspunkt för ett närmare samarbete mellan utbildningsförvaltningens verksamheter och turism- och besöksnäringens arbete i kommunen.

”Viktig stadsutvecklingsfråga och näringslivsfråga. Stora evenemang och besöksströmmar har ställt nya krav på arbetssätt inom staden. Frågor om logistik, kollektivtrafik, skyltning, renhållning, säkerhet etc. står högre på agendan nu.”

DIAGRAM 7. I vilken utsträckning har nedanstående förvaltningar deltagit i kommunens turism- och besöksnäringens arbete under det senaste året?

Antal svar: 223-240 (Diagrammet är en sammanslagning av åtta frågor i enkäten, därför olika svarsfrekvens).

Besöksnäring i samhällsplaneringen

Besöksnäringens utveckling påverkas av hur väl förutsättningar, behov och utvecklingsmöjligheter tas tillvara i kommunens planeringsarbete, exempelvis översiktsplanearbete samt andra övergripande strategi- och visionsarbeten. Det är också en näring som tar mark- och vattenområden i anspråk och ibland skapar exempelvis stora flöden av människor och fordon vilket för med sig förslitningar, trängsel och säkerhetsrisker. Det behövs således en klok planering som innebär att områden kan utvecklas men också att områden skyddas för att möta såväl besöksnäringens utvecklingspotential som de externa effekter av en växande näring. Att helt enkelt ge besöksnäringen bra förutsättningar att bidra till en positiv samhällsutveckling. I enkäten ställs därför ett antal fördjupande frågor kring besöksnäringen i samhällsplaneringen.

I en absolut majoritet av kommunerna finns ett samarbete med stadsbyggnadskontoret (eller motsvarande) i *viss* eller *hög utsträckning*. Vi ser samtidigt att nästan hälften (48 procent) av kommunerna önskar öka sin kunskap om besöksnäring i samhällsplanering, vilket indikerar att det är ett område man anser behöver utvecklas.

Över hälften av kommunerna (57 procent) har genomfört särskilda insatser eller projekt inom samhällsplaneringsområdet för att stärka besöksnäringen under de senaste fem åren. I dessa kommuner tycks besöksnäringensfrågorna ha tagit större plats i kommunens planerings- och utvecklings-

arbete. Det framgår dock inte hur omfattande arbetet är, d v s. om det handlar om ett strategiskt och kontinuerligt arbete, enstaka insatser eller frågor av mer operativ karaktär i enskilda frågor. Det krävs fler och uppföljande frågor för att få en klarare bild.

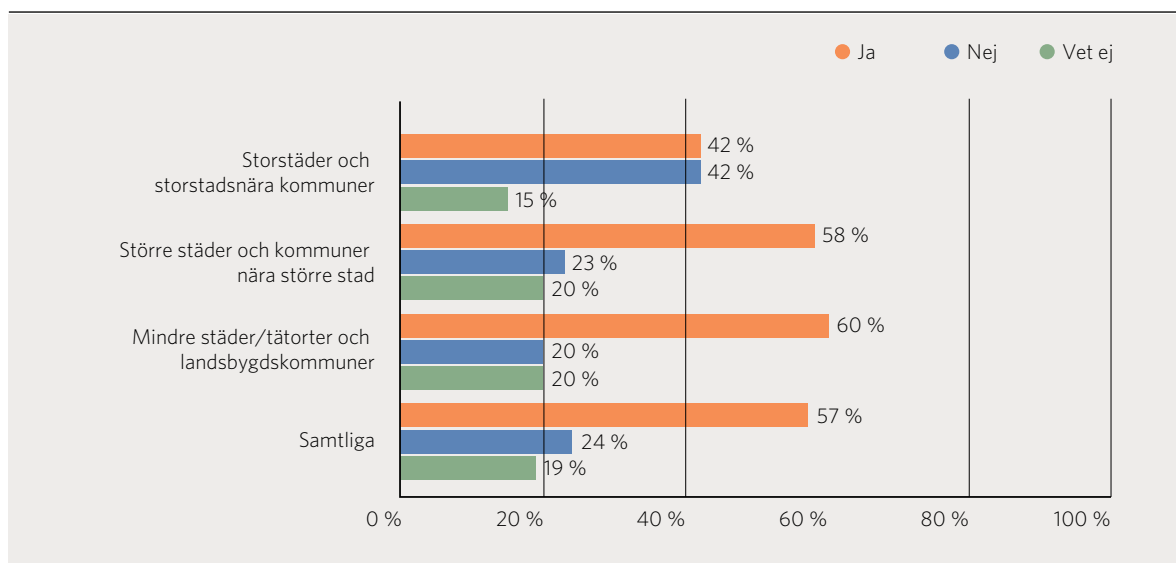
Värt att notera är att det finns skillnader mellan hur frågan besvaras mellan kommungrupperna. Över 60 procent av kommunerna i gruppen *Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner* har gjort några särskilda insatser eller projekt inom samhällsplaneringsområdet. I gruppen *Storstäder och storstadsnära kommuner* var motsvarande andel endast 42 procent, en skillnad på 18 procentenheter.

Däremot kan vi inte utläsa några större skillnader beroende på om kommunen valt att organisera besöksnäringensarbete i kommunala förvaltningsorganisationen eller i hel- eller delägda bolag.

Men hur arbetar då dessa kommuner med besöksnäring i samhällsplaneringen och vilka insatser handlar det om?

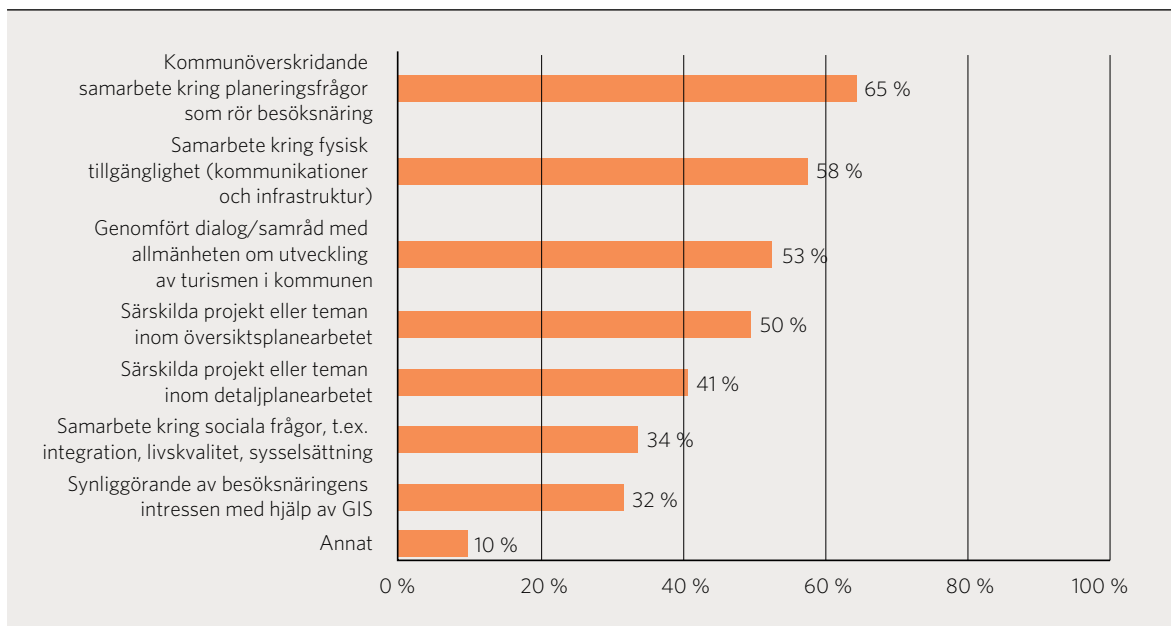
Kommunöverskridande samarbeten kring planeringsfrågor som rör besöksnäring samt samarbete kring fysisk tillgänglighet såsom kommunikationer och infrastruktur är vanligast när kommunerna definierar vad deras arbete med besöksnäring i samhällsplanering innefattar. Över hälften av dem som har gjort insatser på samhällsplaneringsområdet med särskilt fokus på besöksnäring har haft särskilda projekt eller teman inom översiktsplanearbetet samt fört dialog med allmänheten om utvecklingen av turismen i kommunen.

DIAGRAM 8. Har kommunen gjort några särskilda insatser eller projekt inom samhällsplaneringsområdet för att stärka besöksnäringen under de senaste fem åren?

Antal svarande kommuner: 241

DIAGRAM 9. På vilket/vilka sätt har kommunen arbetat för att stärka besöksnäringen inom samhällsplaneringen?
Flera svar är möjliga

Antal svarande kommuner är 137, frågan har endast besvarats av de kommuner som angett att de gör särskilda insatser.

Även här ser vi att de tre kommungrupperna i viss mån svarar olika. Exempelvis besvarar kommuner i gruppen *Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner* att de i högre grad genomfört dialog/samråd med allmänheten om utveckling av turismen i kommunen.

Kommunerna uppmanades i enkäten även att ge exempel på insatser inom området besöksnäring i samhällsplanering som de upplever att kommunen lyckats väl med. Svaren visar på allt från avgränsade projekt såsom arenabygge eller gästhamnsutveckling till mer strukturella insatser där besöksnäringens frågor hanterats inom ramen för översiktsplaneringsarbete, fördjupad översiktsplan, infrastruktur- och kollektivtrafikplanering. Även samverkan kring ledutveckling lyfts fram av flera kommuner.

”Samhällsbyggnadsförvaltningen har besöksnäring i åtanke vid flera utvecklingsprojekt.”

”Besöksnäringen har blivit ett fokusområde i den nya översiktsplanen som ska lanseras 2020.”

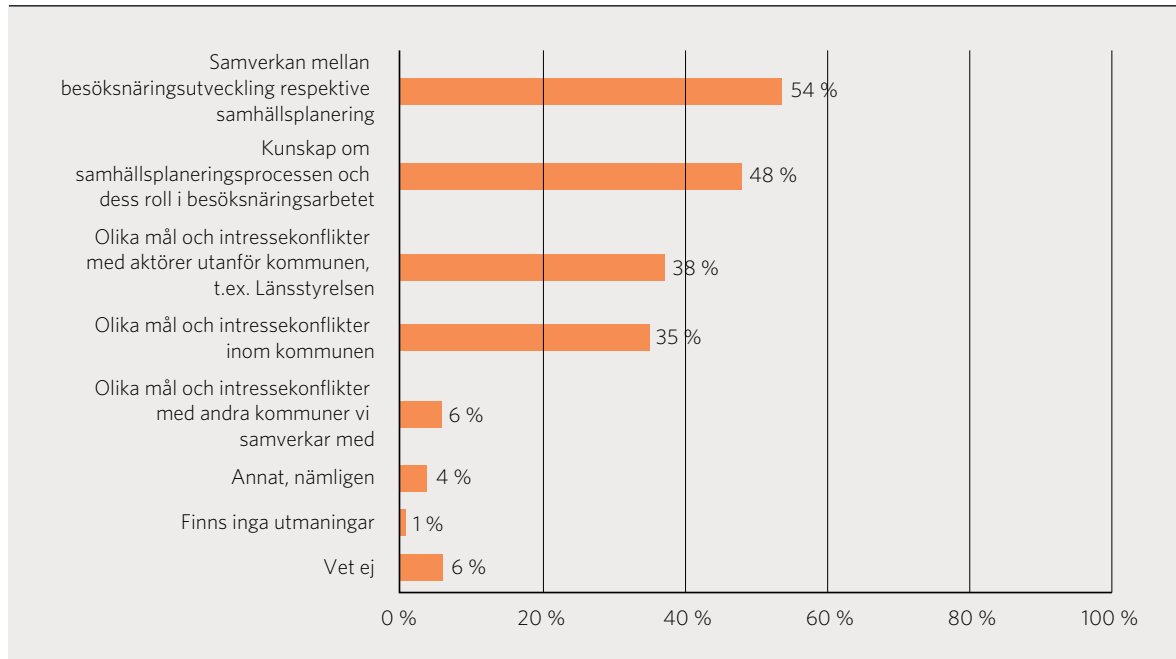
Utmaningar

Naturligtvis finns det utmaningar med att på ett bra sätt få in besöksnäringens perspektiv i samhällsplaneringen där så många olika intressen och perspektiv ska hanteras.

De utmaningar som tydligast framgår i enkätsvaren är samverkan internt mellan funktioner med ansvar för besöksnäring och de med ansvar för samhällsplanering samt kunskapen om varandras områden och processer.

Interna intressekonflikter i kommunen anges också relativt ofta som utmaningar. Så även mål och intressekonflikter med andra aktörer utanför kommunen, t ex. Länsstyrelsen. *Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner* upplever intressekonflikter med andra aktörer som en utmaning i högre grad (43 procent) än framförallt kommungruppen *Större städer och kommuner nära större stad* (30 procent). Intressekonflikter kring strandskydd och av staten skyddad natur tas upp i fritextsvar i enkäten men även i andra sammanhang, av framförallt landsbygdskommuner som upplever att staten hindrar en möjlig utveckling av såväl besöksnäringen som attraktiva boendemiljöer. Däremot är det väldigt få kommuner som anger att intressekonflikter med andra kommuner varit en utmaning.

DIAGRAM 10. Vilka utmaningar finns i arbetet med besöksnäring i samhällsplanering? Flera svar är möjliga.

Antal svar: 136

Något som framhålls i fritextsvaren är svårigheten för företagen att ha tid att engagera sig och vara en tydlig röst i olika samråd och processer. Detta är kännetecknande för små företag oavsett bransch och behöver naturligtvis hanteras så att näringens perspektiv och behov kan identifieras på ett bra sätt. Även resursbrist internt anges i fritextsvaren som försvårande för samverkan. Att det finns en gemensam vilja men att planeringsresurserna är begränsade.

Samverkan med andra aktörer

Kommunen är den part som på olika sätt vanligtvis leder samverkansprocesserna lokalt. Det sker ofta i samspel med regionen och andra kommuner för att skapa arenor och nätverk som kan ligga till grund för destinationsutvecklingen. I andra frågor, t.ex. marknadsföring, är kommunerna ur ett besöksperspektiv ofta för små för att själva nå ut exempelvis på en internationell marknad och behöver då samverka med regionen eller med nationella aktörer. I vilken utsträckning samverkar kommunen med andra aktörer i arbetet med att utveckla turism och besöksnäring?

Samtliga kommuner som besvarat enkäten anger att de samverkar med företagen. Att denna samverkan ständigt utvecklas är centralt för kommunens turism- och besöksnäringens arbete.

I enkätsvaren ser vi att i stort sett alla också samarbetar med andra kommuner. Det kan ske informellt i nätverksform, men också formellt genom exempelvis gemensamägda turist- eller destinationsbolag. Med utgångspunkt i besökaren och destinationsperspektivet har kommuner hittat värdefulla samarbeten såsom Södra Bohuslän, Högakusten och Göta kanal.

”Ett omfattande samarbete sedan 2014 mellan de 11 bohuslänska kommunerna har skapats. Ansvarsfördelningen är tydlig vilket ger tydliga riktlinjer för destinationsutvecklingen. Ökad dialog internt, mellan förvaltningarna, skapat ökad kunskap om förutsättningar och behov för turismens aktörer.”

I stort sett alla kommuner anger att de samarbetar med den regionala nivån, men det skiljer sig mycket åt mellan regioner. I genomsnitt hälften anger att samarbetet sker i *hög utsträckning*, men i Norrbottens län är det åtta procent och i Västernorrlands län 100 procent som anger detta. Den regionala nivån tycks fylla en funktion för de flesta kommuners arbete, men i olika län organiseras det regionala turismarbetet på olika sätt. I nästa avsnitt redovisas vad kommun och region samverkar kring.

Nio av tio kommuner anger att samarbete sker med civilsamhället. Det tyder på att kommunerna ser samverkan med civilsamhället som relevant för besöksnäringens utveckling.

I vilken grad samverkan sker med en projektororganisation för EU-projekt skiljer sig åt mellan olika delar av landet och var det finns större möjligheter att ta del av EU:s regionala fond. I Väster- och Norrbottens län svarade 60 procent av kommunerna att de i hög grad samarbetar med projektororganisation för EU-projekt, medan motsvarande siffra i Stockholms och Kronobergs län är 0 procent. Kunskap om hur EU-medel kan användas för att skapa resurser för olika utvecklingsprojekt är därför viktig och kan sannolikt utvecklas även i regioner där det inte finns så mycket medel från Regionala fonden.

Länsstyrelsen är en tydlig aktör för samverkan. En majoritet samverkar med myndigheten i *viss utsträckning*. Vid en jämförelse kan vi se att samverkan mellan kommunen och Länsstyrelsen är mer omfattande i besöksnäringensfrågorna än i det generella näringslivsarbetet. I nio av de 21 länen samverkar samtliga kommuner i *viss* eller *hög utsträckning* med Länsstyrelsen. Länsstyrelsens ansvarsområden,

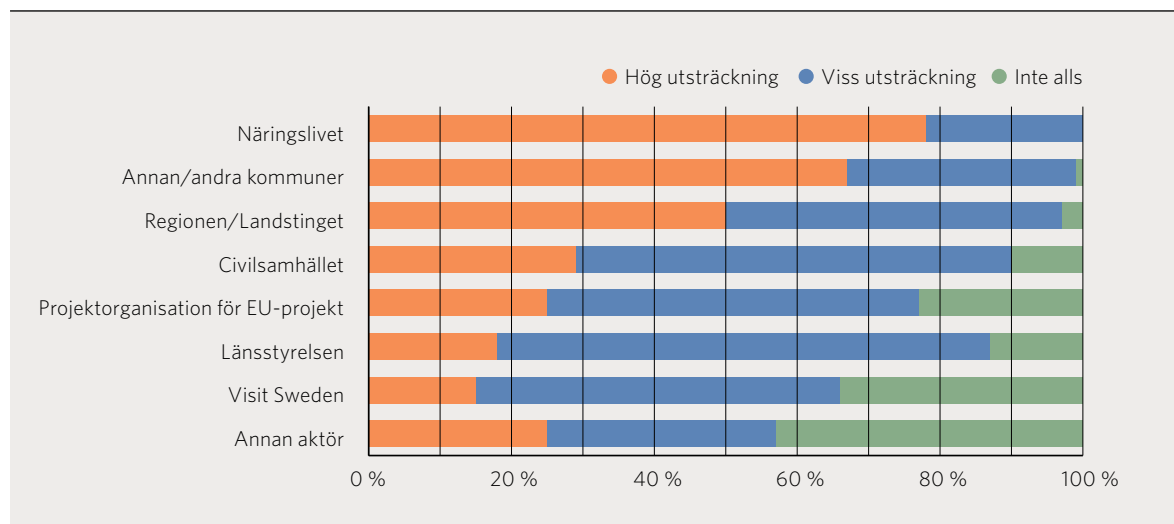
exempelvis landsbygdsutveckling och naturvård, motiverar samarbete med myndigheten.

Kommunerna har en lång tradition av att samarbeta med statens bolag i marknadsföring, det som idag går under namnet Visit Sweden. Förutsättningarna för partnerskap, delägarskap och avgifter/medfinansiering har skiftat under åren. Idag anger 15 procent av kommunerna samverkan med Visit Sweden i *hög utsträckning*. Drygt hälften har samverkan i *viss utsträckning* medan 35 procent anger att de inte har någon samverkan alls.

Kommunerna anger som *Andra aktörer* såväl privata som offentliga aktörer, exempelvis Visita, Myndigheten för yrkeshögskolan, Almi, Tillväxtverket, specialidrottsförbund, stora markägare och Nationalparken.

För att utveckla besöksnäringen är det relevant att det bedrivs forskning på området och att resultaten berikar såväl näringsliv som offentliga aktörer. I enkäten ställs inga särskilda frågor om samverkan med forskning/akademi. Däremot ser vi i enkäten till näringslivsansvariga i kommunen att drygt 80 procent av kommunerna i hög eller viss mån samverkar med universitet/högskolor och/eller deras innovationsmiljöer.

DIAGRAM 11. I vilken utsträckning samverkar kommunen med andra aktörer i arbetet med att utveckla turism och besöksnäring?

Antal svar: 228–240

Samarbete mellan kommunen och regionen /landstinget

Många av de viktiga samhällsområden som påverkar besöksnäringens förutsättningar – som regional tillväxt, näringspolitik, transportinfrastruktur, kollektivtrafik, arbetsmarknad samt kulturfrågor hanteras idag även regionalt. Regionerna får allt större betydelse också för besöksnäringens utvecklingen.

Det regionala turismarbetet organiseras på olika sätt, vilket till viss del beror på att ansvarsfördelningen mellan landsting/region, regionförbund och Länsstyrelse har skilt sig åt när det gäller regionala utvecklingsfrågor. 2019 har samtliga regioner det regionala utvecklingsansvaret i samtliga län. På sikt kommer därför sannolikt den regionala nivån kunna ta ytterligare ansvar i län där det regionala ansvaret tidigare varit mindre tydligt.

Nära hälften av kommunerna anger att ökad samverkan med regionen/den regionala turismorganisationen är en av de viktigaste förutsättningarna för besöksnäringens utveckling i kommunen (diagram 14). Flera kommuner förtydligar i sina enkätsvar att med region menas den regionala turismorganisationen (som kan ha olika juridiska former och ägare).

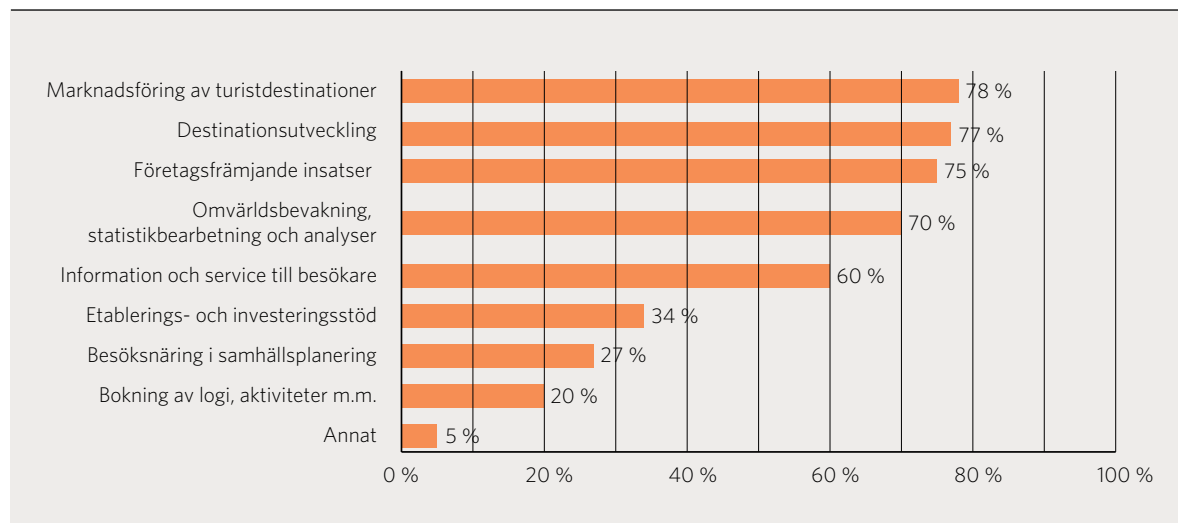
Behovet av regional samverkan lyftes upp redan i undersökningen 1994 då samverkan inom de så kallade länsturistnämnderna på många håll utvecklades. Så hur samarbetar kommunerna med regionerna idag?

Samarbete är vanligast inom områdena marknadsföring och destinationsutveckling. Även företagsfrämjande insatser är vanligt att samverka kring med exempelvis utbildningar och företagsnätverk. Att samverka sker kring omvärldsbevakning, statistikbearbetning och analyser är positivt. Inte minst mot bakgrund av svårigheten att mäta besöksnäringens utveckling statistiskt och avsaknaden av metoder med legitimitet.

Vi ser skillnader mellan de tre kommungrupperna. I gruppen *Större städer och kommuner nära större stad* anger färre än hälften av kommunerna att de samarbetar med region/landsting kring omvärldsbevakning, statistikbearbetning och analyser, medan nära 80 procent samarbetar med region/landsting kring dessa frågor i de två övriga kommungrupperna.

Samarbete kring etablerings- och investeringsstöd är generellt inte lika vanligt. Flera kommuner nämner samarbete inom Business regions där investeringsstödet är ett viktigt område. Detsamma gäller bopningsinfrastruktur som generellt inte är ett område där kommun och regional nivå i så *hög utsträckning* samverkar. 20 procent samarbetar kring bokning av logi, aktiviteter m.m. Men vi ser stora skillnader mellan länen när det gäller samarbete kring bokning av logi, aktiviteter m.m. som sannolikt beror på vilka vägval som gjorts för investeringar i och förvaltning av sådan infrastruktur. I exempelvis Blekinge län anger 80 procent samarbete kring bokning och i Stockholms län 0 procent.

DIAGRAM 12. Samarbetar kommunen med regionen/landstinget i turism- och besöksnäringens frågor inom något av följande områden? Flera svarsalternativ är möjliga

Antal svar: 220

Kompetensbehov

Hur kommunen ser på kompetensbehoven i den egna organisationen är intressant inte minst för att initiera och erbjuda kunskapshöjande aktiviteter. I fritextsvaren framhåller flera av respondenterna svårigheten att begränsa sig till de fem viktigaste. Kommentarer visar på såväl kunskapstörst som komplexiteten och bredden i kommunernas turism- och besöksnärlingsarbete.

Det kompetensbehov som generellt anges som viktigast för alla kommuner är destinationsutveckling. Vi ser att i jämförelse med de tidigare undersökningarna på 1980- och 90-talen har verksamhetens tyngdpunkt gått från bokningsfrågor till en mäklande och samordnande roll med andra parter, såväl från näringsliv, andra offentliga aktörer och internt i den egna organisationen. Med den nya rollen kommer naturligtvis också behov av ny kunskap.

Däremot anger kommungruppen *Storstäder och storstadsnära kommuner* att deras kompetensbehov är viktigast inom området besöksnäring i samhällsplanering. Ett område vi ser att de idag inte arbetar med i samma utsträckning som de två övriga kommungrupperna.

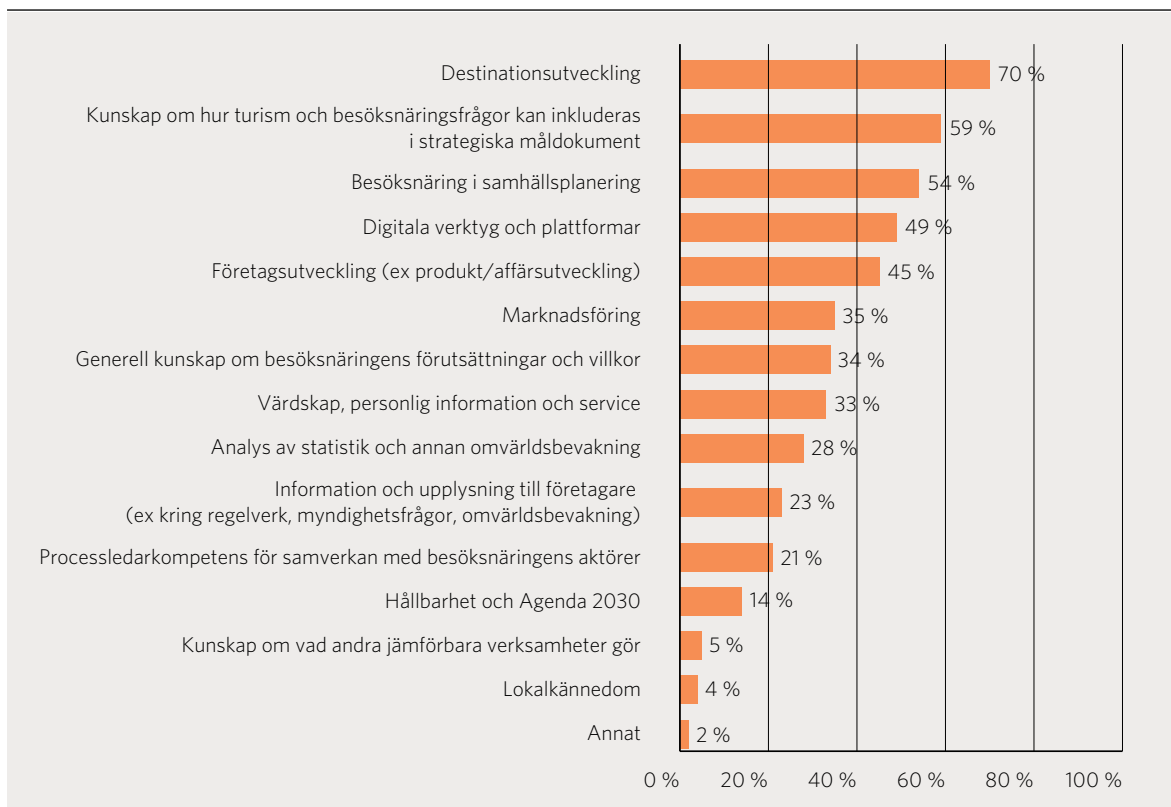
Ett besläktat svarsalternativ är kunskap om hur turism- och besöksnärlingsfrågor kan inkluderas i strategiska måldokument (t.ex. översiktsplan, tillväxtprogram). Nära 60 procent av kommunerna anger detta som angeläget. Kompetensbehov kring besöksnäring i strategiska dokument och samhällsplanering behövs naturligtvis såväl i funktioner med ansvar för främjande av besöksnäringen som i de utrednings- och beslutsfunktioner som ansvarar för exempelvis översiktsplanering.

Digitala verktyg och plattformar ser hälften av kommunerna att de behöver mer kunskap om. Utvecklingen går väldigt fort med ständigt nya digitala produkter. Det är ett nytt landskap där företagen i större utsträckning själva har kanaler och finns närvarande på kommersiella plattformar med global spridning. Det är inte självklart vad kommunens roll är i förhållande till denna utveckling. Kanske är det idag att förmedla mer övergripande kunskap för att hjälpa företag att navigera klokt bland de olika plattformarna, vilket kräver löpande omvärldsbevakning och kompetenshöjande insatser i den egna organisationen.

Få kommuner anger hållbarhet och Agenda 2030 som ett av de fem viktigaste områdena. Att kommunerna inte upplever kompetensbehovet som så stort inom besöksnäringens område vara svårt att svara på. SKL ser dock att hållbarhetsfrågor har dock sedan länge en given plats i kommuner och hos många av näringens företag. Med Agenda 2030 skapas ett samlat ramverk med mål för samhällsutvecklingen utifrån ett helhetsperspektiv.

För att vara relevant i samverkan med företagen, internt i kommunen och med andra aktörer är det sannolikt en förutsättning att kommunens arbete med turism- och besöksnäringens frågor tar till sig och kommunikativt förhåller sig till Agenda 2030.

DIAGRAM 13. Vilka är de viktigaste kompetensbehoven inom kommunen med avseende på turism- och besöksnäring? Ange de fem viktigaste

Antal svar: 238

Dåtid, nutid, framtid

Kommunerna ser överlag ljus på den framtida utvecklingen av besöksnäringen. Nära nio av tio bedömer att antalet besökare till kommunen kommer att öka under de kommande fem åren. Åtta av tio bedömer också att antalet arbetstillfällen inom besöksnäringen i kommunen kommer att öka inom samma tidsperiod.

Men en fortsatt positiv utveckling med fler besökare ställer också ökade krav på besöksnäringens aktörer att i fungerande samverkansprocesser skapa hållbara och kvalitativa produkter.

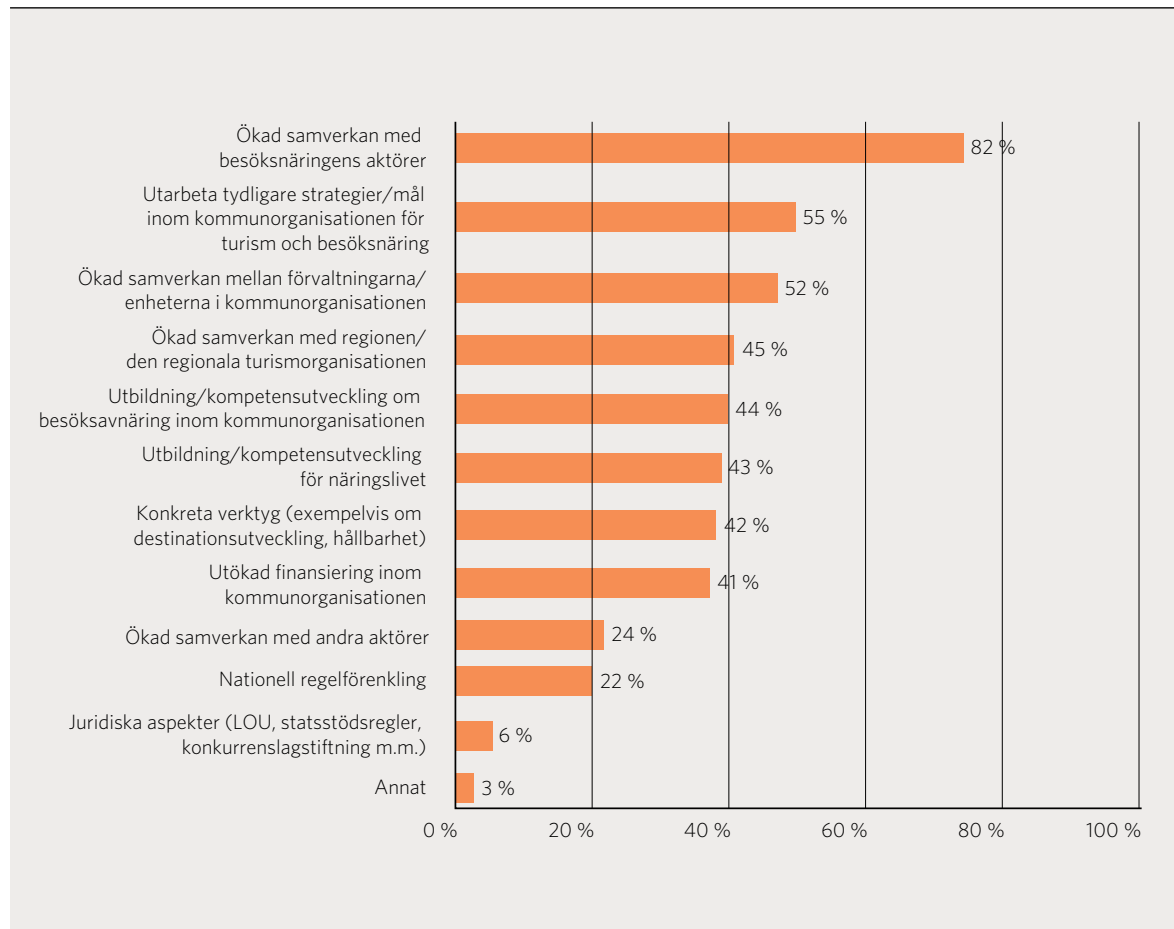
Ökad samverkan, framförallt med besöksnäringens aktörer, är också det som flest kommuner anser är viktigast för att skapa goda förutsättningar för besöksnäringens utveckling i kommunen. Men vilken roll kan/bör kommunen ha här?

Vi ser en breddning i uppgifterna mot mer strategiskt arbete med frågorna där samverkansprocesser blir en viktig del, inte minst i destinationsutvecklingsarbetet. I ett nytt nätverkssamhälle

och i ett flernivåsystem som det svenska finns allt större behov av samarbete och också en förväntan om samverkan mellan regioner och kommuner. Utmaningen ligger i att utifrån olika mål, olika erfarenheter och kapacitet hitta sätt att samordna resurser. Även den interna samverkan i kommunen lyfts upp av en majoritet av kommunerna, som menar att en ökad samverkan mellan förvaltningar är ett prioriterat område för att skapa goda förutsättningar. Att arbeta över förvaltningsgränser och ta ett helhetsansvar för utvecklingsfrågor är något som många kommuner idag arbetar med.

”I och med att besöksnäringens utvecklingen idag ingår och är organiserad i kommunen lyfts dessa frågor in i övriga förvaltningar och dess frågeställningar. Framför allt inom näringslivsutvecklingen men också inom kultur och fritid, tekniska, samhällsplaneringen, trafikplaneringen etc.”

DIAGRAM 14. Vad är viktigast för att skapa förutsättningar för besöksnäringens utveckling i kommun?

Antal svar: 238

Viktiga förutsättningar för utveckling menar kommunerna också är utbildnings- och kompetensinsatser såväl inom den kommunala organisationen som inom näringslivet. Utöver kunskap om hur besöksnäring hanteras i den strategiska planeringen framhåller kommunerna behovet av mer kunskap om digitala verktyg och plattformar. Både näringslivet och kommunerna navigerar i ett nytt landskap och kommunen behöver ständigt fundera över sin roll i relation till digitaliseringen och näringslivets behov av stöd. Kommunens roll att förmedla turistinformation förändras och frågan är hur det framtida digitala värdskapet kan gå hand i hand med det fysiska? Och vilken blir kommunens roll i det?

Slutligen – riktning ger möjlighet att arbeta strategiskt och hållbart. En majoritet av kommunerna (55 procent) menar att en viktig faktor för att ge goda förutsättningar är tydliga strategier och mål för kommunens arbete med besöksnäringens frågor.

”Turismen är en växande näring som får ta större plats och vi bjuds in i fler sammanhang än tidigare och kommer in tidigare i processer som rör besöksnäringen.”

Kommunen behöver fundera på vilken utveckling man vill ha och följaktligen vilka mål som ska formuleras. Ett offentligt engagemang i besöksnäring motiveras ofta med ökade sysselsättningseffekter. Ett allt tyngre skäl för offentligt engagemang är också samhällets ansvar för att inlemma turismen i strategier för hållbar utveckling, så att turismens effekter på den fysiska miljön kan styras i önskvärd riktning. Under senare år har frågor kring förslitningar av värdefulla naturområden, trängsel och missnöje hos lokalbefolkningen visat att det är nödvändigt att planera för hur turism kan växa klokt utan att tära på samhällets och miljöns bärkraft. I kommunernas ansvar för planering, exempelvis översiktsplanering, ingår att väga olika intressen mot varandra. Vad som är rätt insatser och prioriteringar varierar från plats till plats.

Sverige har alla möjligheter att vara proaktivt i utvecklingen av besöksnäringen och tydligare koppla den till Agenda 2030. Det kan vara en värdefull plattform för att synliggöra och också agera

utifrån målkonflikter kring exempelvis ekonomisk tillväxt, transporters påverkan på miljö, överturism eller olika näringars anspråk på mark och vatten.

I kommuners främjande arbete kan inte fler besökare vara ett mål i sig utan än viktigare blir på vilket sätt och under vilka premisser de kommer. Mål för besöksnäringens utveckling behöver gå i takt med mål för samhällsutvecklingen, exempelvis sysselsättningsmål och mål för social hållbarhet. I många fall går företagen i bräsch för hållbarhetsarbetet. Det finns inga motsättningar mellan lönsamhet och hållbarhet utan turism kan, med rätt insatser och prioriteringar, vara ett verktyg för samhällsutveckling. I takt med att turismen växer kommer kommunens roll framöver inte bara handla om att marknadsföra och förvalta, utan också om att tydligare styra och leda i en hållbar riktning.

Övergripande slutsatser:

- › Det finns positiva förväntningar på besöksnäringens utveckling i en majoritet av kommunerna.
- › Besöksnäringens utveckling har fått en högre prioritet i landets kommuner.
- › Ansvaret för besöksnäring har successivt placerats alltmer centralt i kommunerna. Har gått från att betraktas som en del i kultur- och fritidspolitiken till att nu betraktas som en del i näringspolitiken.
- › Kommunen utvecklar sin roll och arbetar idag mer strategiskt med besöksnäring. Tydligast syns detta i att besöksnäringens frågor är mer inkluderade i kommunens övriga verksamheter och i hög utsträckning finns med i kommunala styrdokument.
- › Besöksnäring finns idag med i samhällsplaneringen, men det är också ett område som kommunerna bedömer kan utvecklas ytterligare.
- › Kommunens roll som förmedlare av turistinformation har förändrats och allra mest turistbyråns roll, där en utlokalisering av turistinformation är tydlig. Arbetet präglas av att turistinformationen ska finnas där besökarna finns.
- › Samverkan mellan kommun och region är viktig för kommunerna, framförallt inom marknadsföring, destinationsutveckling och företagsfrämjande arbete.
- › Den viktigaste förutsättningen för utveckling av besöksnäringen är att den breda tvärssektoriella samverkan utvecklas än mer. Det gäller såväl internt i kommunen som externt, med många olika aktörer.

Kommunerna och besöksnäringen

ENKÄTUNDERSÖKNING OM KOMMUNERNAS ARBETE MED TURISM OCH BESÖKSNÄRING 2018

Kommunerna har en central roll i att skapa förutsättningar för en positiv och hållbar utveckling av besöksnäringen. Men hur är kommunerna rustade för att främja, möta och påverka en växande näring? Hur ser man på utvecklingen och vad innebär den för det lokala näringslivet i kommunerna? Hur har man valt att organisera och samverka kring det lokala turism- och besöksnäringens arbetet och hur har det förändrats över tid?

Rapporten är en sammanställning över det kommunala turism- och besöksnäringens arbetet. Syftet är att ge en översikt över kommunernas engagemang i besöksnäringens frågor; verksamhet, organisation, styrning, samverkan, kompetensbehov samt deras bedömning avseende besöksnäringens utveckling framöver.

Informationen har sammanställts utifrån en enkätundersökning ställd till ansvarig för besöksnäringens frågor i kommunen under våren 2018.

Tjänsteskrivelse angående kommunal VA-plan

Sammanfattning

I den översiktsplan som antogs i kommunfullmäktige 2017 angavs att det behövs ett tematiskt tillägg för långsiktig planering av kommunens vatten- och avloppsförsörjning. Herrljunga Vatten AB är VA-huvudman och Herrljunga kommun har det strategiska planeringsansvaret inom kommunen. VA-planen har tagits fram som ett samarbete mellan Herrljunga Vatten AB och Herrljunga kommun. En konsult har anlitats i arbetet och kostnaderna har delats lika mellan kommunen och VA-huvudmannen.

I VA-planen finns ett antal åtgärder identifierade och för varje åtgärd finns en tidsplan angiven. Åtgärderna bedöms vara angelägna. Några av åtgärderna är en följd av de lagkrav som finns i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Där innefattas t.ex. dokumentets kanske mest kontroversiella del, att på sikt förse området Sämsholm med kommunalt vatten och avlopp som ansluts till befintligt VA-nät i Annelund. VA-planen är inte ett juridiskt bindande dokument, utan ett långsiktigt planeringsdokument. Kommunfullmäktige behöver sedan, när inrättandet enligt tidsplanen börjar närma sig, fatta ett separat beslut om att inrätta ett nytt VA-område. Det behöver ske ca 2 år innan ett eventuellt inköpplande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-29

Kommunens översiktsplan Dnr KS 2015/115 antagen 2017-09-05

Förslag till beslut

VA-planen antas i form av ett tillägg till Översiktsplanen.

Expedieras till:

För kännedom till:

Herrljunga vatten AB
Tyréns AB
Ägare av Sämsholm 2:1
Sämsholms stugägarförening

Bakgrund

I den översiktsplan som antogs i kommunfullmäktige 2017 angavs att det behövs ett tematiskt tillägg för långsiktig planering av kommunens vatten- och avloppsförsörjning. Herrljunga Vatten AB är VA-huvudman och Herrljunga kommun har det strategiska planeringsansvaret inom kommunen. VA-planen har tagits fram som ett samarbete mellan Herrljunga Vatten AB och Herrljunga kommun. En konsult har anlitats i arbetet och kostnaderna har delats lika mellan kommunen och VA-huvudmannen.

I VA-planen finns ett antal åtgärder identifierade och för varje åtgärd finns en tidsplan angiven. Åtgärderna bedöms vara angelägna. Några av åtgärderna är en följd av de lagkrav som finns i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Där innefattas t.ex. dokumentets kanske mest kontroversiella del, att på sikt förse området Sämsholm med kommunalt vatten och avlopp som ansluts till befintligt VA-nät i Annelund. VA-planen är inte ett juridiskt bindande dokument, utan ett långsiktigt planeringsdokument. Kommunfullmäktige behöver sedan, när inrättandet enligt tidsplanen börjar närma sig, fatta ett separat beslut om att inrätta ett nytt va-område. Det behöver ske ca 2 år innan ett eventuellt inkopplande.

2019-04-07 hölls ett informationsmöte på Sämsholm där ägare av husen i området bjudits in. Ca 40 personer deltog. Syftet med informationsmötet var att informera om att en VA-plan snart ska beslutas i kommunfullmäktige och att de sannolikt kommer att beröras av beslutet. Syftet var också att inhämta husägarnas synpunkter angående tidsplan för ett kommande inrättande av kommunalt VA-område. Efter stugägarföreningens årsmöte i slutet av april kommer de att inkomma med ett besked om vilken tidsplan som föreningen förordar. Synpunkten kommer att inkomma innan beslut fattas i kommunfullmäktige.

Ekonomisk bedömning

VA-planen har i sig finansierats av medel inom strategisk planering. De nödvändiga åtgärder som har identifierats i VA-planen bör i vissa fall finansieras av VA-kollektivet. Ett kommande införande av nytt kommunalt VA-område kan medföra kostnader för kommunen, men detta utreds och behandlas i ett separat ärende i samband med beredning av beslut om införande av nytt kommunalt VA-område.

Juridisk bedömning

De juridiska förutsättningarna redovisas under avsnitt 2 i bifogad VA-plan.

Miljökonsekvensbeskrivning

De flesta åtgärder som föreslås innebär förbättringar för miljön. Både i form av bättre fungerande VA-ledningsnät, större förutsättningar att planera samhället med hänsyn till översvämningsrisker och förbättrad rening.

Samverkan

VA-planen innebär inga verksamhetsförändringar eller liknande och bedöms därför inte behöva samverkas.

Motivering av förslag till beslut

Med utgångspunkt från de resurser som har lagts ner, både i form av ekonomiska medel till konsultbolag och i form av arbete av intern personal, bedöms materialet vara väl genomarbetat och ha stor relevans.

Ärende 25

DIARIENUMMER: KS 2018/99

FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd

VERSION: 1

SENAS T REVIDERAD: 2019-03-29

GILTIG TILL: åååå-mm-dd

DOKUMENTANSVAR: Samhällsutvecklare

VA-Plan

Tematiskt tillägg till Översiktsplan

Beslutad i kommunfullmäktige som långsiktigt planeringsunderlag för vatten och avlopp, både inom och utanför verksamhetsområde. Berör både strategisk planering på kommunen och VA-huvudmannen.

HERRLJUNGA KOMMUN

*Våga vilja
växa!*

Ärende 25

UPPDRAG

285843, VA-plan Herrljunga

Titel på rapport:

VA-plan Herrljunga

Datum:

2019-01-31

MEDVERKANDE

Beställare:

Herrljunga Vatten AB och Herrljunga kommun

Kontaktperson:

Tord Ottergren och Elaine Larsson

Konsult:

Tyréns AB

Uppdragsansvarig:

Ann-Christin Sundahl

Kvalitetsgranskare:

Gunnar Svensson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	0
1.1	BAKGRUND	0
1.2	SYFTE.....	0
1.3	ARBETSGRUPP	0
2	OMVÄRLDFAKTORER.....	1
2.1	NATIONELLA, REGIONALA OCH KOMMUNALA MILJÖMÅL	1
2.2	VATTENDIREKTIVET.....	2
2.3	ÖVERSVÄMNINGSDIREKTIVET	2
2.4	MILJÖBALKEN 1998:808 (MB)	3
2.5	FÖRORDNINGEN (1998:899) OM MILJÖFARLIG VERKSAMHET OCH HÄLSOSKYDD (FMH).....	3
2.6	PLAN OCH BYGGLAGEN 2010:900 (PBL)	3
2.7	LAGEN OM ALLMÄNNA VATTENTJÄNSTER SFS 2006:412 (LAV).....	3
2.8	LIVSMEDELSVERKETS FÖRESKRIFTER OM DRICKSVATTEN (SLV FS 2001:30).....	4
2.9	ABVA (ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR VATTEN OCH AVLOPPSANLÄGGNINGAR).....	4
2.10	ANLÄGGNINGSLAGEN (1973:1149)	4
2.11	JORDABALKEN, SFS 1970:994.....	4
2.12	FASTIGHETSBILDNINGSLAGEN, SFS 1970:988.....	4
2.13	NATURVÅRDSVERKETS ALLMÄNNA RÅD.....	5
3	FÖRUTSÄTTNINGAR.....	6
3.1	TOPOGRAFI	6
3.2	AVRINNINGSOMRÅDE OCH RECIPIENTER.....	6
3.3	GRUNDVATTENFÖREKOMSTER.....	7
3.4	GEOLOGI.....	7
4	NULÄGESBESKRIVNING	8
4.1	ALLMÄNNA ANLÄGGNINGEN	8
	DRICKSVATTEN	9
	SPILLVATTENHANTERING	10
	DAGVATTEN	11
4.2	ENSKILD VA-FÖRSÖRJNING.....	12
5	FRAMTIDA BEHOV.....	14
6	PLAN FÖR DEN ALLMÄNNA ANLÄGGNINGEN.....	15
6.1	BEHOVSANALYS ALLMÄNNA ANLÄGGNINGEN.....	15
	ÅTGÄRDSBEHOV DRICKSVATTENSYSYSTEMET I HERRLJUNGA TÄTORT	15

Ärende 25

ÅTGÄRDSBEHOV SPILLVATTENSYSTEMET I HERRLJUNGA TÄTORT	16
ÅTGÄRDSBEHOV DAGVATTENSYSTEMET I HERRLJUNGA TÄTORT	17
ÅTGÄRDSBEHOV MED AVSEENDE PÅ UTBYGGNADSPLANER I HERRLJUNGA TÄTORT	19
7 HANDLINGSPLAN SKYFALL	20
8 PLAN FÖR VA-FÖRSÖRJNING UTANFÖR NUVARANDE VERKSAMHETSOMRÅDE	23
8.1 UTBYGGNADSBEHOV	23
8.2 ÅTGÄRDSPLAN	24
8.3 TILLSYN ENSKILDA AVLOPP	26
8.4 SKYDDSNIVÅ FÖR ENSKILDA AVLOPP	26
9 SAMMANFATTANDE ÅTGÄRDSPLAN	28

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Herrljunga kommun har utarbetat en VA-plan för hela kommunen. Tyréns AB har medverkat som konsult i detta arbete. Arbetsmetodiken har till stora delar följt rapporten "Vägledning för kommunal VA-planering för hållbar VA-försörjning och god vattenstatus", Havs och Vattenmyndigheten (2014).

1.2 SYFTE

Syftet med VA-planen är att få en heltäckande långsiktig planering av kommunens VA-försörjning både inom och utanför nuvarande verksamhetsområdet för VA. Planen ska täcka både försörjningen med vatten och lösningar för avlopp.

VA-planen är tänkt att utgöra ett tematiskt underlag till översiktsplanen och ska revideras varje mandatperiod med start 2019. Ansvar för revideringen av VA-planen ligger på chefen för VA-huvudmannen tillsammans med berörda tjänstepersoner på kommunen.

1.3 ARBETSGRUPP

Arbetet med kommunens VA-plan drivs av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp med hjälp från Tyréns AB.

De som ingår i arbetsgruppen är:

Tord Ottergren	Herrljunga Vatten AB
Elaine Larsson	Herrljunga Kommun
Marie Svensson	Herrljunga kommun
Emil Hjalmarsson	Herrljunga kommun
Claes-Håkan Elvesten	Herrljunga kommun

För Tyréns har följande personer medverkat:

Ann-Christin Sundahl

Gunnar Svensson

2 OMVÄRLDFAKTORER

Den kommunala VA-hanteringen styrs av ett antal lagar och miljömål:

2.1 NATIONELLA, REGIONALA OCH KOMMUNALA MILJÖMÅL

Sverige har 16 nationella miljökvalitetsmål som är antagna av Sveriges riksdag. De är också anpassade till både regionala och lokala mål. Många av miljömålen har en stark koppling till hur dagvatten ska hanteras. Kommunal VA-planering berörs främst av följande nationella miljömål:

- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- God bebyggd miljö

Dessa miljömål ska styra inriktningen av det svenska miljöarbetet, men ska också ligga till grund för miljöarbetet på regional och lokal nivå. I Västra Götalands län har Länsstyrelsen fastställt regionala miljömål som har sin utgångspunkt i de nationella miljömålen.

Herrljunga kommun har i samband med sin översiktsplan även tagit fram kommunala miljömål som har utgångspunkt i de nationella och regionala miljömålen. De kommunala miljömål som berör vatten är:

- Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö.
- Våtmarkens ekologiska vattenhushållande funktion i landskapet ska bevaras.
- Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara.

- Gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller den biologiska mångfalden.
- Försurande effekter av nedfall och markanvändning ska inte öka korrosionshastigheten i tekniskt material eller kulturföremål och byggnader.

Exempel på effektmål:

- Avlopp som inte uppfyller tillräckliga reningskrav är åtgärdade senast 2021.
- Förbättra skyddet av reservvattentäkter.
- Kommunen ska ta fram en vattenförsörjningsplan senast 2015.
- Bibehålla Sämsjön och Sandsken rena från kemikalier och övergödning. Nossan ska ha en god ekologisk status senast 2015.
- Sjöar och vattendrag ska utnyttjas så deras ekologiska naturvärde för växter och djur bevaras.
- Dricksvatten skall vara av god kvalitet.
- Avloppsreningsverken skall drivas utan bräddningar.
- Tillräckligt stora arealer av samtliga våtmarkstyper och tillräckligt många våtmarker skall bibehållas för att våtmarkernas ekologiska funktion i landskapet skall upprätthållas. Växt och djurarter knutna till våtmarksmiljöer skall kunna fortleva i livskraftigt bestånd.

2.2 VATTENDIREKTIVET

EUs ramdirektiv för vatten trädde i kraft år 2000, och syftar till att harmonisera den europeiska lagstiftningen på vattenområdet. 2004 infördes vattendirektivet i svensk lagstiftning genom bland annat vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) (ändringar SFS 2011:634).

Ramdirektivet för vatten utgår från vattnets naturliga gränser (dvs avrinningsområden och vattendistrikt) och hanterar övergripande kartläggning, mål, åtgärder och övervakning rörande vattenanvändning och vattenkvalitet (både yt- och grundvatten).

Sverige är indelat i fem vattenmyndigheter (en myndighet för varje avrinningsdistrikt) och varje distrikt har arbetat fram följande program (gäller från 2015 och därefter vart sjätte år):

- Förvaltningsplan som redovisar nuvarande miljötillstånd, påverkan och övervakning.
- Åtgärdsprogram som pekar ut generella insatser för att uppnå miljökvalitetsnormerna för grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten.
- Miljökvalitetsnormer som anger de kvalitetskrav som gäller för varje vattenförekomst inom vattendistrikt avseende ytvatten och grundvatten.
- Miljökonsekvensbeskrivning som sammanfattar de bedömda konsekvenserna på miljön som åtgärdsprogrammet kan ge upphov

MKN ska tillämpas vid kommunens prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Kommunen ska också se till att MKN följs vid planeringen av användningen av mark och vatten.

2.3 ÖVERSVÄMNINGSDIREKTIVET

Efter att stora översvämningar inträffat i Europa antog EU år 2007 Översvämningdirektivet om översvämningrisker och hanteringen av översvämningar. Det finns i den svenska lagstiftningen bland annat genom förordning (2009:956) om översvämningrisker. Det innebär att områden med betydande översvämningrisker ska pekas ut och riskhanteringsplaner ska tas fram.

2.4 MILJÖBALKEN 1998:808 (MB)

Miljöbalken (1998:808) är en ramlag som syftar till att främja en hållbar utveckling, vilket innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i en hälsosam och god miljö. Miljöbalken (MB) styr bl.a. miljöpåverkan från utsläpp, kemikaliehantering, återvinning mm, och det övergripande målet är att sträva mot ett ekologiskt hållbart samhälle.

Utsläpp av avloppsvatten och slamspridning definieras enligt miljöbalken som miljöfarlig verksamhet (MB 9 kap), vilket innebär att miljöbalkens regler för tillstånds- och anmälningsplikt ska tillämpas. För tillsynen ansvarar kommunens bygg- och miljönämnd. Den EG-lagstiftning som finns på området är införd i svensk lagstiftning. Varje verksamhetsutövare är skyldig att iakttä de allmänna hänsynsreglerna (MB 2 kap.)

För avloppsvatten finns det utöver hänsynsreglerna en särskild hänsynsregel (MB 9 kap. 7§) som säger att avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

2.5 FÖRORDNINGEN (1998:899) OM MILJÖFARLIG VERKSAMHET OCH HÄLSOSKYDD (FMH)

I förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som kompletterar 9 kap. finns ett ytterligare krav på rening av avloppsvatten.

2.6 PLAN OCH BYGGLAGEN 2010:900 (PBL)

Plan- och bygglagen (PBL) innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten samt byggande. Lagen slår fast att syftet är att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden samt en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer (PBL 1 kap. 1 §). Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som de är mest lämpade för (PBL 2 kap. 2 §).

Plan- och bygglagen är grunden för ett antal verktyg för samhällsplanering och ger kommunen möjlighet att planera och reglera bebyggelse. Ett av de viktigaste verktygen är kommunens översiktsplan (PBL 3 kap.) En översiktsplan (ÖP) ska finnas för hela kommunen. Den är inte juridiskt bindande men ska ge vägledning för beslut om mark- och vattenanvändningen.

Mark-, vatten och bebyggelse kan för olika områden regleras genom detaljplaner och områdesbestämmelser. De är juridiskt bindande. Byggande och andra åtgärder får endast ske i enlighet med den aktuella detaljplanens bestämmelser. Ett alternativ till detaljplaner är områdesbestämmelser, vilka också är juridiskt bindande.

Förutsättningar för att lösa VA-frågor ska redovisas i detaljplanen som en grundförutsättning för kommande exploatering. Kommunen ska genom planen tydligt redovisa hur genomförandet kan påverka kemisk och ekologisk status för vattenområden som berörs. Även åtgärder som planeras för att minska påverkan på vatten vid genomförandet ska anges.

2.7 LAGEN OM ALLMÄNNA VATTENTJÄNSTER SFS 2006:412 (LAV)

Vattentjänstlagen (LAV 2006:412) reglerar samhällets skyldighet att ordna vattenförsörjning och avlopp i ett större sammanhang. Enligt 6 § LAV är kommunen ansvarig för att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Tolkningen av större sammanhang brukar innebära:

- Vid mer än 20 samlade fastigheter.
- Om fastigheter ligger nära befintligt verksamhetsområde kan det röra sig om färre fastigheter.

Om en allmän VA-anläggning behövs av miljö- eller hälsoskäl är det kommunens ansvar att bestämma det geografiska område (verksamhetsområde) inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas. Enligt 2 § LAV definieras allmän VA-anläggning som en VA-

anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt LAV.

I vattentjänstlagen regleras även kommunernas möjlighet att ta ut särtaxa.

Regeringen beslutade den 11 maj 2017 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över kommunens skyldighet att ordna vattentjänster enligt 6 § lagen. Utredningen "Vägar till hållbara vattentjänster" är nu överlämnad till regeringen. Syftet med utredningen har varit att det ska vara enkelt för den enskilda fastighetsägaren att göra rätt genom korrekt tillgänglig information om lämplig VA-lösning utifrån de lokala förutsättningarna. Utredaren skulle också utreda behovet av och i så fall föreslå en central tillsynsvägledande myndighet för tillämpningen av 6 § lagen om allmänna vattentjänster samt föreslå kostnadseffektiva styrmedel som ökar åtgärdstakten för små avlopp och återvinning av näringsämnen.

Förslagen innebär bland annat att vid bedömning av behovet av en vattentjänst ska särskild hänsyn tas till möjligheten att på ett annat sätt uppnå ett motsvarande skydd för människors hälsa och miljön. Vidare föreslås att varje kommun ska ha en av kommunfullmäktige fastställd plan för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla sina skyldigheter att ordna vattentjänster. Planen ska innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av hur en ökad belastning på de allmänna v-anläggningarna ska hanteras vid skyfall. Om och när de föreslagna ändringarna införs är ännu okänt.

2.8 LIVSMEDELSVERKET'S FÖRESKRIFTER OM DRICKSVATTEN (SLV FS 2001:30)

Genom föreskrifterna SLV FS 2001:30 (uppdaterad med LIVS FS 2011:3) ställer Livsmedelsverket krav på hantering och kontroll av det kommunala dricksvattnet. Det står även angivet vilka analyser som måste utföras på råvatten och dricksvatten samt i vilken omfattning. Lagen omfattar dock inte vattenverk:

- som i genomsnitt tillhandahåller mindre än 10 m³ dricksvatten per dygn, eller
- som försörjer färre än 50 personer

2.9 ABVA (ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR VATTEN OCH AVLOPPSANLÄGGNINGAR)

ABVA är de bestämmelser som tas fram med stöd av LAV. Bestämmelserna omfattar spillvatten, dricksvatten och dagvatten och ska ange riktlinjer för anslutning till den allmänna anläggningen.

2.10 ANLÄGGNINGSLAGEN (1973:1149)

I de områden där VA-huvudmannen inte är skyldig att bilda verksamhetsområden är det upp till den enskilda fastighetsägaren att lösa VA-frågan. Detta kan antingen göras med:

- Enskilt avlopp eller Gemensamhetsanläggning

Inrättandet av gemensamhetsanläggningen regleras genom anläggningslagen (1973:1149) och samarbetsformen styrs genom lagen om förvaltning av samfälligheter (1973:1150).

Anläggningslagen (1973:1149) reglerar enbart organisationen av gemensamhetsanläggningen, inte dess teknikval.

2.11 JORDABALKEN, SFS 1970:994

I Jordabalken (JB) regleras dagvatten via de grannelagsrättsliga reglerna i tredje kapitlet. En fastighetsägare ansvarar för vad man gör på sin fastighet. Gör man åtgärder som påverkar en grannfastighet negativt, t.ex. ökar dagvattenflöden från sin fastighet, så har den som gör åtgärden ansvaret för att vidta skäliga skyddsåtgärder. Fastighetsägare är även i relationen till VA-huvudmannen ansvariga för att man är rätt kopplade till rätt ledning samt ansvariga för VA-anläggningen på den egna fastigheten. Man kan sammanfatta det som att fastighetsägaren är ansvarig för avvattningen från sin fastighet.

2.12 FASTIGHETSBILDNINGSLAGEN, SFS 1970:988

Den fastighetsrättsliga lagstiftningen utgörs i första hand av Jordabalken (JB) och Fastighetsbildningslagen (FBL). I 3 kap FBL finns de allmänna lämplighets- och planvillkoren för

fastighetsbildning (avstyckning, klyvning m.m.). En fastighet ska vara lämplig för sitt ändamål. Ska fastigheten användas för bebyggelse ska finnas möjlighet till anordningar för vatten och avlopp. Fastighetsbildning får inte ske i strid mot detaljplan eller områdesbestämmelser.

2.13 NATURVÅRDSVERKET'S ALLMÄNNA RÅD

Genom "Allmänna råd" (AR) ger naturvårdsverket sin tolkning av gällande lagstiftning och hur den ska tillämpas. I "Allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten" (NFS 2006:7) återfinns tillämpning och rekommendationer om hur miljöbalken och förordning MFH (1998:899) ska tillämpas på enskilda avlopp och gemensamhetsanläggningar (dimensionerade för upp till 25 pe).

Kommunen bör för varje enskilt avlopp bedöma skyddsnivån (normal eller hög) utifrån naturgivna och andra förutsättningar för området. Bedömningen av skyddsnivån för hälsoskydd och miljöskydd behöver inte vara samma. Förhållanden på fastigheten ifråga bör beaktas vid skyddsnivån. Utöver miljö- och hälsoskydd listas även vilka grundkrav som den enskilda anläggningen bör uppfylla.

De krav som ställs på en anläggning utgår från den samlade bedömningen av omgivningen, anordningens beskaffenhet (reduktion mm) och utsläppspunkt. Genom förordning om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö (2004:660) kan ett strängare reduktionskrav och ytterligare skyddsåtgärder ställas på anordningen.

3 FÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 TOPOGRAFI

Landskapet i kommunen är relativt flackt. Den nordvästra delen av kommunen har de lägsta höjderna och här dominerar bördiga jordbruksmarker. I kommunens södra delar förekommer de högsta partierna. Här dominerar skogsmarker, mossar och myrmarker.

Västra stambanan avgränsar den stora västgötaslätten i kommunens nordvästra del.

3.2 AVRINNINGSSOMRÅDE OCH RECIPIENTER

I kommunens södra del finns några mindre sjöar varav Sämsjön, Mollasjön och Sandsken är de största. Ån Nossan är det största och mest betydelsefulla vattendraget. Nossan flyter genom kommunen i nord-sydlig riktning via Herrljunga tätort, där ån viker av mot väster. Stora delar av kommunen avvattnas via Nossan till Dättern och Väneren. I östra delen av kommunen rinner Lidan som också utgör recipient.

I Herrljunga kommun finns totalt 2 sjöar och 11 vattendrag med fastställda miljö kvalitetsnormer.

I den senaste klassningen (vid utdrag från VISS dec 2018) av kommunens sjöar Sämsjön och Sandsken bedöms den ekologiska statusen som måttlig. Övergödning och fysiska hinder (vandringshinder) är faktorer som påverkat klassningen. Bland annat finns vandringshinder i form av en kraftverksdamm mellan de båda sjöarna.

Den ekologiska statusen har bedömts som måttlig för kommunens samtliga vattendrag. Motiveringen för bedömningarna av vattendragen är vandringshinder, påverkade strandzoner och i vissa fall en övergödningssituation som kan härledas till jordbruk och enskilda avlopp. Kvalitetskravet som ska vara uppfyllt till år 2021 är god ekologisk status för sjöarna och för de flesta vattendragen. För några vattendrag är tidsfristen för god ekologisk status framflyttad till 2027, se nedan.

Vattenförekomst ytvatten	Kvalitetskrav ekologisk status	Övergödningssproblem
Nolån - mellan Sämsjön och Sandsken	God ekologisk status 2021	Nej
Nossan - Borgstena till Hudene	God ekologisk status 2021	Nej
Nossan - Hudene till Fåglum	God ekologisk status 2021	Nej
Änksån - Grude till Baggebol	God ekologisk status 2021	Nej
Vimleån - mellan inflöde i Nossan och Sämsjön	God ekologisk status 2021	Nej
Afsån - västra grenen	God ekologisk status 2027	Ja
Afsån - östra grenen	God ekologisk status 2027	Ja
Lidan - Eriksberg till Bragnum	God ekologisk status 2027	Ja
Lidan - Påarp till Eriksberg	God ekologisk status 2021	Ja
Lillån (även del av Spångabäcken)	God ekologisk status 2027	Ja
Viskebäcken	God ekologisk status 2027	Ja

Den kemiska statusen för sjöar och vattendrag uppnår ej god status. Detta beror inte på särskilda förhållanden i Herrljunga kommun utan är densamma som för övriga Sverige, där rester av kvicksilver och bromerade flamskyddsmedel finns i så gott som alla sjöar och vattendrag.

Nossan omfattas av dikningsföretag.

3.3 GRUNDVATTENFÖREKOMSTER

Kommunen är beroende av befintliga grundvattentäkter för sin vattenförsörjning. Det finns fyra grundvattenförekomster med fastställda miljökvalitetsnormer.

För grundvattentäkterna vid Ljung-Annelund, Hudene och Borgstena och Algutstorp-Horla har såväl den kvantitativa som den kvalitativa statusen bedömts som god.

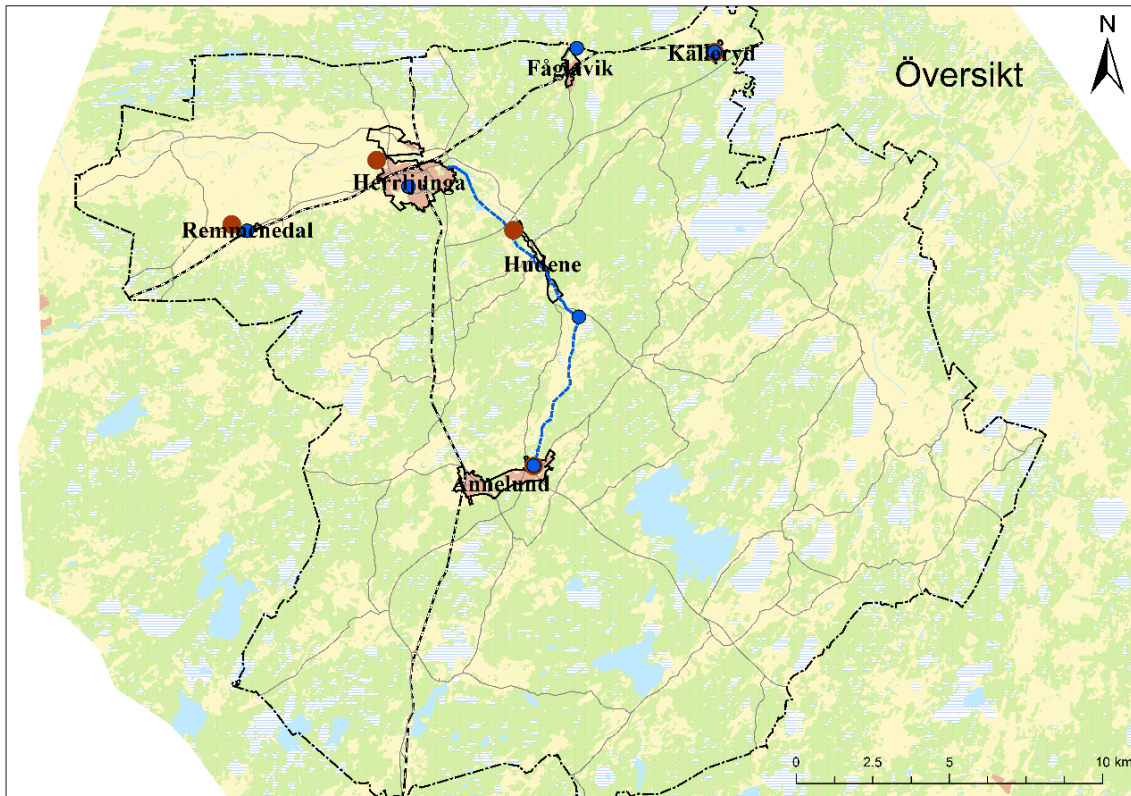
3.4 GEOLOGI

Jordarterna i Herrljunga kommun utgörs enligt SGU:s jordartskarta i kommunens norra del på ömse sidor om Nossan av lera uppblandad med sand och silt. I övriga kommunen söder om Västra Stambanan utgörs jordarterna av morän, isälvsavlagringar, mossetorv och torv mellan områden med berg i dagen.

4 NULÄGESBESKRIVNING

4.1 ALLMÄNNA ANLÄGGNINGEN

Herrljunga Vatten AB äger och sköter de VA-nät samt tillhörande anläggningar som finns inom Herrljunga kommuns gränser och en bit in i Vara kommun. VA-verksamheten bedrivs i följande geografiska områden: Annelund, Fågelvik, Herrljunga, Hudene, Källeryd, Ljung och Remmenedal. I respektive verksamhetsområde sker vattenförsörjning från grundvattentäkter via vattenverk till ledningsnät och efter användande samlas det upp som spillvatten och leds till avloppsreningsverk, se Figur 1.

Figur 1. Översikt av VA-systemet i Herrljunga. Blå punkter är vattenverk och blå linjer är överföringsledningar för vatten. Röda punkter är avloppsreningsverk. Verksamhetsområde för VA finns i Herrljunga, Hudene, Annelund, Remmenedal, Fågelvik och Källeryd och är markerat på kartan.

VA-systemet i Herrljunga är till största del utbyggt på 1960- och 1970-talet. Det finns ingen framtagna förnyelseplan för VA-systemet. Kunskapen om kondition och funktion är generellt bättre på reningsverken än på ledningsnätet.

DRICKSVATTEN

I Herrljunga kommun finns sex stycken kommunala vattenverk. Det är Annelund, Ölanda (Hudene), Altorp (Herrljunga), Fåglavik, Källeryd och Remmene. Annelund, Ölanda och Altorp är sammankopplade med överföringsledningar. Vattentäkten Altorp och Ölanda försörjer tillsammans Herrljunga tätort och medelvattenförbrukningen är 500-600 m³/dygn. Eftersom de samkör utgör de reservvattentäkt för varandra. Vattentäkten i Annelund försörjer Annelund och Ljung och medelvattenförbrukningen är 235 m³/dygn.

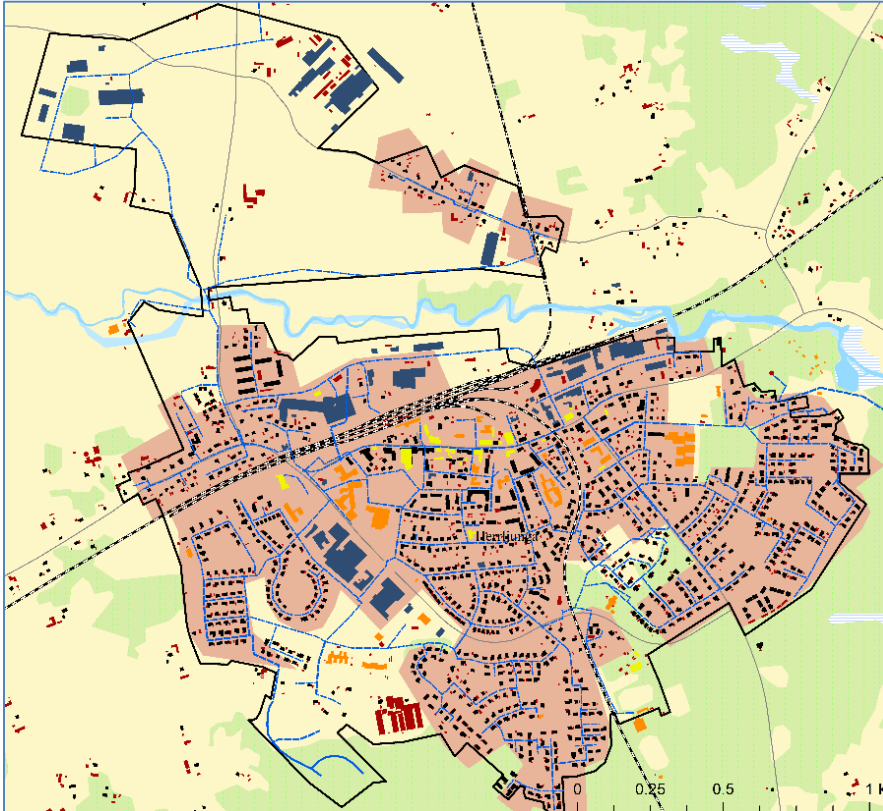
Den kommunala dricksvattenproduktionen kommer i dagsläget endast från grundvattentäkter som är skyddade genom vattenskyddsområden. Länsstyrelsen beslutar om skyddsområdena och vilka bestämmelser som ska gälla i skyddszonerna runt vattentäkterna. Flera av områdena bygger på gamla beslut och behöver därför omprövas.

Grundvattentäkterna med datum för beslut är följande:

Altorp (Herrljunga) 1972	1972*
Annelund 1977	1977*
Fåglavik 1972	1972
Källeryd 2010	2010
Remmenedal 2010	2010
Ölanda 1974	1974*

*Arbete pågår med förslag till vattenskyddsområde och föreskrifter.

I Figur 2 visas dricksvattensystemet i Herrljunga tätort.

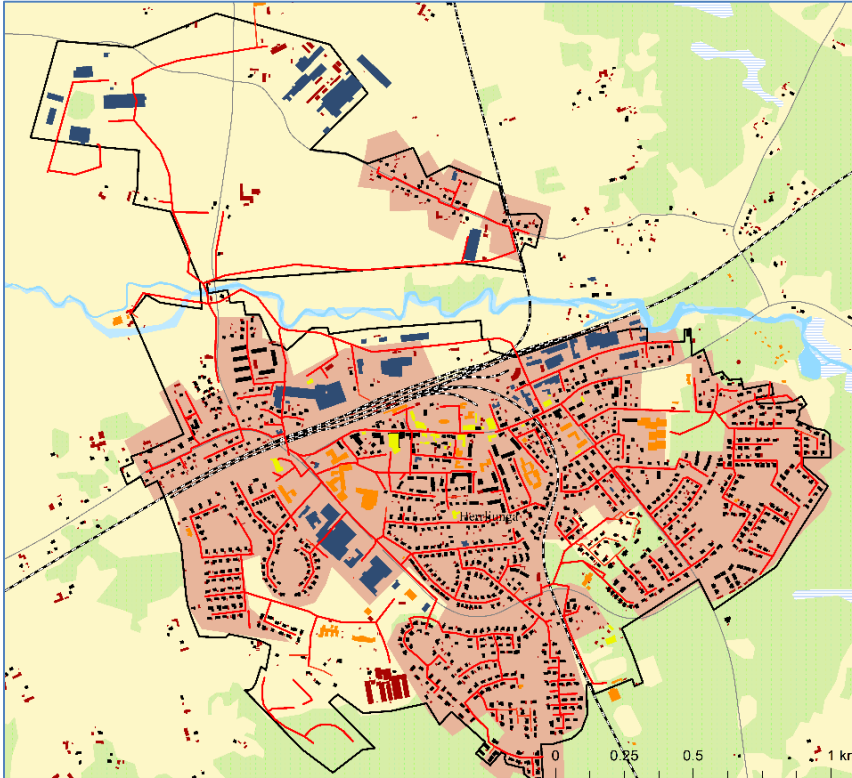
Figur 2. Dricksvattensystemet i Herrljunga tätort.

SPILLVATTENHANTERING

Det finns sex kommunala avloppsreningsverk och det är Herrljunga, Annelund Remmenedal, Hudene, Fåglavik och Källeryd. Reningsverken i Fåglavik och Källeryd har Lidan som recipient och resterande fyra reningsverk har Nossan som recipient. Belastning i förhållande till tillstånd/kapacitet redovisas nedan.

Avloppsreningsverk	Tillstånd/kapacitet	Belastning
Herrljunga	9000 pe	6500 pe
Annelund	5000 pe	3500 pe
Remmenedal (biodamm)	200 pe	30-40 pe
Hudene	450 pe	350 pe
Fåglavik	450 pe	150-200 pe
Källeryd	25-100 pe	25 pe

Uppskattningsvis är det ca 50% tillskottsvatten i reningsverken förutom i Remmenedal där det är 80% tillskottsvatten. I Figur 3 visas spillvattensystemet i Herrljunga tätort.

Figur 3. Spillvattensystemet i Herrljunga tätort.

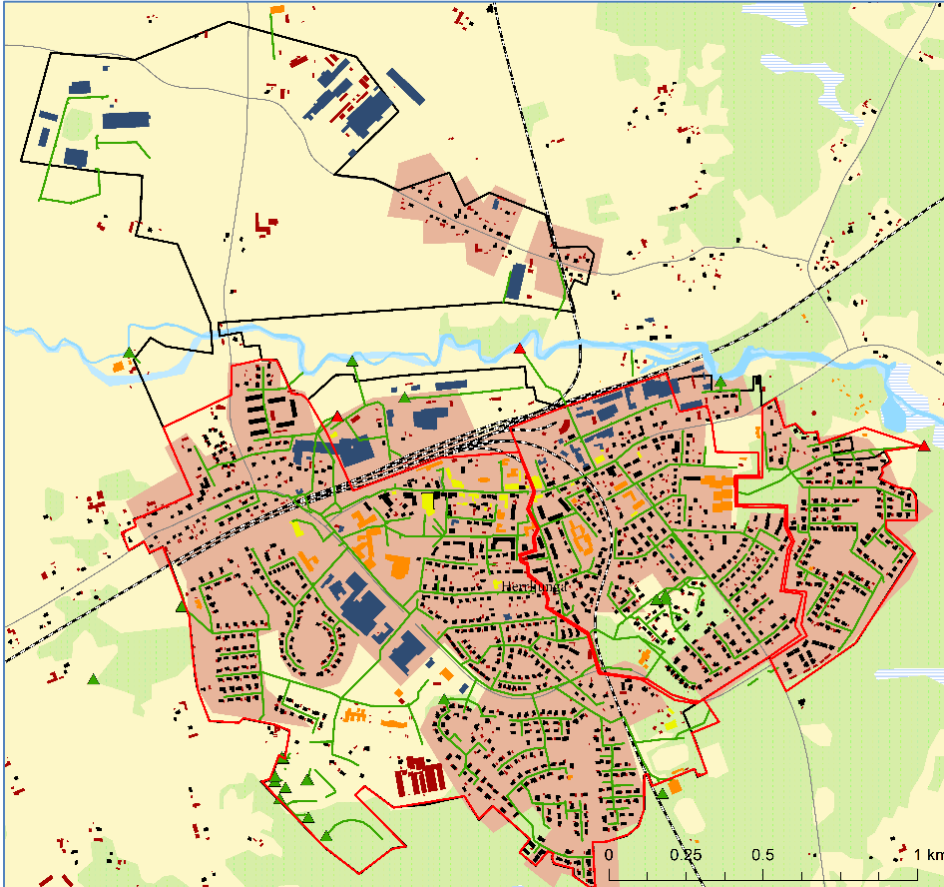
I samband med ett skyfall som inträffade 2014 inträffade flera källaröversvämningar. Ledningsnätet har konstaterats korrekt dimensionerat. Som extra åtgärd vid händelse av skyfall har en bräddpump installerats vid ån Nossan.

I Herrljunga tätort finns två större vattenförbrukande industrier - Herrljunga Cider och Gäsene Mejeri. De har egna vattentäkter, men släpper ut spillvatten till det kommunala spillvattenledningsnätet. Verksamheterna påverkar både spillvattennätet och Herrljunga respektive Annelunds avloppsreningsverk med stora flödes- och föroreningsstoppar beroende på produktionen.

DAGVATTEN

Verksamhetsområdena för dagvatten sammanfaller med de för vatten och spillvatten. Alla dagvattenledningar är separata. Dagvatten från Herrljunga tätort belastar Nossan.

I Figur 4 dagvattensystemet i Herrljunga tätort. I figuren är systemet indelat i olika avrinningsområden.

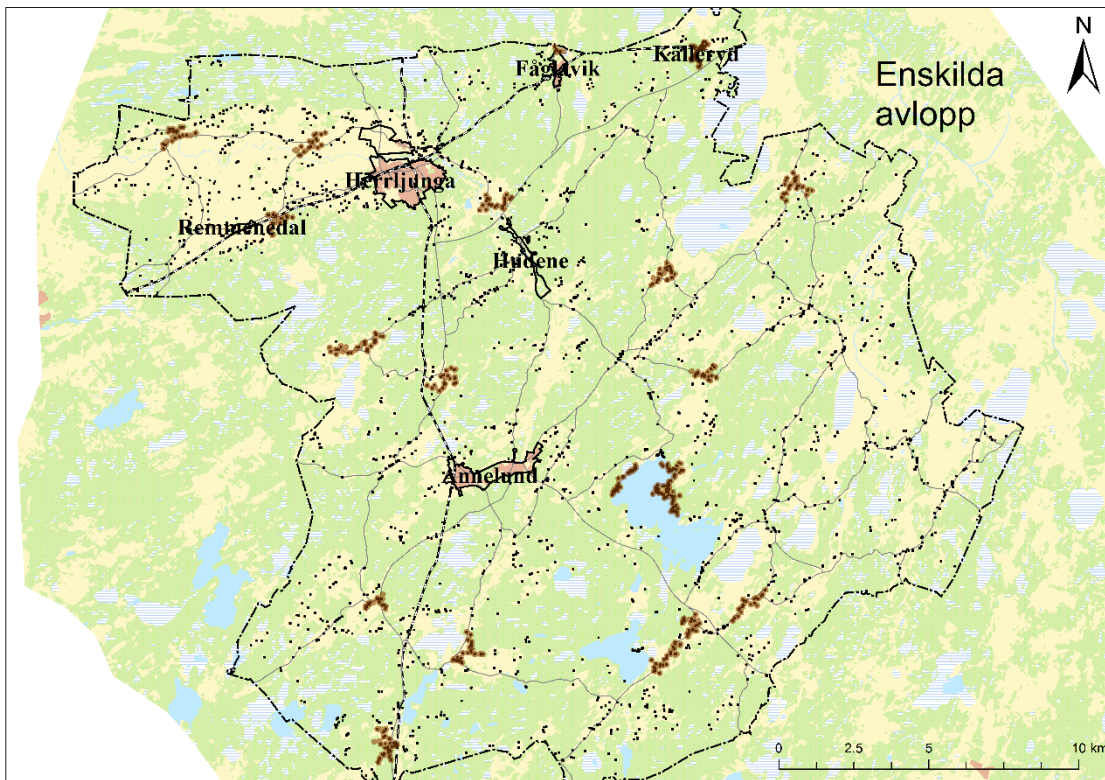

Figur 4. Dagvattensystemet i Herrljunga tätort.

När det gäller dagvattensystemet har man jobbat med felkopplingar. Det ser mycket olika ut i kommunen efter kommunsammanslagningen 1974.

4.2 ENSKILD VA-FÖRSÖRJNING

I Herrljunga kommun finns ungefär 2 600 enskilda avlopp. Sedan 2010 pågår ett strukturerat tillsynsarbete gällande enskilda avlopp och idag uppfyller uppskattningsvis 60% av de enskilda avloppen i kommunen miljöbalkens krav medan resterande 40% ännu inte har åtgärdats. I Figur 5 visas fastigheter med byggnad definierad för boende och som ej är med i verksamhetsområde för VA. Dessa fastigheter har antagits ha enskilda avlopp.

Figur 5. Karta över Herrljunga kommun med enskilda avlopp.

5 FRAMTIDA BEHOV

Sjöarna Sämsjön, Sandsken, Stensjön, och Mollasjön samt vattendraget Nossan, sträckan genom Hudene, är särskilt känsliga för påverkan av föroreningar. Bebyggelsen i Hudeneområdet runt Nossan är ansluten till det kommunala VA-nätet. Utefter Sämsjöns norra och östra strandområden ligger grupper av tät fritidshusbebyggelse med enskilda avloppsanläggningar. Bättre VA-anläggningar krävs om ytterligare bostäder ska tillkomma. Det finns även ett utpekat utvecklingsområde vid Mollasjön som kräver VA-försörjning för att möjliggöra framtida exploatering.

Dagvattenhantering är också en viktig fråga i den fortsatta planeringen för att undvika negativ påverkan på vattenförekomsterna. Utbyggnader som föreslås i anslutning till Sämsjön och Mollasjön och inom och i anslutning till kommunens tätorter innebär risk för ökad dagvattenbelastning och påverkan på recipienterna.

Översvämningsrisken i Herrljunga tätort är också en risk som behöver hanteras. Nossan rinner genom Herrljunga tätort genom två kulverterade bäckar. På 1970-talet var reningsverket översvämmat.

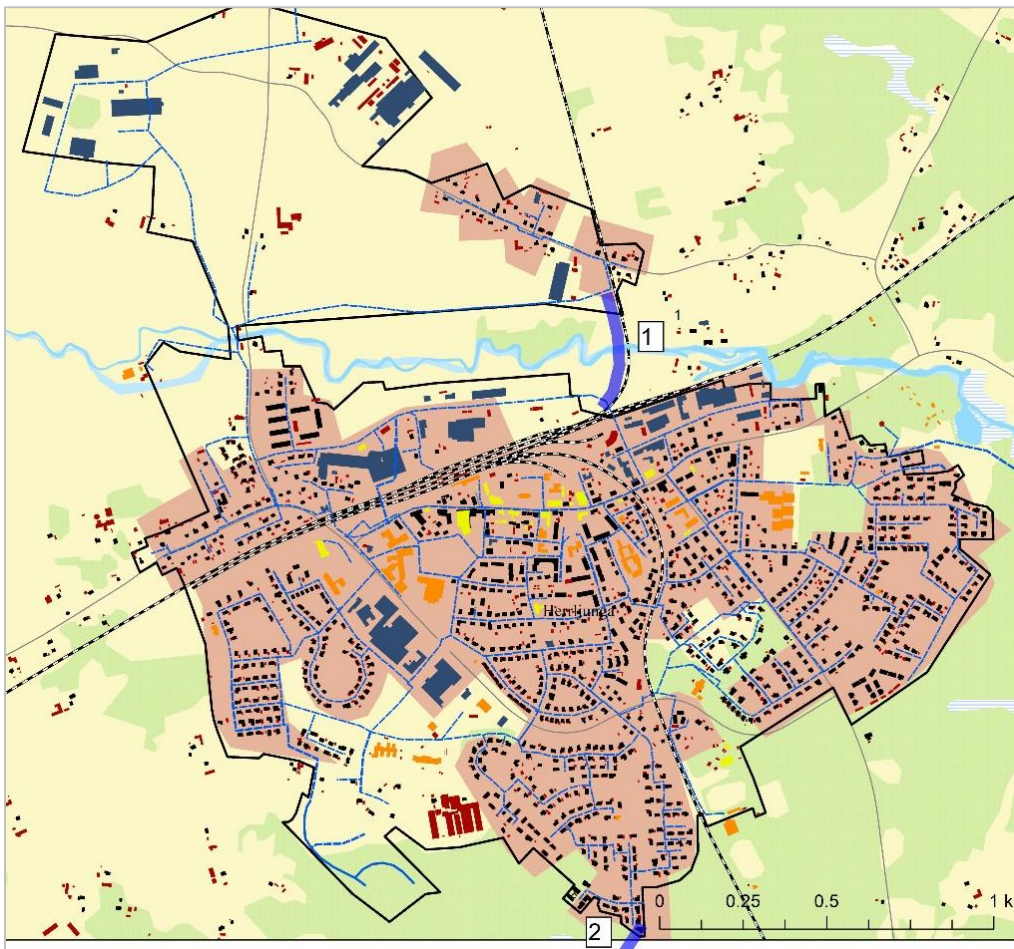
6 PLAN FÖR DEN ALLMÄNNA ANLÄGGNINGEN

6.1 BEHOVSANALYS ALLMÄNNA ANLÄGGNINGEN

Kommunens arbetsgrupp har genomfört en workshop och utifrån ett beslutsunderlag som Tyréns tagit fram och diskuterat åtgärder på VA-systemet i Herrljunga tätort. Behov av åtgärder i den allmänna anläggningen sett utifrån förnyelsebehov, anslutning utbyggnadsområden och anslutning av områden med enskilda avlopp samt behov avseende dagvattenföroreningar redovisas nedan.

ÅTGÄRDSBEHOV DRICKSVATTENSYSTEMET I HERRLJUNGA TÄTORT

I Figur 6 visas de åtgärdsbehov som arbetsgruppen har kommit fram till.

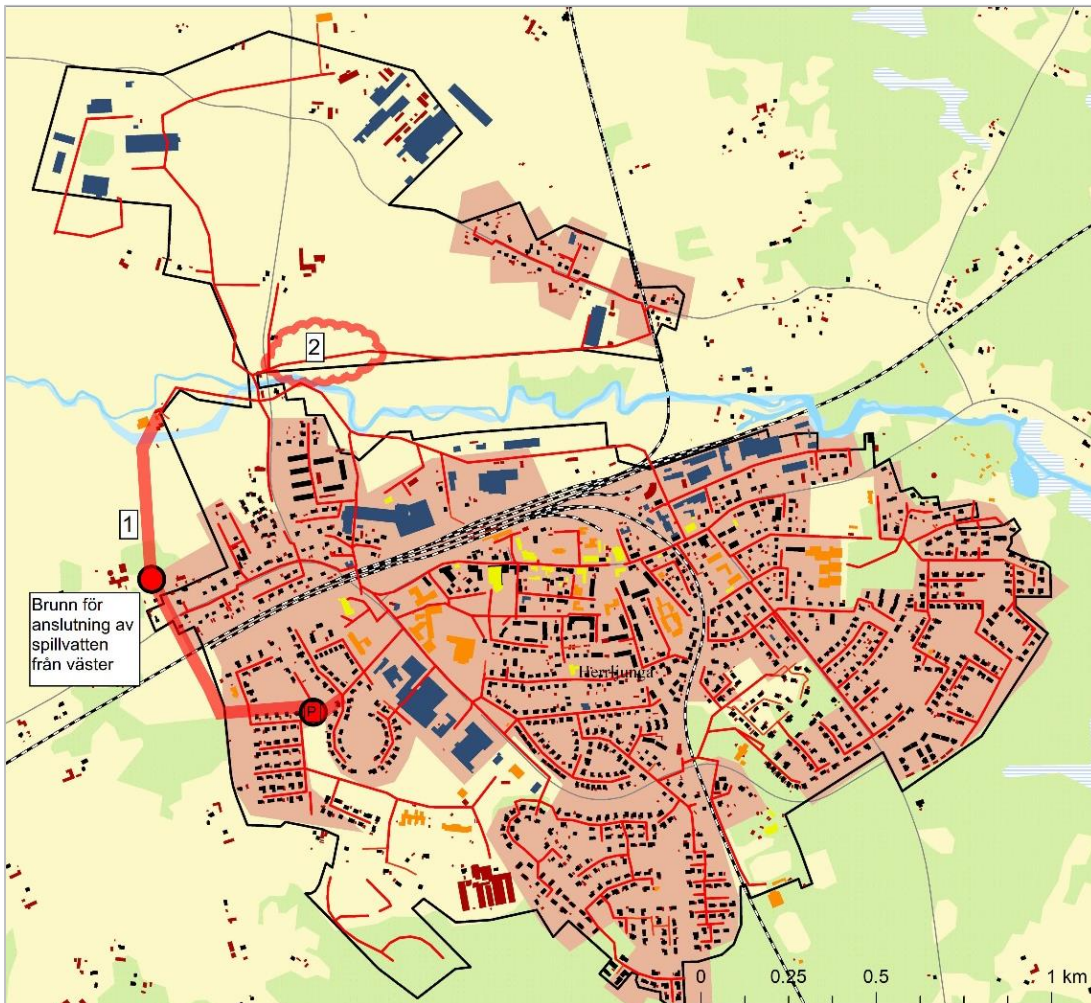
Figur 6. Åtgärdsbehov dricksvatten.

Nedan redogörs för de olika åtgärderna:

Not	Tidplan	Åtgärd
1	1-2 år	Ny vattenledning anläggs för att få rundmatning i Vreta.
2	När området byggs ut	Ny vattenledning anläggs för att få rundmatning i Södra Horsby
Hela systemet	Akut	En förnyelseplan behöver tas fram för VA-ledningsnätet (inventering, plan, åtgärd)

ÅTGÄRDSBEHOV SPILLVATTENSYSTEMET I HERRLJUNGA TÄTORT

I Figur 7 redovisas de åtgärdsbehov som arbetsgruppen har kommit fram till.

Figur 7. Åtgärdsbehov spillvattensystemet.

Nedan redogörs för de olika åtgärderna:

Not	Tidplan	Åtgärd
1		Omläggning av spillvattenledning från pumpstation till ringleden för att minska belastningen
2		Ny utbyggnad på Vreta (150-250 st) behöver öka kapaciteten på spillvattensystemet.
Hela systemet	akut	En förnyelseplan behöver tas fram för VA-ledningsnätet (inventering, plan, åtgärd)
Hela systemet	löpande	Kontroll av felkopplingar

Det finns ett behov att dra en ny spillvattenledning vid utbyggnad av etapp 2 av Södra Horsby. Ledningen kommer då att läggas väster om Herrljunga och det gör det möjligt att via överföringsledning ansluta Remmenedal till ARV. Utbyggnad av etapp 2 kan komma att ske om ca 2 år.

ÅTGÄRDSBEHOV DAGVATTENSYSTEMET I HERRLJUNGA TÄTORT

I Figur 8 Figur 4 visas de åtgärdsbehov som arbetsgruppen kom fram till.

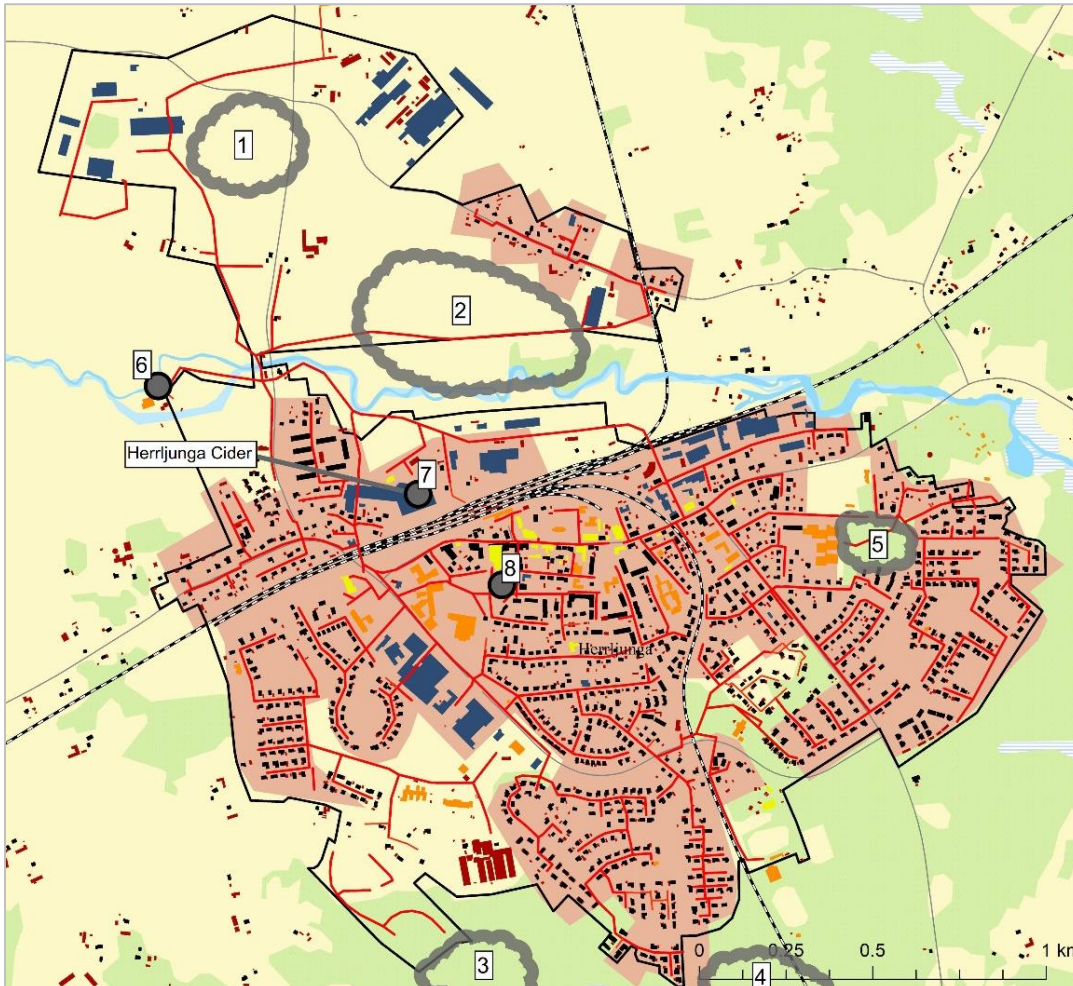
Figur 8. Åtgärdsbehov dagvattensystemet.

Nedan redogörs för de olika åtgärderna:

Not	Tidplan	Åtgärd
1	Ej specificerat, kan krävas i framtiden.	Reningsdamm (biodamm) för rening av dagvatten från vägar och hårdgjorda ytor.
2	a.troligen 2019 b.inom 5 år	a. Fördröjningsmagasin som ska etableras. b. Framtida fördröjningsmagasin – möjliga ytor.
Hela systemet	Löpande	Kontroll av felkopplingar
Hela systemet	Akut	En förnyelseplan behöver tas fram för VA-ledningsnätet (inventering, plan, åtgärd)

ÅTGÄRDSBEHOV MED AVSEENDE PÅ UTBYGGNADSPLANER I HERRLJUNGA TÄTORT

I Figur 9 visas de åtgärder som arbetsgruppen kom fram till med avseende på utbyggnadsplaner.

Figur 9. Åtgärdsbehov med avseende på utbyggnadsplaner i Herrljunga tätort.

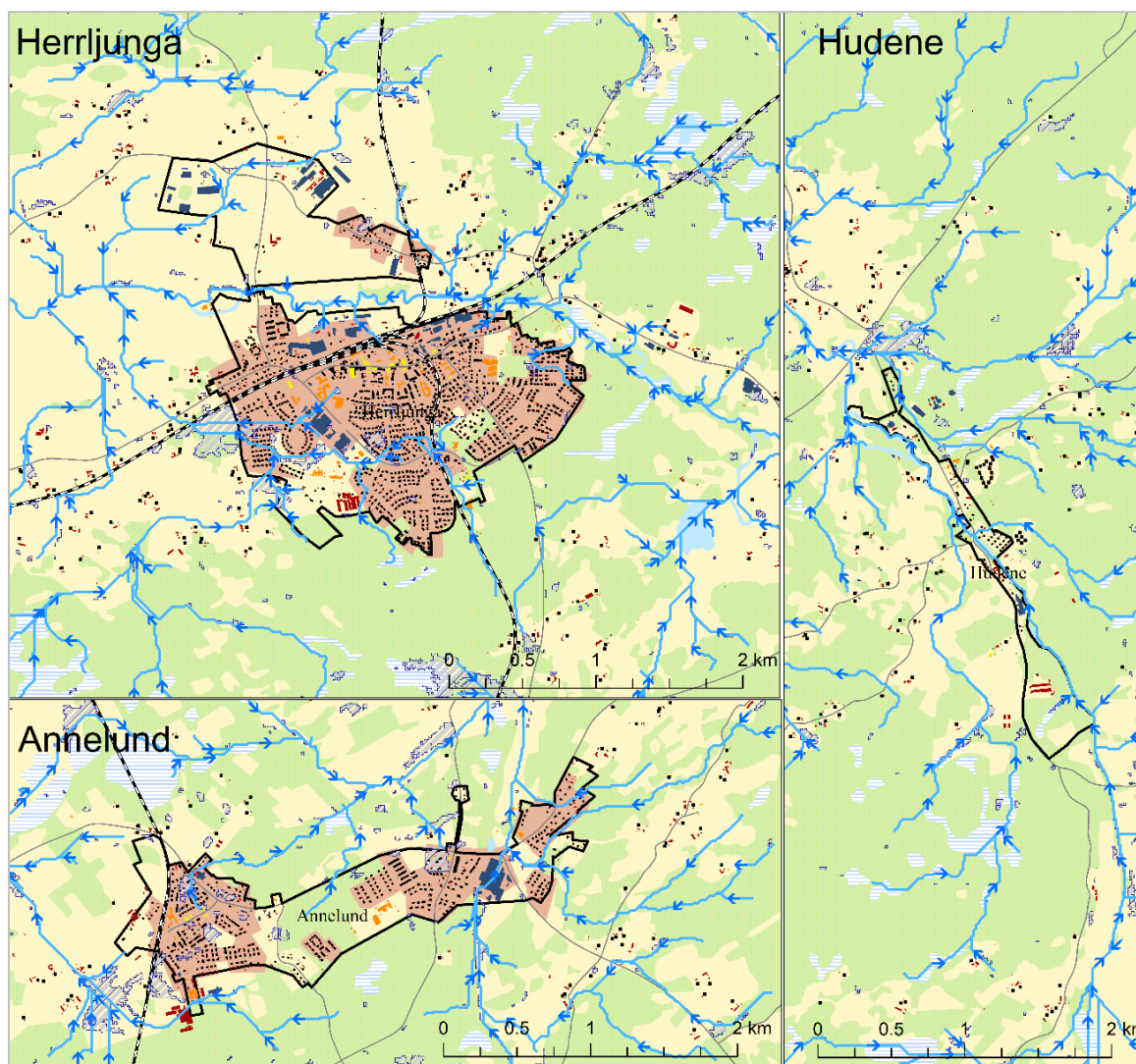
Nedan redogörs för de olika åtgärderna:

Not	Tidplan	Åtgärd
1	1-5 år	Nytt industriområde intill befintligt. Ca 5 st industritomter. Utbyggnad av kommunalt VA-ledningsnät.
2-4	5-10 år	Nytt bostadsområde med flerbostadshus och villor – ca 150 st.
5	1-3 år	Nytt bostadsområde på kort sikt. Det finns ett befintligt VA-system i närheten som försörjer ett äldreboende. Det bedöms som möjligt att ansluta till detta system.
6	-	När behov uppstår koppla bort industrier för att frigöra kapacitet i avloppsreningsverket åt bostadsbebyggelse.

7	-	Befintlig verksamhet belastar reningsverket och begränsar möjlighet att ta emot vatten från nya bostäder.
8	-	Nytt flerbostadshus.

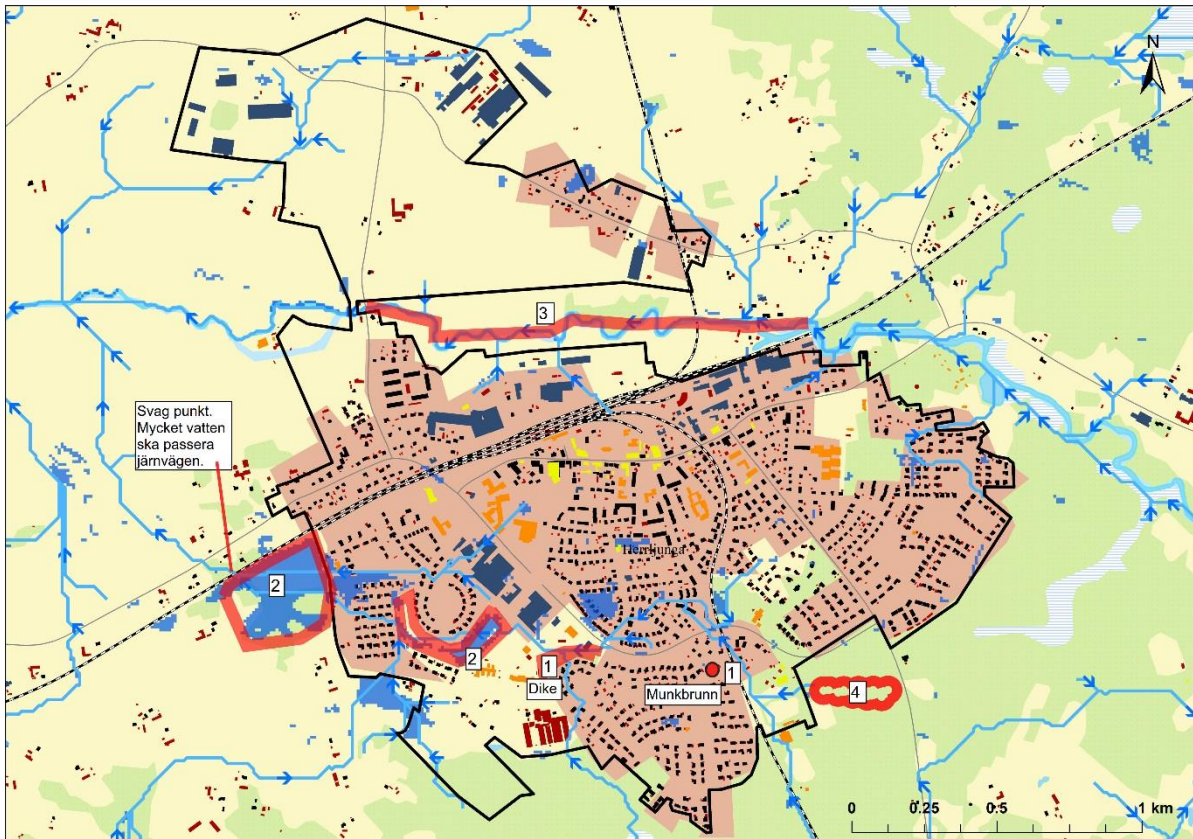
7 HANDLINGSPLAN SKYFALL

Tyréns har genomfört en översvämningsanalys baserat på höjddata. I Figur 10 redovisas resultatet för Herrljunga, Hudene och Annelund. I figuren visas rinnvägar för vatten som rinner på ytan och lågpunkter där det finns risk för översvämnningar.

Figur 10. Översvämningsanalys. Avrinning på markytan redovisas med blå linjer och pilar. Låglänta områden med översvämningsrisk är gråskrafferade.

Kommunens arbetsgrupp har genomfört en workshop och utifrån ett beslutsunderlag som Tyréns tagit fram och diskuterat åtgärder med avseende på översvämningsrisker. I Figur 11 visas de åtgärder som arbetsgruppen kom fram till för att minska risken för översvämnningar.

Figur 11. Åtgärder för att minska risken för översvämningar.'

Nedan redogörs för de olika åtgärderna:

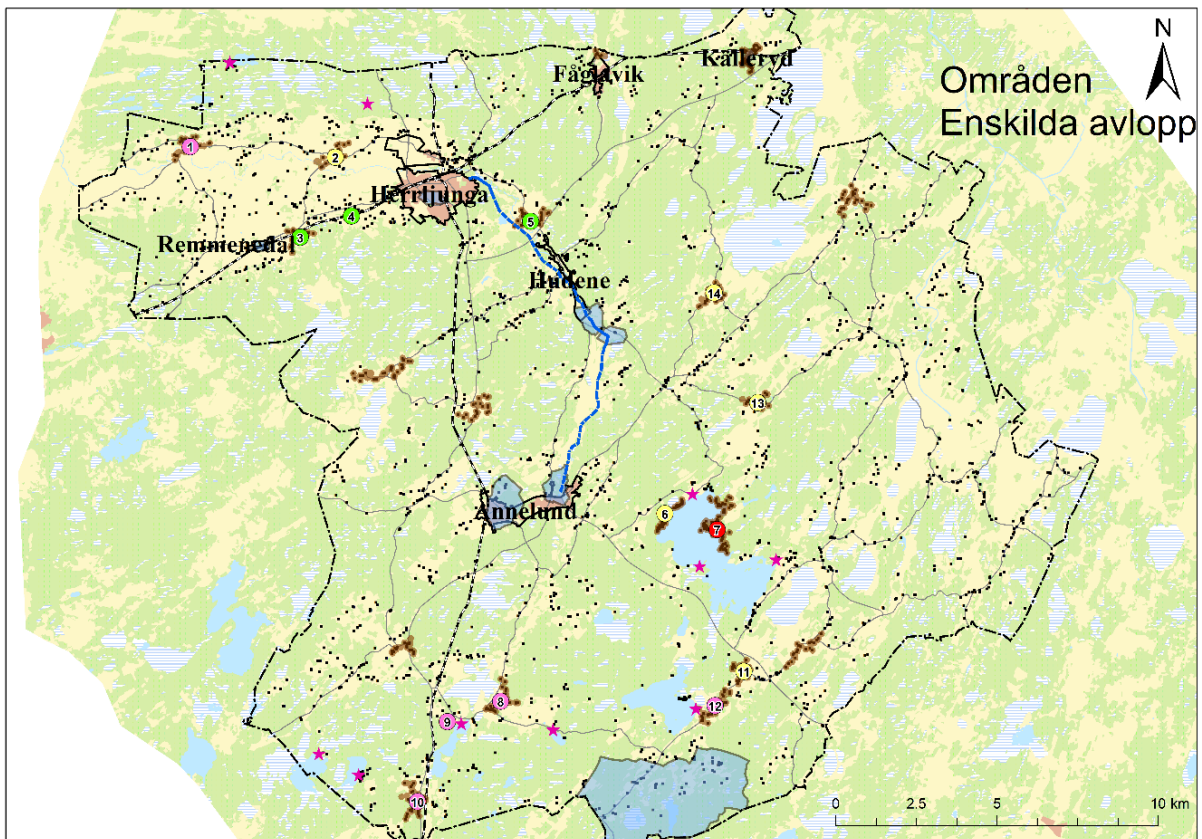
Åtgärd		
1	Kort sikt 1-5 år	Anlägga munkbrunn och öppet dike. Ta in extern resurs som kan utreda och föreslå teknisk lösning för området.
2	Kort Sikt 1-5 år	Restriktioner för bebyggelse pekas ut. Ytorna ska reserveras för översvämningssytor.
3	Kort sikt 1-5 år	Utreda vilka ytor längs Nossan genom samhälle som bör planläggas och bebyggas. Extern utredning. Eventuellt inom ramen för VA-planen.
4	Medellång sikt 5-10 år	Utreda ansvar för dikning i skogsområdet. Ett krondike har nyligen grävts och avrinning sker genom samhället. Markägare/ansvarig bör kontaktas för att se om vattnet kan avledas annan väg tex direkt till Nossan (nordväst)

8 PLAN FÖR VA-FÖRSÖRJNING UTANFÖR NUVARANDE VERKSAMHETSOMRÅDE

8.1 UTBYGGNADSBEHOV

En områdesindelning har genomförts baserat på riskanalys för miljö- och hälsopåverkan på grund av enskild VA-försörjning. Länsstyrelsen har tagit fram kluster för sammanhängande bebyggelse med enskilda avlopp som har varit utgångspunkt vid områdesindelningen. I Figur 12 visas enskilda avlopp och kluster samt andra bedömningsgrunder som badplatser, vattenskyddsområden och recipienter.

Totalt valdes 14 områden ut för vidare analys, se Figur 12

Figur 12. Områdesindelning.

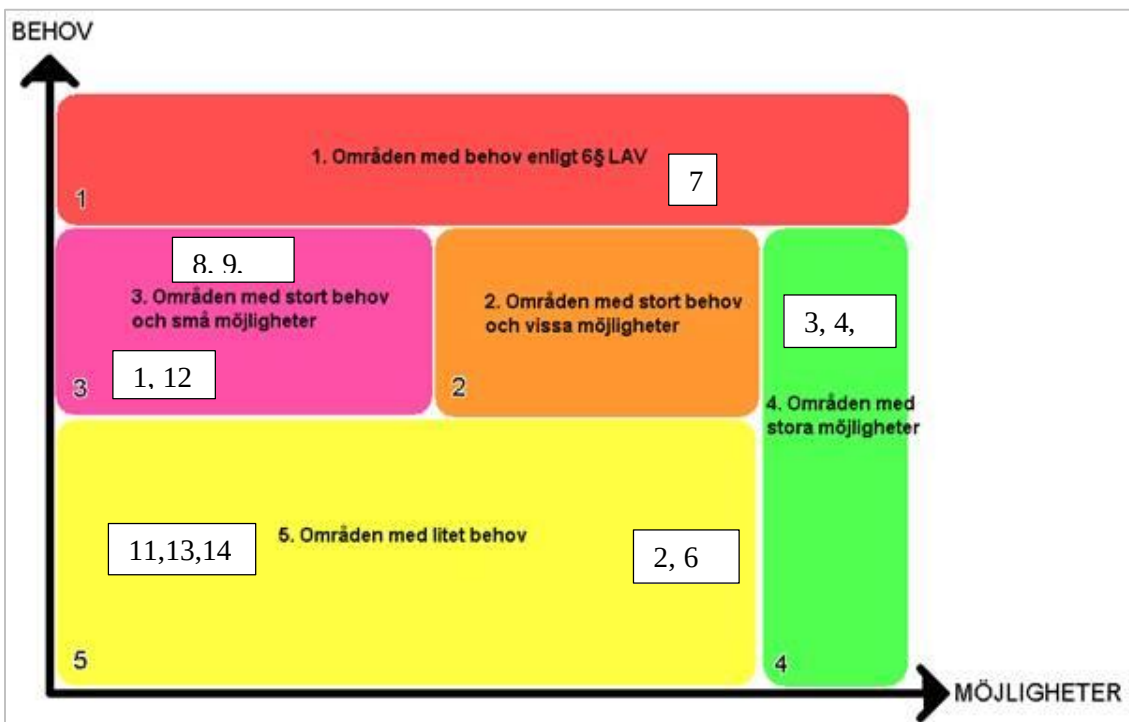
Åtgärdsbehov med avseende på miljö och/eller hälsa har analyserats för samtliga 14 områden. Arbetet har genomförts av den förvaltningsövergripande arbetsgruppen. För varje område genomfördes en värdering av åtgärdsbehov och betygsattes (1 = litet behov, 2 = stort behov och 3 = behov enligt 6§ LAV). Behovet var en sammanvägning utifrån närhet till recipient/badplats och närhet till vattenskyddsområde samt behov av enskild vattenförsörjning.

Även möjligheten för att ansluta området till den allmänna anläggningen eller att på annat sätt omfatta området inom verksamhetsområdet analyserades och betygsattes (betyg 1 = små möjligheter, 2 = vissa möjligheter, 3 = stora möjligheter).

Baserat på behov och möjlighet genomfördes en behovsanalys där alla områden kategoriserades enligt följande:

1. Område med behov enligt 6§ LAV
2. Område med stort behov och vissa möjligheter
3. Område med stort behov och små möjligheter
4. Område med stora möjligheter
5. Område med litet behov

Resultatet av behovsanalysen visas i Figur 13.

Figur 13. Behovsanalys av de 14 områdena.

8.2 ÅTGÄRDSPLAN

Sämsholm (7) har mycket stort behov av åtgärd och har klassats som ett område med behov enligt 6§ LAV. Översiktlig tidplan för åtgärd (överföringsledning till Annelund) är ca 5 år. En stor gemensamhetsanläggning kan vara ett alternativ beroende på utfallet med förslag om lagändring av LAV. Men tills vidare är befintlig lagstiftning utgångspunkt för planeringen.

Områdena runt **Mollasjön (8,9 och 10)** har bedömts som områden med stort behov och små möjligheter. Områdena ligger i närhet till Nossan som är en känslig och övergödd recipient. De ligger också nära befintlig badplats. Det finns planer på ett framtida tågstopp och utvecklingsplaner för ny bebyggelse, men det är osäkert när i tiden det blir. Om och när det blir verkligen behöver också VA-situationen lösas på ett mer hållbart sätt. Uppskattningsvis ligger detta ca 10-20 år framåt i tiden.

Områdena **Remmene (3), Tarsled (4) och Stenunga (5)** är områden som bedöms ha stora möjligheter för utbyggnad av VA-försörjningen.

I **Remmenedal (3)** finns ett undermåligt befintligt kommunalt reningsverk. Det finns även flera bostäder i området som inte är anslutna till reningsverket utan avloppshanteringen görs med enskilda avlopp. Området ligger i närhet till Nossan. Tidshorisonten för åtgärd är 10-20 år.

I **Tarsled (4)** är det på grund av den leriga jordarten svårt att ordna för enskilt VA. Utsläppen från de enskilda avloppen leds ofta i ledning hela vägen ner till Nossan som är en känslig och övergödd recipient. Tidshorisonten för åtgärd är 10-20 år.

Stenunga (5) ligger i närhet till Nossan som är en känslig och övergödd recipient. Det finns även industrier i området. Det finns planer på att eventuellt anlägga en överföringsledning för spillvatten mellan Hudene AVR och Herrljunga AVR och då ligger Stenunga längs vägen. Det kommer att krävas en pumpstation för att ansluta Stenunga. Tidshorisonten för detta är 10-20 år.

Slutligen har resterande områden som analyserats bedöms ha litet behov av åtgärd gällande VA-försörjningen. För dessa områden finns ingen plan för utbyggnad eller annan åtgärd utan de kommer att bibehålla enskild VA-försörjning. Det är:

Område	Anledning
Eggvena (1)	På grund av att leriga jordarten är det svårt att ordna för enskilt VA, men det bedöms ej som omöjligt. Området ligger i närhet till Nossan som är en känslig och övergödd recipient.
Fölene (2)	Det är glest mellan husen och förutsättningarna för enskilt VA bedöms som goda. Området ligger i närhet till Nossan som är en känslig och övergödd recipient.
Kläckene (6)	Det är stor andel fritidshus. Området ligger nära en badplats.
Od (11)	Litet antal hus
Sandsken (12)	Bebyggelsen består till största del av fritidshus.
Vimle (13)	Litet antal hus
Källunga (14)	Litet antal hus

8.3 TILLSYN ENSKILDA AVLOPP

Sedan 2010 arbetar Herrljunga kommun med målsättningen att alla avloppsanläggningar kontrolleras vart 10:e år och att alla ska vara kontrollerade år 2020. Målsättningen är att alla enskilda avloppsanläggningar i kommunen uppfyller miljöbalkens krav år 2025

I Herrljunga kommun finns ungefär 2600 enskilda avlopp. Miljöenhetens bedömning är att dessa avlopp behöver kontrolleras ungefär vart tionde år, vilket innebär att ca 260 avloppsanläggningar behöver kontrolleras årligen.

Det är kommunens miljöenhet som utför inspektionerna. Arbetet genomförs sockenvis. I Herrljunga kommun finns 20 socknar/församlingar, så två socknar kontrolleras varje år. Fastighetsägarna har fått två plus två år på sig att åtgärda sina anläggningar efter att de underkänts vid kontroll.

Innan arbetet med kontroller påbörjades (2007 – 2009) åtgärdades ungefär 20 avloppsanläggningar per år. Efter att arbetet med kontroller påbörjades (2010 – 2018) har 120 avloppsanläggningar per år åtgärdats. Om kommunens plan för tillsyn och uppföljning av enskilda avloppsanläggningar fortsätter att följas så kommer alla anläggningar uppfylla kraven år 2025.

Förutsättningarna för att rena avloppsvattnet genom infiltration i mark är goda i större delen av kommunen, men begränsade i kommunens nordvästra del. I den nordvästra delen av kommunen är genomsläppligheten i marken begränsad eftersom det förekommer en stor andel lerpartiklar på infiltrationsdjup. Den nordvästra delen är även den kommunal del som är mest låglänt. De vanligaste avloppslösningarna i denna kommunal del är upphöjd markbädd med pump och utsläpp i öppet dike, alternativt markbädd på burk med utsläpp i öppet dike. Befolkningstätheten på landsbygden är i denna del av kommunen relativt hög.

8.4 SKYDDSNIVÅ FÖR ENSKILDA AVLOPP

De områden som Herrljunga kommun att det finns behov av hög skyddsnivå för hälsoskydd är:

- Annelunds vattenskyddsområde
- Altorp vattenskyddsområde
- Fåglavik vattenskyddsområde
- Källeryd vattenskyddsområde
- Remmenedalsvattenskyddsområde
- Ölanda vattenskyddsområde
- Inom påverkansområde för enskilda dricksvattentäkter och dricksvattentäkter för tamdjur
- Dricksvattenförekommerna Algustorp-Horla, Borgstena, Hudene och Ljung-Annelund
- 300 meter från strandlinje till Sämsjön och Sandsken
- Inom omvandlingsområdena Sämsjön, Säm, Sämsholm och Örum

De områden som Herrljunga kommun att det finns behov av hög skyddsnivå för miljöskydd är:

- Inom påverkansområde för Natura 2000
- 300 meter från strandlinje till Sämsjön och Sandsken
- Inom omvandlingsområdena Sämsjön, Säm, Sämsholm och Örum
- 200 meter från strandlinjen på båda sidor om vattendragen
 - Afsån – östra grenen

- Afsån – västra grenen
- Kyllingsån (Änskån)
- Lidan – Eriksberg till Bragnum
- Lidan – Påarp till Eriksberg
- Lidan – Sjögården till Eriksberg
- Lidan – (även del av Lillån)
- Nolån – mellan Sämsjön och Sandsken
- Nossan – Borgstena till Hudene
- Nossan – Hudene till Fåglum
- Vimleån – mellan inflöde i Nossan och Sämsjön
- Viskebäcken
- Inom påverkansområde till grundvattenförekomsterna
 - Algutstorp-Horla
 - Borgstena
 - Hudene
 - Ljung-Annelund

9 SAMMANFATTANDE ÅTGÄRDSPLAN

I tabellen nedan redovisas samtliga föreslagna åtgärder.

Tidplan		
Kort sikt 1-5 år	5-10 år	Lång sikt 10-20 år
Omläggning av spillvattenledning västra Herrljunga från pumpstation till ringleden.		
Löpande åtgärd kontroll av felkopplingar		
Ny vattenledning anläggs för rundmatning i Södra Horsby (När området byggs ut)		
Arbete med strategisk förnyelse av allmänna VA-ledningsnätet		
När behov uppstår koppla bort industrier för att frigöra kapacitet i avloppsreningsverket åt bostadsbebyggelse. (Tex Herrljunga cider) Nytt flerbostadshus i centrum.		
Ny vattenledning anläggs för rundmatning i Vreta	Förbättra kapacitet på spillvattensystemet i Vreta för att kunna ansluta nya områden.	
Nya utjämningsmagasin för dagvatten i Herrljunga tätort.	Reningsdamm för rening av dagvatten - kan ställas krav i framtiden.	
Utbyggnad av nytt industriområde NV om Herrljunga tätort kräver utbyggnad av VA.	Utbyggnad av nya bostadsområden i i utkanten av Herrljunga tätort kräver utbyggnad av VA.	Utbyggnad av VA runt Mollasjön
Nytt bostadsområde i östra Herrljunga tätort. Kontrollera att det kan anslutas till befintligt VA-system.	Utreda ansvar för dikning i skogsområdet	Utbyggnad av VA i Remmenedal och Tarsled
Anlägga munkbrunn och öppet dike i Herrljunga tätort för att minska belastningen.	Utbyggnad av VA i Sämsholm	Utbyggnad av VA i Stenunga
Reservera översvämningskänsliga ytor med restriktioner för bebyggelse.		
Utreda vilka ytor längs Nossan som kan planläggas och bebyggas.		

Protokoll nr 73

Styrelsesammanträde Nossan Förvaltningsaktiebolag

Närvarande:

Styrelse: Anders Andersson, Patrik Benjaminsson, Staffan Setterberg

Ordförande: Staffan Setterberg

Tjm: Linda Rudenwall (VD)

Adj: Peter Sjöberg (PwC)

Plats: Herrljunga kommunhus lokaler

Tid: 2019-03-11 kl. 11:00-13:00

1. **Styrelsesammanträdet öppnande**

Mötet förklarades öppnat av ordförande.

2. **Godkänna dagordning**

Beslut: Dagordningen godkändes.

3. **Att jämte ordförande utse två justerare av dagens protokoll**

Beslut: Anders Andersson och Patrik Benjaminsson valdes att justera dagens protokoll.

4. **VDn informerar**

VDn informerar om aktuella händelser.

Beslut: Styrelsen lägger informationen till handlingarna.

5. **Års- och koncernredovisning Nossan förvaltningsaktiebolag**

Års- och koncernredovisning för Nossans förvaltningsaktiebolag föredrogs. Totalt uppvisar koncernen ett resultat på 7,5 mnkr (-5,6 fg år). Skillnaden är stor mot föregående år då en nedskrivning gjordes i bostadsbolaget med totalt 18,1 mnkr 2017. För 2018 har både Herrljunga Elektriska och Herrljungabostäder haft positiva resultat. Ytterligare positiv effekt till resultatet är försäljningen av Herrljunga hotellfastigheter, vilket genererade en vinst på 1,9 mnkr.

Diskussion fördes kring de finansiella nyckeltalen. Styrelsen betonar vikten av att se över och analysera de finansiella nyckeltalen och se över ägardirektiven.

Styrelsen ska beakta de föreslagna åtgärderna i de förtroendevalda revisorernas granskningsrapport när det gäller policydokument för upphandling och riktlinjer för representation.

Beslut: Styrelsen godkänner upprättad års- och koncernredovisning för Nossans förvaltningsaktiebolag

6. Peter Sjöberg, PwC, informerar om bolagens bokslut

Peter Sjöberg från PwC informerar om boksluten i koncernen.

Beslut: Styrelsen lägger informationen till handlingarna

7. Bolagsstämman den 15/4

Kommunens representant är vald, Gunnar Andersson, KSO. Gunnar Andersson har undertecknad fullmakt att företräda kommunstyrelsen på Nossans bolagsstämma. Kallelse och handlingar går ut under vecka 13 (25-29/3). Tiden för stämman är start kl. 14 och avslut kl. 16.

Beslut: Styrelsen lägger informationen till handlingarna.

8. Uppföljning intern kontroll 2018

Beslutad intern kontrollplan för 2018 följdes upp. De förtroendevalda revisorerna har gett positiv feedback till styrelsen när det gäller dokumentationen.

Beslut: Styrelsen godkänner avstämningen av den interna kontrollen 2018.

9. Avslut

Ordförande avslutar mötet

Vid protokollet

Linda Rudenwall

Staffan Setterberg
Styrelseordförande

Anders Andersson
Styrelseledamot

Patrik Benjaminsson
Styrelseledamot

Års- och
koncernredovisning 2018
Nossan
Förvaltningsaktiebolag
556637-5746

Innehåll

Förvaltningsberättelse.....	2
Ekonomisk redovisning.....	7
Noter.....	13
Underskrifter.....	22
Revisionsberättelse.....	23
Granskningsrapport.....	24

Styrelsen och verkställande direktör avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2018.

Förvaltningsberättelse

Mål med verksamheten

Nossan Förvaltningsaktiebolag ska verka för att Herrljunga kommuns koncernbolag förvaltas på ett förmånligt och effektivt sätt. Bolagen är Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elektriska AB och Herrljungabostäder AB. Nossan Förvaltningsaktiebolags ska varje år ha ett positivt resultat och soliditeten ska uppgå till minst 10 %.

Herrljunga Elektriska AB ska tillhandahålla lokalt etablerade, kvalitativa och prisvärda tjänster inom el- och värmeförsörjning, viss elinstallation, service samt IT-tjänster. Bolaget ska genom sin verksamhet bidra till att Herrljunga kommuns utveckling stärks. Bolaget ska bedriva allmännyttig verksamhet inom el- och värmeförsörjning med en prissättning och ett resultat, som normalt självfinansierar reinvesteringar av anläggningar. Bolagets ekonomiska mål är att uppnå en avkastning på eget kapital som uppgår till 8 %, samt en soliditet av minst 35 %.

Herrljunga Vatten AB ska tillhandahålla VA-tjänster inom Herrljunga kommuns verksamhetsområde för VA, enligt den kommunala självkostnadsprincipen. Bolagets ekonomiska mål ska vara att driva sin verksamhet i enlighet med den kommunala självkostnadsprincipen.

Herrljungabostäder AB ska ha ett fastighetsbestånd som präglas av ett brett utbud med hyresrätter och med stor valfrihet beträffande storlek, standard och läge. Bolaget ska främja byggandet av flerbostadshus och förtätning av centralorterna. Bolaget ska med sitt fastighetsbestånd vara en del i det kommunala mottagandet av nyanlända flyktingfamiljer och ensamkommande barn, i syfte att öka integrationsmöjligheterna och att motverka segregation. Herrljungabostäder AB ska verka för att bostäder anpassas i enlighet med socialtjänstens krav. Bolagets ekonomiska mål är att direktavkastningen långsiktigt ska vara 3 % och soliditeten ska uppgå till minst 15 %.

Ägarförhållanden

Nossan förvaltningsaktiebolag ägs till 100 % av Herrljunga kommun. Herrljungabostäder AB ägs till 100 % av Nossan förvaltningsaktiebolag. Herrljunga Elektriska AB ägs till 99,82 % av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Herrljunga Elektriska AB äger Herrljunga Vatten AB 100%, Herrljunga Elkraft AB 100% och Trollabo Kraft AB 50%.

24

HA
24
24
24

Viktiga händelser under året

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Under 2018 togs ett beslut i Herrljungas Kommunfullmäktige att en försäljning skulle göras av Herrljunga Hotellfastighets AB. Försäljningen genomfördes i enlighet med upprättat aktieöverlåtelseavtal.

Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag

Det ekonomiska resultatet för 2018 blev i nivå med budget. Verksamheten El-/energiteknik har haft en fortsatt hög efterfrågan under året, bland annat med stora entreprenader åt lokala företag och verksamheter. Efterfrågan har även varit hög inom om- och tillbyggnad samt service och industriteknik. En betydande efterfrågeökning har skett inom området solel. I Herrljunga växer solel nu med drygt 50 % per år, och då från redan höga nivåer. Stadsnätsverksamheten närmar sig snabbt ett fullt utbyggt fibernät i kommunen som helhet. På landsbygden har utbyggnaden skett i samverkan med lokala fiberföreningar och i tätort enligt beställning från fastighetsägare. Elnätsverksamheten har under senare år ersatt betydande mängder befintlig luftledning med jordkabel. Arbetet har skett i samverkan med fiberföreningar runt om i kommunen. Räknas året samman har det nu uppnåtts 91,1 % jordkabel, 5,3 % isolerad ledning i luft samt 3,6 % oisolerad ledning i luft. Det betyder att hela 96,4 % av ledningsnätet, hög- och lågspänning, är vädersäkert.

Vädet 2018 var på flera sätt annorlunda. Året inleddes med milt väder för att runt februari-mars bli kallare än normalt. Kylan medförde en högre elförbrukning än prognostiserat med påföljd att vårt elnätsabonnemang på regionnätet översteg abonnerad effekt med extrakostnader som följde. Kylan blev dock gynnsam för fjärrvärmeverksamheten. Sommaren blev extremt varm och torr. Hösten fortsatte på liknande sätt och blev mild och torr, liksom inledningen av vintern. Värmen, torkan och den långa växtsäsongen påverkade grundvattennivåerna negativt varför Herrljunga Vatten gick ut med bevattningsförbud från juni in i november – då med uppmaningen om fortsatt sparsamhet med dricksvattnet.

Under 2018 producerades 496 045 kubikmeter dricksvatten. Det har mottagits och renats 842 327 kubikmeter avloppsvatten samt 5 211 kubikmeter septiskt slam. Herrljunga Vatten AB har under året bland annat installerat nya luftmembran i Herrljunga avloppsreningsverks luftningsbassäng och gjort en omläggning av ca 200 m vatten och avlopp i Hudene för att minska ut- och inläckage.

Herrljungabostäder AB

Uthyrningsgraden var mycket god under de två första kvartalen av 2018 för att under hösten sjunka till 99,1%. 16 nya lägenheter på Styrbjörn 1 var inflyttningsklara i mars 2018. Ett visst behov av bostäder finns men efterfrågan begränsas kraftigt av de hyressökandes ekonomiska förutsättningar. Genomsnittshyran för bostadsbeståndet är 905 kr per kvadratmeter och år. Herrljunga Bostäders AB's målsättning att skapa boende för alla grupper är även i fortsättningen viktig att upprätthålla, men detta förutsätter en bredare kundbas.

Personal har genomgått fortbildning inom aktuella arbetsområden avseende arbetsmiljö, fastighetsförvaltningar, besiktning och kundtjänstfrågor. Styrelsen och personalen har under året ökat kompetensen genom deltagande på utbildningsdagar och olika konferenser.

Totalt har 35 lägenheter renoverats under 2018 varav 22 är helrenoverade. Det har bland annat även genomförts målning, taktvätt, byten av fönster och ca 1420 insatser har genomförts i form av serviceanmälningar och besiktningsarbeten.

Framtiden

Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag

Den pågående samhällsomställningen av energisystemet har förutsättningar att påverka verksamheterna inom Elnät och Fjärrvärme. Digitaliseringen av samhället är i hög grad beroende av snabba bredbandsförbindelser där fibernät tillhandahålls av Stadsnätverksamheten. El-/energiteknikverksamheten berörs av det rådande konjunkturläget. Vatten och avlopp påverkas av klimatförändringar, såväl av kraftigare regn som av torka och brist på grundvatten. Alla infrastrukturverksamheter påverkas av nya hotbilder inklusive samhällets återuppbyggnad av civilt försvar. Verksamheten som helhet är sedan 2006 certifierad med avseende på kvalitet, miljö och arbetsmiljö vilket innebär att vi bl a arbetar systematiskt med omvärldsbevakning och riskbaserade metoder. I skenet av detta bedömer vi framtidsutsikterna som goda, men inte utan utmaningar

Herrljungabostäder AB

Byggbranschen är överhettad med alltför höga byggkostnader som följd. Behovet av bostäder finns men där efterfrågan förutsätter kunder som klarar inflyttningshyran. Att möta efterfrågan på nya bostäder är en viktig och stor utmaning. I Herrljunga kommun är andelen äldre invånare förhållandevis stor vilket påverkar vilken typ av boenden som efterfrågas. Med utgångspunkt i det behöver fokus de kommande åren ligga på bostäder för denna grupp. Fortsatt planering av fler bostäder styrs av bolagets soliditet, konjunkturläget, efterfrågan och betalningsförmågan hos presumtiva kunder.

Utveckling av koncernens verksamhet, resultat och ställning

	2018	2017	2016	2015	2014
Nettoomsättning tkr	132 592	136 451	131 420	125 071	118 824
Resultat efter finansnetto tkr	7 517	-7 769	9 372	549	-7 895
Balansomslutning tkr	475 230	476 725	481 245	464 434	425 794
Soliditet %	0,6%	-0,8%	0,3%	-1,1%	1,6%
Avkastning på totalt kapital %	2,0%	-1,3%	2,4%	0,9%	-0,7%
Medeltal anställda	54	54	54	52	49

Ekonomi

Resultatet för Nossan förvaltningsaktiebolag uppgår före bokslutsdispositioner och skatt till 865 tkr (- 907 tkr). Resultatförbättringen för Nossan förvaltningsaktiebolag beror på försäljningen av Herrljunga Hotellfastighets AB. Soliditeten var vid årets slut 10,2 % (9,3 %). Det finansiella målet på minst 10 % därmed är uppfyllt för 2018.

Resultatet för koncernen uppgår efter bokslutsdispositioner och skatt till 7 517 tkr (- 5 625 tkr) och soliditeten var vid årets slut 0,6 % (- 0,8 %). Soliditeten enligt de finansiella målen är för 2018 uppfyllt av Herrljunga Elektriska AB och Nossan Förvaltningsaktiebolag men inte för Herrljungabostäder AB. Enligt de finansiella målen ska Herrljunga Vatten AB bedrivas i enlighet med den kommunala självkostnadsprincipen.

Mellan åren 2018 och 2017 var resultatförbättringen för koncernen med 12 666 tkr. Förbättringen beror till stor del på resultatförbättringen som Herrljungabostäder gjort. Under 2017 gjorde Herrljungabostäder en nedskrivning av det bokförda fastighetsvärdet med 18,1 mnkr.

28

28

Personal

Totalt har koncernen 54 anställda, varav 13 % är kvinnor. I moderbolaget Nossan förvaltningsaktiebolag finns inga anställda utan via avtal köps resurser av Herrljunga Kommun.

Herrljunga Elektriska har högt ställda mål vad gäller personalförhållanden vilket också ges av att de är certifierade med avseende på systematiskt arbetsmiljöarbete. Personalstyrkan arbetar heltid och domineras av män. Utbudet av kvinnliga kandidater är annars svagt inom de tekniska verksamhetsområdena. Deras verksamhetssystem innehåller kravdokument som syftar till att motverka alla former av diskriminering inklusive bristande jämställdhet mellan könen. Personal- och friskvård bedrivs på flera olika plan med betoning på förebyggande arbete. Systematisk rehabilitering tillämpas vid behov. Löneöversyn sker enligt avtal och alla medarbetare erbjuds årliga löne- och utvecklingssamtal.

Herrljungabostäder har ett skifte av VD under 2018 och förstärkning har gjorts på ekonomisidan. Personal har genomgått fortbildning inom aktuella arbetsområden avseende arbetsmiljö, fastighetsförvaltningar, besiktning och kundtjänstfrågor.

Finansiella risker

Herrljunga Elektriskas affärs- och marknadsrisker berör i första hand verksamheten EI-/energiteknik som agerar på en öppen marknad. Övriga verksamheter utgörs i huvudsak av så kallade naturliga monopol eller liknande och berörs främst av så kallade regulatoriska risker, t ex genom myndighetsreglering av tillåtna intäkter. Finansiella risker finns i Herrljunga Vatten AB då verksamheten delvis är lånefinansierad. Risken överförs dock på VA-kollektivet genom VA-lagens självkostnadsprincip.

Miljöpåverkan

Herrljunga Elektriska Aktiebolag bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Anmälningsplikten avser produktionsanläggningar för fjärrvärme i Mörlanda Panncentral och Kartholmens Panncentral, samt värmeproduktion på Gäsengården.

Herrljunga Vatten AB bedriver tillståndspliktig avloppsrening vid 6 anläggningar. För Herrljunga och Annelund ARV är Länsstyrelsen myndighet, för övriga kommunens bygg – och miljönämnd. Tillståndet är inte föremål för någon omprövning.

Herrljunga bostäder har huvuddelen av sina fastigheter anslutna till fjärrvärmenätet som inom Herrljunga tätort produceras till största delen av biobränsle. I de flesta bostadsområden finns miljöhus där källsorterade sopor lämnas. Matavfall blir till biogas och biogödsel. I hyresavtalet förbinder sig hyresgästerna att källsortera enligt erhållen information och föreskrifter. Alla produkter som används i fastighetsverksamheten är miljöcertifierade. Energibesparande vvs-utrustning installeras alltid vid nyproduktion och utbyte. Införande av individuell mätning av värme- och varmvatten har skapat ett incitament för kunden att minska sin förbrukning och därmed även sin miljöpåverkan.

Förändring eget kapital

Koncernen

tkr	Aktiekapital	Balanserat vinst m.m	Minoritets- intresse	Totalt eget kapital
Eget kapital 2018-01-01	100	-4 191	140	-3 951
Utdelning till ägarna			-3	-3
Årets resultat		7 031	10	7 041
Eget kapital 2018-12-31	100	2 840	148	3 086

Moderbolaget

kr	Aktiekapital	Fritt eget kapital	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	100 000	21 101 209	33 206
Resultatdisposition		33 206	-33 206
Årets resultat			1 895 392
Belopp vid årets utgång	100 000	21 134 416	1 895 392

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	21 134 416
Årets resultat	<u>1 895 392</u>
	23 029 808

Styrelsen förslår att vinstmedel disponeras så att i ny räkning överförs 23 029 808 kr.

JK

JA AB
PB
SS

Koncernens resultaträkning

tkr	Not	2018	2017
Nettoomsättning	5	132 592	136 451
Aktiverat arbete för egen räkning		1 614	1 264
		134 206	137 714
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förmödenheter		-39 981	-44 740
Övriga externa kostnader	3	-34 524	-30 008
Personalkostnader	4	-34 497	-34 034
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	11,12,13,14,15,16	-17 223	-35 372
Summa rörelsens kostnader		-126 225	-144 153
Rörelsens resultat		7 981	-6 439
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag		1 290	-
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	89	82
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-1 843	-1 412
Summa resultat från finansiella poster		-464	-1 330
Resultat efter finansiella poster		7 516	-7 769
Skatt på årets resultat	9	-476	2 144
Årets vinst		7 041	-5 625
Händförligt till moderbolagets aktieägare		7 031	-5 635
Innehav utan bestämmande inflytande		10	10

2

Koncernens balansräkning

tkr	Not	2018	2017
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter		0	0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	12,14	6 085	12 144
Förvaltningsfastigheter	13,14	184 162	166 607
Maskiner och andra tekniska anläggningar	15	233 350	233 712
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	16	550	17 578
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
	17		
Andelar i koncernföretag och andra gemensamt styrda företag		250	250
Andra långfristiga fordringar		300	300
Ägarintressen i övriga företag		45	45
Summa anläggningstillgångar		424 741	430 636
Omsättnings tillgångar			
<i>Varulager mm</i>			
Råvaror och förnödenheter		3 351	3 613
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		27 470	23 186
Fordringar hos koncernföretag		3 392	3 035
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag		2 284	2 228
Akutella skattefordringar		1 283	-
Övriga kortfristiga fordringar		714	1 706
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	1 841	1 235
<i>Kassa och bank</i>			
		10 153	11 085
Summa omsättnings tillgångar		50 488	46 089
Summa Tillgångar		475 230	476 725

24

Koncernens balansräkning

tkr	Not	2018	2017
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital		100	100
Annat eget kapital inklusive årets resultat		2 838	-4 191
Innehav utan bestämmande inflytande		148	140
Summa eget kapital		3 086	-3 951
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser		99	144
Uppskjuten skatteskuld		38 977	38 945
Summa avsättningar		39 076	39 089
Långfristiga skulder			
	19		
Skulder kreditinstitut		249 139	271 959
Skulder till koncernföretag		135 487	135 487
Summa långfristiga skulder		384 626	407 446
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		3 115	3 115
Leverantörsskulder		13 878	16 136
Skulder till koncernföretag		548	791
Aktuella skatteskulder		208	633
Övriga skulder		21 226	2 652
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	9 467	10 814
Summa kortfristiga skulder		48 441	34 140
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		475 230	476 725

R

Koncernens kassaflödesanalys

tkr	Not	2018	2017
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat före finansiella poster		7 981	-6 439
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet mm		17 175	35 328
Erhållen ränta		89	82
Erlagd ränta		-1 843	-1 412
Betald inkomstskatt		-2 150	-1 100
Ökning/minskning varulager		262	338
Ökning/minskning kundfordringar		-4 284	-731
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar		-529	-1 411
Ökning/minskning leverantörsskulder		-2 258	5 666
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder		16 984	-21 868
Kassaflöde från den löpande verksamheten		31 427	8 454
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-16 913	-34 765
Sålda materiella anläggningstillgångar		-	-
Sålda dotterbolag		826	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-16 087	-34 765
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		-	21 642
Amortering		-16 269	-
Transaktioner med minoritetsintressen		-3	-3
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-16 272	21 639
Årets kassaflöde		-932	-4 672
Likvida medel vid årets början		11 085	15 757
Likvida medel vid årets slut		10 153	11 085

Zm

NR AA
RB
S87

Moderbolagets resultaträkning

tkr	Not	2018	2017
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3,4	-934	-772
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-	-
Summa rörelsens kostnader		-934	-772
Rörelsens resultat		-934	-772
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag		1 902	-
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		-	-
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	103	70
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-206	-206
Summa resultat från finansiella poster		1 799	-136
Resultat efter finansiella poster		865	-907
Bokslutsdispositioner	8	1 037	950
Skatt på årets resultat	9	-7	-9
Årets vinst		1 895	33

RW

Moderbolagets balansräkning

tkr	Not	2018	2017
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	17		
Andelar i koncernföretag		213 301	213 501
Andra långfristiga fordringar		13 200	13 200
Summa anläggningstillgångar		226 501	226 701
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>	14		
Kundfordringar		-	-
Fordringar hos koncernföretag	15	1 037	1 434
Aktuella skattefordringar		66	63
Övriga kortfristiga fordringar		135	73
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18		21
Summa omsättningstillgångar		1 238	1 591
Summa Tillgångar		227 739	228 292
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital		100	100
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		21 134	21 101
Årets vinst		1 895	33
Summa eget kapital		23 130	21 234
Långfristiga skulder	19		
Skulder till kreditinstitut		59 650	59 650
Skulder till koncernföretag		135 487	135 487
Summa långfristiga skulder		195 137	195 137
Kortfristiga skulder			
Förskott till kunder		-	-
Leverantörsskulder		-	-
Checkräkningskredit		9 339	11 319
Aktuella skatteskulder		-	-
Övriga skulder		-	-
Skulder till koncernföretag		-	484
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	133	117
Summa kortfristiga skulder		9 472	11 920
Summa eget kapital och skulder		227 739	228 292

27

SR

11/1

JP

SS

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Belopp i tkr om inget annat anges.

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning K3. Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Nossan Förvaltningsaktiebolag upprättar koncernredovisning. Uppgifter om koncernföretag finns i not. Dotterbolagen inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförts till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncernens bokslut upprättas enligt förvärvsmetoden. Förvärvstidpunkten är den tidpunkt då det bestämmande inflytandet erhålls. Identifierbara tillgångar och skulder värderas inledningsvis till verkliga värden vid förvärvstidpunkten. Minoritetens andel av de förvärvade nettotillgångarna värderas till verkligt värde. Goodwill utgörs av mellanskillnaden mellan de förvärvade identifierbara nettotillgångarna vid förvärvstillfälle och anskaffningsvärdet inklusive värdet av minoritetsintresset och värderas initialt till anskaffningsvärdet.

Mellanhavanden mellan koncernföretag elimineras i sin helhet.

Värderingsprinciper

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Planenliga avskrivningar är baserade på tillgångarnas anskaffningsvärden och ekonomiska livslängder enligt praxis. Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	År
Byggnader	33-50 år
Förvaltningsfastigheter	33-50 år
Koncernmässiga övervärden inventarier	40 år
Markanläggningar	20 år
Inventarier	10 år
Datorer	3 år

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in-först ut-principen. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att få varorna till deras aktuella plats och skick.

Fi

Avsättningar

Som avsättning har redovisats förpliktelser gentemot tredje man som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen antingen är säkra eller sannolika till sin förekomst men oviss till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som bolagen har erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkterna värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Hyresintäkter redovisas i den period intäkten avser.

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal- löpande räkning

Bolagen vinstavräknar entreprenadarbeten på löpande räkning i den takt arbetet utförs. Pågående, ej fakturerade entreprenadarbeten, tas i balansräkningen upp till det beräknade faktureringsvärdet av utfört arbete.

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal- fast pris

För tjänsteuppdrag till fast pris redovisas de inkomster och utgifter som är hänförliga till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt respektive kostnad i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen (successiv vinstavräkning). Ett uppdrags färdigställandegrad bestäms genom att nedlagda utgifter på balansdagen jämförs med beräknade totala utgifter. I de fall utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, redovisas intäkter endast i den utsträckning som motsvaras av de uppkomna uppdragsutgifter som sannolikt kommer att ersättas av beställaren. En befarad förlust på ett uppdrag redovisas omgående som kostnad."

Fordringar

Fordringar har upptagits till det belopp som de beräknas inkomma.

Inkomstskatt

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skatteskuld avseende temporära skillnader som hänför sig till investeringar i dotterföretag redovisas inte i koncernredovisningen då moderföretaget i samtliga fall kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det inte bedöms sannolikt att en återföring sker inom överskådlig framtid.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Fordringar och skulder nettoredovisas endast när det finns en legal rättning till kvittning. Aktuell skatt, liksom förändring i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas i eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Huvudregel för redovisning av koncernbidrag enligt 35 kap. Inkomstskattelagen (1999:1229).

Koncernbidrag som erhållits/lämnats redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen. Det lämnade koncernbidraget har påverkat företagets aktuella skatt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod.

Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår dotterbolag där moderbolaget har minst 50% av rösterna.

27

NR 11

BB

SS

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Bolagen gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar och antaganden som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande år behandlas enligt följande. Uppskattningar av anläggningstillgångarnas nyttjandeperiod följer i allt väsentligt branschpraxis. På detta sätt kan den uppskattade nyttjandeperioden i framtiden visa sig avvika från den faktiska nyttjandeperioden.

Not 3 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Med revisionsuppdrag avser granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörs förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter

Koncernen	2018	2017
Revisionsuppdrag	280	254
Andra uppdrag	262	169
Totalt	542	423

Moderbolaget	2018	2017
Revisionsuppdrag	70	70
Andra uppdrag	30	12
Totalt	100	82

Not 4 Anställda och personalkostnader

Koncernen, antalet anställda	2018	2017
Kvinnor	7	5
Män	47	49
Totalt	54	54

Koncernen, styrelsen	2018	2017
Kvinnor	3	3
Män	14	13
Totalt	17	16

Ledning VD	3	3
------------	---	---

Löner och andra ersättningar samt sociala avgifter, inklusive pensionskostnader

Koncernen	2018	2017
Styrelsen och VD	1 981	1 884
Övriga anställda	21 410	21 158
Sociala kostnader enligt lag och avtal	11 106	10 992
Totalt	34 497	34 034

Handwritten signature

Moderbolaget	2018	2017
Styrelsen och VD	169	79
Övriga anställda	0	0
Totalt	169	79

Not 5 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Koncernintern fakturering har skett med 13 662 tkr (13 732 tkr), vilket har eliminerats i koncernens resultaträkning.

Not 6 Ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen	2018	2017
Ränteintäkter övriga	88	82
Ränteintäkter koncernföretag	-	-
Totalt	88	82

Moderbolaget	2018	2017
Ränteintäkter övriga	38	8
Ränteintäkter koncernföretag	65	62
Totalt	103	70

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

Koncernen	2018	2017
Räntekostnader	1 405	964
Borgensavgifter	438	448
Totalt	1 843	1 412

Moderbolaget	2018	2017
Räntekostnader	206	206
Borgensavgifter	-	-
Totalt	206	206

Not 8 Bokslutsdispositioner

Moderbolaget	2018	2017
Erhållit Koncernbidrag från Herrljunga Elektriska AB	837	950
Erhållit Koncernbidrag från Herrljungabostäder AB	200	-
Totalt	1 037	950

2

Handwritten signatures and initials in blue ink.

Not 9 Skatt på årets resultat

Koncernen	2018	2017
Aktuell skatt	-442	-1 100
Uppskjuten skatt	-35	3 244
Skatt på årets resultat	-476	2 144
Redovisat resultat före skatt	7 517	-7 769
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22%)	-1 654	1 709
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader	-42	-43
Skatteeffekt av ej skattepliktiga realisationsvinster	284	-
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-7	-2
Skatt hänförlig till ej redovisat underskott	-	484
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	-5	-4
Effekt av ändrade kattesatser	948	-
Redovisad skattekostnad	-476	2 144

Moderbolaget	2018	2017
Aktuell skatt	7	9
Uppskjuten skatt	-	-
Skatt på årets resultat	7	9

Not 10 Uppskjuten skatt

Skillnaden mellan å ena sidan den inkomstskatt som är redovisats i resultaträkningen samt å andra sidan den inkomstskatt som belöper sig på verksamheten utgörs av

Koncernen	2018	2017
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	17	1 119
Uppskjuten skattefordran på kostnad återförd i beskattningen och avdragsgill kommande år	748	-3 541
Uppskjuten skatteskuld hänförlig till skattemässigt ej avdragsgilla avskrivningar på uppskrivet värde på fastigheter	-800	-822
Uppskjuten skatt	-35	-3 244

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar

Koncernen	2018	2017
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	1 513	1 513
Nyanskaffningar under året	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 513	1 513
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	1 513	1 460
Årets avskrivningar enligt plan	-	54
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	1 513	1 513
Utgående bokfört värde	0	0

2/11

Not 12 Byggnader och mark

Koncernen	2018	2017
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	30 327	30 327
Nyanskaffningar under året		
Utrangerad och såld inventarie under året	-12 989	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	17 338	30 327
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	18 183	17 544
Årets avskrivningar enligt plan	263	639
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-7 193	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	11 253	18 183
Utgående bokfört värde	6 085	12 144

Not 13 Förvaltningsfastigheter Herrljungabostäder AB

Koncernen	2018	2017
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	214 897	215 488
Nyanskaffningar under året	24 830	1 564
Avyttrad anläggningstillgång	-156	-2 155
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	239 571	214 897
Ingående Nedskrivningar	14 800	-
Försäljning och utrangeringar	-	-
Återförd nedskrivning	-	-
Årets omklassificering	3 300	
Årets nedskrivning		14 800
Utgående ackumulerade nedskrivningar	18 100	14 800
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	33 491	30 007
Årets avskrivningar enligt plan	3 906	3 699
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-88	-215
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	37 309	33 491
Utgående bokfört värde	184 162	166 607

En extern marknadsvärdering av Herrljunga Bostäders förvaltningsfastigheter har gjorts under hösten 2018 som indikerar ett samlat övervärde på ca 245 mkr.

Not 14 Taxeringsvärde 2018-12-31

Fastighet	Taxeringsvärde
Förvaltningsfastigheter	212 892
Byggnader och mark	4 976

24

NR 11
PB
SS

Not 15 Maskiner och andra tekniska anläggningar

Koncernen	2018	2017
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	399 169	384 716
Nyanskaffningar under året	12 577	14 842
Utrangerad och såld inventarie under året	-736	-390
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	411 010	399 169
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	165 456	152 965
Årets avskrivningar enligt plan	13 053	12 880
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-849	-390
Nedskrivning		1
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	177 661	165 456
Utgående bokfört värde	233 350	233 712

Not 16 Pågående anläggningar

Koncernen	2018	2017
Pågående anläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	550	20 878
Nedskrivning	-	-3 300
Utgående bokfört värde	550	17 578

Not 17 Finansiella anläggningstillgångar

Koncernen	2018	2017
Andelar i intresseföretag, Trollabo Kraft AB	250	250
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag	300	300
Andra långfristiga värdepappersinnehav	45	45
Redovisat värde vid årets slut	595	595

Moderbolaget	2018	2017
Andelar i Herljungabostäder AB	15 664	15 664
Andelar i Herljunga Elektriska AB	197 637	197 637
Andelar i Herljunga Hotellfastighets AB	-	200
Långfristig fordran Herljungaostäder AB	13 200	13 200
Redovisat värde vid årets slut	226 501	226 701

Uppgifter om dotterföretag

Namn	Orgnr	Ägd andel %	Eget kapital 2018-12-31	Resultat efter skatt 2018
Herljungabostäder AB	556508-0909	100	23 077	2 966
Herljunga Elektriska AB	556006-9816	99,82	16 989	6

27

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Koncernen	2018	2017
Ej kostnadsförda utgifter	1 841	1 235
Totalt	1 841	1 235

Not 19 Långfristiga skulder

Koncernen	2018	2017
Skulder i Kommuninvest Sverige AB	232 497	243 047
Skulder till Herrljunga Kommun	135 478	135 487
Skulder till Hyresrätts föreningen	2 300	2 300
Övriga skulder till kreditinstitut	14 352	26 612
Utgående bokfört värde	384 626	407 446

Moderbolaget	2018	2017
Skulder i Kommuninvest Sverige AB	59 650	59 650
Skulder till Herrljunga Kommun	135 487	135 487
Utgående bokfört värde	195 137	195 137

Not 20 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Koncernen	2018	2017
Förutbetalda hyror	2 957	2 903
Upplupen semester	4 280	4 322
Upplupna sociala avgifter	1 292	1 117
Upplupna räntor	55	46
Övriga upplupna kostnader	883	2 426
	9 467	10 814

Moderbolaget	2018	2017
Uppbokade revisionskostnader	100	82
Uppbokad ränta Kommuninvest Sverige AB	33	35
Totalt	133	117

7

SR AH
PB
SS

Not 21 Ställda säkerheter

Koncernen	2018	2017
Fastighetsinteckningar	6 050	6 050
Företagsinteckningar	10 000	10 000
Tillgångar med äganderättsförbehåll	169	225

Not 22 Eventuella förpliktelser

Koncernen	2018	2017
Ansvarsförbindelse	62	68
Totalt	62	68

Not 23 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Det har inte inträffat några händelser av betydelse för bolagen efter räkenskapsårets slut.

Not 24 Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	21 134 416
Årets resultat	<u>1 895 392</u>
	23 029 808

Styrelsen förslår att vinstmedel disponeras så att i ny räkning överförs 23 029 808 kr.

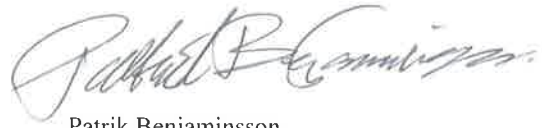

Underskrifter

Herrljunga 2019- 03-11

Staffan Setterberg
Styrelseordförande

Patrik Benjaminsson

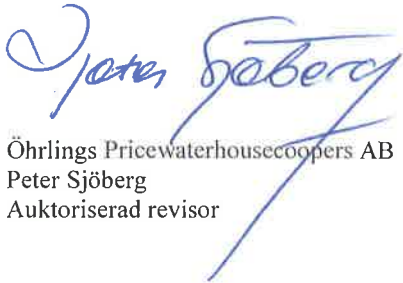

Anders Andersson

Linda Rudenwall
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2019-

Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB
Peter Sjöberg
Auktoriserad revisor

Meddelande 1

Till styrelsen och årsstämman i Nossan Förvaltningsaktiebolag,
org. nr. 556637-5746

Granskningsrapport för år 2018 enligt 10 kap aktiebolagslagen

Vi har granskat bolagets verksamhet under räkenskapsåret 2018. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och god sed. Det innebär att vi har planerat granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll varit tillräcklig.

För uppdraget har vi tagit del av bolagsordning, ägardirektiv, arbetsordning för styrelsen/VD, styrelseprotokoll och policydokument. Vi och vårt sakkunniga biträde har vid möte med VD behandlat bolagets verksamhet, organisation, interna kontroll, ägardialoger och övrig samordning inom koncernen.

Den interna kontrollen har utvecklats. Kontrollplanen för 2018 innehåller förutom relevanta kontrollområden också bedömning av väsentlighet och risk. Planen har genomförts och redovisats för styrelsen.

Översyn har skett av ansvarsfördelningen mellan styrelsen och VD. Särskild instruktion för VD har upprättats.

Försäljningen av Herrljunga Hotellfastighets AB har skett med Kommunfullmäktiges godkännande.

Kommunfullmäktige har antagit två dokument "Policy för all upphandling i Herrljunga kommun" och "Riktlinjer för representation, uppvaktningar och avtackning av förtroendevalda" båda dokumenten skall vara gällande för bl.a. de kommunala bolagen. Enligt vår mening bör det genomföras en översyn av dessa dokument i syfte att göra dem mer styrande/tillämpliga i bolagen (exempelvis bör riktlinjer finnas för intern respektive extern representation).

Bolaget har uppnått ägarens målsättning om en soliditet om minst 10%.

Bedömning

Vi anser att vår granskning ger rimlig grund för uttalandet enligt nedan:

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig vi finner därför ingen anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Herrljunga 2019-03-08

Erik Nilstad

Sture Johansson

Av kommunfullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisorer

MA
PB
SS

Meddelande 1

Herrljunga kommun
Nossan Förvaltnings AB
Intern kontrollplan 2018

Internkontrollplan ska upprättas inför kommande verksamhetsår.

Internkontrollpolicy för Herrljunga kommun anger att resultatet av Intern kontroll årligen ska redovisas till Kommunstyrelsen. Detta sker i samband med årsredovisning.

Avvikelser i den löpande Internkontrollen ska omedelbart rapporteras till ansvarig nämnd/styrelse.

Intern kontroll ska genomföras av följande processer där risker har identifierats.

Nossan AB			
Risk i process/rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighetsbedömning ¹	Resultat av uppföljning
Koncerninterna poster	Avstämning av koncerninterna poster. Viktigt att alla bolag tar upp samma skulder och fordringar. Blankett skall fyllas i och skickas in för avstämning. Görs en gång per år i samband med upprättande av kommunens koncern-redovisning.	R 3 x V 4 = RV 12	Bolag och stiftelse fick utskickat mallar för delårsbokslut och helårsbokslut i god tid före deadlines. Alla skickade in ifyllda mallar för koncerninterna poster i tid och kommunens koncern kunde redovisas på ett korrekt sätt vid delåret 2018 samt helåret 2018.
Planering låneportfölj, lånestrategi, likviditetsplanering	Finansråd bestående av kommunens ekonomichef och respektive bolags verkställande direktör ska gå igenom den samlade låneportföljen, fastställa lånestrategin och likviditetsplanering för kommunkoncernen. Finansråd genomförs 2 ggr per år i samband med ägardialog bolagskoncernen Nossan AB och KS.	R 3 x V 4 = RV 12	Finansråd har genomförts vid två tillfällen under året.
Administrativa rutiner arkivering och diariefunktion	Arkivhantering Diarieföring Samtliga undertecknade protokoll arkiveras i ekonomiavdelningens arkiv samt scannas in och finns i kommunens nätverk. Undertecknade handlingar arkiveras i ekonomiavdelningens arkiv.	R 3 x V 3 = RV 9	Protokoll förvaras i närarkivet. Förbättring har gjorts i att alla bilagor till protokollet signeras och placeras bakom protokoll.

¹ Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

5
J
2018

Risk

Sannolikhetsnivåer för fel:

Osannolik;	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå.	Värde: (1)
Mindre sannolik;	Risken är mycket liten att fel ska uppstå.	Värde: (2)
Möjlig;	Det finns risk för att fel ska uppstå.	Värde: (3)
Sannolik;	Det är mycket troligt att fel kan uppstå.	Värde: (4)
Mycket sannolik;	Det är mycket troligt att fel ska uppstå.	Värde: (5)

Väsentlighet

Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

Försumbar;	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.	Värde: (1)
Lindrig;	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen.	Värde: (2)
Kännbar;	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.	Värde: (3)
Allvarlig;	Är så stor så att fel helt enkelt inte bör inträffa.	Värde: (4)
Mycket allvarlig;	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.	Värde: (5)

Risk och Väsentlighetsbedömning

Multiplitera R-värde med V-värde = Risk- och Väsentlighetsvärde

ANSLAG

Protokollet från Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund är justerat. Justeringen tillkännages genom anslag på kommunalförbundets digitala anslagstavla på www.borasregionen.se

Sammanträdesdatum: 2019-02-22

Justeringsdatum: 2019-03-01

Anslaget sätts upp: 2019-03-05

Anslaget avpubliceras: 2019-03-27

Protokollet finns tillgängligt på www.borasregionen.se

Originalprotokollet förvaras på Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund, Skaraborgsvägen 1 A, Borås.

Boråsregionen Sjuhärads Kommunalförbund

Linda Bergholtz
Administrativ chef

Direktionsprotokoll 2019-02-22

Plats och tid	Borås kl 9.40 – 12.05
Omfattning	§§ 18-34
Beslutande	Malin Carlsson (S) Ordförande Bengt Hilmerzon (C) 1:e vice ordförande Ej § 24 Lisa Dahlberg (S) 2:e vice ordförande §§ 18-23 Annette Carlson (M) Michael Plogell (FR) Stefan Carlsson (S) Tony Hansen (S) Roland Karlsson (C)
Ersättare	Lars-Erik Olsson (S) Kerstin Hermansson (C) Niklas Arvidsson (KD) Tomas Johansson (M) Johan Björkman (M) Lennart Haglund (C) Wiktor Öberg (M) Tony Willner (S)
Adjungerade	Jana Nilsson (S) §§ 18-24 Ingemar Basth (MP) Ej §§ 24-25 Jan-Olof Sundh (V) Mikael Levander (NU) Crister Spets (SD) Anna Svalander (L) §§ 18-24
Övriga	Magnus Haggren, Förbundsdirektör Joakim Svärdröm, Regionutvecklingschef Linda Bergholtz, Administrativ chef Tomas Ekberg, Västra Götalandsregionen § 21 Joakim Waare, Västra Götalandsregionen § 21 Karin Björklind, Regionutvecklare §§ 21-22 Anna Laang, Regionutvecklare § 24 Sebastian Mårtensson, Business Region Borås § 26

Sekreterare
Linda Bergholtz

Ordförande.....
Malin Carlsson

Justerare.....
Bengt Hilmersson

Justerare § 24.....
Roland Karlsson

- § 18 **Fastställande av dagordning**
Två valärenden har tillkommit; ledamot till Politiskt samråd naturbruk samt justering i val av ledamöter till Styrelsen för Mediapoolen.

Direktionen beslutar

att komplettera dagordningen med Politiskt samråd naturbruk samt Styrelsen för Mediapoolen

- § 19 **Val av justerare**
Bengt Hilmersson (C) utses att jämte ordförande justera dagens protokoll. Roland Karlsson (C) utses att justera § 24 då ordinarie justerare inte deltar i ärendet på grund av jäv.

- § 20 **Föregående mötesprotokoll**
Föregående mötesprotokoll från 2019-02-05 läggs till handlingarna

- § 21 **Presentation av rapporten Vår bästa tid är nu?**
Tomas Ekberg och Joakim Waare från Västra Götalandsregionen presenterar rapporten Vår bästa tid är nu? – Regionrapport 2018 Hållbar utveckling i Västra Götaland. Rapporten tar upp utvecklingen i Västra Götaland inom ett flertal områden, såsom ekonomisk utveckling och näringslivets produktivitet, arbetsmarknad och arbetspendling, infrastruktur, disponibel inkomst, jobbutveckling samt sysselsättningsutveckling, utbildningsbakgrund, psykisk ohälsa, trygghet och miljö.

Direktionen beslutar

att ta informationen till dagens protokoll

- § 22 **Presentation av Framtidsbild Boråsregionen**
Karin Björklind, Regionutvecklare, berättar om det arbete som pågår när det gäller att ta fram en gemensam Struktur- och framtidsbild för Boråsregionen. Arbetet sker i projektform under 2018-2020 och arbetsgruppen består av representanter från medlemskommunerna inom olika verksamhets- och kompetensområden. Syftet med framtidsbilden är att presentera riktning och en vision för framtiden samt ge tyngd i planeringsfrågor på regional och nationell nivå. Boråsregionens strukturbild utgör en byggsten i Västra Götalandsregionens strukturbild. Arbetet består till stor del av att hitta områden där samverkan över kommungränserna ger mervärden.

Jana Nilsson (S) önskar att även Varberg ska få vara en del i arbetet för att på så sätt identifiera ytterligare samverkansområden med Boråsregionen.

Direktionen beslutar

att ta informationen till dagens protokoll

- § 23 **Årsredovisning 2018**
Ekonomiskt resultat
Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 816 tkr gentemot budget vilket är 1 136 tkr lägre än 2017. Förbundskansliet redovisar ett underskott gentemot budget om 49 tkr vilket är 1 175 tkr sämre jämfört med 2017. En betydande förklaring till det försämrade resultatet är den indexkostnadsökning för utbyggnad av E20 som delvis belastat förbundskansliet. Navet science center redovisar ett resultat om 419 tkr vilket är i nivå med 2017. Medarbetarcentrum gör ett resultat om 445 tkr vilket är 99 tkr högre än 2017.

Direktionsprotokoll 2019-02-22

Närvarðskontoret redovisar ett balanserat resultat vilket kan förklaras med att det interna överskottet i verksamheten om 755 tkr i sin helhet överförs till 2019.

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslut var ett överskott om 800 tkr i förhållande till lagd budget. Det faktiska resultatet för förbundet uppgår till 816 tkr vilket i sin helhet överensstämmer väl med tidigare lagda prognoser. Trots god överensstämmelse mellan resultat och delårsprognos redovisas vissa större skillnader inom flera av förbundets verksamheter.

Förbundskansliet redovisar ett negativt resultat om 50 tkr. Resultatet belastas med ökade kostnader för anläggningsindex för utbyggnad av E20. Medarbetarcentrum prognosticerade ett överskott om ca 300 tkr till följd av sänkta lönekostnader pga. långtidssjukskrivning. Resultatet blev ett överskott om 445 tkr vid årets slut. Förutom lägre personalkostnader beror överskottet på ökade intäkter för utförda tjänster. Närvarðssamverkan prognosticerade vid delåret ett överskott om ca 500 tkr. Resultatet för helåret blev ett överskott om 755 tkr. Överskottet förklaras dels av de 805 tkr som flyttades med från 2017 till öronmärkta aktiviteter som ännu inte utförts, dels av lägre lönekostnader än budgeterat. Närvarðskontorets faktiska resultat bokförs som ett nollresultat vilket möjliggör för det politiska samrådet inom Närvarðssamverkan att hantera resultatet i enlighet med beslutad styrmödel. Navet science center prognosticerade ett nollresultat i samband med delårsbokslutet. Resultatet för helåret blev ett överskott om cirka 400 tkr vilket i huvudsak kan förklaras med minskad semesterlöneskuld i kombination med något lägre personalkostnader samt ökade intäkter utifrån en positiv besöksstatistik för perioden september till december.

God ekonomisk hushållning

Direktionen har tidigare beslutat att verksamhetens omslutning och karaktär bedömts motivera ett eget kapital för förbundskansliet om cirka 4 000 tkr. Navets styrgrupp har bedömt att ett eget kapital om 10 % är motiverat. Det totala utgående egna kapitalet vid årets utgång är 10 543 tkr, varav kansliets del är 7 802 tkr, Navet 2 741 tkr och Medarbetarcentrum 709 tkr. Utöver beslut om eget kapital ska den samlade verksamheten även uppnå minst ett nollresultat.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet en måluppfyllelse för verksamheten där sex av nio effektmål anses helt uppfyllda, två mål anses delvis uppfyllda samt ett mål som inte kan anses vara uppfyllt. Medarbetarcentrum bedömer att samtliga fyra effektmål är uppfyllda. Utöver de fastställda mål och aktiviteter som anges i verksamhetsplanen har förbundet under året tillsammans med medlemskommunerna initierat och startat nya verksamheter inom besöksnäring, miljösamverkan och gemensam dataskyddsverksamhet samt påbörjat arbetet med en delregional kulturplan.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning kan anses vara uppfyllda.

Direktionen beslutar

att för egen del godkänna upprättat förslag till årsredovisning 2018 för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund samt

att när revisionsberättelse inkommit översända densamma tillsammans med årsredovisningen till medlemskommunerna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet

§ 24

Utllysning av tillväxtmedel 2019

Boråsregionen utlyser årligen tillväxtmedel för samverkansprojekt som ska bidra till utveckling och tillväxt i Sjuhärad. Årets utlysning avser 2019 års tillväxtmedel. Direktionen för Boråsregionen beslutade den 2018-10-26 att använda samma principer för tilldelning av tillväxtmedel för år 2019 som under år 2018. Utifrån ovan nämnda beslut genomförs en begränsad utlysning av tillväxtmedel för 2019. Det innebär att bidrag kan sökas även 2019 av de verksamheter som förbundet haft långsiktiga avtal med och som fick tilldelning år 2018. Utlisningsperioden pågick under perioden 2018-11-21 till 2019-01-06.

Tillväxtmedel finns inom områdena *tillväxt*, *miljö* och *kultur*. Den totala budgeten för 2019-års tillväxtmedel är 17,5 mnkr. Av dessa är 500 000 kr öronmärkta till förstudier, analyser och pilotprojekt. Inom området *tillväxt* är 3 mnkr in-tecknade för projekt Smart Textiles som har ett långsiktigt avtal med förbundet som löper ut 2019-12-31. Disponibelt belopp 2019 uppgår till 11 mnkr för *tillväxt*, 2 mnkr för *miljö* och 1 mnkr för *kultur*. De projekt som beviljats medel för år 2 under 2018 kan även söka för år 3. Beslutet innebär vidare att inte utlysa tillväxtmedel för nya tillväxt-, och miljöprojekt 2019. Utlisningen 2019 är öppen för nya ansökningar inom kultur. För kommunalförbundets finansiering av ombyggnaden av E20 har en kostnad för ökat anläggningsindex om 1 mnkr avsatts vilket innebär att motsvarande belopp ej kan rekvireras från regionen. Ett förslag är att avsätta 1 mnkr till en pott för oförutsedda utgifter för regionala tillväxtprojekt/insatser 2019.

Vid årets utlysning har sammanlagt 20 projektansökningar inkommit, varav 11 inom *tillväxt*, 4 inom *miljö* och 5 inom *kultur* till ett värde av totalt 13,5 mnkr för det första året. Av inkomna ansökningar är 16 kvalificerade enligt kriterierna (*fastställda 2014*) inom de nio prioriterade delregionala målen i Boråsregionens strategiska plan för perioden 2014 – 2020.

Ansökningar tillväxtmedel 2019

Disponibelt belopp för tillväxtprojekt 11 mnkr

Tillväxtprojekt Externa	Sökande	Söker 2019	Förslag tilldelning	Kommentarer
Nyföretagarcentrum 2019 nr 301	Nyföretagarcentrum Borås	300 000	300 000	
Smart Textiles – 229 inkl DO TankCenter	Högskolan i Borås – Smart Textiles	3 000 000	3 000 000	Avtal 2016 - 2019
Stiftelsen Drivhuset Verksamhetsstöd Borås 2018 nr 267	Stiftelsen Drivhuset Borås	940 000	475 000	
Connect Väst/ Tillväxt 3.0 nr 201	Connect Sverige – Region Väst	1 000 000	600 000	
UF-Företagande nya målgrupper nr 358	Ung Företagsamhet i Älvsborg	650 000	0	*Ej kval år 4
Entreprenörskap i grundskolan nr 343	Ung Företagsamhet i Älvsborg	1 550 000	0	*Ej kval år 4

Direktionsprotokoll 2019-02-22

Ung Företagsamhet	Ung Företagsamhet i Älvsborg	2 000 000	500 000	
Digitalt KP-mäkleri i Boråsregionen	Borås stad c/o BrVux	380 000	760 000	År 2 + 3
Jämställt entreprenörskap	Therese Fredman	140 000	0	**Ej kval Enskild firma
Summa		9 960 000	5 635 000	

*Medel från Boråsregionen kan endast ges till projekt i max tre år

**Medel kan inte användas internt för utveckling eller till enskild organisation.

Kommungemensamma satsningar enligt nio prioriterade tillväxtmål	Sökande tillväxtprojekt	Söker 2019	Förslag tilldelning	Kommentarer
Samordning av kontakter mellan arbetsgivare och studerande för framtida kompetensförsörjning	Boråsregionen Sjuhärads KF	1 342 800	1 342 800	År 1
Framtidsbild nr 388 Strukturbild för Boråsregionen	Boråsregionen Sjuhärads KF	1 220 000	1 220 000	År 3
Destination nr 386 Boråsregionen	Boråsregionen Sjuhärads KF	1 420 000	1 420 000	År 3
Summa		3 982 800	3 982 800	

Kommungemensamma satsningar enligt nio prioriterade tillväxtmål	Sökande miljöprojekt	Söker 2019	Förslag tilldelning	Kommentarer
Hållbar Framtid Sjuhärad – Miljöstrategisk samverkan nr 385	Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	1 224 400	1 000 000	År 3
Summa		1 224 400	1 000 000	

Disponibelt belopp för miljöprojekt 2 mnkr

Miljöprojekt Externa	Sökande	Söker 2019	Förslag tilldelning	Kommentarer
Hållbar Landsbygd Sjuhärad nr 375	Borås stad/ Miljöförvaltningen	920 000	800 000	År 3
Miljöbron – nr 242 kompetensförsörjning för ett hållbart Sjuhärad 2019	Miljöbron	350 000	200 000	
Hållbara stationssamhällen i Sjuhärad	Science Park Borås Högskolan i Borås	60 000	0	***Ej kval nytt projekt
Summa		1 330 000	1 000 000	

***2019 genomförs en begränsad utlysning av tillväxtmedel för 2019. Beslutet innebär att inte utlysa delregionala tillväxtmedel för nya tillväxt- och miljöprojekt.

Disponibelt belopp för kulturprojekt 1 mnkr

Kulturprojekt externa	Sökande	Söker 2019	Förslag tilldelning	Kommentarer
Ljudkonstrunda i 7-Häradsbygden nr 374	Ideella Kulturföreningen Bikupan	170 000	170 000	År 3
(X) sites Sjuhäradsrundan 2019 nr 373	Konstnärscentrum Väst	300 000	280 000	År 3
Art Center Sjuhärad – Hållbarhet, innovation, inkludering	Teater Nu / co KulturUngdom	340 000	250 000	År 1
Gränsbygd i Sjuhärad 2019 - 2021	Ulricehamns kommun	600 000	300 000	År 1
Jämställt!	TILLT	450 000	0	År 1
Summa		1 860 000	1 000 000	

Boråsregionen finansierar maximalt angivet belopp mot tagna kostnader enligt ovan. Medel beviljas för ett år i taget. För fleråriga projekt tas nytt beslut om fortsatt finansiering kommande år under förutsättning att Västra Götalandsregionen beviljar Boråsregionen tillväxtmedel. Den nya överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och Boråsregionen löper åren 2019 - 2020.

De tillväxtprojekt som beviljas ett lägre belopp än ansökan anger ombuds inkomma med en reviderad projektbeskrivning enligt mall med beskrivning av hur det tilldelade bidraget påverkar måluppfyllelse, budget och planerade aktiviteter.

Direktionen beslutar

att fördelning av delregionala tillväxtmedel 2019 genomförs enligt förslag
Annette Carlson (M) deltar inte i beslutet

att ge förbundet i uppdrag att i samråd med kommunerna utreda hanteringen av bidragsmedel till Ung företagsamhet inför 2020. Rapportering sker på Direktionens sammanträde i juni

§ 25

Ansökan Winnet

Winnet är en partipolitiskt obunden ideell förening som arbetar för jämställd tillväxt och utveckling i Västra Götaland. Under 2017 - 2018 har Winnet arbetat i samverkan med Västra Götalandsregionens jämställdhetsråd med insatser kring kartläggning av samtliga 49 kommuner ur ett jämställdhetsperspektiv. Ett resultat av arbetet är framtagandet av planeringsverktyget jämställdhetskartan som möjliggör jämförelser inom jämställdhetsområdet för såväl offentlig som privat sektor samt olika branscher.

För att även fortsättningsvis kunna utgöra en resurs för kommunerna i Västra Götaland i arbetet med jämställdhetsfrågor och jämställdhetskartan ansöker Winnet nu om finansiering med 200 tkr av respektive kommunalförbund i Västra Götaland. Ett eventuellt bidrag är enligt Winnet tänkt att utgöra en ekonomisk plattform i kombination med det verksamhetsbidrag som är aviserat från Västra Götalandsregionen. Ett eventuellt bidrag från Boråsregionen innebär att Winnet i första hand ska kunna erbjuda följande:

- Fortsatt uppdatering av statistik på såväl kommun – och delregional nivå.
- Personliga besök och presentationer i olika sammanhang som kommuner och delregioner önskar.
- Inspel i handlingsplaner för jämställd tillväxt och utveckling

Med utgångspunkt i regelverket för tilldelning av tillväxtmedel där det framgår att medel ska beviljas för insatser inom området regional tillväxt ser förbundet inga möjligheter att bevilja bidrag till Winnet.

Direktionen beslutar

att avslå ansökan om bidrag för arbete med jämställdhetskartan då tillväxtmedel endast får användas inom området regional utveckling

§ 26

Verksamhetsplan Business Region Borås

Verksamhetsplanen för Business Region Borås ska fungera som ett vägledande styrdokument för näringslivssatsningarna och investeringsarbetet i regionen 2019. Syftet med verksamhetsplanen är att BRB i nära samverkan med medlemskommunerna och andra

Direktionsprotokoll 2019-02-22

aktörer ska verka för en expanderande arbetsmarknad genom fler och växande företag samt ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv.

Verksamhetsplanen är framtagen tillsammans med respektive näringslivsansvarig i regionens kommuner. Vintern 2018/2019 har en arbetsgrupp med representanter från Borås, Mark, Herrljunga och Svenljunga arbetat fram verksamhetsplanen som sedan har lagt fram planen inför hela BRB som godkänt arbetet.

Det finns fyra fokusområden som BRB och dess verksamhet arbetar utifrån.

1. Samverka i näringslivsarbetet
2. En region utan etableringsgränser
3. Attrahera internationella investeringar
4. Verka för god tillgång till kompetens

Under 2018 blev BRB ett regionalt etableringskontor inom Business Swedens nationella arbete kring utländska företagsinvesteringar. Vi har även fört diskussionen om att lyfta ur arbetsmarknadsförstoringen ur förra verksamhetsplanen, främst då BRB som enskild aktör har liten påverkan på det arbetet. För att få en större arbetsmarknadsregion och gemensam med Göteborgsregionen krävs kortare pendlingstider, vilket i sin tur endast kan lösas med utbyggnad av den spårbundna trafiken.

Direktionen beslutar

att efter redaktionella ändringar anta föreslagen verksamhetsplan 2019 för Business Region Borås

§ 27

Fyllnadsval adjungerade ledamöter i beredningarna

Fyllnadsval ska genomföras till följd av Direktionens beslut 2019-02-05 att adjungerade ledamöter ska ha rätt till adjungerad plats/insynsplat i beredningarna. Valberedningen föreslår följande

Adjungerade ledamöter Valfärd och Kompetens

Mikael Levander (NU)
Crister Spets (SD)
Monica Björsell (LPO)
Ingemar Basth (MP)

Adjungerad ledamot BH7

Jan-Olof Sundh (V)

Direktionen beslutar

enligt valberedningens förslag

§ 28

Representanter Stråksamverkan Göteborg-Borås

I och med att utbyggnad av ny järnvägssträcka Göteborg – Borås via Landvetter flygplats kom med i den nationella transportinfrastrukturplanen 2018–2029 vill Trafikverket samla berörda politiker i en samrådsgrupp för att där förankra arbetet med den fortsatta planeringen av järnvägssträckan.

Kommunerna längs sträckan (Borås, Bollebygd, Härryda, Mölndal och Göteborg) samt de två kommunalförbunden (Boråsregionen och Göteborgsregionen) erbjuds två platser vardera till detta forum.

En önskan från Trafikverket är att ordförande och vice ordförande från respektive kommun utses samt att kommunalförbundens representanter utses från presidierna.

Direktionen beslutar

att utse ordförande Malin Carlsson (S) samt Annette Carlson (M) till kommunalförbundets representanter i stråksamverkan Göteborg – Borås

§ 29

Förbundsdirektör och Regionutvecklingschef informerar

Förbundsdirektör Magnus Haggren informerar om att han blivit kontaktad av arbetsförmedlingens chef för marknadsområde 5, Michael Leufkens. Marknadsområde 5 innefattar samtliga kommuner i Västra Götaland exklusive Göteborg. Michael informerade om att arbetsförmedlingen nu påbörjar omställningen med att anpassa organisationen utifrån det varsel som lades i januari. Det finns ännu inga konkreta planer eller besked, men de åtgärder som planeras kommer att påverka arbetsförmedlingens utbud i hela regionen.

Förbundsdirektör Magnus Haggren informerar om FOKUS Boråsregionen som kommer att äga rum på Åhaga 24 april. FOKUS Boråsregionen är ett nytt forum för att samla politiker, tjänstemän, näringsliv och aktörer i utvecklings- och framtidsfrågor. Dagen är tänkt att vara årligen återkommande och ha olika teman. Temat 2019 är "Besöksnäringen som motor för positiv utveckling. En näring som skapar attraktionskraft, tillväxt och sysselsättning i vår region."

Förbundsdirektör Magnus Haggren informerar om att Malin Carlsson (S) tagit ett ordförandebeslut att ställa sig bakom den ansökan Nordiska Textilakademin (fd PROTEKO) och Borås Vuxenutbildning gjort till Tillväxtverket för projektet Kompetensslussen – Integration i regional kompetensförsörjning. Ett krav för att vara bidragsmottagare är att en region-/alternativt ett kommunalförbund ställer sig bakom som projektägare. Projektet kommer att drivas av de sökande parterna och innebär inga kostnader för förbundet.

Beslutet gäller under förutsättning att Direktionen godkänner kommande samverkansavtal mellan parterna samt i övrigt godkänner projektägarskap för förbundet.

Direktionen beslutar

att ta informationen till dagens protokoll

§ 30

Styrelsen för Mediapoolen

Enligt beslut i Direktionen 2019-02-05 utsågs Kerstin Hermansson (C) till ledamot och Johan Björkman (M) till ersättare i styrelsen för Mediapoolen. Förslag har lämnats att utse Johan Björkman (M) till ledamot och Kerstin Hermansson (C) till ersättare.

Övriga ledamöter i styrelsen är Tony Willner (S) ledamot och Tony Hansen (S) ersättare.

Direktionen beslutar

att utse Johan Björkman (M) till ledamot och Kerstin Hermansson (C) till ersättare i styrelsen för Mediapoolen

§ 31

Politiskt samråd naturbruk

Respektive kommunalförbund ska utse en ledamot till det politiska samrådet för naturbruk. Syftet med gruppen är att på övergripande och strategisk nivå samordna insatser för naturbruksutbildning och kompetensförsörjning för de gröna näringarna. Till detta kommer att övervaka, följa upp och vårda samverkansavtalet mellan Västra

Direktionsprotokoll 2019-02-22

Götalandsregionen och de 49 kommunerna kring naturbruksutbildning samt kunna diskutera resurssättning av verksamheten.

Gruppen ska vara en arena för ett gemensamt ansvarstagande för naturbruksutbildningarnas utveckling på strategisk nivå, utan att inkräkta på skollagens krav på huvudmannaskap som bärs av Västra Götalandsregionen.

Valberedningen föreslår Tony Hansen (S).

Direktionen beslutar

enligt valberedningens förslag

§ 32 Anmälningssärenden

Följande ärenden anmäls och läggs till handlingarna

Inkomna handlingar

Datum	Avsändare	Ärende
190208	1. Kollektivtrafiknämnden, VGR	Val av representanter till delregionala kollektivtrafikeråden
190211	2. Borås Stad	Rekvisition förstudie Delningsekonomi i Sjuhärad
190211	3. Länsstyrelsen	Utllysning av statsbidrag asylsökande
190212	4. Bollebygds kommun	Överenskommelse spelmissbruk
190212	5. Bollebygds kommun	Inriktningsskildring Närvaringssamverkan
190213	6. Borås Stad	Rekvisition Hållbar Landsbygd Sjuhärad
190213	7. Länsstyrelsen	Synpunkter samråd vattenförvaltning
190213	8. Konstnärscentrum väst	Rekvisition Xsites Sjuhäradsrundan
190221	9. Vårgårda kommun	Överenskommelse spelmissbruk

Expedierade handlingar

Datum	Mottagare	Ärende
190213	10. Medlemskommuner	Direktionsprotokoll 2019-02-02 samt anslag
190215	11. Medlemskommuner	Kallelse Direktionen 2019-02-22
190218	12. Västra Götalandsregionen	Val av ledamöter Beredningen för hållbar utveckling, BHU
190218	13. VästKom	Val av ledamöter VästKoms styrelse samt stämooombud
190218	14. Gryning Vård AB	Val av ledamöter ägarrådet Gryning Vård AB samt revisor och stämooombud
190218	15. Mediapoolen	Val av ledamöter Mediapoolens styrelse samt stämooombud

Delegationsbeslut

Datum	Beslut	Delegat
190128	16. Avtal mellan Medarbetarcentrum och Marks kommun	Verksamhetschef MC
190205	17. Överenskommelse 2019-2020 mellan VGR och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund angående delregionala tillväxtmedel	Ordförande
190218	18. Ansökan om projekt Kompetensslussen till Tillväxtverket	Ordförande
190219	19. Anställning Samordnare/kommunikatör Närvaringsskontoret	Förbundsdirektör
1812-1901	20. Fem avtal mellan Medarbetarcentrum och Borås Stad	Verksamhetschef MC

Direktionsprotokoll 2019-02-22

- § 33 **Övriga frågor**
Inga övriga frågor anmäldes till dagordningen
- § 34 **Nästa sammanträde äger rum den 16 april 2019 kl 9-16**

Giltig från
2019-02-27

Meddelande 3

Utfärdad av
Anders Mannikoff

Sidan
1 (2)

Dokument id
Styrelseprotokoll 2019-02-27

Protokoll nr:
1-19

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Bo Fransson, Jörgen Holmberg, Linda Johansson, Johan Martinsson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Peter Sjöberg (del av tiden), Tomas Johansson (del av tiden), Tomas Bayard, Leif Fogel, Anders Mannikoff.

§ 428 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 429 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Niklas Arvidsson.

§ 430 Föregående mötesprotokoll

Föregående protokoll gicks igenom med följande kommentarer. Läget beträffande grundvatten och vattendom återkommer i separata punkter, se § 433. Inga nya påslag av eltylenglykol har konstaterats sedan föregående möte. Protokollet lades därefter till handlingarna.

§ 431 Rapportering från revisionen och verksamheterna

Peter Sjöberg och Tomas Johansson, båda från PwC, rapporterade om arbetet med revisionen. Revisionsarbetet har inte visat på några brister hos räkenskaper eller förvaltning.

VD rapporterade från verksamheten enligt följande:

Ett par större vattenläckor har inträffat, dels vid Horsbyskolan, dels under banvallen för Västra stambanan. I båda fallen upptäcktes och åtgärdades läckorna snabbt. Ledningen under banvallen är dock inte möjlig att reparera varför denna tagits ur bruk. För att säkra vattenförsörjningen norr om järnvägen, som nu består av två istället för tre ledningar, blir det därför angelägen att bygga en ny ledning under järnvägen.

Reparationen av plåtarna på vattentornet i Annelund är nu beställd och planeras bli klar under våren.

Under 2018 har kommunen i samarbete med bolaget tagit fram en VA-plan för kommunen. Planen har behandlats i kommunstyrelsen och kommer troligen att beslutas av kommunfullmäktige under våren.

Arbetet med en ingående analys av VA-ekonomin är inlett. Senast en sådan analys gjordes var 2014, då med tidsperspektivet 3-5 år. Därmed är det på nytt dags för en ingående analys. VA-ekonomin analyseras dessutom varje år i samband med beslut om förändrade VA-taxor.

En rekrytering är genomförd till rollen system- och miljöanalys. Denna roll liknar i väsentliga delar det som brukar benämnas VA-ingenjör

Giltig från
2019-02-27

Meddelande 3

Utfärdad av
Anders Mannikoff

Sidan
2 (2)

Dokument id
Styrelseprotokoll 2019-02-27

Protokoll nr:
1-19

§ 431 Granska och besluta om 2018 års bokslut

VD presenterade årsredovisningen för 2018 och svarade på styrelsens frågor.

Styrelsen beslutade att godkänna förslaget till årsredovisning 2018 och överlämna den till årsstämman för beslut.

§ 433 Övriga frågor

Styrelsen behandlade lekmannarevisorernas rapport och fann, med ledning av denna, inget skäl att vidta några särskilda åtgärder.

Grundvattennivåerna har efter senaste tidens regn och snösmältning återgått till nivåer som är normala för årstiden. Vi kommer dock fortsatt att följa utvecklingen.

Arbetet med vattendom för Altorps vattenverk pågår fortfarande. Mark- och miljödomstolen har begärt kompletteringar efter att en verksamhetsutövare strax utanför påverkansområdet inkommit med en skrivelse. Nu görs därför en tilläggsanalys i ett något utvidgat område. Vår ansökan kommer därmed att kompletteras under mars månad. Den upphandlade leverantören av processutrustning har med stöd av bolagets avsiktsförklaring startat sin förtillverkning och därmed börjat dra kostnader. Samtidigt är det inte möjligt att teckna ett bindande avtal då tidplanen är avhängig en lagakraftvunnen vattendom. Vi behöver därför att arbeta fram en överenskommelse med leverantören av processutrustning så att nödvändig förproduktion kan genomföras även om vattendomen blivit försenad.

§ 434 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga som ovan

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Niklas Arvidsson

2019-03-20

Till sakägare, myndigheter och intressenter

Samråd

Detaljplan för del av Sämsholm 2:1 mfl. Herrljunga kommun.

Kommunstyrelsen beslutade **2017-11-20 §209** att uppmana bygg- och miljönämnden att upprätta detaljplan för del av Sämsholm 2:1 mfl. Herrljunga kommun. Bygg- och miljönämnden har **2018-01-31 §5** uppdragit åt Bygg- och miljöförvaltningen att påbörja planarbetet.

Planen syftar till att pröva områdets lämplighet för ökad exploatering i form av tillbyggnad och nybyggnation i ett av kommunens utpekade LIS-områden. (landsbygdsutveckling i strandnära lägen) Vidare syftar planen till att möjliggöra en förbättrad avloppssituation i området.

Planområdet ligger vid Sämsjöns östra strand och består av fastigheten Sämsholm 2:1, 2:17, 2:10 samt 2:18. Området omfattar ca 26 ha.

Du/ni inbjuds härmed att lämna synpunkter på förslag till detaljplan.

Handlingar för detaljplanen finns tillgänglig på Plan- och byggenheten, receptionen i Herrljunga kommunhus samt på Herrljunga kommuns hemsida www.herrljunga.se under Bo, bygga och miljö/samhällsplanering/detaljplaner.

Ytterligare information om detaljplanen lämnas av:

Emil Hjalmarsson, kommunarkitekt 0513-171 80 och Lena-Britt Björklund 0513-171 83.

Om du har synpunkter på förslaget ska dessa lämnas skriftligt senast **19 april 2019** till:

Herrljunga kommun
Plan- och Byggenheten
Box 201
524 23 Herrljunga

Mail: bygg@admin.herrljunga.se

Med vänlig hälsning

Emil Hjalmarsson
Kommunarkitekt
För Plan- och byggenheten
emil.hjalmarsson@admin.herrljunga.se

Besöksadress
HERRLJUNGA KOMMUN
Torget 1 (Box 201)
524 23 HERRLJUNGA

Telefon
0513-170 00
Fax
0513-171 33

E-post
bygg@admin.herrljunga.se
Internet
www.herrljunga.se

DETALJPLAN

Linesand och Ekudden

del av Sämsholm 2:1 m.fl

Herrljunga kommun, Västra Götalands län

Planbeskrivning

Samrådshandling 2019-03-20

HANDLINGAR

Planbeskrivning med genomförandebeskrivning

Plankarta med bestämmelser

Undersökning

Fastighetsförteckning

HERRLJUNGA KOMMUN

BAKGRUND

Kommunstyrelsen beslutade 2017-11-20 §209 att uppmana bygg- och miljönämnden att upprätta detaljplan för del av Sämsholm 2:1 m.fl. Bygg- och miljönämnden har 2018-01-31 §5 uppdragit åt Bygg- och miljöförvaltningen att påbörja planarbetet. Området är utpekade som LIS-område och kommunen har noterat ett ökat intresse för permanentboende kring Sämsjön. Den nuvarande avloppssituationen och områdets områdesbestämmelser gör att möjligheterna till permanentboende är kraftigt begränsade.

PLANENS SYFTE

Planen syftar till att pröva områdets lämplighet för ökad exploatering i form av tillbyggnad och nybyggnation ett av kommunens utpekade LIS-områden. Vidare syftar planen till att möjliggöra en förbättrad avloppssituation i området.

PLANFÖRFARANDE

Planändringen strider ej mot översiktsplanen, är inte av stor vikt eller har principiell betydelse, medför inte en betydande miljöpåverkan och saknar intresse för allmänheten. Planen bedöms därmed enligt 5 kap 7 § PBL genomföras med standardförfarande. Bygg- och miljönämnden kan besluta om antagande.

FÖRENLIGT MED 3, 4 OCH 5 KAP. MB

Den aktuella detaljplanen bedöms vara förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser enligt Miljöbalken. Inga riksintressen berörs av den planerade förändringen av markanvändningen inom planområdet. Detaljplanens bestämmelser ersätter inom kvarters- och gatumark bestämmelser rörande strandskydd enligt Miljöbalken.

PLANDATA

Läge och areal

Planområdet ligger vid Sämsjöns östra strand och består av fastigheten Sämsholm 2:1, 2:17, 2:10 samt 2:18. Området omfattar ca 26 ha.

Markägoförhållanden

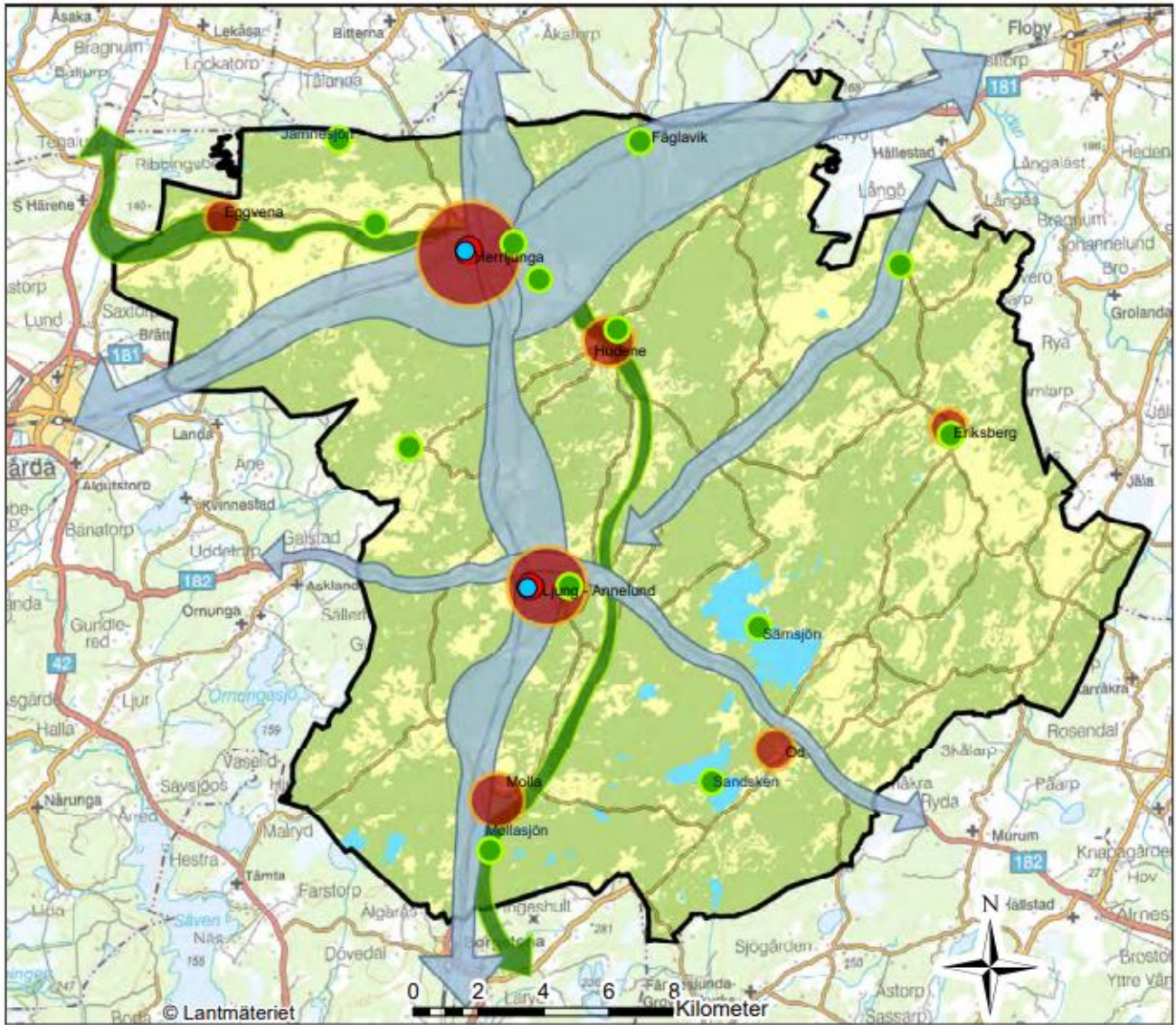
Samtliga fastigheter är privatägda. Utöver fastigheterna som ingår i planområdet finns 22 bebyggda arrendetomter. Se under rubriken "Fastighetsrättsliga frågor" nedan.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan Herrljunga kommun 2017-2035, Utvecklingsstrategi

Sämsjön är en av Herrljunga kommuns största sjöar och har stor betydelse som rekreationsområde för kommuninvånarna. Sjön med närområden har även stor betydelse för kommunens möjlighet att utveckla attraktiva boendeanternativ på landsbygden, som kan öka befolkningsunderlaget och ge förutsättningar för att bibehålla den lokala servicen.

Planförslaget möjliggör fler bostäder i Herrljunga kommun och uppfyller på det viset kommunens utvecklingsstrategi att öka antalet invånare till 11 500 invånare år 2035. De aktuella fastigheterna är inte redovisade i de antagna "Riktlinjerna för bostadsförsörjning" men faller väl inom ramen för den ambition som riktlinjerna anger. Riktlinjerna anger bland annat att livsstilsboenden och andra typer av nischade boendeanternativ ska främjas.

Utvecklingsstrategi

- Nod, Transporter och teknisk försörjning
- Kärna, Bebyggelse
- Värdekärna, Natur och rekreation

- Utvecklingsområden, Bebyggelse
- Transportsamband
- Grönt samband

Bild 1. Herrljungas strukturbild Utvecklingsstrategi, Översiktsplan 2017-2035

Området är utpekad i översiktsplanen som en värdekärna för natur och rekreation. Genom att värna och utveckla värdekärnorna stärks områdenas värde för friluftsliv och besöksnäring. Planförslagets utökade byggrätt och föreslagna ny bebyggelse är av sådan liten omfattning att områdets värde för friluftsliv och besöksnäring. Översiktsplanen anger att tillgängligheten till värdekärnor bör utvecklas, exempelvis genom förbättrade transportsamband med bil och cykel som ökar tillgängligheten till områdena.

Tematisk fördjupning av översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära läge - Sämsjöområdet, fördjupad del av översiktsplan 2011-09-06

LIS är en förkortning av begreppet *Landsbygdsutveckling I Strandnära lägen*. LIS syftar till att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Kommunen tog år 2011 fram en LIS-plan för Sämsjöområdet. I LIS-planen redovisas hur en landsbygdsutveckling kan ske inom strandskyddade områden runt Sämsjön. Den generella rekommendationen som ges i Lis-planen är:

- All ny bebyggelse ska prövas i detaljplan.
- Såväl ny bebyggelse som bebyggelse i befintliga fritidshusområden där det ges möjlighet till åretruntboende ska anslutas till godkänd avloppsanläggning.
- Dagvatten ska så långt möjligt omhändertas lokalt.

Detaljplaner har upprättats för huvuddelen av utpekade LIS-områden och strandskyddet har upphävts i detaljplanerna. Föreslaget detaljplaneområde vid Linesand och Ekudden omfattar i LIS-planen både ny bebyggelse och befintliga fritidshus som kan omvandlas till helårshus. Fritidshusbebyggelse får omvandlas för helårsboende först efter anslutning till godkänd gemensam avloppsanläggning. Viss del av området pekas även ut för natur. Planförslaget bedöms gå i linje med intentionerna i LIS-planen för Sämsjöområdet.

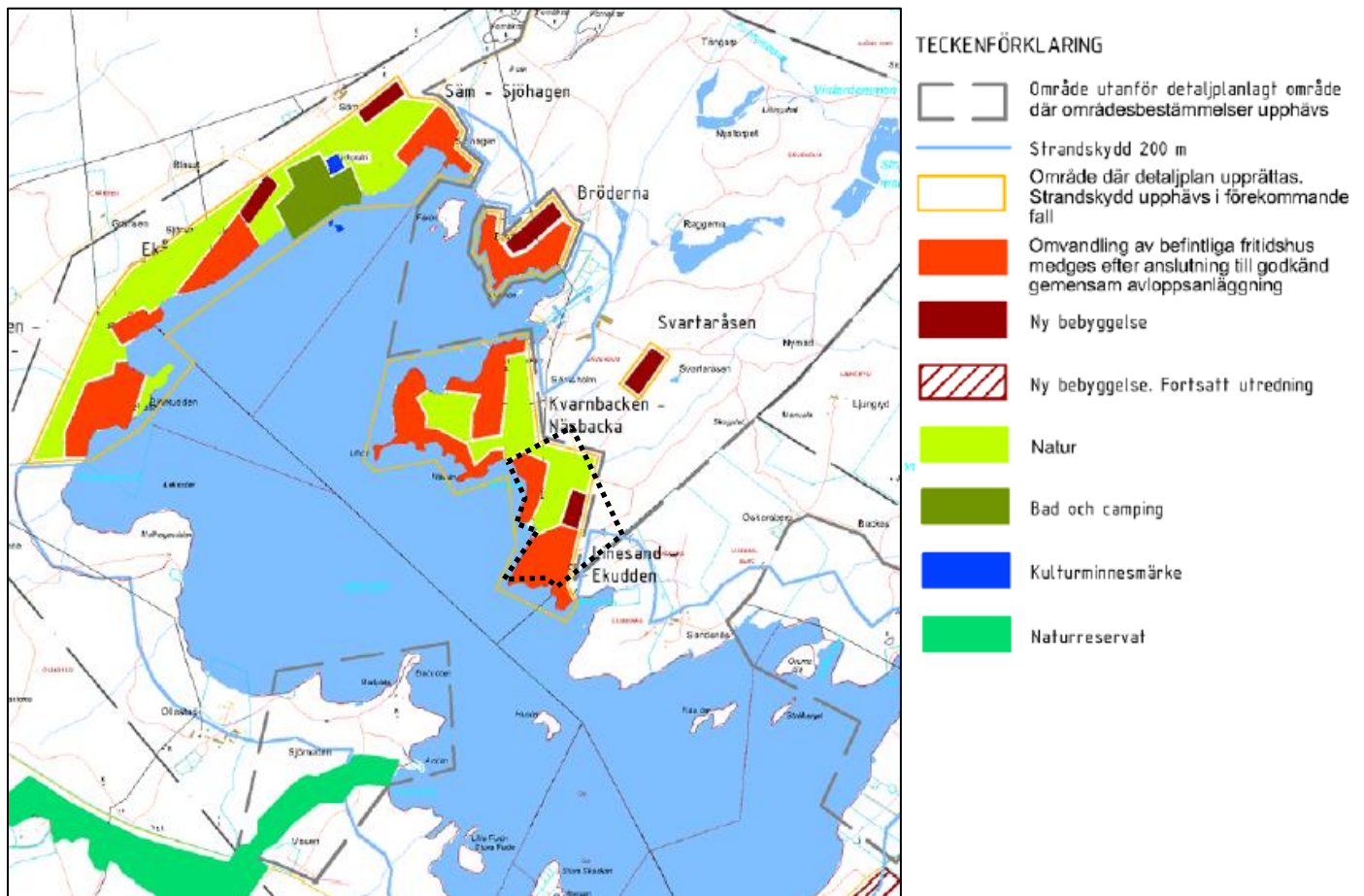

Bild 2. Utklipp ur LIS-plan för Sämsjöområdet, Planområdet markerat i svart

Områdesbestämmelser

Kommunfullmäktiga antog 1992 områdesbestämmelser för Sämsjöområdet. Hela planområdet innefattas av dessa områdesbestämmelser. Bestämmelserna var följande:

- På varje tomt får det endast finnas en (1) huvudbyggnad och två (2) andra byggnader.
- Huvudbyggnadens bruksarea får inte överstiga 65 m².
- Den sammanlagda bruksarean för huvudbyggnad, gäststugor och uthus får ej överstiga 75 m².

Meddelande 4

- Inom hela området krävs bygglov för tillbyggnad av fritidshus och komplementbyggnader till dessa.

Områdesbestämmelserna upphävs i sin helhet inom det föreslagna planområdet.

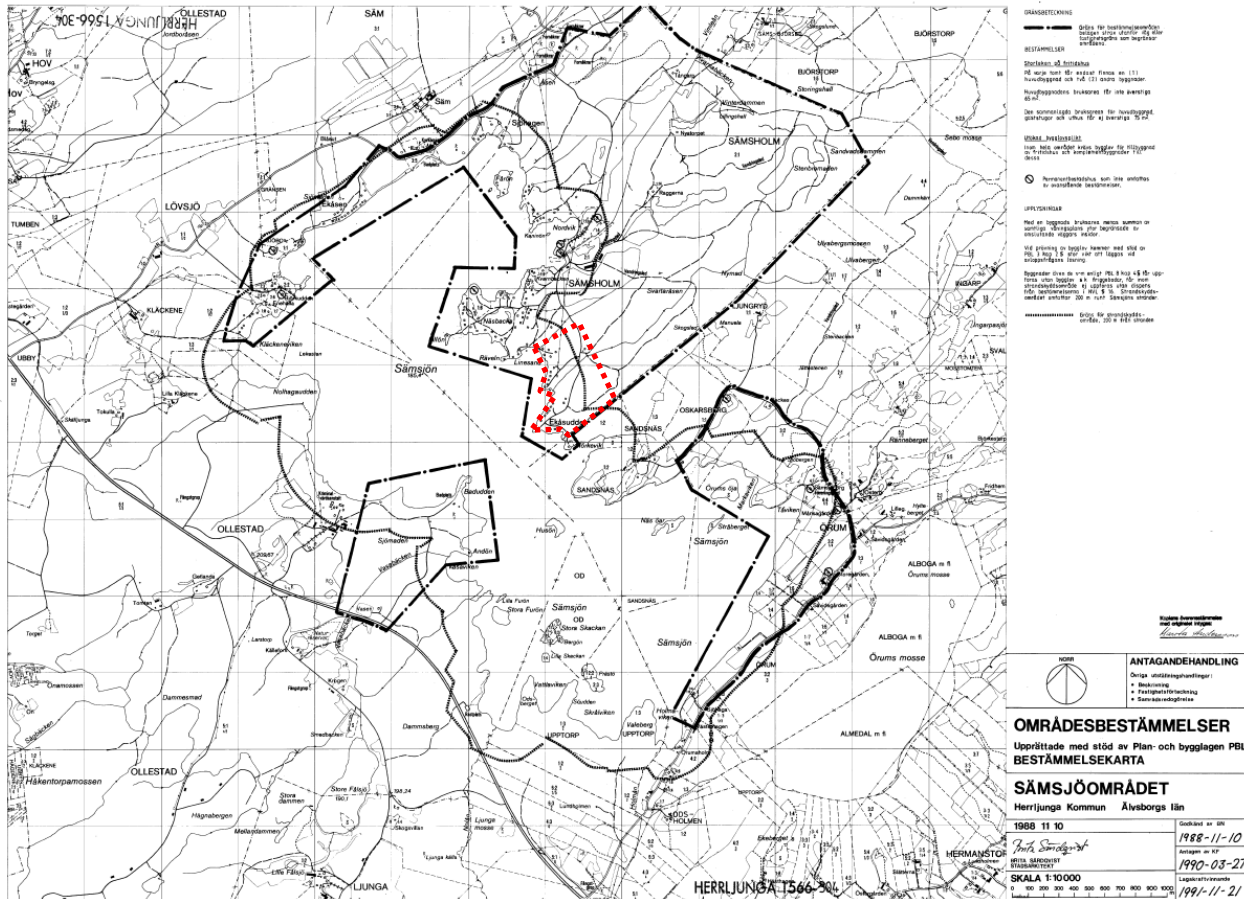

Bild 3. Områdesbestämmelser för Samsjöområdet, planområdet markerat i rött

Detaljplan

För området gäller områdesbestämmelser som fick laga kraft 1991-11-21. Bestämmelserna syftar till att begränsa markanvändningen till fritidsboende genom begränsningar i tillåten bruksarea. Områdesbestämmelserna motverkar huvudsyftet bakom antagandet av LIS-planen och upphävs inom det område som omfattas av planen.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Detaljplanen bedöms inte medföra en sådan betydande miljöpåverkan att särskild miljökonsekvensbeskrivning krävs. Enligt plan- och bygglagen (PBL) 2:2 ska miljökvalitetsnormer enligt Miljöbalken (MB) 5:3 iakttas vid planering och planläggning. Till grund för behovsbedömningen för aktuellt planförslag ligger en checklista avseende dess konsekvenser. Planförslaget bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan som enligt PBL 5 kap eller MB 6 kap kräver att särskild miljöbedömning måste göras. Behovsbedömningen grundas på följande:

- Inga särskilt skyddade områden berörs förutom strandskydd.
- Genomförandet bedöms inte innebära några risker för människors hälsa.
- Miljökvalitetsnormerna bedöms inte komma att överskridas.
- Planen bedöms sammantaget ge en ringa miljöpåverkan på kulturmiljö och naturmiljö.
- Detaljplanen reglerar de frågor där eventuell påverkan kan tänkas förekomma såsom tillgänglighet till stranden och omkringliggande natur, rekreationsmöjligheter, kulturmiljö samt befintlig struktur och attraktionsvärde

Meddelande 4

Föreslagen bebyggelse ger ett värdefullt tillskott till utbudet av bostäder i Herrljunga kommun och bidrar till att uppfylla utvecklingsplanens mål om ökat antal invånare och erbjuda varierade boendeanternativ.

Den föreslagna ändringen av markens användning kommer att medföra en viss ökning av trafik i området. Ökningen är dock av en begränsad omfattning och sker från en mycket låg nivå. Bedömningen är att gällande miljökvalitetsnormer inte överskrids (5 kap MB).

Ett nollalternativ, d.v.s. ingen ändring av gällande planer medför att fritidshusbebyggelsen i området förblir begränsad eftersom gällande områdesbestämmelser inte ger utrymme för den bebyggelse som läget motiverar. Det medför att behovet av bostäder på landsbygden inte kan tillgodoses.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Strandskydd

Strandskydd gäller vid havet, kring insjöar och vattendrag. (MB 7 kap 13-18 §§). Syftet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Det tre största sjöarna Sämsjön, Sandsken och Mollasjön pekas i översiktsplanen ut som vattenområden. Vid sjöarna gäller utökat strandskydd 200 meter från strandlinjen. Det innebär att land- och vattenområden inom 200 meter från strandlinjen omfattas av strandskydd. Vid eventuell utbyggnad i vattenområden med exempelvis bryggor och andra anläggningar för bad- och båtplatser kan en prövning enligt MB 11 kap - Vattenverksamhet samt strandskyddsdispens enligt MB 7 kap, komma att krävas.

Motiv för upphävande av strandskydd

Kommunen får upphäva strandskydd för ett område som avses ingå i en detaljplan, om det finns så kallade särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § p 1-6 miljöbalken. De särskilda skäl som motiverar att strandskyddet upphävs är landsbygdsutveckling samt att området redan är i anspråket på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syfte.

Planområdet utgör en del av det LIS-område som i den tematiskt fördjupade översiktsplanen benämns Sämsjöområdet. LIS-planen syftar till att särskilt peka ut områden som är av stort värde för landsbygdsutvecklingen. Att området kring Sämsjön är lämpligt för landsbygdsutveckling är att det länge har funnits ett intresse för permanentboende. Ett ökat inslag av permanentboende vid Sämsjön ger ett bidrag till invånarantalet i kommunen och kan därmed stärka skatteintäkterna och underlaget för lokal service, däribland möjligheten att behålla små landsbygdsskolor och för framtida kollektivtrafik. I LIS-planen föreslås området för nyexploatering samt omvandlingsområde av befintliga fritidshus samt natur.

Planförslaget går i linje med LIS-planens intentioner för området. Sämsjön och dess närområde är av största vikt, som ett led i landsbygdsutvecklingen, utveckla att ett attraktivt helårsboende som bidrar positivt till att främja serviceunderlaget.

Befintlig bebyggelse är till övervägande del beläget i direkt anslutning till stranden. Inom dessa områden är allemansrätten utsläckt i och med att strandlinjen befinner sig inom hemfridszonen. Således är området redan i anspråket på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syfte. Inga nya tomter föreslås i direkt anslutning till strandlinjen. De få öppningar mot vattnet som finns i dagsläget kvarstår och planläggs som *Natur1*. På detta sätt bevaras fri passage till strandlinjen till samma grad som i nuläget.

Strandskyddet upphävs inom kvartersmarken och den allmänna platsmarken inom 200 meter från strandlinjen.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer för vatten i kommunen finns två sjöar, tolv vattendrag och fyra grundvattenförekomster med fastställda miljökvalitetsnormer. Sämsjön omfattas av miljökvalitetsnormer för

vatten. Enligt den senaste klassningen är den ekologiska statusen måttlig och den kemiska statusen uppnår ej god status.

Den ekologiska statusen har i den senaste klassningen bedömts som måttlig för kommunens samtliga vattendrag. Motiveringen för bedömningen av vattendragen är vandringshinder, påverkade strandzoner och i vissa fall en övergödningsproblematik som kan härledas till jordbruk och enskilda avlopp. Kvalitetskravet som ska vara uppfyllt till år 2021 är god ekologisk status för sjöarna och för de flesta vattendragen. Kommunens sjöar och vattendrag uppnår inte god kemisk status avseende kvicksilver och polybromerade difenyletrar. Påverkan kan till stor del härledas till långväga luftburna föroreningar. En förbättrad avloppssituation som en följd av planens genomförande kan på lång sikt förbättra vattenkvaliteten.

Natur

Naturmarken är kuperad och består av blandskog, sly och inslag av äng/öppen mark. Planområdet har ett höjdparti i öster, med sluttande terräng mot Sömsjöns strandlinje i väster. Strandkanten består till största delen av sand, sten och grus men med inslag av vegetation och berg i dagen. Områdets topografi och de slingriga vägarna genom området ger förutsättningar för goda utblickar över Sömsjön. Flertalet av områdets fastigheter har en utsikt över Sömsjön. Tomtmark består till största delen av fritidhusbebyggelse med trädgårdar som rymmer gräsmatta, buskar och träd. En del av trädgårdarna har även naturtomt, vilket bidrar till Sömsjöområdets speciella struktur och karaktär. Inga särskilt värdefulla träd har identifierats inom planområdet. De två största områdena (område 2 och 8) ligger i vad som i NMD är kategoriserat som *Temporärt ej skog*. Det är mark med en låg vegetation som periodvis har röjts med några års mellanrum.

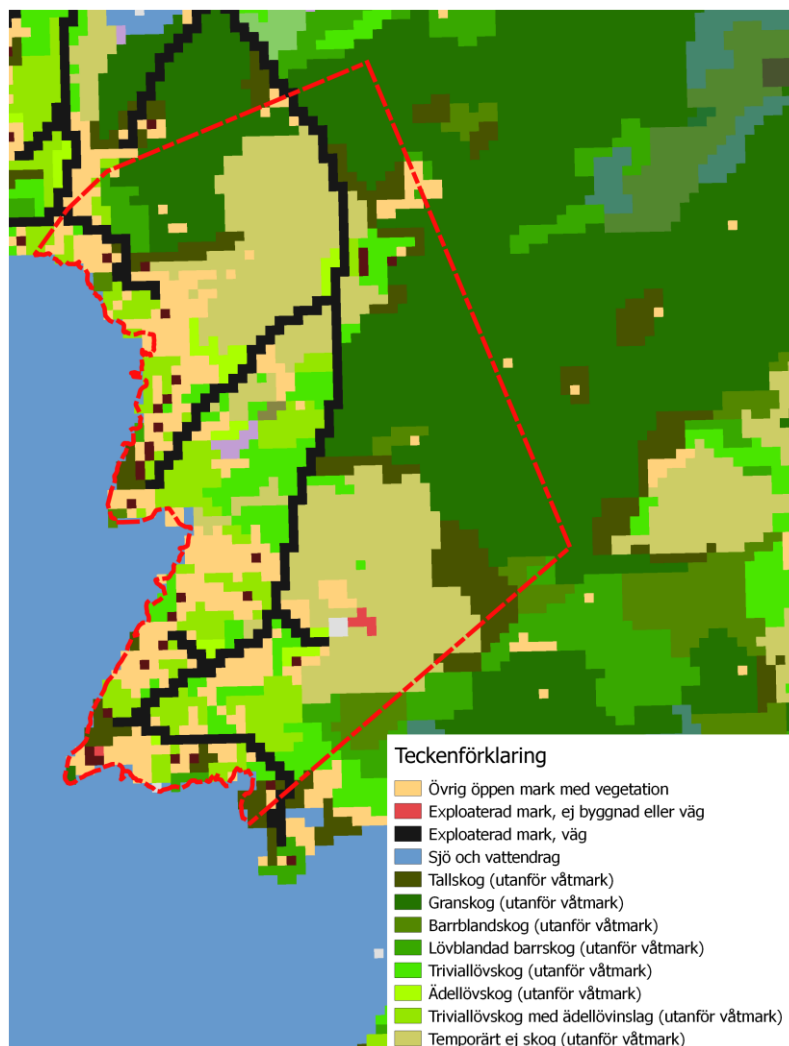

Bild 4. Marktyper från NMD. Planområdet markerat i rött

Markförhållanden

Enligt SGU:s jordartskarta består marken inom planområdet av sandig morän, urberg samt inslag av mossetorv och kärrtorv. Det finns ingen känd risk för skred eller ras inom området. Herrljunga är lågriskområde för radon. Inom området har det inte drivits någon verksamhet som kunnat förorsaka markföroreningar.

Bild 5, Jordartskarta, SGU

Topografi

Området är som längst mot strandlinjen som ligger cirka 186 meter över havet. Markhöjden ökar sedan stegvis mot öster. De högsta punkterna i området av en bergsknalle i sydöstra planområdet som ligger 220 meter över havet. Majoriteten av befintlig/föreslagen bebyggelse ligger mellan 187-199 meter över havet.

Landskapsbild

Området utgörs av ett fritidshusområde som delvis har omvandlats till permanentboende. Byggnaderna är små och så även många av tomterna. Många tomterna är lummiga naturtomter som blandas med en låg och blandat vegetation.

Befintlig bebyggelse

Inom planområdet ligger 25 bostäder, varav de flesta används som fritidshus. De flesta ligger strandnära, ca 10-40 meter från strandlinjen. Nästan hela strandlinjen är i anspråkstagen som tomtmark. Tre är belägna på avstyckade fastigheter. Övriga ca 22 ligger på arrendetomter inom stamfastigheten Sämsholm 2:1. De gamla områdesbestämmelserna reglerar till bebyggelsen till 65 m² PBA samt 10 m² uthus.

Kultur

Planförslaget berör ingen kulturhistoriskt värdefull miljö.

Fornlämningar

Det finns inga kända fornlämningar inom eller i anslutning till området. Om i dagsläget okända fynd påträffas vid markarbeten ska arbetet omedelbart avbrytas och länsstyrelsen i Västra Götalands län kontaktas i enlighet med 2 kap. 10 § kulturmiljölagen.

Gator och trafik

Trafiken till planområdet ansluter från länsväg 182 via länsväg 1839 över stamfastigheten Sämsholm 2:1. Avståndet till lv 182 är ca 5 km och till väg 1839 1 km. Siktförhållandena vid anslutningen till väg 1839 är goda (ca 70 m fri sikt i båda riktningarna) och föranleder ingen åtgärd.

Lokalgatorna inom området är små grusvägar med en körbana som är mellan 3-3.5 meter bred.

Kollektivtrafik

Området trafikeras med buss längs lv 182 med två linjer: 201 mellan Ljung och Ulricehamn med två turer per dag med anslutning till tåg i Ljung på linjen mellan Borås och Herrljunga med 11 turer om dagen samt 246 mellan Od och Herrljunga med två turer per dag. På sträckan Od – Annelund finns 6 hållplatser. Samtliga uppgifter avser vardagar.

Avståndet till närmaste busshållplats är ca 5 km, till skola i Annelund respektive Eriksberg ca 8- 9 km vilket ger förutsättningar för skolskjuts, som trafikerar väg 1839. Skolskjuts går till Sämsholms gård, direkt angränsande norr om planområdet.

Service

Förskola, 0-6-skola idrottshall, bibliotek, brandstation samt livsmedelsbutik finns i Annelund på ett avstånd av ca 8 km från planområdet. 0-6-skola och förskola finns även i Eriksberg på ett avstånd av ca 9 km.

Vatten och avlopp

Befintliga avloppsanläggningar är enskilda. Området saknar idag möjlighet till anslutning till allmän anläggning för vatten och avlopp. För att skydda Sämsjöns kvalitet är inte enskilda avloppslösningar lämpliga för permanentboende. De enskilda avloppen anges som en av anledningarna till den övergödningsproblematik som finns.

Ur Fördjupad översiktsplan för Sämsjöområdet / LIS-plan:

I områden där flertalet husägare kan enas om en godtagbar avloppslösning kan förutsättningar ges för permanentboende för de hus som ansluts till anläggningen. En detaljplan för ett sådant område utformas således med bestämmelser enligt PBL 2011 4 kap 14 § om att bygglov inte får ges för "väsentlig förändring" av markens användning förrän viss avloppsanläggning, för vilken kommunen inte ska vara huvudman, kommit till stånd. I författningskommentaren förtydligas vad som avses med väsentlig ändring av markens användning, nämligen bl.a. byggnadsåtgärder som kan leda till permanentning av fritidshus. (prop 1985/86:1 s 588-590)

I områden med tät bebyggelse är gemensamma avloppslösningar att föredra för att skydda enskilda dricksvattenbrunnar. Vid tillståndsprövning ska ett helhetsperspektiv för närområdet tillämpas så att inte avloppsanläggningar riskerar att skada vare sig dricks- eller sjövattnen.

Bygg- och miljönämndens beslut § 68, 2009-11-04 "Riktlinjer för enskilda avloppsanläggningar" visar på att det i området runt Sämsjön behövs hög skyddsnivå med avseende på både miljöskydd och hälsoskydd. Detta innebär att avloppsanläggningar behöver utföras så att 90 % av fosfor, 50 % av kväve och 90 % av BOD7 (organiska ämnen) renas. Det är också viktigt att anläggningen klarar av att rena avloppsvattnet från smittämnen på ett fullgott sätt.

Med hänvisning till att hög skyddsnivå gäller runt Sämsjön och att anläggningarna är enskilda bör avloppslösningarna inriktas mot en robust teknik, som är mindre känslig för hur anläggningen underhålls. Tekniker som innebär utsläpp direkt till sjön eller andra vattendrag av det renade avloppsvattnet bör undvikas. I stället förordas infiltrations- eller markbäddslösningar som förläggs på ett tillräckligt avstånd från sjön och enskilda brunnar.

Meddelande 4

Lösningen kräver utbyggnad av lokala ledningsnät med pumpning som på sikt medger anslutning av all bebyggelse i området. Kostnaderna för den enskilde bedöms inte behöva överstiga normal anslutningskostnad till kommunens VA-system.

Dagvatten

Området har få hårdgjorda ytor, vilket ger goda förutsättningar för naturlig infiltration av dagvatten. Dagvatten omhändertas lokalt inom planområdet.

Risker

I dagsläget förekommer ingen risk för erosion eller ras eller skred. Enligt SGU bedöms strandlinjen längs Sämsjöns östra strand påvisa låg eroderbarhet.

En hydrologisk och hydraulisk utredning som underlag för den fördjupade översiktsplanen för Sämsjöområdet har utförts av Sweco Environment i december 2010.

”Utredningen baseras på tillgängligt underlagsmaterial från tidigare utredningar och ett platsbesök vid vilket sektioner för åns olika delar ner till ett dämme ca 300 m nedströms Vimleåns utlopp ur Sämsjön mättes in vad avser dimensioner på olika kulvertar och kanaldelar.

Växthuseffekten kan förväntas ge klimatförändringar under de närmaste 50 – 100 åren och medföra större nederbörd i västra Sverige enligt de klimatscenarier som SMHI m.fl. arbetar med. För Sämsjön skulle en tänkbar framtida flödesökning med 25% ge ett 100-års-flöde som ökar från ca 4 till ca 5 m³/s i sjöns utlopp. Detta skulle medföra att nivåskillnaden i sjön ökar till ca 1,2 m.

Skulle de luckor som finns i dammen inte öppnas, som avsett är, vid höga flöden så ökar vattenståndet i sjön. Genom att dammen i sin nuvarande utformning då kommer att delvis överspolas av vatten blir den extra vattenståndshöjningen i sjön dock inte mer än ca 0,2 m högre, dvs. en vattenståndsvariation på ca 1,2 m idag som möjligen ökar till 1,4 m inom 50 – 100 år.

Bedömningen kommer att ligga till grund för utformningen av detaljplanerna för området.”

Området är måttligt kuperat. Strandzonen är genomgående flack och vattenområdet är långgrund. Området utgör lågriskområde för radon.

PLANFÖRSLAGET

Natur

Största delen av planområdet kvarstår som naturmark och planläggs således som sådan. På dessa planläggs även markreservat för gemensamhetsanläggningar för VA. Marken är i dagsläget privatägd och därför planläggs ytan med enskilt huvudmannaskap. Ungefär en tredjedel av den befintliga naturmarken inom planområdet planläggs istället för B- Bostäder. De gröna öppningar finns till vattnet bevaras och planläggs som natur. På så sätt säkerställs allmänhetens tillgång till strandkanten.

Bebyggelse

Detaljplanen syftar till att medge omvandling av befintlig fritidsbebyggelse till permanentboende genom om-, till- eller nybyggnad på redan bebyggda tomter. Planförslaget medger även nyexploatering av ett antal tomter inom området. Planförslaget medger att befintliga arrendetomter styckas av och byggs ut till 200 m² i byggnadsarea, förutsatt att de ansluts till en gemensamhetsanläggning för VA alternativt ansluts till det kommunala VA-nätet.

Bebyggelsen delas upp i elva stycken separata områden med bestämmelsen B - Bostäder. För att ha en flexibel placering av ny bebyggelse har planförslaget relativt stora användningsytor för bostadsområdena. I dagsläget ligger majoriteten av bebyggelsen på arrendetomter. Planen kan inte att reglera huruvida ny

Meddelande 4

bebyggelse blir på arrendetomter eller om de styckas av till separata fastigheter. Bestämmelserna som reglerar bebyggelsens omfattning relateras därför till användningsområdet.

Varje användningsyta regleras med ett max antal huvudbyggnader beroende på hur många nya tomter kommunen anser vara lämplig. För att undvika en överexploatering regleras storleken på byggnadsarea för byggnation till 200 m² per huvudbyggnad samt 40 m².

Startbesked får inte ges för ny eller tillbyggnad förrän gemensamhetsanläggning för VA har kommit till stånd eller anslutning skett till kommunalt VA.

För att undvika en överexploatering regleras storleken på byggnadsarea för byggnation till 200 m² per huvudbyggnad samt 40 m². Totalt innefattar förslaget 26 befintliga tomter och medger 28 nya tomter.

Planen medger att området i sin helhet utnyttjas för helårsboende. Herrljunga kommun gör dock bedömningen att ett antal hus även fortsättningsvis kommer att utnyttjas för fritidsboende. Bedömningen grundar sig på en enkät från 2009 som visar att omkring hälften av samtliga hus-/fastighetsägare inom Sämsjöområdet har önskemål om permanentboende.

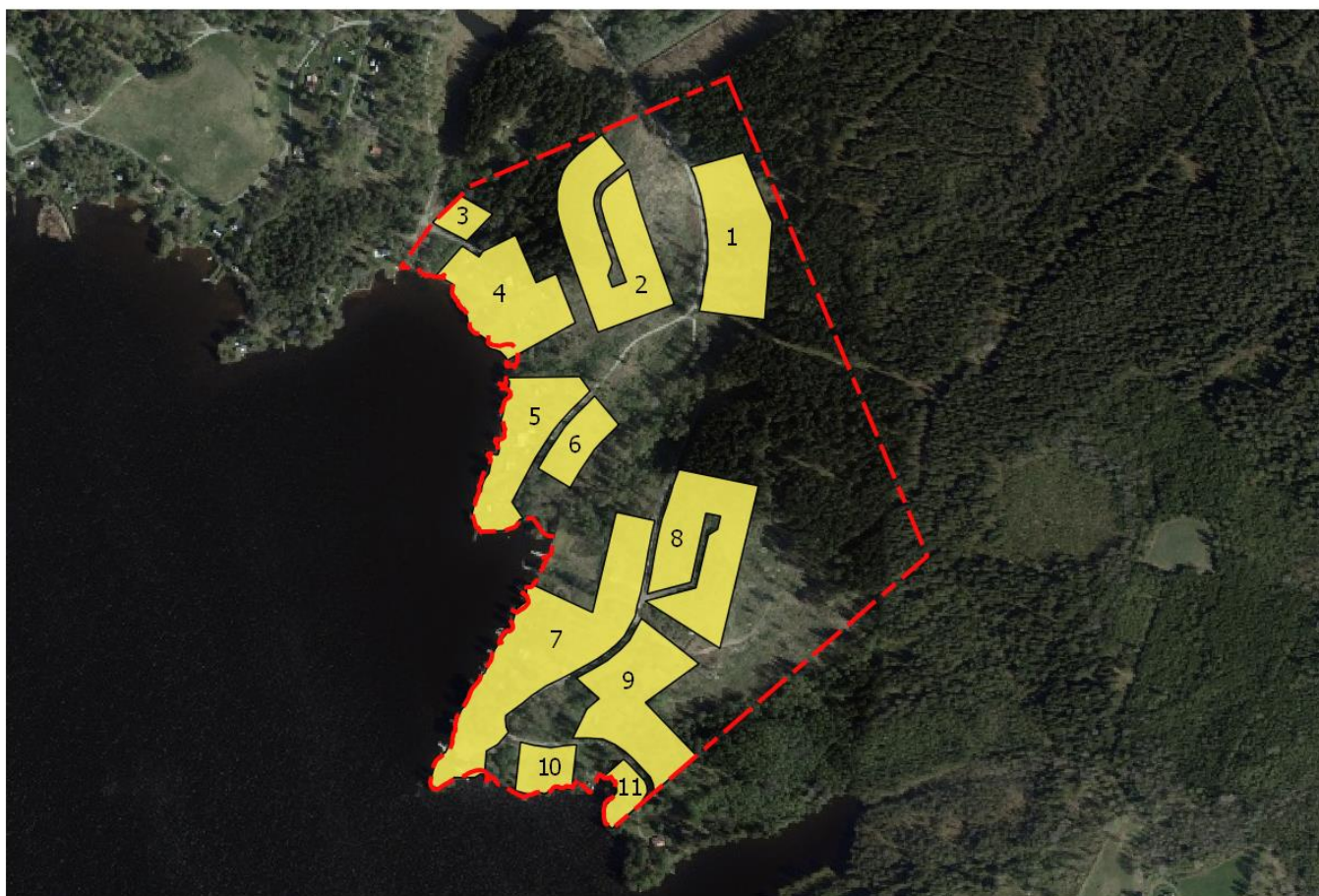

Bild 7. Delområden. Planområdet markerat i rött

Delområde 1

Delområde 1 ligger i det nordöstra hörnet. Inom området finns det en befintligt tomt och planbestämmelserna tillåter att ytterligare två tomter tillkommer. Tomterna angörs direkt från den befintliga vägen. Området ligger utanför strandskyddet. Minsta fastighetsstorlek regleras till 1500 m².

Delområde 2

Planförslaget föreslår åtta nya tomter inom delområde 2. En ny väg som avslutas med en vändplats planeras för att angöra området. Minsta fastighetsstorlek regleras till 1400 m². Strandskyddet kommer behöva upphävas inom drygt hälften av området.

Delområde 3

Detta område är 1611 m² och är således tänkt att möjliggöra enskild ny tomt. Hela området ligger inom strandskydd. Tomten begränsas med 4.5 meter prickmark mot Väg¹. Minsta fastighetsstorlek regleras till 1500 m².

Delområde 4

Hela området består av 4 befintliga arrendetomter och en separat fastighet, Sämsholm 2:17. Ingen ny tomt tillkommer inom detta område. Området ligger inom strandskydd. Minsta fastighetsstorlek regleras till 800 m². För att undvika att befintlig bebyggelse utökas mot vattnet planläggs 12 meter med prickmark mot strandlinjen. Strandskyddet upphävs inom området.

Delområde 5

Området innehåller 4 befintliga arrendetomter och två sedan tidigare avstyckade fastigheter, Sämsholm 2:10 samt Sämsholm 2:18. Ingen ny tomt tillkommer inom området. För att undvika att befintlig bebyggelse utökas mot vattnet planläggs 12 meter med prickmark mot strandlinjen. Minsta fastighetsstorlek regleras till 800 m². Byggrätterna begränsas med 4.5 meter prickmark mot Väg¹. Strandskyddet upphävs inom området.

Delområde 6

Delområde 3 har en area på ca 5600 m² vilket innebär att området kan styckas av till max fem nya tomter. Byggrätten begränsas med prickmark. Området ligger inom strandskydd. Byggrätterna begränsas med 4.5 meter prickmark mot Väg¹.

Delområde 7

Området består av nio befintliga arrendetomter och planförslaget syftar till att möjliggöra ytterligare två tomter. Minsta fastighetsstorlek regleras till 800 m². För att undvika att befintlig bebyggelse utökas mot vattnet planläggs 12 meter med prickmark mot strandlinjen. Byggrätterna begränsas med 4.5 meter prickmark mot Väg¹. Strandskyddet upphävs inom området.

Delområde 8

Området är det största området av helt nya tomter. Den totala ytan är 13 557 m². Minsta fastighetsstorlek regleras till 1500 m² vilket innebär maximalt nio tomter. Byggrätterna begränsas med 4.5 meter prickmark mot Väg¹ samt mot Natur. Mot den befintliga vägen väster om området planeras ett utfartsförbud.

Delområde 9

Inom området finns två befintliga arrendetomter och planförslaget medger ytterligare tre. Området är totalt 11 952 m². Minsta storlek för de tillkommande tomterna är 1500 m². Byggrätterna begränsas med 4.5 meter prickmark mot Väg¹. Strandskyddet upphävs inom området.

Delområde 10

Inom området finns två befintliga arrendetomter och planförslaget medger inga ytterligare tomter. Området är totalt 2962 m². Minsta fastighetsstorlek regleras till 1200 m². För att undvika att befintlig bebyggelse utökas mot vattnet planläggs 12 meter med prickmark mot strandlinjen. Byggrätterna begränsas med 4.5 meter prickmark mot Väg¹. Strandskyddet upphävs inom området.

Delområde 11

Området innefattar en befintlig arrendetomt. Ingen ytterligare tomt medges. Området är totalt 1949 m². För att undvika att befintlig bebyggelse utökas mot vattnet planläggs 12 meter med prickmark mot strandlinjen. Ett undantag görs dock för en befintlig komplementbyggnad, som istället planläggs med korsmark. Byggrätterna begränsas med 4.5 meter prickmark mot Väg¹. Strandskyddet upphävs inom området.

Detaljplanens bestämmelser utformas med stöd av 4 kap 14 § PBL så att till- eller nybyggnad av bostadshus utöver vad som medges i tidigare gällande områdesbestämmelser (65 m² PBA samt 10 m² uthus) endast tillåts där allt avlopp ansluts till gemensam, enskild avloppsanläggning, som uppfyller kraven i Riktlinjer för

Meddelande 4

enskilda avloppsanläggningar. För tomter som inte ansluts till gemensam avloppsanläggning tillämpas även fortsättningsvis den begränsning av byggnadsyta som gäller enligt tidigare gällande områdesbestämmelser.

Gemensamhetsanläggningar för vatten och avlopp

Planen redovisar två platser för infiltrationsbäddar för gemensam avloppslösning. Föreslagna anläggningar ska utformas så att de kan anpassas till anslutning av all bebyggelse i området. Lokaliseringen har baserats på att det ska vara minst 200 meter från vatten och minst 50 meter från brunn. Markreservaten har placerats för att undvika de områden med minst avstånd till grundvattnet samt för att undvika berg. Till sist placeras de en bit från befintlig och föreslagen bebyggelse för att undvika luftföroreningar.

Planförslaget gör att befintliga tomter som ansluts till antagligen till en gemensamhetsanläggning för VA får en större byggrätt än vad de har i dagsläget. På så sätt underlättas permanentboende i området samtidigt som det förbättrat avloppssituationen i området och i förlängningen kan bidra till att förbättra vattenkvaliteten i Samsjön. För att nya byggrätter ska ges krävs att de ansluts till en gemensamhetsanläggning.

I dagsläget finns det inga planer att området ska införlivas i kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp. Avståndet från tätorten gör att gemensamma infiltrationsbäddar i dagsläget är en bättre lösning som inte bedöms bli dyrare för den enskilda individen än anslutningen till det kommunala VA-nätet. För att säkerställa att detaljplanen förblir aktuell en lång tid framöver formuleras planbestämmelserna på ett sådant sätt att de även tillåter anslutning till kommunalt VA som villkor för att startbesked ska ges.

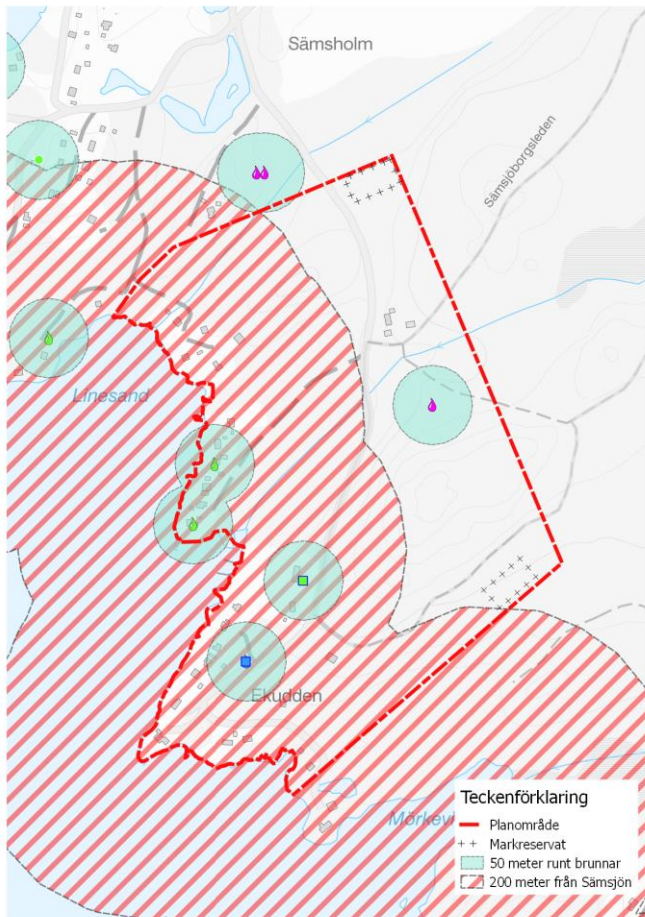

Bild 8. Avstånd från brunnar och Samsjön

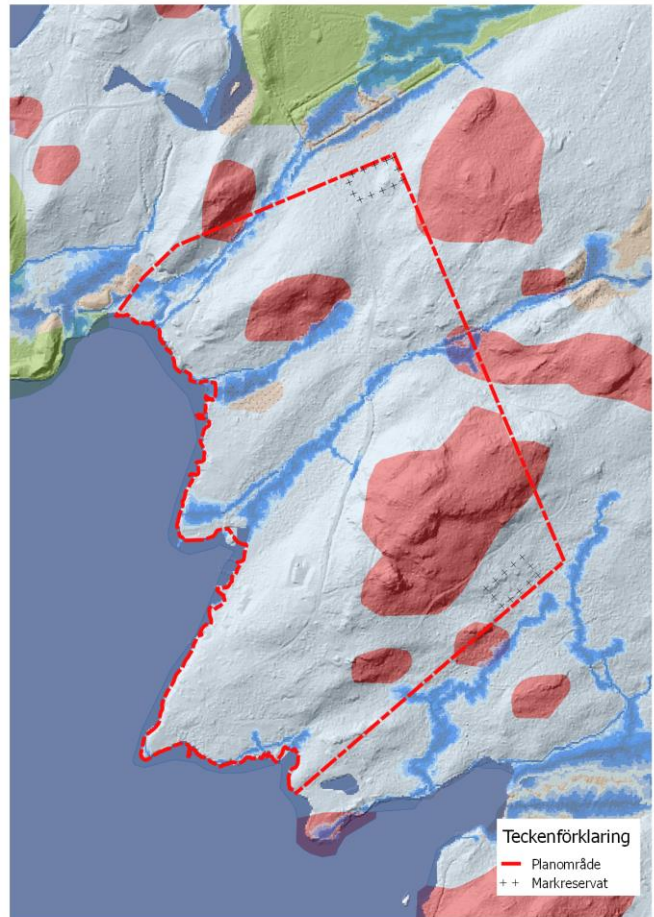

Bild 9. Jordarter och markfuktighet

Dagvatten

En ökad exploatering av området kommer medföra en viss högre andel hårdgjord yta i form av takytor. Då det rör sig om stora tomter med relativt låg byggrätt gör att de tillkommande takytorna inte bedöms ha en stor påverkan på dagvattnet. De befintliga vägarna i området är grusvägar och de planerade vägarna kommer med stor sannolikhet inte heller att asfalteras. På kvartersmarken regleras andelen hårdgjord yta till 50% för att naturlig infiltration ska vara fortsatt möjlig.

Meddelande 4

Gator och trafik

Detaljplanen reglerar lokalvägarna inom planområdet. Lokalvägarnas standard och geometri medger endast låg hastighet. I dagsläget är vägbanan en grusväg som är ungefär 3-3.5 meter bred. I planförslaget planläggs ett vägområde som är 7 meter brett och med enskilt huvudmannaskap. I delområde 2, 8 samt mellan 5 och 6 planläggs vändplaner vid gatans ändpunkter. Planområdets begränsade storlek ger en liten trafikmängd oavsett graden av omvandling till permanentboende samt ger ett socialt sammanhang som inverkar positivt på trafikantbeteendet. Planförslaget möjliggör en breddning av vägen för att tillgodose den ökade exploateringen. Sammantaget ger det förutsättningar för att blanda bil- och GC-trafik längs lokalvägarna. Strandskyddet upphävs inom de delar av vägen som ligger inom 200 meter från strandlinjen.

Majoriteten av alla befintliga och föreslagna tomter angörs direkt via lokalgatan. Undantaget är delområde 4 där utfarten till befintliga tomter placeras på kvartersmark. Detta område planläggs med prickmark.

Risker och säkerhet

Befintlig bebyggelse ligger nära stranden, vilket medför att bestämmelser om byggnadssätt införs i planen för att möta risken för översvämning. Område för tillkommande bebyggelse ligger högre än 190 m.ö.h. Lägsta sockelhöjd sätts till 1,6 över strandlinjen som ligger på 185,4 m.ö.h. Ett 100-årsflöde bedöms ge en nivåskillnad på högst 1,2 m. För att undvika att tillbyggnad av den befintliga bebyggelsen tillkommer närmare strandkanten planläggs ett område på 12 meter prickmark vid de strandnära tomterna.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR, HUVUDMANNASKAP

Beskrivningen av genomförandefrågor har inte någon rättsverkan. Avgöranden i frågor som rör fastighetsbildning, gemensamma anläggningar för avlopp m.m. regleras genom respektive speciallag. Befintliga arrendetomter, avstyckade fastigheter samt tillkommande tomter, som därutöver blir möjliga att avstycka, kan bebyggas för permanentboende förutsatt att anslutning sker till gemensam avloppsanläggning. Inom planområdet avsätts plats för två nya anläggningar.

Tidplan

Planen genomförs med standardförfarande
Samråd och granskning vår/sommar 2019
Antagande höst 2019

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den tidpunkt då planen vinner laga kraft. Detaljplanen fortsätter att gälla även efter genomförandetidens utgång såvida inte kommunen fattar beslut om att upphäva detaljplanen eller att en ny detaljplan upprättas för området

Huvudmannaskap, ansvarsfördelning

Med huvudmannaskap avses bl.a. ansvar för allmänplatsmark inom planområdet. I detta planförslag är Herrljunga kommun inte huvudman för allmän platsmark inom planområdet. Särskilda skäl för enskilt huvudmannaskap är att områdets ursprungliga karaktär i huvudsak behålls, avståndet från tätorten, de befintliga förhållandena i fråga om vägskötsel samt avsaknaden av kommunalt bedrivna anläggningar. Allmän plats omfattar all mark inom planområdet, som inte ingår i för bebyggelse avsedda tomter och fastigheter. Stamfastighetens (Sämsholm 2:1) ägare benämns i det följande *exploatör*.

*Genomförandeansvarig ansvarar för att exploateringen blir utförd genom eget genomförande eller upphandlad entreprenad

Anläggning	Anläggningens ägare	Genomförande-ansvarig	Driftsansvarig
Allmän platsmark NATUR1 GATA1	Exploatör Exploatör	Exploatör Exploatör	Exploatör Fastigheter ingående i ga

Meddelande 4

Avloppsledningar/markbädd	Fastigheter i ingående ga	Exploatör	Fastigheter ingående i ga
Avloppsledningar	Fastigheter ingående i ga	Fastigheter ingående i ga	Fastigheter ingående i ga
El	Herrljunga Elektriska AB		
Kvartersmark B	Resp. fastighetsägare / arrendator		

Fastighetsrättsliga frågor

All mark inom planområdet är privatägd. Fastighetsägare och rättighetshavare framgår av den till detaljplanen hörande fastighetsförteckningen.

Allmän platsmark

Enskilt huvudmannaskap kommer att gälla inom hela planområdet.

Kvartersmark

Kvartersmarken upplåtes med arrendeavtal likt dagens förhållande eller kan avstyckas till enskilda fastighet i enlighet med plankartans bestämmelser.

Gemensamhetsanläggningar / samfällighet

För drift och underhåll av lokalvägar, avloppsanläggningar bildas gemensamhetsanläggningar i den omfattning som det är av väsentlig betydelse för fastighetsägare/ arrendetomtsinnehavare att delta i sådana gemensamhetsanläggningar. En eller flera av fastighetsägarna/arrendetomtsinnehavarna rekommenderas att ansöka om lantmäteriförrättning för att bilda gemensamhetsanläggning. Startbesked får inte ges förrän gemensamhetsanläggning har genomförts eller anslutning till kommunalt VA har skett.

Servitut / ledningsrätt

De ledningsrätter som finns inom planområdet kvarstår och påverkas ej planförslaget.

Ekonomiska frågor

Exploateringskostnader

Alla kostnader som uppkommer i samband med exploatering av planområdet belastas exploatören. Detta inbegriper anläggande av avloppsanläggning (gemensamma ledningar till fastighets-/tomtgräns och markbädd)

Mark / fastighetsbildning

Alla kostnader förenade med fastighetsbildning belastar exploatören.

Avloppsanläggning

Hur kostnaderna för anslutning till gemensam avloppsanläggning tas ut avgörs i samband med anslutning till anläggningen.

Planavgift

Vid bygglovsprövning kommer inte planavgift tas ut. Bygglovavgifter kommer tas ut enligt gällande taxa.

Tekniska frågor

Avlopp

Området försörjs genom enskilda lösningar för vatten och avlopp. Avloppsanläggning avsedd för anslutning av flera hushåll ska genomföras och bekostas av exploatören efter godkännande från bygg- och miljönämnden i Herrljunga kommun. Förbindelsepunkt anvisas för de fastigheter / arrendetomter som avser att ansluta sig till gemensam avloppsanläggning. Anläggningarna ska ha ett tekniskt utförande som, sammantaget, medger utbyggnad till att omfatta samtliga hushåll inom planområdet.

Enskilda anläggningar för enstaka hushåll bekostas av ägaren.

Dagvatten Möjligheten till ökat permanentboende medför ingen ytterligare hårdgörande av marken som kan påverka dagvattensituationen i området. Den möjliga utökningen av takytor i området som kan uppstå är försumbar.

El och bredband Transformator som täcker områdets behov finns i området. Området är anslutet till Herrljunga Elektriskas elnät. Bredband är utbyggt inom planområdet.

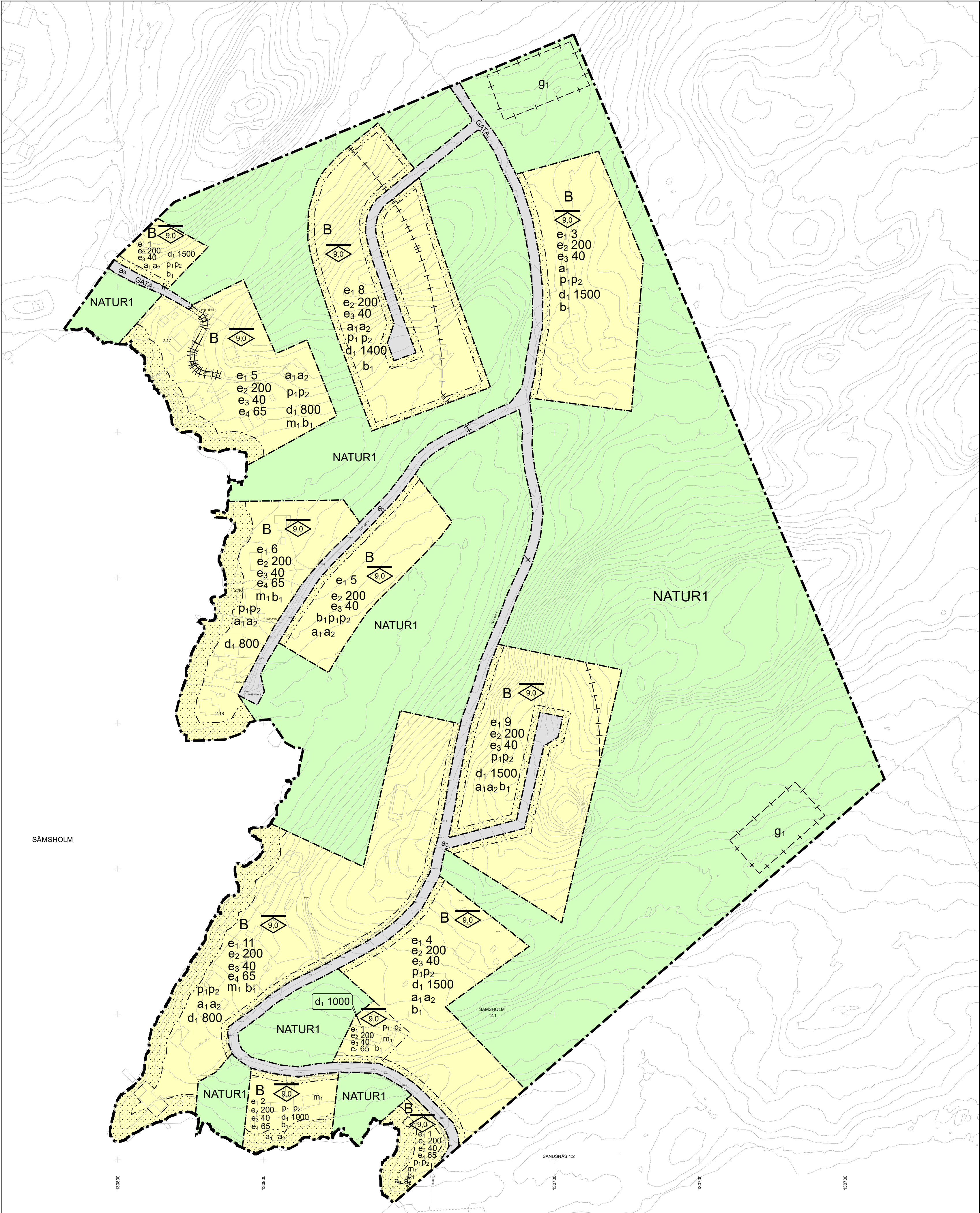
Gator Exploatören ansvarar för GATA1 inom planområdet på allmän platsmark. Vägområdet planläggs 7 meter brett. För drift av lokalgator svarar fastigheter ingående i gemensamhetsanläggning.

Parkering Parkering sker på de enskilda tomterna.

MEDVERKANDE

Planen har upprättats av kommunarkitekt Emil Hjalmarsson med Lena-Britt Björklund som administrativt stöd. Bygg- och miljöförvaltningen Herrljunga kommun.

Medverkande konsulter från Metria AB är planarkitekterna Viktor Ljungström och Kajsa Rieden.

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.
Endast angiven användning och utformning är tillåten.
Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Administrativ gräns
- Egenskapsgräns och administrativ gräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Kvartersmark

B Bostäder, PBL 4 kap. 5 § 1 st 3 p.

Allmänna platser med enskilt huvudmannaskap

NATUR1 {Naturområde}, PBL 4 kap. 8 § 1 st 2 p.

GATA₁ Gata, PBL 4 kap. 8 § 1 st 2 p.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Omfattning

- Högsta nockhöjd är angivet värde i meter , PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- Inom användningsområdet B, bostäder får endast angivet värde i huvudbyggnader uppföras, PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- Största byggnadsarea per huvudbyggnad är angivet värde i m², PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- Största byggnadsarea per komplementbyggnad är angivet värde i m², PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- Största primär bruksarea utan anslutning till gemensam avloppsanläggning eller kommunalt VA är angivet värde i m² , PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

Placering

- Marken får inte förses med byggnad, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- Endast komplementbyggnad får placeras, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- Huvudbyggnad ska placeras minst 4 meter från fasthetsgräns, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- Komplementbyggnad ska placeras minst 1 meter från fasthetsgräns eller sammanbyggas i gräns , PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Fastighet

d₁ 0 Minsta fasthetsstorlek är angivet värde i kvadratmeter, PBL 4 kap. 18 § 1 st

Störningsskydd

m₁ Byggnader ska skyddas alternativt utformas och utföras så att naturligt översvämmande vatten upp till en nivå +187,0 meter inte skadar byggnaden., PBL 4 kap. 12 § 1 st 1 p.

Utförande

b₁ Endast 50 % av markytan får hårdgöras, PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år ., PBL 4 kap. 21 §

Markreservat för gemensamhetsanläggningar

- g₁ Markreservat för gemensamhetsanläggning för avlopp. Allmän plats, PBL 4 kap. 18 § 1 st
- g₂ Markreservat för gemensamhetsanläggning för utfart. Kvartersmark, PBL 4 kap. 18 § 1 st

Villkor för startbesked

a₁ Startbesked får inte ges för för ny eller tillbyggnad förrän gemensamhetsanläggning för VA har kommit till stånd eller anslutning skett till kommunalt VA. Kvartersmark, PBL 4 kap. 14 § 1 st 1 p.

Strandskydd

- a₂ Strandskyddet är upphävt. inom quartersmark. Kvartersmark, PBL 4 kap. 17 §
- a₃ Strandskyddet är upphävt. Allmän plats. Allmän plats, PBL 4 kap. 17 §

Skala 1:1500
0 25 50 100 Meter

Detalplan för: Linesand och Ekudden del av Sämsholm 2:1 m.fl Herrljunga kommun, Västra Götalands län		SAMRÄDSHANDLING 2019-03-20	
 HERRLJUNGA KOMMUN			
Emil Hjalmarsson Kommunarkitekt			
Metria AB Kajsa Rieden Planarkitekt	Viktor Ljungström Planarkitekt		

DETALJPLAN

Linesand och Ekudden

del av Sämsholm 2:1 m.fl

Herrljunga kommun, Västra Götalands län

Undersökning om *betydande miljöpåverkan* (behovsbedömning)

Samrådshandling
2019-03-20

HANDLINGAR

Planbeskrivning med genomförandebeskrivning

Plankarta med bestämmelser

Behovsbedömning

Fastighetsförteckning

HERRLJUNGA KOMMUN

VAD ÄR EN UNDERSÖKNING?

Enligt 4 kap 34§ Plan- och bygglagen och 6 kap 11§ Miljöbalken ska kommunen genomföra en miljöbedömning för alla detaljplaner och planprogram som kan medföra betydande miljöpåverkan. I samband med planarbetet görs därför en undersökning om betydande miljöpåverkan (behovsbedömning) som är ett stöd för kommunens ställningstagande i beslutet om planens genomförande medför en betydande miljöpåverkan eller inte. Undersökningen ska analysera graden av miljöpåverkan utifrån platsen, påverkan samt planens karaktär enligt kriterierna i MKB-förordningens bilagor 2 & 4. Om undersökningen visar på en betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas i samband med detaljplanearbetet. I miljökonsekvensbeskrivningen identifieras, beskrivs och bedöms den betydande miljöpåverkan. Utöver en ställningstagande om miljöpåverkan tar undersökningen upp miljöfrågor som bör beaktas i den fortsatta planprocessen.

Undersökningen innehåller:

Områdesbeskrivning

Planens huvuddrag

Planens förutsättningar

Planens omfattning

Planens tänkbara påverkan

Sammanvägd behovsbedömning

Tabell för behovsbedömning

Områdesbeskrivning

Planområdet ligger vid Sämsjöns östra strand och består av fastigheten Sämsholm 2:1, 2:17, 2:10 samt 2:18.

Området är idag ett obebyggt och delvis kuperat blandskogsområde. Genom området finns några upptrampade stigar.

Bild 1. Översiktskarta med ungefärligt planområde inom röd markering

Planens huvuddrag

Planen syftar till att pröva områdets lämplighet för ökad exploatering i form av tillbyggnad och nybyggnation ett av kommunens utpekade LIS-områden.

Vidare syftar planen till att möjliggöra en förbättrad avloppssituation i området.

Planområdet omfattas av fördjupad del av översiktsplanen för Herrljunga kommun för Sämsjöområdet med Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS-plan.

Tidigare kommunala ställningstaganden

Översiktsplan 2017-2035 för Herrljunga kommun

Detaljplanen skapar möjlighet att bygga fler bostäder i Herrljunga kommun och uppfyller översiktsplanens mål att öka antalet invånare i tätorten. De aktuella fastigheterna är inte redovisad i de antagna "Riktlinjerna för bostadsförsörjning" men faller väl inom ramen för den ambition som riktlinjerna anger. Riktlinjerna anger bland annat att livsstilsboenden och andra typer av nischade boendeanterniv ska främjas.

Sämsjön är en av Herrljunga kommuns största sjöar och har stor betydelse som rekreationsområde för kom-muninvånarna. Sjön med närområden har även stor betydelse för kommunens möjlighet att utveckla attraktiva boendeanterniv på landsbygden, som kan öka befolkningsunderlaget och ge förutsättningar för att bibehålla den lokala servicen.

Området kring Sämsjön är utpekad i översiktsplanen som en värdekärna för natur och rekreation. Genom att värna och utveckla värdekärnorna stärks områdenas värde för friluftsliv och besöksnäring. Översiktsplanen anger att tillgängligheten till värdekärnor bör utvecklas, exempelvis genom förbättrade transportsamband med bil och cykel som ökar tillgängligheten till områdena.

Tematisk fördjupning av översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära läge – Sämsjöområdet, fördjupad del av översiktsplan 2011-09-06

LIS är en förkortning av begreppet *Landsbygdsutveckling I Strandnära lägen*. LIS syftar till att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Kommunen tog år 2011 fram en LIS-plan för Sämsjöområdet. I LIS-planen redovisas hur en landsbygdsutveckling kan ske inom strandskyddade områden runt Sämsjön. Den generella rekommendationen som ges i Lis-planen är:

- All ny bebyggelse ska prövas i detaljplan.
- Såväl ny bebyggelse som bebyggelse i befintliga fritidshusområden där det ges möjlighet till åretruntboende ska anslutas till godkänd avloppsanläggning.
- Dagvatten ska så långt möjligt omhändertas lokalt.

Detaljplaner har upprättats för huvuddelen av utpekade LIS-områden och strandskyddet har upphävts i detaljplanerna. Föreslaget detaljplaneområde vid Linesand och Ekudden omfattar i LIS-planen både ny bebyggelse och befintliga fritidshus som kan omvandlas till helårshus. Fritidshusbebyggelse får omvandlas för helårsboende först efter anslutning till godkänd gemensam avloppsanläggning. Viss del av området pekas även ut för natur. Planförslaget bedöms gå i linje med intentionerna i LIS-planen för Sämsjöområdet.

Detaljplan

För en större del av området gäller områdesbestämmelser som fick laga kraft 1991-11-21. Bestämmelserna syftar till att begränsa markanvändningen till fritidsboende genom begränsningar i tillåten bruksarea. Områdesbestämmelserna motverkar därigenom huvudsyftet bakom antagandet av LIS-planen och upphävs inom det område som omfattas av planen.

Planens omfattning

Planområdet ligger vid Sämsjöns östra strand och består av fastigheten Sämsholm 2:1, 2:17, 2:10 samt 2:18.

Området omfattar ca 26 ha.

För området gäller utökat strandskydd 200 meter och områdesbestämmelser.

Planens tänkbara konsekvenser

Planförslaget innebär en förtätning i redan befintlig bebyggelsemiljö vilket innebär ett effektivt markutnyttjande samt nyttjande av befintlig infrastruktur. Förslaget stämmer väl

överens med översiktsplanens och LIS-planens rekommendationer och viljeriktning om en levande landsbygd.

Landskapsbilden bedöms inte påverkas negativt av föreslagen förtätning då nya tomter planerats med stor hänsyn till områdets topografi och struktur. Nya byggnader ska anpassas till landskapsbild och omkringliggande bostäder.

Ett antagande av detaljplanen förutsätter en för miljön hållbar lösning avseende vatten, avlopp och dagvatten. Målsättning är en gemensam avloppslösning och ingen påverkan på miljön inkl. Sörsjön.

Planområdets värden som tillgänglighet till naturområden/stranden, rekreationsmöjligheter, kulturmiljö-fornlämningar och befintliga struktur säkerställs och bevaras i och med detaljplanen.

En omvandling från fritidsboende till permanentboende ger viss ökad trafik vilket ställer högre krav på framkomlighet och säkerhet. Trafikökningen är dock av en mycket begränsad omfattning och sker från en låg nivå. Bedömningen är att gällande miljökvalitetsnormer inte överskrids (5 kap MB).

Vid en avvägning gentemot olika intressen har en samhällsutveckling med tillskapande av fler tomter och ökad byggrätt värderats högre än befintlig/förändrad landskapsbild. Områdets attraktion som boendemiljö och rekreationsmål bedöms kvarstå och därtill öka. Föreslagen utökad byggrätt och föreslagen ny bebyggelse är av sådan liten omfattning att områdets värde för friluftsliv och besöksnäring inte bedöms påverkas negativt.

Sammanvägd bedömning av planens miljöpåverkan

Planförslaget bedöms inte innebära en sådan betydande miljöpåverkan som enligt miljöbalken 6 kap kräver att särskild miljöbedömning måste göras.

Bedömningen grundas på följande:

- Genomförandet bedöms inte innebära några risker för människors hälsa.
- Inga särskilt skyddade områden berörs.
- Miljökvalitetsnormerna bedöms inte överskridas av detaljplanens genomförande.
- Planen bedöms sammantaget ge en ringa miljöpåverkan på kulturmiljö och naturmiljö.
- Detaljplanen reglerar de frågor där eventuell påverkan kan tänkas förekomma såsom tillgänglighet till stranden och omkringliggande natur, rekreationsmöjligheter, kulturmiljö samt befintlig struktur och attraktionsvärde.

Planen bedöms sammantaget ge en ringa miljöpåverkan.

Fortsatt miljökonsekvensbeskrivning bedöms ej behövas.

Meddelande 4

Checklista för undersökning av betydande miljöpåverkan

Parameter	Platsen	Påverkan	+	0	-	BMP
Här redovisas alla ämnen som behovs-bedömningen beaktar	Här beskrivs parametrarnas värden/ och eller brister på platsen idag	Hur påverkas respektive parameter av att planen genomförs	Här antyds om påverkan är positiv, indifferent eller negativ för just denna parameter			Vid betydande miljö-påverkan kryssas denna ruta

Områdesskydd	Platsen	Påverkan	+	0	-	BMP
Strandskydd	Utökat strandskydd 200 meter gäller.	Strandskyddet föreslås upphävas inom all kvartesmark.		0		
Parametrar som inte är relevanta eller bedömts inte påverkas av planen	Riksintresse, Naturreservat, Naturminne, Djur-/växtskyddsområde, Biotopskyddsområde, Vattenskyddsområde, Kulturresevat, Världsarv					

Stads- /Landskapsbild & Kulturmiljö	Platsen	Påverkan	+	0	-	BMP
Landskapsbild	Planområdet är kuperat med höjdparter i östra delen av området för att slutta ned mot Sörsjön i väster. Området är flackt vid Sörsjöns strandlinje.	Detaljplanen innebär framförallt en ökad byggrätt av befintlig bebyggelse inom redan ianspråktagen mark längs befintliga vägar. Inga nya vägar anläggs. Maximalt kan 29 huvudbyggnader tillskapas, vilka placeras i anslutning till befintlig bebyggelse		0		

Meddelande 4

		Nya byggnader samt tillbyggnader bör utformas på ett sådant sätt som är lämpligt med hänsyn till landskapsbild, struktur och omkringliggande byggnader. Helhetsbilden kan dock över tid komma att förändras genom ett genomförande av planen.				
In- /Utblickar	Områdets topografi och de slingriga vägarna genom området ger förutsättningar för vackra utblickar över Sämsjön. Flertalet av områdets fastigheter har utsikt över Sämsjön.	Vid nybyggnation bör hänsyn tas till utblickar från befintliga byggnader och platser. Detaljplanen påverkar viktiga in- och utblickar i mycket liten utsträckning.		0		
Parametrar som inte är relevanta eller bedömts inte påverkas av planen	Stora opåverkade områden, Kulturminne & byggnadsminne ,Fornlämningar & Fornminne					

Natur	Platsen	Påverkan	+	0	-	BMP
Allmän beskrivning av områdets natur-, växt och djurliv	Naturmarken består av blandskog med berg i dagen och inslag av äng/öppen mark. Strandskanten består till största delen av sand, sten och grus men med inslag av vegetation. Tomtmark består till största delen av fritidhusbebyggelse med trädgårdar som rymmer gräsmatta, buskar och träd	En utbyggnad av området innebär att ny mark, naturmark tas i anspråk. Nya tomter har planerats med hänsyn till områdets natur, struktur och sociala värde. Detaljplanen säkrar att naturområdenas uppbyggnad mellan tomtmark kvarstår.		0		
Våtmark/vattendrag	Inom planområdets finns två bäckar som leder från öster ner till Sämsjön i väster. I	Vattendragen påverkas inte av föreslagen detaljplan, utan består i befintligt läge.		0		

Meddelande 4

	övrigt finns inga vattendrag inom planområdet.					
Parametrar som inte är relevanta eller bedömts inte påverkas av planen	Nyckelbiotoper, Rödlistade arter, Ängs- och hagmark, Odlingslandskap, Andra unika, sällsynta eller hotade arter, växtarter eller växtsamhällen, Naturresurser					

Vatten	Platsen	Påverkan	+	0	-	BMP
Dagvatten	I området finns ingen dagvattenhantering. Området har få hårdgjorda ytor, vilket ger goda förutsättningar för naturlig infiltration av dagvatten.	Dagvatten omhändertas lokalt. Möjligheten till ökat permanentboende medför ingen ytterligare hårdgörande av marken som kan påverka dagvattensituationen i området. Den möjliga utökningen av takytor i området som kan uppstå är försumbar. Planen reglerar maximal andel hårdgjord yta för att främja naturlig infiltration.		0		
Grundvatten	Grundvattenförekomsterna i kommunen är överlag goda, både med avseende på kvalitativ och kvantitativ status. Ingen grundvattenförekomst har konstaterats i anknytning till planområdet.	Det är av stor vikt att framtida vatten- och avloppslösning inte påverkar grundvattenkvaliteten negativt.		0		
Ytvatten	Sämsjön har i dagsläget måttlig ekologisk status till följd av övergödning och föroreningar.	Den ökade belastningen med ökad andel fastboende får inte tillåtas att försämra vattenkvaliteten. Det är av stor vikt att framtida vatten- och avloppslösning inte påverkar ytvattenkvaliteten negativt. Dagvatten som		0		

Meddelande 4

		när sjöar eller vattendrag ska ha en sådan kvalitet att det inte försvårar möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormer.				
Dricksvatten- och avlopp	Området försörjs genom enskilda lösningar för vatten och avlopp. Gemensamma anläggningar för avlopps föreslås. Området saknar möjlighet till anslutning till allmän anläggning för vatten och avlopp.	Med ökande anslutning till föreslagna gemensamma anläggningar förbättras avloppssituationen successivt inom planområdet.	+			
Parametrar som inte är relevanta eller bedömts inte påverkas av planen	Vattenverksamhet, enligt MB 11 kap. 3 §					

Hälsa och säkerhet	Platsen	Påverkan	+	0	-	BMP
Föroreningar i luft, mark eller vatten	Regeringen har genom Luftkvalitetsförordningen (2010:477) beslutat om normvärden för ett antal luftpartiklar och gaser i utomhusluft som inte får överskridas, i syfte att skydda människors hälsa.	Detaljplanens genomförande kommer inte att bidra till några betydande störningar avseende lukt och luftkvalitet. Miljö kvalitetsnormerna bedöms inte överskridas.		0		
Risk för översvämning - skyfall eller stigande havsnivåer	Generellt sett är risken för översvämningar störst i låglänta områden i anslutning till sjöar och vattendrag.	För att förekomma risker reglerar detaljplanen lägsta sockelhöjd vid de tomter närmast strandlinjen.		0		

Meddelande 4

Risk för ras, skred, erosion eller sedimentation - geotekniska förhållanden	Enligt SGU:s jordartskarta består marken av postglacial sand och sandig morän. I dagsläget förekommer ingen risk för erosion eller ras eller skred. Enligt SGU bedöms strandlinjen längs Sämsjöns östra strand påvisa viss eroderbarhet där morän förekommer.	Inga direkta risker för den blivande bebyggelsen bedöms föreligga.		0		
Radon	Enligt SGU:s radonkarta bedöms marken inte klassas som riskområde för radon. Inga markradonprover har tagits inom området.	Exploatören ansvarar för att erforderliga undersökningar utförs för att säkerställa eventuell förekomst av radon. Vid bygglovskedet ställs krav på att byggnad ska uppföras radonsäkert.		0		
Avfall & Återvinning	Sophantering sker idag i området.	Föreslagen ny bebyggelse kommer medföra en något ökad mängd avfall att hantera.		0		
Parametrar som inte är relevanta eller bedömts inte påverkas av planen	Buller och vibrationer, Ljus- och skuggning, Föroreningar i mark, byggnader och vatten, Farligt gods, Brand & explosion, Strålning, EMF, Djurhållning & allergener, Lukt, Energiförsörjning, el					

Lagar, kommunala styrdokument, EG:s miljölagstiftning (exempelvis vattendirektivet och andra riktlinjer)	Platsen	Påverkan	+	0	-	BMP
Översiktsplan	Området kring Sämsjön är utpekad i översiktsplanen som en	Genom att värna och utveckla värdekärnorna stärks områdenas värde		0		

Meddelande 4

	värdekärna för natur och rekreation. Kommunen tog år 2011 fram en LIS-plan för Sämsjön. Föreslaget detaljplaneområde vid Linesand och Ekudden omfattar i LIS-planen både ny bebyggelse och befintliga fritidshus som kan omvandlas till helårshus. Fritidshusbebyggelse får omvandlas för helårsboende först efter anslutning till godkänd gemensam avloppsanläggning. Viss del av området pekas även ut för natur.	för friluftsliv och besöksnäring. Vid utbyggnad inom eller i närheten natur- och rekreationsområden ska en bedömning göras av eventuell påverkan på områdets värden utifrån ett helhetsperspektiv. Föreslagen utökad byggrätt och föreslagen ny bebyggelse är av sådan liten omfattning att områdets värde för friluftsliv och besöksnäring inte bedöms påverkas negativt. Planförslaget bedöms gå i linje med intentionerna i LIS-planen för Sämsjöområdet. Allmänhetens tillgänglighet till strandlinjen förändras inte med genomförandet av planen. Planen säkerställer allmänhetens tillgång till strandlinjen.				
Gällande detaljplan	För området gäller områdesbestämmelser som fick laga kraft 1991-11-21. Bestämmelserna syftar till att begränsa markanvändningen till fritidsboende genom begränsningar i tillåten bruksarea. Områdesbestämmelserna motverkar huvudsyftet bakom antagandet av LIS-planen och upphävs	De delar av gällande planer som omfattas av föreslaget planområde ersätts när den nya detaljplanen får laga kraft.		0		

Meddelande 4

	inom det område som omfattas av planen.				
Utnyttjande av mark- och vattenområden	Området har idag en balans mellan orörd natur och ianspråktagen mark för bostäder. Området är sedan tidigare i sin helhet planlagt med områdesbestämmelser.	Området bedöms tåla nuvarande användning samt föreslagen utveckling. Planförslaget bedöms gå i linje med intentionerna i LIS-planen för Sämsjöområdet.		0	
Parametrar som inte är relevanta eller bedömts inte påverkas av planen	Miljökvalitetsnormer för vatten (vattendirektivet), Miljökvalitetsnormer för luft (luftkvalitetsdirektivet), Miljömål, Fördjupade översiktsplaner, Grönstrukturplan & naturvårdsprogram, Kulturmiljöprogram, Planprogram, Andra planer eller programs miljöpåverkan, Förekomst av verksamheter som medför risk för omgivningen i eller i närheten av planområdet, Miljöpåverkan av överordnade projekt				

Ställningstagande	Ja	Nej
Är bedömningen av effekterna av stor osäkerhet?		X
Är effekterna varaktiga eller oåterkalleliga?		X
Nödvändiga åtgärder för att motverka att planens genomförande skapar betydande miljöpåverkan		X

Medverkande

Planen har upprättas av Emil Hjalmarsson med Lena-Britt Björklund som administrativt stöd.

Medverkande konsulter från Metria AB är Viktor Ljungström , planarkitekt och Kajsa Rieden, planarkitekt.

Bygg- och miljöförvaltningen Herrljunga kommun

SN § 16

DNR SN 7/2019

Besparingsåtgärder - sammanställning (information)

Sammanfattning

Förvaltningen informerade Socialnämnden den 29 januari 2019 om att prognosen för året är ett underskott på 3 165 tkr. Med anledning av detta gav nämnden förvaltningen i uppdrag att ta fram besparingsförslag för att nämnden ska komma i balans 2019. Förvaltningen har tagit fram fyra åtgärder som nämnden behöver ta ställning till. Dessa förslag ska bidra till att komma i balans 2019 men även till att nämnden hamnar inom ram inför 2020. Utöver dessa fem åtgärder kommer förvaltningen göra en översyn av bland annat schemaläggningen och färdtjänstbeslut.

Besparingsåtgärderna kommer att presenteras närmare i egna ärenden tillsammans med konsekvensanalyser här presenteras bara en sammanställning av de fem ärendena.

Åtgärd	Besparing 2019	Besparing 2020
Ta bort subventioneringen av kostavgiften	535 tkr	805 tkr
Ta bort kompetensutvecklingspengarna	220 tkr	0 tkr
Flytta korttiden till Hagen	1 900 tkr	3 800 tkr
Ta bort två tjänster på myndighet	0 tkr	1 200 tkr
	2 655 tkr	5 805 tkr

Informationen läggs till handlingarna.

För kännedom till: Kommunfullmäktige

Giltig från
2019-02-27

Meddelande 6

Utfärdad av
Anders Mannikoff

Sidan
1 (1)

Dokument id
Styrelseprotokoll 2019-02-27

Protokoll nr:
1-19

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Bo Fransson, Jörgen Holmberg, Linda Johansson, Johan Martinsson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Peter Sjöberg (del av tiden), Tomas Johansson (del av tiden), Tomas Bayard, Leif Fogel, Anders Mannikoff.

§ 326 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 327 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Niklas Arvidsson.

§ 328 Föregående mötesprotokoll

Föregående protokoll gicks igenom utan kommentarer och lades till handlingarna.

§ 329 Granska och besluta om 2018 års bokslut

Bolaget är vilande.

Peter Sjöberg och Tomas Johansson, båda från PwC, rapporterade om arbetet med revisionen. Revisionsarbetet har inte visat på några brister hos räkenskaper eller förvaltning.

Styrelsen beslutade att godkänna förslaget till årsredovisning 2018 och att överlämna den till årsstämman för beslut.

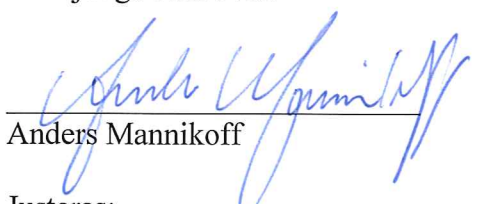
§ 320 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§ 321 Mötets avslutning

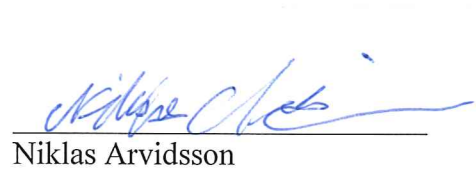
Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga som ovan

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Niklas Arvidsson

Giltig från
2019-02-27

Utfärdad av
Anders Mannikoff

Sidan
1 (2)

Dokument id
Styrelseprotokoll 2019-02-27

Protokoll nr:
1-19

Närvarande:

Ordinarie: Claes Unosson, Erik Alavik, Niklas Arvidsson, Bo Fransson, Jörgen Holmberg, Linda Johansson, Johan Martinsson.

Tjg. suppleant:

Övriga: Peter Sjöberg (del av tiden), Tomas Johansson (del av tiden), Tomas Bayard, Leif Fogel, Anders Mannikoff.

§ 631 Mötets öppnande

Ordföranden öppnade mötet.

§ 632 Val av sekreterare och protokollsjusterare

Till sekreterare valdes Anders Mannikoff, till protokollsjusterare valdes Niklas Arvidsson.

§ 633 Föregående mötesprotokoll

Föregående protokoll gicks igenom. VD kommenterade att arbetet med renovering och anpassning av företagets lokaler fortgår, nu med stöd av en arkitekt.

Protokollen lades därefter till handlingarna.

§ 634 Rapportering från revisionen och verksamheterna

Peter Sjöberg och Tomas Johansson, båda från PwC, rapporterade om arbetet med revisionen. Revisionsarbetet har inte visat på några brister hos räkenskaper eller förvaltning.

VD rapporterade från verksamheterna enligt följande:

Elnät arbetar med inkoppling av tidigare nedgrävda kablar. Stora delar av nätet, närmare bestämt 91 %, är nu nedgrävt. Under mars pågår dokumentationsarbete inklusive detaljerad åldersbestämning av elnätets komponenter för att under slutet av månaden kunna rapportera in uppgifter till nätmyndigheten inför perioden av intäktsreglering 2020-2023.

El-/energiteknik ser en fortsatt hög efterfrågan inom industri, installation och service. Efterfrågan är särskilt stor inom området solet som nu bemannas med flera egna arbetslag. En elektriker är inlånad från ett elföretag i Vara. Rekrytering av en erfaren elektriker pågår.

Fjärrvärmeverksamheten planerar för nästa etapp av utbytet av fjärrvärmekulvert från panncentral Sågen. Denna etapp omfattar ca 350 m och når då fram till bostadsområdet Haraberget. I övrigt se separat punkt § 638.

Stadsnät har just startat fiberförläggning i området runt Alingsåsvägen. Förtätning av fibernätet i övriga Herrljunga tätort fortskrider enligt plan. Fiberutbyggnaden i kommunen som helhet beräknas vara färdigställd senast under 2020, helt i linje med regeringens bredbandsmål för Sverige.

§ 635 Granska och besluta om 2018 års bokslut

VD presenterade årsredovisningen för 2018 och svarade på styrelsens frågor.

Styrelsen beslutade att godkänna förslaget till årsredovisning 2018 och överlämna den till årsstämman för beslut.

Giltig från
2019-02-27

Utfärdad av
Anders Mannikoff

Sidan
2 (2)

Dokument id
Styrelseprotokoll 2019-02-27

Protokoll nr:
1-19

§ 636 Utse företrädare för årsstämma i Trollabo Kraft AB

Styrelsen beslutade att utse Claes Unosson som företrädare vid kommande årsstämma i Trollabo Kraft AB.

§ 637 Övriga frågor

Styrelsen behandlade lekmanarevisorernas rapport och fann, med ledning av denna, inget skäl att vidta några särskilda åtgärder.

VD informerade om ägarbytet av Borgstena Energi AB. Den nya ägaren har sedan 8 januari tagit över driften av panncentral Sågen under namnet Solör Bioenergi Herrljunga. Herrljunga Elektriska sköter fortsatt driften av anläggningen. Samarbetet har inletts på ett mycket bra sätt.

VD informerade om att värmeleveranserna från Gäsene mejeri till Gäsenegården m fl startade upp helt problemfritt den 8 januari. Erforderliga avtal är också tecknade med såväl Gäsene mejeri som med värmekunderna.

VD informerade om att han blivit tillfrågad av valberedningen i branschföreningen Lokalkraft Sverige om en kandidatur till rollen som ordförande för föreningen. Styrelsen diskuterade frågan och såg det som en fördel för såväl bolaget som branschen att ha en representant på platsen som ordförande i föreningen. Styrelsen såg därmed inga hinder för VD att lämna ett positivt besked till föreningens valberedning.

§ 638 Mötets avslutning

Ordföranden avslutade mötet.

Herrljunga som ovan

Anders Mannikoff

Justeras:

Claes Unosson

Niklas Arvidsson

SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND

Försäkringskassan

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

i samverkan med Sjuhärads kommuner:

BOLLEBYGD · BORÅS · HERRLJUNGA · MARK · SVENLJUNGA · TRANEMO · ULRICEHAMN · VÄRGÅRDA

ANSLAG/BEVIS

Protokollet från medlemssamråd för Sjuhärads samordningsförbund är justerat. Justeringen tillkännages genom anslag på medlemskommunernas anslagstavlor samt på Västra Götalandsregionens anslagstavla.

Sammanträdesdatum: 2019-03-15

Justeringsdatum: 2019-04-03

Anslaget sätts upp: 2019-04-05

Anslaget tas ned: 2019-04-30

Protokollet finns tillgängligt på

www.sjusam.se

Originalprotokollet förvaras hos Sjuhärads samordningsförbund,
Österlånggatan 74, Borås.

Sjuhärads Samordningsförbund

Anna Fagefors
Förbundschef

anna.fagefors@sjusam.se

Organ **Ägarsamråd för Sjuhärads Samordningsförbund**
dag **Fredag 15 mars 2019, klockan 14.30 – 16.00,**
Plats **Borås, Lagercrantz plats 5, Hüttner på Mässen**

Beslutande

Sofia Lantz, Försäkringskassan
Jonas Ryhr, Arbetsförmedlingen
Maria Nilsson, Västra Götalandsregionen
Ingegerd Eriksson, Borås stad (Stadsledningskontoret)
Eva Larsson (C) Herrljunga kommun
Leif Sternfeldt (C), Marks kommun
Gunilla Blomgren (L), Tranemo kommun
Kerstin Göss-Lindh (S), Svenljunga kommun
Lena Eksberg (S), Tranemo kommun
Roland Karlsson (C), Ulricehamns kommun

Övriga styrelse- och medlemsrepresentanter

Cecilia Andersson (C), Västra Götalandsregionen
Hanne Jensen (S), Västra Götalandsregionen
Lars Hermansson, Försäkringskassan
Liselotte Andersson (C), Ulricehamns kommun
Wiktor Öberg (M) Ulricehamns kommun

Övriga

Anna Fagefors, Förbundschef
Pernilla Knutsson, Projektledare, Biträdande förbundschef
Anna Holmgren, Biträdande regionansvarig Svenska ESF-rådet (§1-3)

Omfattning

§§ 1-10

Sekreterare Anna Fagefors

Ordförande Cecilia Andersson

Justerare Roland Karlsson

§§ Ärenden

1	Mötet öppnas Styrelsens ordförande Cecilia Andersson hälsar alla välkomna och samtliga närvarande presenterar sig.
2	Val av justerare Roland Karlsson väljs att justera protokollet
3	Dialog om behov utifrån perspektiven hållbart arbetsliv och psykisk hälsa Anna Holmgren från ESF-rådet ger kort information om kommande utlysningar och efterfrågar parternas behov. Styrning sker från förbundets sida till parternas behov relativt programområde 1 och projekt Positiv Rörelse. Flera av kommunerna gör egna satsningar för att stärka hållbarhet i arbetsliv och öka psykisk hälsa bland sina medarbetare. Ett fåtal medskick görs till ESF angående kommande utlysningar. Anses viktigt att även arbeta förebyggande istället för enbart rehabiliterande. Attityder kring yrken och förhållanden på arbetsplatser nämns som en stor påverkanskraft.
4	Rapport/sammanfattning från det gångna året Årsredovisningen är fastställd och skickad till samtliga ägare med revisionsberättelse. Förbundschef Anna Fagefors ger kort återblick över föregående verksamhetsår. Medlemmarna tar del av informationen.
5	Behovs-analys, individperspektiv Diskussion om behovsgrupper, inriktningsönskemål eller prioriteringar från respektive medlem för att tillgodose direkt individinriktade aktiviteter. Arbetsförmedlingen lyfter fram behovet av ”tröskelsänkande” insatser. Det finns ett digitalt utanförskap. Arbetsträning är viktigt, men även digital utveckling för att målgrupperna ska kunna nyttja myndigheternas ordinarie insatser. Viktigt att kunna möta individens behov. Styrelsen tar del av önskemålen och har dem med till styrelsens fortsatta arbete

6	Behovs-analys, övriga strukturella perspektiv Kompetensutveckling för parternas egna anställda, samverkansrutiner mm som inte lyfts under punkt tre. Arbetsförmedlingen önskar en digital struktur för att underlätta samverkan i team etc. Marks kommun nämner samverkan med vuxenutbildning som aktuellt för de som arbetar med förbundets målgrupp. Borås ser behov av För-Kramiverksamhet och efterfrågar om andra kommuner vill samverka kring konceptet. Försäkringskassan uppmanar till att lyfta blicken framåt. Vad kan komma att bli problem? Exempelvis är unga hemmasittare inte ett problem idag, men de riskerar att hamna i långvarigt utanförskap och belasta myndigheterna om inget görs. Styrelsen tar del av önskemålen och har dem med till styrelsens fortsatta arbete
7	Gemensamt revisorsval Förbundsordning anger att kommunerna och Västra Götalandsregionen utser en gemensam revisor i samråd, men styr inte hur. Västra Götalandsregionen har hittills haft mandatet för Sjuhärad och flera andra förbund. (Försäkringskassans utser därtill gemensam statlig revisor tillsammans med Arbetsförmedlingen) Mötets representanter diskuterar förutsättningarna. Styrelsen föreslås besluta om en praxis som förtydligar hur revisorsvalet framgent ska samordnas för kommuner och region. Beslut expedieras till samtliga fullmäktiges valberedningar. Beslutas att den revisor som regionen utser ska framställas som formellt förslag till respektive medlem.
8	Inga övriga frågor.
9	Beslut om ambition framåt, (Nivå för äskande om statliga medel) Medlemmarna beslutar att äska om 10 miljoner kr från staten och beslutar att kommunerna och regionen tillsammans medfinansierar 10 miljoner kr för drift av Sjuhärads samordningsförbund år 2020.
10	Mötet avslutas

SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND

Försäkringskassan

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

i samverkan med Sjuhärads kommuner:

BOLLEBYGD · BORÅS · HERRLJUNGA · MARK · SVENLJUNGA · TRANEMO · ULRICEHAMN · VÄRGÅRDA

ANSLAG/BEVIS

Protokollet från styrelsen för Sjuhärads samordningsförbunds möte är justerat. Justeringen tillkännages genom anslag på medlemskommunernas anslagstavlor samt på Västra Götalandsregionens anslagstavla.

Sammanträdesdatum: 2019-03-15

Justeringsdatum: 2019-04-03

Anslaget sätts upp: 2019-04-05

Anslaget tas ned: 2019-04-30

Protokollet finns tillgängligt på

www.sjusam.se

Originalprotokollet förvaras hos Sjuhärads samordningsförbund,
Österlånggatan 74, Borås.

Sjuhärads Samordningsförbund

Anna Fagefors
Förbundschef

anna.fagefors@sjusam.se

Organ **Förbundsstyrelsen för Sjuhärads Samordningsförbund**
Tid **Fredag den 15 mars, kl 13.00-14.00**
Plats Borås, Lagercrantz plats 5, Hüttner på Mässen

Beslutande

Cecilia Andersson (C), Västra Götalandsregionen
Leif Sternfeld (C), Marks kommun
Nicole Bouyer, Arbetsförmedlingen
Sofia Sandäng, Försäkringskassan

Ersättare

Gunilla Blomgren (L), Tranemo kommun
Hanne Jensen (S), Västra Götalandsregionen
Kerstin Göss-Lindh (S), Svenljunga kommun
Lars Hermansson, Försäkringskassan
Liselotte Andersson (C), Ulricehamns kommun

Övriga

Anna Fagefors, Förbundschef
Pernilla Knutsson, Projektledare, Biträdande förbundschef

Omfattning

§§ 11-19

Sekreterare Anna Fagefors

Ordförande Cecilia Andersson

Justerare Sofia Sandäng

§§

Ärenden

Beslut

11	Mötet öppnas Styrelsens representanter har ägnat förmiddagen åt summeringar av förbundets uppdrag och verksamheter med några fördjupningar och tillbakablickar samt tankar om framtidsvisioner. Summeras som lärorikt och välinvesterad tid.	Dagordningen godkänns.
12	Val av justerare	Sofia Sandängers justerar
13	Föregående protokoll, den 31/1 2019 Föregående protokoll är anslaget: www.sjusam.se	Protokollet godkänns och läggs till handlingarna.
14	Styrdokument Genomgång av förbundets styrdokument har skett. Parallellt har översyn gjorts av hur väl dokumenthantering följer fastställda planer samt vilka instruktioner som kan behöva uppdateras. Vid nästa möte avhandlas dokumenthanteringsplan samt riktlinjer för inköp och rekrytering.	Styrelsen fastställer Internkontrollplan samt attest- och delegationsordning, med språklig justering så att ordet policy byts mot riktlinjer (för inköp och rekrytering).
15	Ekonomi, prioritering av disponibla medel Förbundschef informerar om det positiva ekonomiska läget och att styrelsen kan behöva diskutera ytterligare prioritering av disponibla medel när slutreglering av projektredovisning är klar. Medskick från utförare är bl a att ACT och Neuro-ACT samt Supported Employment efterfrågas.	Styrelsen beslutar att prioritera utbildningar till personal hos ägarparterna.
16	Besluts punkter från inledande utvecklingsdel Frågor kvar att formalisera efter förmiddagens möte: Gröna Vägen och Vägen framåt har enligt avtal 2019 ”särskilt ansvar att arbeta fram ett förslag om utvecklat samarbete i drift”. Allt fler team efterfrågas. Finns det frågor/kunskap av återkommande karaktär som skulle kunna effektivisera driften? De sociala företag som får stöd av förbundet genom Sjuhäradsmusketörerna önskar kunna använda pengarna även till handledarstöd och ledarskap. Förbundsstyrelsen efterfrågar dialog inför beslut.	Uppdras åt Förbundschef att utveckla enligt beslut: Gröna Vägen och Vägen Framåt formas till en gemensam aktivitet. Externt processtöd bekostas av förbundet. Uppföljning av samverkans-teamens arbete ska ske. Till nästa förbundsstyrelsemöte inbjuda ordförande för Sjuhäradsmusketörerna och den person som utför coachande administration.

17	Lokalfråga för kansliet Förbundets kansli behöver nya lokaler då Borås Stad har behov av de befintliga för eget bruk. Flera hyresvärdar är kontaktade och olika alternativ finns i centrala delar av Borås. Inväntar ytterligare uppgifter inför beslut för att kunna avgöra vad som ger bäst förutsättningar. Större yta än nuvarande beräknas och gärna då med en större egen möteslokal.	Styrelsen delegerar beslut om ny lokal till ordförande och anvisar att tillgänglighet är avgörande.
18	Verksamhetsuppföljning ESF-projekt A, Positiv Rörelse presenteras vid inledning av medlemssamrådet. B, PULS Projektet som precis har inletts med analys och planeringsfas kommer att ha utbyte med Finland och får närmast besök av en mindre delegation därifrån. Dialog pågår med chefer och personal	Styrelsen tar del av informationen.
19	Övriga frågor, mötet avslutas	Mötet avslutas. Styrelsens nästa möte 21 maj 08.30-12.00

2019-03-20

Kommunala Pensionärsrådet/Rådet för funktionshindrade

Sammanträdesdatum: 2019-03-20

Plats: Nossan, kommunhuset, Herrljunga

Tid: kl 09.00-11.00

Närvarande

Stig Björkman, SPF

Anita Stiller, SPF

Birgitta Larsson, PRO Herrljunga

Ulla Knutsson, PRO Herrljunga

Ingrid Aholainen, PRO Gäsene

Diana Johansson, PRO Gäsene

Laila Gustavsson, PRO Gäsene suppleant

Ann-Marie Ulvebro, PRO Gäsene suppleant

Kjell Nyvaller, FUB

Berit Axelsson, NHR

Ritva Orpana-Andersson, Finska föreningen

Eva Larsson, ordförande

Börje Aronsson, ordförande tekniska nämnden

Gunnar Andersson, ordförande kommunstyrelsen

Övriga: Magnus Stenmark, socialchef

Linnea Holm, sekreterare

Mats Palm, vice ordförande kommunstyrelsen

§ 1 Mötet öppnades

Ordföranden hälsar alla välkomna.

Four handwritten signatures in blue ink, likely belonging to the participants listed in the 'Närvarande' section.

PROTOKOLL

§ 2 Närvarokontroll

Närvarokontroll gjordes.

§ 3 Val av justerare

Kjell Nyvaller och Ulla Knutsson valdes till justerare. Tid för justering fastställdes till tisdagen den 26 mars kl. 16.00.

§ 4 Föregående protokoll

Föregående mötesprotokoll läggs till handlingarna.

§ 5 Utbildning start mandatperioden

Linnea Holm höll i en kort utbildning avseende rådets uppdrag och uppgift, sammansättning samt arbetsordning. Bildspelet bifogas protokollet.

§ 6 Verksamhetsberättelse 2018

Magnus Stenmark, socialchef, informerar om innehållet i verksamhetsplanen. Den går att finna i kallelsen till socialnämnden den 26 februari 2019. Stig Björkman, SPF, ställde en klagande fråga avseende psykiatringarna 2018 som staten delat ut. Magnus Stenmark, socialchef, informerade att förvaltningen inte hade kapaciteten att använda pengarna.

§ 7 Besparingsåtgärder inom socialnämnden

Magnus Stenmark, socialchef, informerar att besparingsåtgärder som togs upp till socialnämnden i februari inte är aktuella i nuläget då prognosen för 2019 har förbättrats. Anita Stiller, SPF, menar att åtgärder enbart skulle slå mot äldre. Magnus Stenmark, socialchef, informerar att så inte är fallet. Anita Stiller, SPF, lyfter att det är

många 40-talister som fyller 80 inom de närmaste åren. Detta innebär behov av att öka kapaciteten inom alla områden inklusive trygghetsboende. Ingrid Aholainen, PRO Gäsene, lyfter att det är väl 12 platser på korttiden. Räcker då 8 på Hagen? Magnus Stenmark, socialchef, informerar att det är beslutat att ha 8 platser på korttid. Anita Stiller, SPF, ställer frågan hur lång kö det är till särskilt boende. Linnea Holm, sekreterare, informerar att den som väntar längst väntat i 3 månader.

§ 8 Budget 2020

Magnus Stenmark, socialchef, informerar att politiken har haft ett budgetmöte tillsammans med förvaltningscheferna. Där har förutsättningarna för budgeten presenteras. Frågan ligger nu hos politiken.

§ 9 Kvalitet 2018

Magnus Stenmark, socialchef, informerar om kvalitetsberättelsen och öppna jämförelser. Kvalitetsberättelsen går att finna i kallelsen till socialnämnden 26 februari 2019.

Linnea Holm, sekreterare, informerar om patientsäkerhetsberättelsen. Den går att finna i kallelsen till socialnämnden 26 mars 2019. Stig Björkman, SPF, ställer frågan avseende kontinuiteten i hemtjänsten. Eva Larsson, ordförande, informerar att detta inte finns med i kvalitetsberättelsen. Ritva Orpana, finska föreningen, informerar att hon tycker att hemtjänstpersonalen är bra. Kjell Nyvaller, FUB, menar att man borde satsa mer på rehab i hemtjänsten. Detta skulle spara pengar i färre hemtjänsttimmar. Magnus Stenmark, socialchef, håller med men det handlar om pengarna samt kompetensbrist på

Wk Björkman EL Kt

PROTOKOLL

arbetsmarknaden. Ingrid Aholainen, PRO Gäsene, informerar att hon tycker att personalen i Gäsene är jätte bra. Anita Stiller, SPF, undrar hur sommaren avseende sjuksköterskor ser ut med tanke på förra sommaren. Magnus Stenmark, socialchef, informerar att det ser bra ut i nuläget.

§ 10 Digitalisering inom socialnämnden

Linnea Holm, sekreterare, informerar att hemtjänsten, hemsjukvården och servicebostad LSS kommer börja med mobil dokumentation, vilket innebär att personalen kommer ha med sig iPads och dokumentera i. Utöver detta är trygghetskamera upphandlingen klar och införande kommer förhoppningsvis ske under våren. Hon informerar också att upphandlingen av mobillås börjar närma sig slutet.

§ 11 Lokaler

Linnea Holm, sekreterare, informerar att socialnämnden 2015 antog nya riktlinjer för hyressättning för uthyrning av socialnämndens lokaler. Dessa bifogas protokollet. Birgitta Larsson, PRO Herrljunga, lyfter att de inte har förutsättningar längre att vara på Hemgården utan har fått byta lokaler. Detta har inneburit försämrade möjligheter för pensionärer. Anita Stiller, SPF, lyfter vikten av ideella krafter.

§ 12 Fråga FUB: Anpassade fastigheter för funktionshindrade

Börje Aronsson, ordförande tekniska nämnden, informerar att det tekniska nämnden har gjort är att man särredovisar pengarna som finns avseende anpassning av fastigheter. Han lyfter att ser någon

bekymmer i tillgängligheten i kommunens lokaler så är de välkomna att kontakta fastighetschefen.

Birgitta Larsson, PRO Herrljunga, ställer frågan avseende uppföljning av tillgänglighetsdatabasen. Börje Aronsson, ordförande tekniska nämnden, informerar att frågan avseende tillgänglighetsplanen ligger hos socialnämnden. Kjell Nyvaller, FUB, lyfter att alla funktionshinder behöver tas i beaktande.

§ 13 Övriga frågor

Ingrid Aholainen, PRO Gäsene, informerar att det ser bedrägligt ut på Gäsenegården då plattorna på huset har ramlat ner. Även parkeringsplatserna behöver åtgärdas. Börje Aronsson, ordförande tekniska nämnden, informerar att de är lite avvaktande med investeringar i huset i och med att socialnämnden stegvis lämnar huset. Däremot ska akutunderhåll ske ändå.

Birgitta Larsson, PRO Herrljunga, och Ingrid Aholainen, PRO Gäsene, har ett antal frågor till nästa råd. Ingrid skickar över frågorna till Linnea Holm, sekreterare.

Birgitta Larsson, PRO Herrljunga, lyfter att rådet inte har fått några remisser under de senaste 4 åren. Men det står i reglementet att rådet ska vara remissinstans.

Vid protokollet:

Linnea Holm

Eva Larsson

HERRLJUNGA KOMMUN

Meddelande 9

PROTOKOLL

Sekreterare

Ordförande

Justeras:

Kjell Nyvaller, FUB

Ulla Knutsson, PRO Herrljunga

Kommunala pensionärs- och funktionshinderrådet

HERRLJUNGA KOMMUN

Rådets uppgift

- Rådgivande organ
 - Informationsutbyte
 - Förstärka inflytandet för äldre och personer med funktionsnedsättning
 - Skall vara remissinstans och referensgrupp i större frågor
 - Skall vara ett forum för kunskapsspridning
-
- Ej enskilda ärenden

Sammansättning

- Socialnämndens ordförande
- Representanter från tekniska nämnden och kommunstyrelsen
- Socialchef
- Organisationer kopplade till riksorganisation
- Socialnämnden beslutar om antal
- Föreningar vilka

Formalia

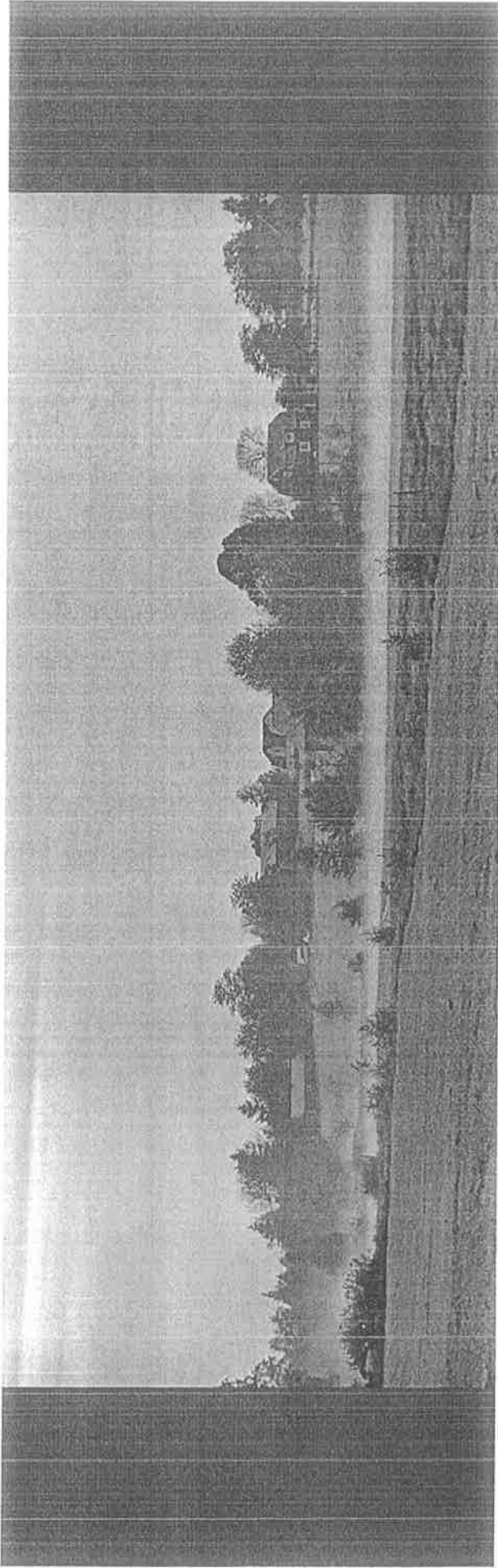
- Frågor – 14 dagar innan
 - Kallelse – 14 dagar innan
 - Två justerare
 - Protokoll
-
- Ordförande fördelar ordet

Kunskapsspridning

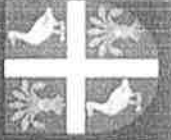
- Kommer ske löpande under året i samband med mötet

www.herrljunga.se

tel: 0513-170 00

HERRLJUNGA KOMMUN

DIARIENUMMER: SN/54/2015
FASTSTÄLLD: 2015-03-31
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: -
GILTIG TILL: Tillsvdare
DOKUMENTANSVAR: Socialchef

Riktlinje - hyressättning

*Riktlinje och hyressättning för uthyrning av
socialnämndens lokaler*

Beslutsinstans: Socialnämnden
Gäller för: Socialförvaltningen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Socialförvaltningen hyr flera fastigheter inom Herrljunga kommun. I våra lokaler finns lokaler som kan vara intressanta att hyra ut till externa aktörer.

Regler för uthyrning av lokaler

- Bokning av lokaler sker genom det bokningssystem som tillämpas på kommunens övriga lokaler
- Det är verksamheten som bedömer vilka lokaler som kan stå till förfogande för uthyrning
- Den som hyr lokalen ansvarar för att inte fler personer än tillåtet vistas i lokalerna. Överträdelse kan innebära att hyresgästen stängs av från lokalerna eller debiteras en kostnad.
- Hyresgästen utför själv enklare städning. Om inte städning sker så debiteras hyresgästen kostnaden för städningen. Om så önskas går denna tjänst att köpa till.

Hyressättning av lokaler

Hyresgäst	Liten lokal	Stor lokal
Frivillig organisationer som vänder sig till äldre och funktionshindrade (där aktiviteten/mötet är öppet för brukare kopplade till verksamhetslokalen)	0 kr	0 kr
Politiska partier med plats i kommunfullmäktige	0 kr	0 kr
Övriga ideella föreningar, politiska partier etc	200 kr	370 kr
Kommersiella föreningar, företag etc	400 kr	900 kr
Privat personer utan kommersiellt intresse ex högtidsdagar – för brukare kopplade till verksamhetslokalen	0 kr	0 kr
Privat personer utan kommersiellt intresse ex högtidsdagar – övriga	200 kr	370 kr
Städning	280 kr (140 kr för frivillig organisationer som vänder sig till äldre och funktionshindrade utan kommersiellt intresse)	525 kr (250 kr för frivillig organisationer som vänder sig till äldre och funktionshindrade utan kommersiellt intresse)

Skulle lokalen behöva städas extra noggrant efter den använts debiteras hyresgästen 160 kr/timmen, lägst 160 kr.

Respektive enhetschef är ansvarig för att tillämpa taxan. Enhetschefen har rätt att bedöma om hyresgästen inte ska debiteras hyra.

Meddelande 9

Till Socialnämnden i Herrljunga kommun

Här kommer några frågor som vi från PRO Herrljunga och Gäsene vill ställa till Socialnämnden.

Hur är planerna för ett trygghetsboende i Herrljunga och hur ser framtiden ut för boendet i Ljung?

Värdinnan på trygghetsboendet i Ljung kommer att gå i pension, kommer någon ny värdinna att anställas? Det finns behov av en värdinna som håller i aktiviteter mm och för trivselen för de som bor där. Att lägenheterna på Gäsenegården inte går under beteckningen "riktigt" trygghetsboende på grund av att man inte sökte bidrag från Boverket när det byggdes och därför anses det inte behov av en värdinna.

Skall vi nu straffas för att man inte gjorde rätt från början?

Vi har en förfrågan om att de som bor på Gäsenegårdens trygghetsboende skall ha möjlighet att få mat varje dag från köket på Hagen. Det körs ju ut mat till korttidsboendet Furuhan och till Dagvården och då borde det finnas möjlighet att ta med mat till de andra som bor i huset. Hemtjänsten hjälper ju de som behöver hjälp med att värma och servera de matlådor, som de boende får en gång i veckan. I stället kan en eller två personal hjälpa till att servera mat vid de olika dagrummen istället. Det måste också frigöra personal från hemtjänsten.

Vad händer med fotvården framöver när fotvårdsterapeuten går i pension? De fotvårdare som finns i kommunen idag har ingen möjlighet att ta nya patienter då de är fulltecknade och vad händer då med remisspatienter som har svårt att ta sig till lasarett för fotvård. Antalet amputationer ökar i Sverige på grund av brist på fotvård och det ger i sin tur stora kostnader för både patienter och kommuner då vårdbehovet ökar.

När upphandling av leasingbilar till hemtjänsten skall göras bör ni tänka på att hemtjänsten, som kör ute på dåliga vägar på landsbygden bör ha 4-hjulsdrivna bilar. Det har hänt att de kört fast i snö och även lera och inte kommit fram till sina vårdtagare eller blivit mycket försenade på grund av att de fått vänta på hjälp. Vägarna, särskilt de små grusvägarna är i mycket dåligt skick och snöröjningen kan dröja ute på landsbygden.

Sista frågan är när får kommunen en anhörigkonsulent, som vi har efterfrågat i många år.

Ingrid Aholainen

SN § 28

DNR SN 7/2019

Månadsuppföljning per 2019-02-28

Sammanfattning

Socialförvaltningen har sammanställt en rapport med budget och prognos för helåret 2019.

Socialförvaltningen prognostiserar ett resultat för 2019 på +200 tkr. I denna prognos ingår resultatföring av flyktingbuffert för nyanlända med 200 tkr. Prognos för ordinarie verksamhet är +-0 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-13
Månadsrapport per 2019-02-28

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden godkänner månadsrapporten.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Månadsrapport per 2019-02-28 godkänns.

För kännedom till: Kommunstyrelsen

Delegeringsordning 1

Attesträtter Kommunstyrelsen

Kod	Kostnadsställe	Beslutattestant	Ersättare 1	2019-03-26
				Förändringsdatum
1000	Kommunfullmäktige	Andreas Johansson	-	
1100	Revision	Jonny Gustafsson	Göte Olsson	
1200	Valnämnd	Ronnie REXvall	Tomas Svennberg	
2010	Kommunstyrelsen gemensamt	Gunnar Andersson	Mats Palm	
2020	Kommunstyrelsen satsningar	Gunnar Andersson	Mats Palm	
2100	Kommunledningskontoret	Niels Bredberg	Jan Pettersson	
2110	Folkhälsa	Niels Bredberg	Jan Pettersson	
2120	Strategisk planering	Niels Bredberg	Jan Pettersson	
2130	MSB	Niels Bredberg	Jan Pettersson	
2200	Administrations- och informationsenheten	Emelie Cergic-Boberg	Niels Bredberg	
2210	Besöksnäring (Fd Turism)	Birgitta Saunders	Niels Bredberg	
2214	Löneväxling	Marie Granberg-Klasson	Niels Bredberg	
2300	IT Herrljunga	Jan Petersson	Göran Lager	
2301	IT Vårgårda	Jan Petersson	Göran Lager	
2310	Telefonväxel herrljunga	Jan Petersson	Göran Lager	
2311	Telefonväxel vårgårda	Jan Petersson	Göran Lager	
2400	Reception Herrljunga	Jan Petersson	Göran Lager	
2500	Ekonomienheten	Linda Rudenwall	Niels Bredberg	
2600	Personalenheten	Marie Granberg-Klasson	Niels Bredberg	
2601	Facklig verksamhet	Marie Granberg-Klasson	Niels Bredberg	

Kommunchefen har rätt att beslutsattestera på samtliga kostnadställen.

Ekonomichef, controller och redovisningsansvarig har rätt att beslutsattestera interna fakturor och interna bokföringsordrar.

Delegationsbeslut om förändringar i attestlistan är fattat av ekonomichefen

2019-03-26

A handwritten signature in dark ink, appearing to be "L. Rudenwall", written over a light blue horizontal line.

HERRLJUNGA KOMMUN

Delegeringsbeslut 2

KOMMUNSTYRELSEN
Gunnar Andersson

Ordförande
2019-03-27
DNR KS 97/2019

Ordförandebeslut om köp av fastighet Ljung 1:6 för industriändamål

Sammanfattning

Köp av fastighet Ljung 1:6 för industriändamål

Beslutsunderlag

Överenskommelse om fastighetsreglering enligt bifogad bilaga.

Beslut

Att fullfölja köp och skriva köpehandlingar å kommunstyrelsens vägnar enligt Kap 6 § 39 i fall som brådskar att beslut inte kan avvakta.

Gunnar Andersson
Ordförande

Överenskommelse om fastighetsreglering

Överenskommelse om fastighetsreglering

Parter	NAMN	PERS:NR/ORG.NR
	1. Manne David Johansson Hjältes Väg 24 524 41 Ljung E-post: manne-johansson@outlook.com Mobil: 070-1705499	790506-4890

Ägare till fastigheten Herrljunga Ljung 1:6, Säljaren.

2. Herrljunga Kommun Box 201 524 23 Herrljunga	212000-1520
--	-------------

Ägare till fastigheten Herrljunga Ljung 1:17, Köparen.

Fastighetsreglering Parterna överenskommer härmed att från Herrljunga Ljung 1:6 till Herrljunga Ljung 1:17 skall genom fastighetsreglering överföras ett markområde om ca 3,3 ha mark i två skiften markerat med rött på bifogad karta. Markområdet är obebyggt.

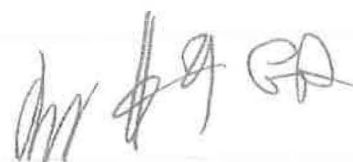
Ersättning Herrljunga Kommun skall för överlåtelse av markområdet till säljaren betala **femhundratjugofemtusen kronor (525 000 kr)**.

**Ersättningens
erläggande** Herrljunga Kommun skall betala 52 500 kr i handpenning. Handpenningen sätts in på fastighetsmäklarens klientmedelskonto 9023 56 21 791 i Länsförsäkringar bank senast 3 april 2019. Märk inbetalningen med "Ljung 1:6".

Resterande del av köpeskillingen skall betalas på tillträdesdagen.

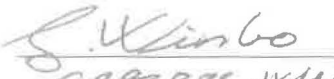
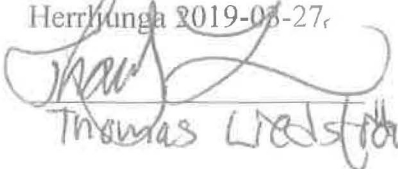
Handpenning	52 500 kr
Kontant tillträdesdagen	<u>472 500 kr</u>
Summa	525 000 kr

Tillträdesdag Tillträde ska ske senast 60 dagar efter att beslutet om lantmäteriförrättningen vunnit laga kraft.

Delegeringsbeslut 2

Fastighetsreglering	Detta avtal gäller under förutsättning att beslut om fastighetsreglering i huvudsaklig överensstämmelse med ansökan om lantmäteriförrättning vinner laga kraft. Skulle fastighetsreglering inte komma till stånd skall detta avtal återgå i sin helhet och erlagda betalningar skall återbetalas om inte parterna skriftligen kommer överens om annat.
Markområdets skick	Markområdet överlåtes i det skick den är i på kontraktsdagen om inget annat överenskommits skriftligen.
Arealavvikelse	Parterna är medvetna om att viss arealavvikelse kan förekomma efter lantmäteriförrättningen.
Lantmäteriförrättning	Denna handling utgör även ansökan om lantmäteriförrättning och skall omgående efter detta kontrakts undertecknande inges till Lantmäteriet. Fastighetsmäklare Gregers Winbo ansvarar för att handlingen inkommer till Lantmäteriet.
Pantbrev	Markområdet skall inte på tillträdesdagen vara pantsatt för säljarnas skuld eller på annat sätt (gravationsfritt).
Servitut	Servitut för användande av markväg från Industrivägen till Ljung 1:6 rest ska upprättas till förmån för Ljung 1:6. Markerad med gult på bifogad karta.
Lantmäteriförrättningskostnader	Lantmäteriförrättningskostnaden betalas av säljaren med 100 %.
Utväxling av avtal	Detta avtal är upprättat i fyra likalydande exemplar, var av säljare och köpare samt mäklare tagit var sitt och det fjärde inlämnas till lantmäterimyndigheten.
Akt mottagare	De slutgiltiga förrättningshandlingarna skall skickas till Manne Johansson med kopia till övriga parter.
Underskrifter säljare	Herrljunga 2019-03-27 Manne Johansson
Bevittning	Ovanstående namnteckningar bevittnas Herrljunga 2019-03-27 GREGERS WINBO Herrljunga 2019-03-27, Thomas Lidsjö GA

Delegeringsbeslut 2

Underskrifter köpare

Herrljunga 2019-03-27

För Herrljunga Kommun
Niels Bredberg
Kommundirektör

Herrljunga 2019-03-27

För Herrljunga Kommun
Gunnar Andersson
Kommunalråd

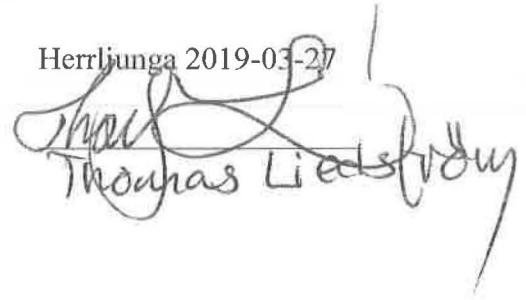
Bevittning

Ovanstående namnteckningar bevittnas

Herrljunga 2019-03-27

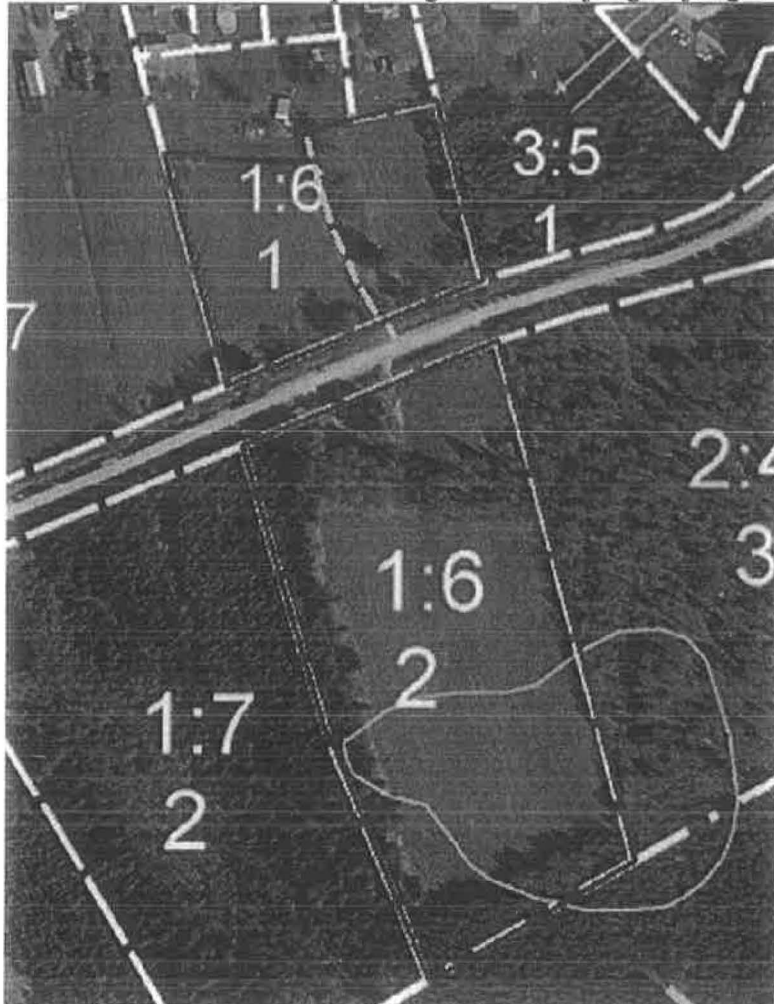

GREGERS WINBO

Herrljunga 2019-03-27

Thomas Liedström

Bilagor:

Karta över markområdet på fastigheten Herrljunga Ljung 1:6

44) GA

Tilläggsavtal

Parter	NAMN	PERS:NR/ORG.NR
	1. Manne David Johansson Hjältes Väg 24 524 41 Ljung E-post: manne-johansson@outlook.com Mobil: 070-1705499	790506-4890

Ägare till fastigheten Herrljunga Ljung 1:6, Säljaren.

2. Herrljunga Kommun Box 201 524 23 Herrljunga	212000-1520
--	-------------

Ägare till fastigheten Herrljunga Ljung 1:17, Köparen.

I överenskommelsen denna dag om fastighetsreglering mellan ovanstående parter avtalas härmed om följande tillägg:

Jakträtt

Jakträtten överläts till köparen på tillträdesdagen. Markområdet överläts i övrigt utan belastande nyttjanderättsavtal för jakt. Skulle inte fastighetsreglering komma till stånd enligt ansökan skall jakträtten återgå till säljarna.

Stödrätter

Inga stödrätter finns på det överlåtna markområdet.

Avverkning av skog

Säljaren garanterar att det inte finns några avverkningsrätter som belastar markområdet. Säljaren får inte avverka skog eller upplåta avverkningsrätter på markområdet från denna dag.

Ansvar och skada

Säljaren står faran om mark eller skog skadas eller försämrats under tiden mellan avtalsdagen och tillträdesdagen om den beror på säljarens vanvård, på att säljaren orsakar denna eller om den beror på annan olyckshändelse som ingen av parterna kunnat råda över. Faran övergår på köparen från och med tillträdesdagen, även om fastigheten ej tillträtts på grund av köparens dröjsmål.

Säljaren är skyldig att ha markområdet fullvärdeförsäkrad fram till tillträdesdagen. Om skada inträffar före tillträdesdagen, som ersätts av säljarens försäkringsbolag, svarar säljaren för den del som utgör skadans självrisk. Köparen inträder i säljarens rätt till ersättning enligt försäkringen. Försäkringsersättningen skall anses vara full kompensation för köparen gällande den inträffade skadan.

Om skada inträffar före tillträdesdagen, som inte ersätts av säljarens försäkringsbolag, kan säljaren och köparen träffa ett individuellt avtal om vilken part som skall stå för kostnader och inkomster i samband med skadan.

Servitut

Vägservitut på markvägen från Industrivägen till Herrljunga Ljung 1:6 skall utan kostnad upplåtas till förmån för Herrljunga Ljung 1:6.

Pantförskrivning

Säljaren förbinder sig att, i samband med köpeskillingens erläggande, i det fall en ev. långivare önskar, biträda köparens pantförskrivning av pantbrev avseende markområdet.

Övrig information

All eventuell aktivitet på markområdet såsom anläggning av vägar och byggnader, avverkning av skog eller andra åtgärder får inte påbörjas innan lantmäteriförrättningen har vunnit laga kraft med mindre parterna skriftligt kommer överens om annat.

Utväxling av avtal

Detta avtal är upprättat i tre likalydande exemplar, var av säljare och köpare samt mäklare tagit var sitt.

Underskrifter säljare

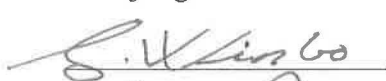
Herrljunga 2019-03-27

Manne Johansson

Bevittning

Ovanstående namnteckningar bevittnas

Herrljunga 2019-03-27

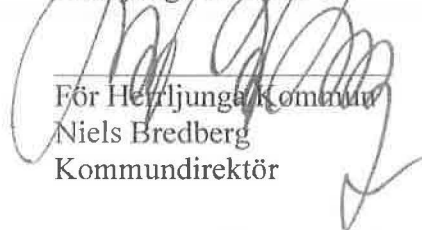

Herrljunga 2019-03-27

Underskrifter köpare

Herrljunga 2019-03-27

För Herrljunga Kommun
Niels Bredberg
Kommundirektör

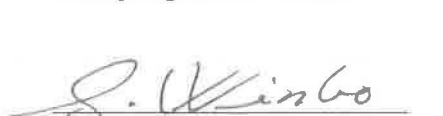
Herrljunga 2019-03-27

För Herrljunga Kommun
Gunnar Andersson
Kommunalråd

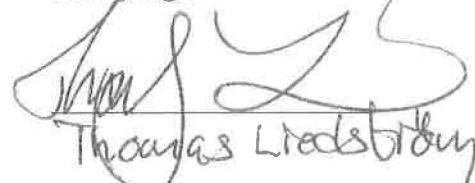
Bevittning

Ovanstående namnteckningar bevittnas

Herrljunga 2019-03-27

GREGER S. KINSBO

Herrljunga 2019-03-27

Thomas Lidsbrönn
41

Delegeringsbeslut 2

Depositionsavtal - Handpenning

Säljare	Manne David Johansson	19790506-4890	1/1-del
Köpare	Herrljunga Kommun	212000-1520	1/1-del
Ansvarig fastighetsmäklare	Gregers Winbo Länsförsäkringar Fastighetsförmedling Alingsås, Norra Strömgatan 5, 441 22 Alingsås		
Överlåtelseobjekt	Fastigheten Herrljunga Ljung 1:6		
Kontraktsdag	2019-03-27		
Tillträdesdag	Tillträde ska ske senast 60 dagar efter att beslutet om lantmäteriförrättningen har vunnit laga kraft.		
Uppdrag	Säljare och köpare uppdrar härmed åt undertecknad fastighetsmäklare att för deras räkning omhänderta och förvalta ett belopp utgörande i köpekontraktet föreskriven ☒ handpenning på kr 52 500 Depositionen sker med anledning av att köpets fullbordan eller bestånd har gjorts beroende av ett eller flera s.k. svävarvillkor i köpekontraktet. Ett svävarvillkor innebär att avtalet ännu inte är definitivt bindande utan kan återgå under vissa förhållanden. Det deponerade beloppet skall sättas in på fastighetsmäklarens klientmedelskonto i Länsförsäkringar Bank, kontonr 9023-5621791, IBAN: SE49 9020 0000 0902 3562 1791, BIC: ELLFSESS och hållas åtskilt från fastighetsmäklarens egna medel. Märk betalningen med: "Ljung 1:6". Redovisning av det deponerade beloppet jämte upplupen ränta skall ske så snart det klarlagts vem av köparen eller säljaren som har rätt till beloppet. Om köpets fullbordan eller bestånd i köpekontraktet har gjorts beroende av om köpeskillingen erläggs (s.k. köpebrevsvillkor), får dock redovisning ske trots att köpebrevsvillkoret ännu inte har uppfyllts. Skulle tvist mellan köpare och säljare avseende redovisningen uppstå, får redovisning ske först sedan tvisten lösts genom förlikning eller dom som vunnit laga kraft. Redovisning kan dock alltid ske på och i enlighet med köparens och säljares gemensamma skriftliga begäran. Skall medlen redovisas och utbetalas till fastighetsmäklarens uppdragsgivare får fastighetsmäklaren - efter överenskommelse med uppdragsgivaren - tillgodogöra sig avtalad provision ur de redovisade medlen. Parterna förbinder sig, om det skulle framkomma felaktigheter i in- eller utbetalningar, att genast vidta åtgärder för reglering av dessa felaktigheter.		
Redovisning av ränta	Parterna överenskommer att handläggande fastighetsmäklare i samband med utbetalning av deponerade medel ej behöver redovisa ränta understigande 100 kronor.		

Delegeringsbeslut 2

Underskrifter

Säljare

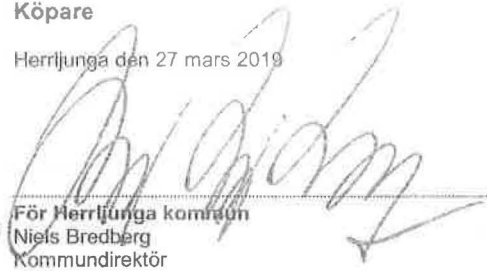
Herrljunga den 27 mars 2019

Manne David Johansson

Köpare

Herrljunga den 27 mars 2019

För Herrljunga kommun
Niels Bredberg
Kommundirektör

För Herrljunga kommun
Gunnar Andersson
Kommunalråd

Fastighetsmäklare

Härmed åtar jag mig detta uppdrag

Herrljunga den 27 mars 2019

Gregers Winbo